

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**KENTSEL PEYZAJDA YAŞAM KALİTESİNİN KENTSEL
BELLEK VE YER KAVRAMI İLE ETKİLEŞİMİ: DÜZCE KENT
MERKEZİ**

DOKTORA TEZİ

ELİF LUTFİYE KUTAY KARAÇOR

AĞUSTOS 2012

DÜZCE

KABUL VE ONAY BELGESİ

..... tarafından hazırlanan
isimli lisansüstü tez çalışması, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans / Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Üye
(Tez Danışmanı)
Unvan, Adı Soyad
Üniversitesi

Üye
Unvan, Ad Soyad
Üniversitesi

Üye
Unvan, Ad Soyad
Üniversitesi

Üye
Unvan, Ad Soyad
Üniversitesi

Üye
Unvan, Ad Soyad
Üniversitesi

Tezin Savunulduğu Tarih :

ONAY

Bu tez ile Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'ın Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans / Doktora derecesini almasını onamıştır.

Doç. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

05.09.2012

Elif Lutfiye Kutay Karaçor

TEŞEKKÜR

Öğrencisi olduğum ilk günden itibaren ilgisini ve emeğini üzerimden eksik etmeyen, tez çalışmamın tüm aşamasında her türlü yardım ve desteğini gördüğüm değerli hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Pınar KÖYLÜ'ye teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Yine tez çalışmam süresince yapıcı eleştirileri, öneri ve yönlendirmeleri ile bana destek olan değerli hocalarım Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM ve Prof. Dr. Güzin KONUK'a teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Tezimin alan çalışması hususunda bana yardımcı olan Düzce Valisi Vasip ŞAHİN ve Düzce Belediye Başkanı İsmail BAYRAM'a, istatistiksel yöntem oluştururken fikirlerini sunan Yrd. Doç. Dr. Meral YAY ve Yrd. Doç. Dr. Eray ÇELİK'e teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Hayatımın her aşamasında yanımda olan, bugünlere gelmemde büyük emek ve özveri gösteren aileme, sabrı ve hoşgörüsü ile akademik çalışmalarımı her daim destekleyen, her anımda hep yanımda olan sevgili eşim Kayıhan KARAÇOR'a sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ŞEKİL LİSTESİ	v
ÇİZELGE LİSTESİ	vii
ÖZET	1
ABSTRACT	2
EXTENDED ABSTRACT	3
1. GİRİŞ	6
1.1. KENTSEL PEYZAJ - YAŞAM KALİTESİ İLİŞKİSİ	11
1.1.1. Kentsel Peyzaj	11
1.1.2. Yaşam Kalitesi.....	19
1.1.3. Kentsel Yaşam Kalitesi	22
1.1.3.1. Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçümü	23
1.1.3.2. Kentsel Yaşam Kalitesinin Bileşenleri	28
1.1.4. Yaşam Kalitesi İle İlgili Yapılan Çalışmalar	34
1.1.5. Bölüm Sonucu	36
1.2. YER – BELLEK İLİŞKİSİ	37
1.2.1. Yer Kavramı	37
1.2.1.1. Yerin İmgelenmesi	38
1.2.1.2. Yer Bağlılığı	40
1.2.2. Bellek Kavramı.....	43
1.2.2.1. Kentsel Belleğin Bileşenleri	45
1.2.3. Bölüm Sonucu.....	46
2. MATERYAL VE YÖNTEM	48
2.1. MATERYAL	48
2.1.1. Düzce'nin Konumu	48

2.1.2. Düzce Kent Merkezinin Fiziksel Yapısı.....	49
2.1.2.1. Doğal Çevre	49
2.1.2.2. Kültürel Çevre	52
2.1.3. Düzce Kent Merkezinin Sosyal Yapısı	62
2.1.3.1. Nüfus.....	63
2.1.3.2. Sosyal Güvenlik	66
2.1.3.3. Eğitim	66
2.1.3.4. Sağlık.....	67
2.1.3.5. Sosyal ve Kültürel Tesisler	67
2.1.4. Düzce Kent Merkezinin Ekonomik Yapısı	68
2.1.4.1. Çalışma Hayatı.....	69
2.1.4.2. Sanayi	70
2.1.4.3. Tarım ve Hayvancılık	72
2.1.4.4. El Sanatları.....	73
2.1.5. Bölüm Sonucu.....	74
2.2. YÖNTEM.....	75
2.2.1. Çoklu Yöntem (Triangulation)	75
2.2.1.1. İçerik İnceleme	76
2.2.1.2. Gözlem.....	78
2.2.1.3. Görüşme	78
3. BULGULAR VE TARTIŞMA	84
3.1. BULGULAR	84
3.1.1. Sosyo-Demografik Özellikler	84
3.1.2. Mahallelere Göre Düzce Kentinin Algılanması.....	89
3.1.3. Fiziksel Çevre Kalitesi Analizleri	101
3.1.4. Sosyal Çevre Kalitesi Analizleri.....	107
3.1.5. Ekonomik Çevre Kalitesi Analizleri.....	113
3.1.6. Yer Bağlılığı Analizleri	118
3.1.7. Kentsel Bellek Analizleri	121
3.1.8. Kentsel İmge Analizleri	125
3.1.9. Yapısal Eşitlik Modeli Analizleri.....	128
3.2. TARTIŞMA	156
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	170

5. KAYNAKLAR.....	183
6. EKLER	192
EK-1. DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ÖN ANKETİ.....	193
EK-2. DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ANKETİ.....	199
ÖZGEÇMİŞ	205

ŞEKİL LİSTESİ

		<u>Sayfa No</u>
Şekil 1.1.	Sociopolis-Valencia Projesi	8
Şekil 1.2.	Ardışık Görüntü (Serial Vision)	17
Şekil 1.3.	Toplumsal Yaşam Kalitesine Katkıda Bulunacak Faktörlerin Kavramsal Modeli	21
Şekil 1.4.	Yaşam Kalitesi Araştırmasında Beş Boyutlu Yapı	22
Şekil 1.5.	Kentsel Yaşam Kalitesinin Bileşenleri	29
Şekil 1.6.	Yer Bağlılığı Modeli	42
Şekil 2.1.	Düzce Kent Merkezi Sınırı	49
Şekil 2.2.	1945 Yılına Ait Düzce’de Eski Belediye Parkı Kullanımı	55
Şekil 2.3.	Düzce Kent Merkezinde Bulunan Koridorlar	60
Şekil 2.4.	Düzce İli Sanayi ve Konut Yerleşimi Haritası	72
Şekil 2.5.	Tezin Yöntemine İlişkin Akış Şeması	76
Şekil 2.6.	Evren Büyüklüğünün Belli Olduğu Durumlarda Kullanılan Örneklem Büyüklüğü Formülü	79
Şekil 3.1.	Örneklem Yapısının Kent Aktörü Gruplarına Göre Farklılaşması	85
Şekil 3.2.	Örneklem Yapısının Cinsiyete Göre Farklılaşması	86
Şekil 3.3.	Örneklem Yapısının Yaş Gruplarına Göre Farklılaşması.	86
Şekil 3.4.	Örneklem Yapısının Öğrenim Gruplarına Göre Farklılaşması	87
Şekil 3.5.	Örneklem Yapısının Gelir Gruplarına Göre Farklılaşması	87
Şekil 3.6.	Örneklem Yapısının Çalışma Durumuna Göre Farklılaşması	88
Şekil 3.7.	Örneklem Yapısının Birlikte Yaşanılan Kişi Sayısına Göre Farklılaşması	88
Şekil 3.8.	Örneklem Yapısının Doğum Yerine Göre Farklılaşması	89
Şekil 3.9.	Örneklem Yapısının Düzce’de Yaşama Süresine Göre Farklılaşması	89
Şekil 3.10.	Mahallelere Göre Fiziksel Çevre Kalitesi Algısı	93
Şekil 3.11.	Mahallelere Göre Sosyal Çevre Kalitesi Algısı	94

Şekil 3.12.	Mahallelere Göre Ekonomik Çevre Kalitesi Algısı	95
Şekil 3.13.	Mahallelere Göre Kente Duyulan Toplam Yaşam Kalitesi Algısı	96
Şekil 3.14.	Mahallelere Göre Kente Duyulan Bağlılık Haritası	97
Şekil 3.15.	Mahallelere Göre Kentsel Bellek Algısı	98
Şekil 3.16.	Mahallelere Göre Kentsel İmge Algısı	99
Şekil 3.17.	Mahallelere Göre Kente Duyulan Toplam Yer Bağlılığı – Bellek ve İmge Algıları	100
Şekil 3.18.	H1 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	133
Şekil 3.19.	H2 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	136
Şekil 3.20.	H3 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	139
Şekil 3.21.	H4 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	142
Şekil 3.22.	H5 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	145
Şekil 3.23.	H6 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	147
Şekil 3.24.	H7 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	150
Şekil 3.25.	H8 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	153
Şekil 3.26.	H9 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı	155
Şekil 4.1.	Tezin Sonucuna İlişkin Akış Şeması	181

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Çizelge 1.1. Avrupa Birliği Komisyonu Tarafından Belirlenen Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri	25
Çizelge 2.1. 1999 Depremlerinde Düzce İlinde Ölü ve Yaralı Sayıları	56
Çizelge 2.2. 1999 Depremleri Sonrasında Düzce İlinde Bina Hasarları	56
Çizelge 2.3. Düzce İline Ait Belediye Atık su İstatistikleri	57
Çizelge 2.4. Katı Atık İstatistikleri	58
Çizelge 2.5. Düzce İlinde Karayolları Durumu –km	59
Çizelge 2.6. Düzce İli Motorlu Araçlara Ait Bilgiler	61
Çizelge 2.7. Düzce Kent Merkezinde Bulunan Turizm Kaynakları	62
Çizelge 2.8. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre Nüfus	63
Çizelge 2.9. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre İntihar Eden Sayısı	64
Çizelge 2.10. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre Ölüm Sayısı	65
Çizelge 2.11. Düzce İli 2008 Yılına Ait Göç Verileri	65
Çizelge 2.12. Eğitim Seviyesine Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları	67
Çizelge 2.13. Düzce İlindeki Kültür Varlıkları	68
Çizelge 2.14. Düzce Yerleşim Yeri Tiplerinde İşsizlik Oranları	69
Çizelge 2.15. Düzce’de Çalışan Nüfusun Sektörlere Göre Yüzde Dağılımı	70
Çizelge 2.16. Düzce İline Ait GSYH, Kişi Başı İthalat ve İhracat Değerleri	70
Çizelge 2.17. Düzce İline Ait Kişi Başı Canlı Hayvan ve Tarımsal Ürün Değeri	72
Çizelge 2.18. Tez Kapsamında Belirlenen Evren ve Örneklem Büyüklükleri	80
Çizelge 3.1. Sosyo-Demografik Yapı Analizi	84
Çizelge 3.2. Mahallelere Göre Düzce Kentinin Algılanmasındaki Farklılıklar	90
Çizelge 3.3. Fiziksel Çevre Kalitesi Faktör Analizleri	102
Çizelge 3.4. Fiziksel Çevre Kalitesi Varyans Analizleri	105
Çizelge 3.5. Fiziksel Çevre Kalitesi Korelasyon Analizleri	107

Çizelge 3.6.	Sosyal Çevre Kalitesi Faktör Analizleri	108
Çizelge 3.7.	Sosyal Çevre Kalitesi Varyans Analizleri	111
Çizelge 3.8.	Sosyal Çevre Kalitesi Korelasyon Analizleri	113
Çizelge 3.9.	Ekonomik Çevre Kalitesi Faktör Analizleri	114
Çizelge 3.10.	Ekonomik Çevre Kalitesi Varyans Analizleri	116
Çizelge 3.11.	Ekonomik Çevre Kalitesi Korelasyon Analizleri	117
Çizelge 3.12.	Yer Bağlılığı Faktör Analizleri	118
Çizelge 3.13.	Yer Bağlılığı Varyans Analizleri	120
Çizelge 3.14.	Yer Bağlılığı Korelasyon Analizleri	121
Çizelge 3.15.	Kentsel Bellek Faktör Analizleri	122
Çizelge 3.16.	Kentsel Bellek Varyans Analizleri	123
Çizelge 3.17.	Kentsel Bellek Korelasyon Analizleri	124
Çizelge 3.18.	Kentsel İmge Faktör Analizleri	125
Çizelge 3.19.	Kentsel İmge Varyans Analizleri	126
Çizelge 3.20.	Kentsel İmge Korelasyon Analizleri	127
Çizelge 3.21.	Yapısal Eşitlik Modelinde Uyum İndekslerinin Kriterleri ve Kabulü İçin Kesme Noktaları	129
Çizelge 3.22.	Gözlenen Değişkenlerin H1 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	130
Çizelge 3.23.	H1 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	132
Çizelge 3.24.	Gözlenen Değişkenlerin H2 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	134
Çizelge 3.25.	H2 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.	135
Çizelge 3.26.	Gözlenen Değişkenlerin H3 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	137
Çizelge 3.27.	H3 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	138
Çizelge 3.28.	Gözlenen Değişkenlerin H4 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	140
Çizelge 3.29.	H4 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	141
Çizelge 3.30.	Gözlenen Değişkenlerin H5 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	143
Çizelge 3.31.	H5 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	144

Çizelge 3.32.	Gözlenen Değişkenlerin H6 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	146
Çizelge 3.33.	H6 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	147
Çizelge 3.34.	Gözlenen Değişkenlerin H7 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	148
Çizelge 3.35.	H7 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	149
Çizelge 3.36.	Gözlenen Değişkenlerin H8 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	151
Çizelge 3.37.	H8 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	152
Çizelge 3.38.	Gözlenen Değişkenlerin H9 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları	154
Çizelge 3.39.	H9 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri	155

ÖZET

KENTSEL PEYZAJDA YAŞAM KALİTESİNİN KENTSEL BELLEK VE YER KAVRAMI İLE ETKİLEŞİMİ: DÜZCE KENT MERKEZİ

Elif Lutfiye KUTAY KARAÇOR

Düzce Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Doktora Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pınar KÖYLÜ

Ağustos 2012, 208 sayfa

Kentsel peyzaj, kentsel yerleşimlerdeki fiziksel mekanlarla beraber, o yeri oluşturan ruhu da içermektedir. Bir kentin peyzajı hakkında değerlendirme yapılırken o kentin yaşam kalitesinin, belleğinin ve ruhunun, kentin diğer unsurları ile oluşturduğu bütünlüğe ve bunların birbirleri ile olan ilişkisine bakılmalıdır. Kentsel peyzaj ve yaşam kalitesi bağlamında kentsel bellek ve yer kavramlarının etkileşiminin Düzce kent yapısı üzerinden incelenmesini amaçlayan bu tezde yöntem olarak içerisinde gözlem, görüşme ve içerik incelemeyi barındıran çoklu veri toplama yöntemi (*triangulation*) seçilmiştir. İçerik inceleme yöntemlerinden ikincil veri analizine, kentsel peyzaja ait imgesel verilerin elde edilmesi için gözleme ve kent planlamanın paydaşları içerisinde yer alan kent yöneticileri, uzmanlar ve halk ile sözlü görüşmeye başvurulmuştur. Sözlü görüşme sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 17.0, LISREL 8.80., AUTOCAD 2007 ve PHOTOSHOP CS2 yazılımlarından yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular ile gelişmekte olan bir kentin sürdürülebilirliğini sağlayacak kararların alınması için bir model oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak oluşturulan hipotezlerin test edilmesi için yapısal eşitlik modeli oluşturulmuştur. Tezin sonucunda hipotezlerin sınanmasına dayanarak diğer kentler için de örnek oluşturabilecek bir yaklaşım sunulmuştur. Bu model ile erişilmek istenen, kendi değişim süreci içerisinde geçmişten gelen bütünlüğü, fiziksel ve sosyal anlamda koparmadan, ekonomik gelişimini kendi üzerinden inşa eden bir kent dokusudur. Bu dokunun yaratılması için kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik okuması yapılarak yorumlanmış, böylece kentin ve kentlinin sürekli değişen güncel ihtiyaçlarını çözümlenmeye yönelik öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kentsel Peyzaj, Yaşam Kalitesi, Yer, Bellek, İmge

ABSTRACT

INTERACTION OF LIFE QUALITY IN TOWNSCAPE WITH URBAN MEMORY AND CONCEPT OF PLACE: CASE OF DUZCE CITY

Elif Lutfiye KUTAY KARAÇOR

Duzce University

Graduate School of Natural and Applied Sciences, Department of Landscape
Architecture

Doctoral Thesis

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Pınar KÖYLÜ

August 2012, 208 pages

Townscape involves both physical spaces and the genius loci within urban settlements. When an evaluation is carried out regarding the landscaping of a city; the coherence of such city, formed along with quality of life, its memory and its character as well as the relations between such aspects should be dissected. Triangulation, which is a multi-data gathering tool that includes observations, interview and substantive examination, has been chosen as the method of data gathering for this thesis, which aimed to study the interaction of the concepts of 'urban memory' and 'place' within the context of urban landscaping and quality of life, through the urban structure of Düzce city. Secondary data analysis, which is one of the methods of substantive examination, and observations for obtaining imaginary data regarding the townscape have been utilized, and oral interviews for the determination of urban life quality, as well as the concepts of place, memory and image have been conducted with the administrators of the city, experts and the residents, who are amongst the beneficiaries of urban planning. In order to evaluate the data that was acquired as the result of the oral interviews; softwares such as SPSS 17.0, LISREL, AUTOCAD 2007 and PHOTOSHOP CS2 have been used. With the findings that have been accumulated; it has been planned to compile a model in order to take decisions that would provide the sustainability of a developing city. In order to test the hypothesis that were compiled in the line of the before mentioned goals; the structural equation model has been formed. At the conclusion of this thesis based on the tests of the hypothesis, an approach which may also stand as an example for other cities, has been presented. What is desired to be reached by this model is a pattern of a city, which is built on its own economical growth, without severing the integrity coming from its past within its own process of change in physical and social aspects. In order to create the indicated pattern; the physical, social and economical observations have been interpreted; thus suggestions have been attempted to be developed in order to solve the ever changing current needs of the city and its residents.

Keywords: Townscape, Life Quality, Place, Memory, Image

EXTENDED ABSTRACT

INTERACTION OF LIFE QUALITY IN TOWNSCAPE WITH URBAN MEMORY AND CONCEPT OF PLACE: CASE OF DUZCE CITY

Elif Lutfiye KUTAY KARAÇOR

Duzce University

Graduate School of Natural and Applied Sciences, Department of Landscape
Architecture

Doctoral Thesis

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Pınar KÖYLÜ

August 2012, 208 pages

1. INTRODUCTION:

Throughout the history, the cities which have been either shaped or demolished by the factors like wars and forces of nature etc., became unhealthy after the industrial revolution due to the reasons such as dense immigration, environmental disruptions, increases of motor vehicles, insufficiencies in infrastructure etc., and have long lost their habitability. The elements that caused the life quality of the cities to decline, virtually affected each other and rendered this process to accelerate. The cities that were caught up to the industries unprepared, suffered the housing and infrastructure problems due to the dense immigration and the environmental sources got contaminated rapidly. On the other hand; due to the indicated physical decay, by experiencing the social disruptions; the cities became crime machines. Along with the modernism and sustainability concepts that arose in this era; various different suggestions and approaches have been presented in order to increase the quality of life and solve the social problems. According to this, sustainable urbanization should maintain the balance of utilization and life between physical, social and economic environments of the city in order to provide and retain the quality of life of the city dweller. This can only be possible by bringing together the natural landscaping of the city and pattern components that may be considered as hinterlands, and by evaluating them firmly. In this thesis, it is aimed to compile a model for taking the decisions that would enable the sustainability of a developing city. What is desired to be reached by this model is a pattern of a city, which is built on its own economical growth without severing the integrity coming from its past within its own process of change, in physical or economical aspect. In order to

create the indicated pattern; an answer has been searched for the ever changing current needs of the Duzce City.

2. MATERIAL AND METHODS:

In order to determine the components of the quality of life and elements that affect the place perception and the memory of the city that belong to the Düzce City Center, which is considered as the materials of this thesis; all natural and cultural data that encompass the city center and are effective on the city itself, have been gathered and analyzed. In this thesis, the triangulation method, which itself is a multi-data gathering tool that includes observations, interview and substantive examination, has been chosen as the method of data gathering. Upon reaching to the findings after analyzing the data gathered in such fashion, it has been decided whether the hypothesis could be accepted or rejected. Secondary data analysis, which is one of the methods of substantive examination, and observations for obtaining imaginary data regarding the townscape have been utilized, and oral interviews for the determination of urban life quality, as well as the concepts of place, memory and image have been conducted with the administrators of the city, experts and the residents, who are amongst the beneficiaries of urban planning. In order to assess and evaluate the data that was acquired as the result of the oral interviews; software's such as SPSS 17.0, LISREL 8.80., AUTOCAD 2007 and PHOTOSHOP CS2 have been used.

3. RESULTS AND DISCUSSIONS:

In order to determine the physical, social, economic environmental quality, place attachment, urban memory and the image of the city, oral interviews have been conducted and factor analyses have been utilized. And according to this, differences and expectations of all social groups and the urban actors that live in Duzce City have been presented. Within the frame of the structural equality model, it was revealed that place attachment, urban image and the urban memory perception affected the physical, social and economic life quality perceptions. By cross referencing the obtained findings with the other findings that are present the literature; the reasons of the similarities or differences which were acquired, have been discussed.

4. CONCLUSION AND OUTLOOK:

The concept of townscape gained gradual significance after the 60's due to the development of human oriented solutions. Due to the formation of the space attributing meanings to it by humans, the human beings became one of the important elements of townscapes. Thus, the perception of the city dwellers has been gradually gaining significance. It is necessary to properly analyze and accurately evaluate the perceptions of the city by its residents. This should also be given importance in urban planning and design applications. By this way, the functionality and sustainability of spatial solutions that are intended to increase the urban life quality in real terms can be discussed.

The reason that the sustainability approach gained so much significance is that the urban structure forms a kind of heritage that would be passed on between the generations. In a sense; this heritage that constitutes the urban memory also affects the value of the perception of an urban dweller towards the city as well as affecting its image.

Human oriented resolutions played a major role on the base of the approach of this thesis that has emerged as a question of study. As the result of interpreting the data, acquired over a certain urban scale and as the result of evaluating and comparing them with the findings gathered in other studies, various solutions and suggestions have also been developed. It is also expected that those suggestions would lead the studies that will be conducted henceforward.

1. GİRİŞ

Tarih boyunca savaş, doğa koşulları gibi etmenlerle şekillenen ya da yok olan kentler, sanayi devrimi sonrasında aldıkları yoğun göç, çevresel bozulmalar, motorlu araçların yol arayışları, altyapı yetersizliği gibi nedenlerle, sağlıksızlaşmış ve yaşanabilirliğini kaybetmişlerdir. Kentin yaşam kalitesinin düşmesine neden olan etmenler adeta birbirini etkileyerek bu sürecin hızlanmasına neden olmuştur. Sanayiye hazırlıksız yakalanan kentler, bir taraftan yoğun göçe bağlı olarak konut ve altyapı sıkıntısı çekmiş ve doğal kaynaklar hızla kirlenmiş, bir taraftan da bu fiziksel bozulmalara bağlı olarak sosyal bozulmaların da görülmesiyle kentler suç makinelerine dönüşmüştür. Bu dönemde ortaya çıkan modernizmle birlikte, çok farklı kentsel öneri ve yaklaşımlar kentlerin yaşam kalitesini artırmak ve sosyal sorunları çözmek adına ortaya konulmuştur.

1800'lü yılların sonundan itibaren Ebenezer Howard, Le Corbusier ve Frank Lloyd Wright'ın kentin işlevsel düzeni için geliştirdiği önerilere ek olarak 1960'lı yıllarda kentsel peyzaj kavramı değer kazanmaya başlamıştır. Kentin üç boyutlu coğrafi yapısının yanında, **yaşam kalitesi, belleği, kentli üzerinde bıraktığı imgesel değeri** tartışılmaya başlanmıştır. Özellikle sermayenin ve diğer akışkanların kentler üzerinde korkusuzca ve çekinmeden hareket etmesi ve bunun sonucunda gerçekleşen kentsel müdahaleler, kentlerin kimliklerinin bozularak, geçmişe yönelik hatıraların silinmesine, kente duyulan aidiyet ve bağlılıkların kaybolmasına; kısacası kentsel ortamın sosyal ve fiziksel değerini yitirmesine neden olmuştur. Kentin ekonomik kazanımlarının artacağına yönelik söylemler ise eşitsizliğin ve sınıfsal ayrımların belirginleşmesi ile itibarını kaybetmiştir. Üstelik ekonomik kazanımlar adına yapılan çevresel müdahaleler, kaynakların bozulmasına, tür çeşitliliğinin azalmasına neden olunca, 1992 yılında Birleşmiş Milletler Yeryüzü Zirvesi'nde Rio Deklarasyonu ile sürdürülebilir kalkınma gündeme gelmiş ve bu çerçevede yaşam kalitesini artırmaya dikkat çekilmiştir. Sürdürülebilir kentleşme olgusu ise, sürdürülebilirliğin somutlaştırıldığı bir yaklaşım olarak 1996 Habitat II zirvesinden sonra önem kazanmıştır. Bu dönemden itibaren kentsel sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi birçok bilimsel alanın araştırma konusu olmuştur.

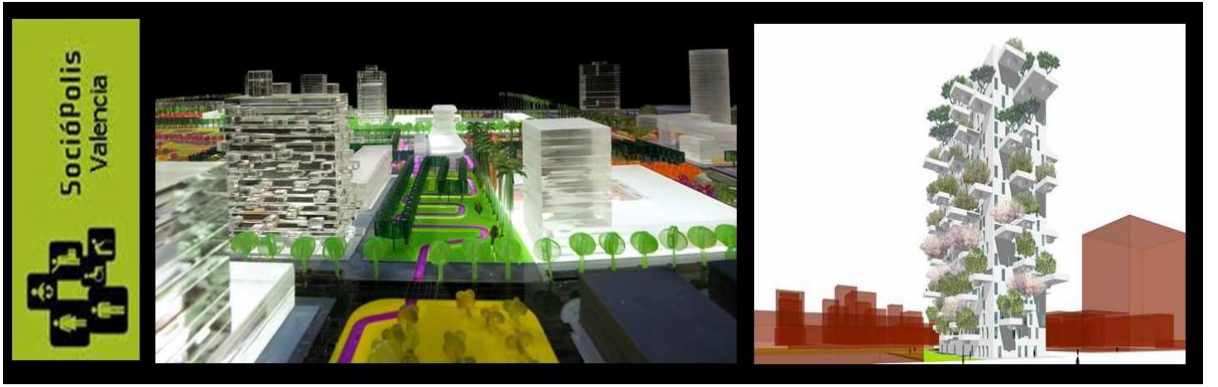
Bu tezin konusu, kentsel peyzaj ve yaşam kalitesi bağlamında, kentsel bellek ve yer kavramlarının etkileşiminin var olan kent yapısı üzerinden incelenmesidir. Ancak bu incelemenin güncel sorunlara ışık tutabilmesi için sürdürülebilir kentleşme ile bağlantısının kurulması gerekmektedir.

Buna göre sürdürülebilir kentleşme, kentlinin yaşam kalitesini sağlamak ve devam ettirmek üzere kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik çevresi arasında kullanım ve yaşam dengesini sağlamak olmalıdır. Bu ise, kentin doğal ve kültürel peyzajları ile bunların art bölgesi olarak değerlendirilebilecek bileşenlerin bir araya gelmesi ve bunların iyi bir analizi ile mümkün olacaktır. Bu bağlamda öncelikle bu bileşenlerin neler olduğu ve kent üzerinden okumalarının doğru yapılması gerekmektedir. Tezin alt başlıkları içerisinde incelenen bu bileşenlerin birbirleri ile olan ilişki ve bağlantıları ise bölüm sonlarında değerlendirilmiştir.

Dünyadaki değişimlerle birlikte yeni gereksinimlerin ortaya çıkması, mekânsal müdahalelerin yapılması, ekonomik akışkanlar üzerinden hareketle, kentlerin fiziksel ve sosyal yapılarının bozulması, bir taraftan kentlerin yaşam kalitesini tehdit ederken, bir taraftan da imgesel kayıplarla birlikte belleklerin yok olmasına ve toplumların yere olan bağlılıklarının azalmasına neden olmuştur. Özellikle, büyük kentlerin etrafında bulunan daha küçük ve kırsal özellikleri bulunan kentler, küresel değişimlere karşı daha savunmasız olarak yakalanmış ve büyük kentlerin lojistik merkezleri haline dönüştürülmüşlerdir. Ancak tüm bunlar yapılırken, bu kentlerin büyük kentlere hizmet edebilecek kadar yüksek taşıma kapasitelerinin olup olmadığı, fiziksel çevresinin dayanımı gibi etmenler dikkate alınmamıştır. Kentsel sürdürülebilirlik bağlamında, doğal ve kültürel değerlerin göz ardı edilmesiyle birlikte, gelecekte oluşacak sonuçlar dikkate alınmamaktadır. Üstelik bu sonuçlar, kentin ekonomisi ve sosyal yapısı üzerinde de oldukça etkili olmaktadır. Kentin kendi kimliği ve anlamı çerçevesinde kültürünün korunması, ekonomisinin dahi bu kimlik ve anlam üzerinden şekillenmesi gerekmektedir. Özellikle doğal peyzajın önem kazandığı ve farklılık kattığı kentlerde ekonomik gelişim “*sociopolis*” örneğinde olduğu gibi tarımsal üretim ya da hizmet sektörleri kapsamında geliştirilmelidir.

Uluslararası çapta 13 mimarlık firması tarafından oluşturularak, İspanya-Valencia Bienali’nde 2003 yılında sunulan *Sociopolis* projesi, yerleşim ve çok işlevli kentsel hizmetlerin tarımsal çevre ile bütünleştirildiği bir model ortaya koymuştur. Bu proje,

her yapıdaki aile biriminin ihtiyaçlarına yanıt verebilecek düzeyde kiralanabilir ya da satın alınabilir evlerden oluşan peyzaj düzenlemesi yapılmış alanlar, sosyal fırsatlar ve başarılı bir mimarlık örneği ile kaliteli kentsel yaşamı sunmaktadır. Valencia kenti etrafındaki tarımsal zonların korunmasına dayanan kentsel dönüşüm rehberi niteliğinde kabul edilmektedir. Bu yeni kentsel gelişme ile bir taraftan peyzajın ve doğal çevrenin korunması, diğer taraftan da sosyal ihtiyaçları yanıtlayan ve çok sayıda insanın uygun fiyatlarda satın alabileceği yaşam alanları sunulmaktadır (Şekil 1.1.) (ANONİM, 2010a).

Şekil 1.1. Sociopolis-Valencia Projesi (ANONİM, 2010a).

Sociopolis, örneğinde de olduğu gibi, bir taraftan ekonomik gelişme sağlanırken, diğer yandan da geçmişten gelen kültürel yapı korunarak, sosyal erozyonların önüne geçilecek ve kente duyulan bağın güçlenmesi sağlanacaktır. Bu durum, kentsel belleğin de korunmasıyla, kentin uzun vadedeki ekonomik gelişmişlik ve yaşam kalitesi gibi kazanımlarına katkı sağlayacaktır.

Bu tez, gelişmekte olan bir kentin sürdürülebilirliğini sağlayacak kararların alınması için bir model oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu model kapsamında, kentli insanın yaşam kalitesini artıracak, kentsel belleğin ve yerin değeri önem taşımaktadır. Tezin sonucunda bu bakış açısının doğrulanması ile birlikte, diğer kentler için de örnek oluşturabilecek bir yaklaşım sunulacaktır. Bu model ile erişilmek istenen, kendi değişim süreci içerisinde geçmişten gelen bütünlüğü, fiziksel ve sosyal anlamda koparmadan, ekonomik gelişimini kendi üzerinden inşa eden bir kent dokusudur. Bu dokunun yaratılması ise, kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik okumasının doğru yapılması ve

yorumlanması ile mümkün olacaktır. Böylece, kentin ve kentlinin sürekli değişen güncel gereksinimlerine de yanıt aranacaktır.

Günümüzde dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun kentlerde yaşadığı göz önüne alındığında, yaşam kalitesi kavramının neden kentlerle bu kadar çok ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır. Özellikle, kırdan kente hızlı göç, kentlerin bu hareketlere hazırlıksız yakalanması, altyapı sorunları, yeşil alanların hızla yok edilmesi gibi nedenler, CASTELLS (1983) ve MICHALOS (1997)'un da çalışmalarında belirttiği gibi kentlerin var olan yaşam kalitelerini daha da düşürmüştür.

Kentlerdeki yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik yeni kent kuramlarının oluşturulduğu, 2005 yılında FORMAS (İsveç Çevre ve Mekansal Planlama Konseyi) tarafından düzenlenen “Kentsel Peyzajda Yaşam” temalı konferansta; katılımcılık, çeşitlilik, kent ekolojisi, kimlik ve mirasın sürdürülebilirliği, disiplinler arası yaklaşımın önemi gibi konular öne çıkmıştır. Bu toplantıda, davetli konuşmacı olarak söz alan Bogota (Kolombiya) eski belediye başkanı ve kentsel tasarımcı Enrique Penalosa, insanı ön plana alan doğru politika ve yerel olanaklarla 1998-2001 yılları arasında gerçekleştirdiği sosyal ve fiziksel değişimleri sunmuştur. Bu çalışmasıyla, kentin teknik önlemlerle sorunları çözülebilecek salt bir fiziksel oluşum değil, “insanın yaşam biçiminin aracı” olduğunu ve sürdürülebilir kent düşüncesine odaklı değişimin her koşulda mümkün olduğunu kanıtlamıştır (OKTAY, 2007). Bu dönemden sonra kentlerin yaşam kalitesini artırmak adına birçok kent çeşitli çalışma ve uygulamalar gerçekleştirmiştir. Kentlerin yaşam kalitesini ve yaşanabilirliğini artırmak sanıldığı kadar tersine çok büyük bütçeler gerektirmeden, yenilikçi ve sistematik yaklaşımlarla sağlanabilmektedir. Bunun nedeni ise kentsel yaşam kalitesinin sürdürülebilirliğe dayanan bir olgu olmasıdır.

Tüm dünyaya paralel olarak kaynakların hızla tükendiği ülkemizde de kentsel peyzaj ve yaşam kalitesi bağlamında kentlerin kimliğinin ve belleklerinin korunarak, fiziksel ve sosyal çevrelerinin önem kazandığı gelişmelere gereksinim duyulmaktadır. Buna dayanarak, bir model çerçevesinde çözüm önerisi geliştirmeyi hedefleyen bu tezde örneklem alanı olarak Düzce kent merkezi seçilmiştir. Bu seçimin yapılmasında, kentin 12 Kasım 1999 tarihinde geçirdiği deprem sonrasında toparlanamaması ve bunun sonuçlarının kentin fiziksel kalitesi üzerine olumsuz olarak yansmasıyla birlikte büyümekte olan bir kentin, sorunlarının da büyümeden çözüme ulaşması isteği etkili

olmuştur. Kentin fiziksel yapısındaki değişimlerden ayrı olarak, sosyal yapısı da değişim ve farklılık göstermektedir. Göçle birlikte sosyal yapısının değişimi, üniversitenin bu yapı üzerindeki etkisi ve kentin kültürel yapısının çeşitliliği, kentin sosyal yapısının farklılığını ortaya koymaktadır. Bu farklılığın, sosyal çevrenin kalite algısı, yer bağlılığı ve bellek konularında çok geniş bir yelpaze sunacağı düşünülmüştür.

Uluslararası literatür incelendiğinde; gerek yaşam kalitesi, gerek yer bağlılığı, gerekse kentsel bellek konuları ile ilgili bu konuların ayrı ayrı ya da bir arada çalışıldığı, bu konulara ilişkin bir çok disiplinden yaklaşımların bulunduğu çok sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Ancak ülkemizde bu konulara ilişkin çok az çalışma yapılmıştır. Üstelik tüm bu incelemelerde, kente olan bağlılık, imge ve bellek değerlerinin kentin yaşam kalitesi algısı üzerinde etkisine ilişkin somut bir veriye de rastlanılmamıştır. Bu noktadan hareketle;

- Kente olan bağlılık, kentsel imge ve bellek kavramlarının, insanların kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik yaşam kalitesini algılamaları üzerinde etkisi var mıdır?

Sorusu, bu tezin oluşması için gerekli hipotezlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bu doğrultuda tezde, Düzce kent merkezinin yaşam kalitesini etkileyen fiziksel, sosyal ve ekonomik okumalar yapılarak, kentin imgelemesi üzerinde etkili olan bileşenler analiz edilmiştir. Böylece kente duyulan bağlılığın ve kentsel belleğin bu faktörlerden kaynaklanan değerlendirmesi yapılmıştır. Bu tez için doğruluğu araştırılacak olan hipotez;

- Kente olan bağlılık, kentsel imge ve bellek kavramları, insanların kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik yaşam kalitesini algılamaları üzerinde etkilidir.

Olarak belirlenmiştir.

Ortaya konulan bu hipotez için oluşturulan alt hipotezler ise;

H1: Bireyler bir yere olan bağlılıkları arttıkça, o yerin fiziksel çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H2: Bireyler bir yere olan bağılılıkları arttıkça, o yerin sosyal çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H3: Bireyler bir yere olan bağılılıkları arttıkça, o yerin ekonomik çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H4: Bireyler bir yerle ilgili bellekleri güçlendikçe, o yerin fiziksel çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H5: Bireyler bir yerle ilgili bellekleri güçlendikçe, o yerin sosyal çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H6: Bireyler bir yerle ilgili bellekleri güçlendikçe, o yerin ekonomik çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H7: Bireyler bir yerle ilgili imgeleri güçlendikçe, o yerin fiziksel çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H8: Bireyler bir yerle ilgili imgeleri güçlendikçe, o yerin sosyal çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

H9: Bireyler bir yerle ilgili imgeleri güçlendikçe, o yerin ekonomik çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Olarak sıralanabilir.

Bu hipotezlerin doğruluğunu ölçmek için gerekli görülen kavram ve terimler araştırılarak, dünyada bu konuda yapılan çalışmalar incelenmiş, böylece tez için uygun görülen araştırma yönteminin de belirlenmesiyle hipotezin doğruluğu hakkında kesin bir yargıya varılmaya çalışılmıştır.

1.1. KENTSEL PEYZAJ - YAŞAM KALİTESİ İLİŞKİSİ

1.1.1. Kentsel Peyzaj

Kentsel peyzaj (*townscape*) kavramının tanımı çok net olmamakla birlikte, yapılı ve yapısız mekânların bir araya gelmesinden daha fazlasını ifade etmekte; kent peyzajını (*urban landscape*), kentsel çevreyi ve yerin ruhunu (*genius loci*) da kapsamaktadır

(BURKE, 1976). Kentsel çevreyi oluşturan yapılar, doğa, ağaçlar, su, trafik, reklam panoları, kent mobilyaları gibi tüm kentsel öğeler, kentsel peyzajda kullanılmaktadır. Kentsel peyzajda önemli olan bunların sunumudur. Bu sunumun oluşmasında, doğa bilimlerine, mühendisliğe, ulaşım ve insana ilişkin pek çok verinin kullanılması gerekmektedir (KONUİK, 2008).

Montgomery, kentsel peyzajı oluşturan bileşenleri eylem (*activity*), inşa edilmiş biçim (*built form*) ve anlam (*meaning*) olmak üzere üç başlık altında toplamıştır. Bu bileşenler kendi çerisinde bazı alt başlıkları barındırmaktadır (MONTGOMERY, 2003; KONUK, 2008).

- Eylem:

Çeşitlilik, canlılık, sokak yaşamı, kültürel eylemler, yaratıcı işlere dayanan küçük ölçülü ekonomi, sosyal yaşantı

- İnşa Edilmiş Biçim:

Ölçek, geçirgenlik, akışkanlık, nirengi, kentsel morfoloji, okunabilirlik, kentsel mekanların kalitesi

- Anlam:

Bellek, tarihsel duyarlılık, kimlik ve betimleme, bilgi yüklü olma, özgünlük, yer duygusu

Kentsel peyzaj, kentin bir bütün olarak algılanarak tüm görsel özelliklerinin bir arada değerlendirilmesi ile ilgilenmektedir. Bir kentin peyzajı hakkında değerlendirme yapılırken o kentin yaşam kalitesinin, belleğinin ve ruhunun (*genius loci*), kentin diğer unsurları ile oluşturduğu bütünlüğe ve bunların birbirleri ile olan ilişkisine bakılmalıdır.

Kentsel peyzaj, kentte iyi bir yaşam kalitesi elde edilmesine yardımcı olmakta ve bu kentin biçimine de yansımaktadır. Bir kültür tarafından değer verilen biçimler kent peyzajını etkilemektedir. Kent peyzajının aynı zamanda, bir mekânın deneyimlenmesini ve buradan keyif alınmasını etkileyecek görme, ses, koku ve doku gibi duyuşsal unsurlara sahip olduğu da düşünölmektedir (MAZUMDAR, 2003). Kentsel peyzajın sahip olduğu bu unsurlar, sokaktaki insan için günlük yaşamda belli belirsiz hoşlanma

ya da hoşlanmama duygularını uyandırabilmektedir. Mimarlık ya da kentsel düzenle ilgilenen bir gözlemci içinse daha anlamlı ve etkileyici olmaktadır (BURKE, 1976).

Bir kent, kolektif eylemlerin ifadesi olup, kendi yaşayanlarının eseridir. Bir ailenin donanımı ve mobilyası olarak evler, bireysel zenginlik ya da fakirlik, zevk ya da zevksizlik, ilgili ya da ilgisiz olma hakkında ipucu verirken; bir kentte yapıların ya da mekanların dizilimi, eğilimi ve tasarımı, kentlerin kolektif özelliklerini ve niteliklerini açığa çıkartmaktadır (BURKE, 1976). Bu nedenle, iyi bir kentsel peyzaj çözümlenmesi, kentin kalitesini artırmada oldukça önemlidir.

Topografya, iklim ve ekonomi gibi etkenler, kentsel peyzajın gelişmesinde ve kentsel gelişmenin şekillenmesinde oldukça etkili olmaktadır.

Topografik olarak, düz bir alan dikdörtgen şekilli, düzenli yapılaşma için gelişim gösterebilmektedir. Yollarla bir ızgara (*grid*) model oluşturularak arazi, standart ölçülerde konut ya da iş parsellerine bölünebilmektedir. Tersine, asimetrik şekilli, eğimli bir alan, formal bir düzen için uygun bulunmamış, fakat araziye uyum sağlayabilecek formlar uygun görülebilmektedir. Geniş düz alanlar gösterişli ve heybetli olan kamusal yapılar için ayrılmışken, daha az önemli olan konut ve işyerleri için daha küçük alanlar ayrılabilir. Örneğin, Eski Atina'da düzensiz topografyada yapısal uyarlamalar görülmektedir. Yerin önemi Akropolis, Parthenon ve Platoda egemen olan diğer tapınaklara göre ayarlanmış; amfityatrodaki sıralı oturaklar eğime göre yerleştirilmiş; agora hafif eğimli bir alanda etrafındaki yapı gruplarına yollarla bağlanmış; tapınaklar ve resmi yapılar diğer seçkin alanlarla bir arada bulunmuş; evler, işyerleri ve diğer gösterişsiz yapılar ise bunların aralarına kümeler halinde katılmışlardır (BURKE, 1976). Antik kentlerde görülen topografyaya uygun yerleşim ve yapılaşmalar, günümüzde de sürdürülebilir kent yaklaşımlarında öneri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu uygulamalarla alandaki kazı-dolgunun önüne geçilerek, doğal yapının ve çevrenin korunması hedeflenmektedir.

Kentlerin ve kentsel peyzajların şekillenmesinde, önemli bir etmen de iklimdir. Antik ya da ortaçağ kentlerini kuranlar tarafından nadiren ihmal edilmesine ya da yanlış anlaşılmasına karşın, iklimsel faktörler özellikle günümüzde göz ardı edilmiş ya da gereken önem verilmemiştir. En yaşanabilir kentsel çevreler, iklimsel şartlara uygun olarak inşa edilen ve tasarlananlardır. Sıcak ve kuru iklimlerde, kentin kurulması için,

antik dönemde yaşayanlar, rüzgarın dar caddelerle yönlendirilmesi gerektiğini öğrenmişlerdir. Caddeler boyunca oluşturulan açık su kanalları, kuru havayı nemlendirmeye yardımcı olmuştur. Rüzgarla açığa çıkan tozlara maruz kalmamak için nadiren dümdüz uzun caddeler oluşturulmuştur. Böyle iklimlerde evler, yakıcı güneşe maruz kalmamak için batıya yönlendirilmemişlerdir. Odaların kapıları göz kamaşmasını azaltmak için iç avlulara açılmış ve bu iç avlular mahremiyeti artırdığı gibi, gölge de sağlamıştır (BURKE, 1976). İklim duyarlı olarak yaratılan kentsel çevrelerde enerji tasarrufu ile, kentsel ekonomi için faydalar sağlanabilmektedir. Günümüzde de birçok gelişmiş ülkede eko-kent örnekleri oluşturulmakta ve bu kentler iklimlerinin elverdiği koşullarda güneş ve rüzgar gibi iklimsel koşullardan enerji elde etmektedir. Peyzaj planlama ve tasarım kararları alınırken de, iklimsel koşulların gerektirdiği doğrultuda hareket edilmelidir.

Ilıman ve güneşli iklimler, açık havada toplumsal yaşantıyı da cesaretlendirmektedir. Yunan ve Roma halkı günlük yaşantılarının çoğunu, *agora*, *forum*, *palaestra* ve hamamlarda geçirmişlerdir. Akdeniz bölgesinde ortaçağ insanı, ağaçlı kent meydanını ve gölgelikli pazar yerlerini ve kentteki kuyu ve çeşmeleri haberleşme ve sohbet etme amacıyla kullanmıştır. Meydanlar ve ağaçlı yollar, Rönesans dönemlerinde de sosyal yaşam ve iş olanaklarına hizmet etmiştir. Soğuk ve yağışlı bölgelerdeki kentler ise kuzey yönlenmeden kaçınarak, hakim rüzgar yönünden korunmuş alanlarda inşa edilmişlerdir. Yapıların bir araya toplanmasıyla, dar cadde ve yollara çıkan bina cepheleri sayesinde şiddetli rüzgarlardan, yağmur ve kardan korunma sağlanmıştır. Fırın ve ev, soğuk günler için bir sığınak olmuştur. Bu nedenle, soğuk ya da ılıman iklimlerde yaşayan kent insanları, topluma değil de, daha çok aileye aitmiş gibi görünmektedirler (BURKE, 1976). Kamusal alan niteliği taşıyan mekânlarda, insanların daha fazla zaman geçirebilmesi için kentin dar iklim bölgesini iyileştirecek bitkiler kullanarak, rüzgâr perdeleri oluşturulabilmektedir. Sıcak bölgelerde ise özellikle yerli bitkilerden faydalanılarak gölge ve serinlik verecek kentsel ortamlar oluşturulmalıdır.

Günümüzde iklim, mühendislerin elde ettikleri teknik olanaklar ve doğanın güçlerine cevap verme yeteneğine olan güvenle, kentsel gelişmede daha az etkili bir etmen olarak görülmektedir. Yapı ve caddelerin düzeni sağlanırken, hakim rüzgar yönünden korunma ya da güneş ışığından en fazla faydalanma gibi etmenlerden çok, en yüksek konut yoğunluğunun sağlanması ya da kentsel hizmetlerin ekonomisi gibi etmenler ön plana

çıkılmaktadır. Yönlenmesi ve araziye uyum sağlaması çok da iyi olmayan alanlar için, ısıtma ve aydınlatma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla gaz ve elektrik kullanılabilir. Fakat iklimsel koşulların dikkate alınmaması, genel olarak yaşanabilirliğin azalması anlamına gelmektedir (BURKE, 1976). Yaşanabilirliğin azalması, kentsel peyzaj bileşeni olarak adlandırılan kentsel yaşam kalitesini de düşürmektedir. Hem kentsel yaşam kalitesini artırmak, hem de sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla, iklimsel koşulların dikkate alınması, yapısal ve çevresel malzemelerin iklime göre seçilmesi, iklimsel koşullara uyum sağlayabilecek yerli bitki türlerinin kullanılması, topografik yapının dikkate alınması ve kentsel atıkların geri dönüşümü ile de ekonomik ve ekolojik faydaların sağlanması gerekmektedir. Böylece doğal ve sürdürülebilir enerji kaynaklarından en üst düzeyde verim sağlanarak ekonomik ve ekolojik denge sağlanabilir.

Kentsel peyzaj için önem taşıyan, sürdürülebilirliğin, ekonomik ve ekolojik bu bileşenlerinin yanında sosyal bileşeni de bulunmaktadır. Kentin sosyal bileşeni içerisinde kentlilerin bir araya gelmesini sağlayacak olanaklara yer verilmelidir. CULLEN (1961), bir kenti şekillendirecek insanların bir araya toplanmasıyla bazı kazanımların elde edileceğini öne sürmüştür. Buna göre, kırsal alanda yaşayan bir aile tiyatroya gitmekten, dışarıda yemekten ya da kütüphanede kitap okumaktan her zaman faydalanamazken, aynı aile kentte yaşadığında bu olanaklardan daha sık faydalanabilmektedir. Bir kent, sadece kendi sakinlerinden oluşmamaktadır. Kendi yaşayanları için iş, eğitim, sağlık ve sosyal faaliyetlere daha kolay erişim gibi olanakları sağlamaktadır. Bu durum ise insanların yalnız yaşamaktansa neden bir arada toplumla yaşadıklarını özetlemektedir.

İnsanların bir arada yaşayarak kentsel yaşamı oluşturmaları, zamanla kentsel belleğin oluşmasına, böylece ortak bir kültürün ve anlamların gelişmesine katkı sağlar. Böylece, kentin kimliğinin gelişip, kentin anlam ve değer kazanmasıyla bir anlamda kentin peyzajı okunmaya başlanır.

Kentsel peyzajı oluşturan ekolojik, ekonomik ve sosyal etmenler, kentsel çevre ve mimari öğeler üzerinden okunmaktadır. CULLEN (1961), bu durumu tek bir bina ile bina grupları arasında karşılaştırma yaparak özetlemektedir. Genellikle grup halindeki yapılar bir ortam hissi oluştururken, tek bir yapı bu hissi veremeyebilir. Yapılar arasında

bir yaşama sahip olan mekânların yaratılmasıyla, insanların mekâna olan tepkisi “ben oradayım”, “oraya geliyorum” şeklinde ifade bulmaktadır.

Bir araya gelen mimari yapılarla ise sanat oluşturmak istenmektedir. Mimari eserlerin birbirleriyle ilişkilerinin oluşturduğu sanatın amacı, çevreyi yaratacak tüm elemanları (yapılar, ağaçlar, doğa, su, trafik, reklam) anlamlı bir şekilde bir araya getirmektir (CULLEN, 1961).

CULLEN, (1961) kentsel peyzajı, ardışık görüntü (*serial vision*) olarak isimlendirdiği, kişinin kendi görüş açısı, yerin kendi özelliklerinden kaynaklanan ve kişi üzerinde bıraktığı psikolojik etkisi ve kenti oluşturan elemanların birbirleri ile uygunluğu açısından üç başlıkta incelemiştir.

1) Ardışık Görüntü

CULLEN (1961) ardışık görüntü için yaptığı tanımlamada, yayanın kent içerisindeki hareketinden yola çıkarak, belli uzaklıklardaki bakış açısına giren farklı görüntülerin sıralanması üzerinden kentsel peyzaj üzerine yorum yapmaktadır. Buna göre bir yaya, kentte eşit hızda yürümesine karşın kentin manzarası seri hareketlerle ortaya çıkmaktadır. Buna ardışık görüntü (*serial vision*) adı verilmiştir (Şekil 1.2.).

Şekil 1.2. Ardışık Görüntü (*Serial Vision*) (Cullen, 1961)(WATSON et al., 2003'te).

Burada asıl hedef, kentin elemanları üzerinde yönlendirici olmaktır. Böylece duygular üzerinde etki sağlanacaktır. Uzun bir yol çok az etkiye sahiptir, çünkü başlangıçtaki etkinin geçmesiyle birlikte monotonluk başlamaktadır. İnsan zihni bir zıtlığa, farklılığa tepki göstermektedir. Böylece monotonluk kırılmakta, zıtlıklar dikkat çekmekte ve kent daha derin olarak hissedilmektedir. (CULLEN, 1961).

2) Yerin Özelliği

Bu ikinci nokta insan vücudunun çevresine verdiği tepkilerle ilgilenmektedir. Bilincin bu düzeyinde insanlar, açıklık (*exposure*) ve kapalılık (*enclosure*) etkisinden kaynaklanan deneyimlerle başa çıkmaktadırlar. Yaklaşık 150 m yüksekliğinde bir

uçurumun kenarına yerleştirilen birisi bu pozisyonun duyusuna sahip olacaktır; aynı kişi bir mağaranın dibine yerleştirildiğinde ise kapalılığa tepki verecektir. Bu, vücudun kendi çevresine olan içgüdüsel ve gündelik alışkanlığıdır. Göz ardı edilemeyen bu pozisyon duyusu çevrenin tasarlanmasında bir etmen olmaktadır (CULLEN, 1961).

Kentler, hareket halindeki insanın bakış açısıyla tasarlanabilirse bir kentin bütününün nasıl deneyim kazandığı, baskı (basınç, darlık) altındaki yolculuk, açıklık ve kapalılıklar, sınırlayıcılar ve açıklıklar (ferahlatıcılar) görülebilecektir (CULLEN, 1961). Görüş açısına giren mekânlara yaklaştıkça başlangıçta “orada” olarak tanımlanan yer, “burada” olarak tanımlanmakta ve bu tanımlamada tamamen kişinin konumu etkili olmaktadır.

3) Kentsel Uygunluk

CULLEN (1961), bu başlık içerisinde, sıkıcı ancak kesin kurallarla oluşturulmuş bir kent yerine, esnekliklere olanak verilmiş, kenti oluşturan elemanlar arasındaki etkileşimden doğan daha insani yaklaşımlara ışık yakmış; bunun kent için daha eğlenceli ve faydalı olduğunu öne sürmüştür. Bu nedenle, kentsel uygunluğun ne olduğunu sorgulayarak, sıkıcılık yaratan bir uygunluğa tepkisini belirtmiştir.

Buna göre, genel kabul gören bir çerçevede (anarşi değil sağduyu üreten), ölçek ve tarz, renk ve doku, bireysellik ve karakter ince ayrımları yönlendirilebilir ve bütüncül faydayı yaratmak için ard arda dizilebilir. Çevre, kendi kendini uygunlukta değil, ama bu ve o arasında etkileşim ile yeniden çözmektedir (CULLEN, 1961).

Kentler, tarih boyunca doğal ve kültürel etkiler altında kalarak bir değişim süreci geçirmekte ve bu değişimle kendi kimliklerini ve farklılıklarını ortaya koymaktadır. Ancak bu değişim, her zaman kente kimlik kazandırmamakta; tüm dünyadaki küresel eğilim ve kültürel değişimlerle kentin kimliğini kaybetmesine ve sıradanlaşmasına da neden olmaktadır. Kentsel değişim süreci içerisinde, kentin geçirdiği doğal afetler sonucunda kentin taşınması, göç hareketliliğinin yaşanması, yeni yerleşim ve sanayi alanlarının oluşturulması gerekli olabilmektedir. Tüm bunların kentin doğal devinimi içerisinde değil de müdahalelerle gerçekleşmesi, kentsel gelişimde bazı zorlamalara neden olmakta ve bu durum kent dokusunun bozulmasına, kimliğin kaybolmasına, ayrıca sürdürülebilirliğin bozulmasına da yol açmaktadır. Bu durum, özellikle kentli

insan için, bellek aşımına, anıların silinmesine, kente duyulan bağlılığın da azalmasıyla birlikte, kentin kalite algısının azalmasına neden olabilmektedir.

1.1.2. Yaşam Kalitesi

TDK (2009a)'na göre 'kalite' terimi, 'bir şeyin iyi veya kötü olma özelliği, nitelik' olarak tanımlanmaktadır.

Modern yaşamın kalitesine olan ilgi, çağdaş toplumların bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşam kalitesine bağlı konulara artan ilginin en büyük nedeni, modern toplumlardaki teknolojik gelişme ve gelir seviyesindeki oransal artışın oluşturduğu "zenginlik paradoksu" (*paradox of affluence*) dur (PACIONE, 2003). Yaşam kalitesine olan ilginin bu kadar artması ile birlikte, yaşam kalitesinin nesnel ve öznel göstergeleri bir arada barındırması ölçümünün nasıl olacağına ilişkin tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

Bazı bilim adamlarına göre yaşam kalitesi kavramı, sosyal refah kavramına benzemektedir ve genellikle nesnel göstergeler kullanılarak ölçülür. Diğer taraftan yaşam kalitesinden duyulan memnuniyet, sosyal, ekonomik, çevresel, manevi ve diğer faktörlerle belirlenen ve her bireyin kendisi için karar verdiği insan refahının öznel ölçümüdür. Avrupa Birliği tarafından oluşturulan *The Committee of the Regions* (1999), yaşam kalitesinin nesnel göstergeleri ve yaşam kalitesine etki eden maddi ve manevi koşulların öznel değerlendirmeleri arasındaki farklılıkları ortaya koymuştur. Bu farklılık, nesnel çevresel kalite ile öznel değerlendirme arasındaki karşıtlığı göstermektedir. Bununla birlikte, özel bir çevre, özel insanlar için özel anlamlar ifade edebilmektedir. İnsan çevre ilişkileri ile ilgili olan araştırmalar, çevrenin nesnel özellikleri ile bireyin çevreyle ilgili öznel kararları arasındaki ilişkileri incelemektedir. Buna göre, bütüncül olarak insanların çevreleri ile olan ilişkileri hakkında daha yeterli bir tablo ortaya çıkmaktadır (MOSER, 2009).

Yaşam kalitesinin nesnel ölçümleri, yaşamın genel standartlarına odaklanır. Yaşam kalitesi genellikle, finansal kaynaklar, fırsatların varlığı, yaşam alanlarındaki olanaklar ve nesnel olarak ölçülebilen çevresel kalite ile eş anlamlı olarak anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, materyal zenginliği, öznel mutluluğun (esenliğin) ön şartı olmamaktadır. Böylece, yaşam kalitesi anketlerinin çevre boyutu, fiziksel güvenlik, sağlık ve sosyal bakım, ev çevresi, rekreasyon/boş zaman aktiviteleri için olanaklar,

hava kirliliği, gürültü, trafik yoğunluğu, iklim özellikleri, ulaşım olanakları ve yeni bilgi ve beceriler elde etmek için olanaklar gibi bileşenleri içermektedir (MOSER, 2009).

Yaşam kalitesi ölçümlerinde elde edilecek sonuçlar şu etmenlerden etkilenebilirler:

- a) Göstergelerin seçimi
- b) Göstergelerin bir elemanda bir araya getiriliş yöntemi
- c) Göstergelerin ölçülebilir ya da ölçülemez oluşu
- d) Uygulanan ölçme tekniği çeşidi (PACIONE, 2003).

Sürdürülebilir gelişmenin tanımlandığı Brundtland Raporu'nda da yaşam kalitesi konusuna ilgi çekilmiştir. Bu rapora göre, sürdürülebilir gelişme, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılamalarını engellemeden, mevcut kuşağın gereksinimlerini karşılama doğrultusunda bir gelişmedir. Komisyon, insan gereksinimlerini ele alarak, gelişmenin çevreye sadece uyumlu değil; aynı zamanda saygılı olmasını, ayrıca insanın bireysel ve toplum içindeki mutluluğunun artırılmasını da istemektedir. Brundtland Raporu'nu takip eden çalışmalar da, çevresel sürdürülebilirliğe atıfta bulunmakla birlikte; insanların mutluluğu ve yaşam alanları ile ilişkileri vasıtasıyla, çevresel sürdürülebilirliğin sosyal ilişkilerin sağlanmasına katkıda bulunacağını öne sürmektedir (MOSER, 2009).

Camagni ve ark., fiziksel, sosyal ve ekonomik bileşenler arasındaki etkileşime dayanarak bir sürdürülebilirlik modeli açıklamışlardır. Bu bileşenler, yaşanabilirlik ve sürdürülebilirlik kavramlarını açıklarken sistematik olarak kullanılmıştır. Aynı üç bileşen yaşam kalitesini kavramsallaştırmada da kullanılmıştır. Shafer ve ark., tarafından oluşturulan modelde ise, bileşenler arasındaki etkileşim tanımlanmış, yaşanabilirlik, yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik kavramlarının birbirleri ile nasıl bağlantılı olduğu resmedilmiştir (Şekil 1.3.) (KAMP, ve ark., 2003).

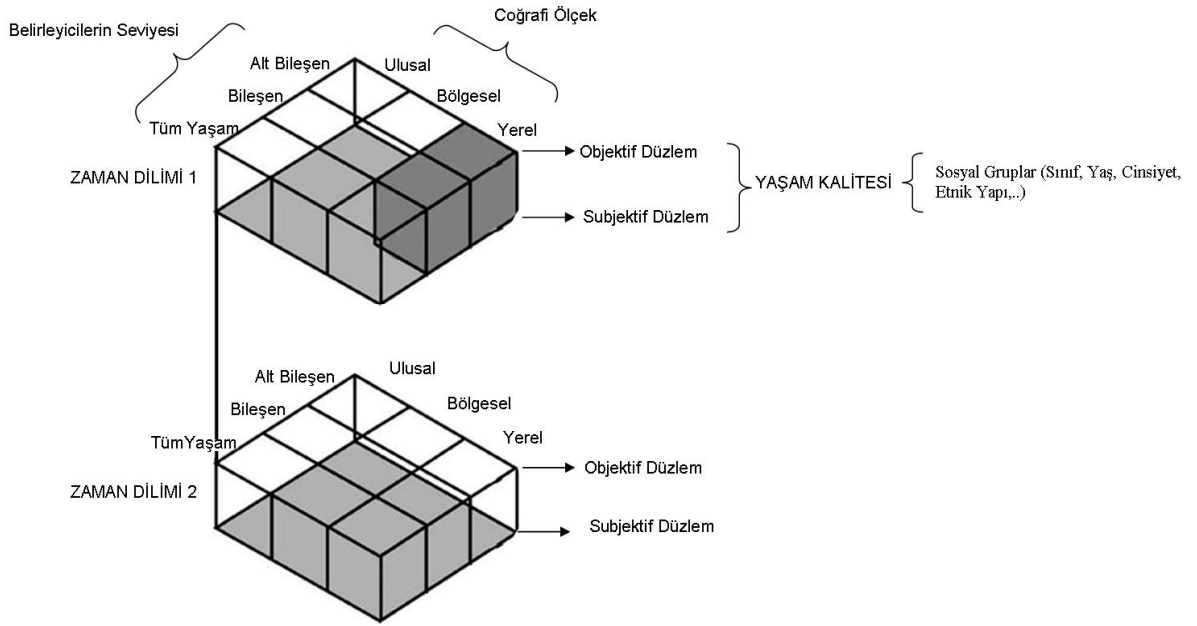

Şekil 1.3. Toplumsal Yaşam Kalitesine Katkıda Bulunacak Faktörlerin Kavramsal Modeli (Shafer et al., 2000) (KAMP, ve ark., 2003 te).

Şekil 1.3.'te görüldüğü gibi yaşam kalitesinin ekonomik, sosyal ve çevresel olmak üzere üç temel göstergesi bulunmaktadır. Toplam yaşam kalitesi ele alınmak istendiğinde, bu üç temel göstergeden ve bunların alt göstergelerinden elde edilen veriler bir araya getirilerek değerlendirme yapılmaktadır. Ekonomik göstergeler, iş ve işsizlik oranları, iş gücü ve verimliliği gibi konularla; sosyal göstergeler, eğitim, sağlık, kamusal düzen, güvenlik, fiziksel çevre ve sosyal refah gibi konularla; çevresel göstergeler ise su, toprak ve hava kalitesi, iklimsel değişim, biyolojik çeşitlilik gibi konularla ilgilenmektedir (FLYNN ve ark., 2002).

PACIONE (2003), yaşam kalitesine ulaşılacak istendiğinde, bir sosyal göstergenin öncelikle yerel, bölgesel ya da ulusal ölçekte olması, spesifitesinin boyutu (belirleyicilerin seviyesi), nesnel ve subjektif düzlemlerinin farklı zaman dilimlerinde göz önüne alınması gerektiğini belirtmiştir (Şekil 1.4.). Pacione'nun sosyal göstergeler için geliştirdiği bu yaklaşım, ekonomik ve çevresel göstergeler için de geçerli kabul edilmelidir. Bu demektir ki, kentsel yaşam kalitesi ele alınmak istendiğinde, kent ölçeği üzerinden ekonomik, sosyal ve çevresel okumalar yapılmalıdır. Bu durumda kentsel yaşam kalitesine ulaşılacak istendiğinde her bir göstergenin kent ölçeğinde etkisi göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak, FLYNN ve ark. (2002)'nin tanımlamasında sosyal

göstergeler başlığı altında yere duyulan bağlılık ve kentsel bellek algısı ele alınmamıştır. Kentsel yaşam kalitesi üzerinden doğru okumaların yapılabilmesi için bu konuların da diğerleri ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Şekil 1.4. Yaşam Kalitesi Araştırmasında Beş Boyutlu Yapı (PACIONE, 2003).

1.1.3. Kentsel Yaşam Kalitesi

Yaşam kalitesinin coğrafi bir alt ölçeği olarak ele alınan kentsel yaşam kalitesi kavramının, kentsel kalite ile ilişkilendirilerek kentsel müdahalelerin başlatılması Sanayi Devrimi sonrasına kadar uzanmaktadır. Bu dönemde kentsel yaşam kalitesinin artırılmasının kentsel kalitenin artırılması ile mümkün olacağı görüşü egemen olmuştur. Bu anlamda kentsel yaşam kalitesi kavramı da modernitenin bir ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır.

19. yüzyılda Sanayi Devrimi'yle birlikte İngiltere'de kentsel çevrenin kalitesi korkunç bir boyuta ulaşmış, kentsel nüfus dramatik bir şekilde artmıştır. Bununla birlikte, yeni sosyal eğilimler, kamu sağlığının önem kazandığı çözümler yönünde olmuştur. Böylece Ebenezer Howard tarafından, içerisinde yaşayanlara temiz hava ve yeşil alanlara

kolayca erişebilecekleri ‘Bahçe Şehir’ kavramı ortaya konulmuştur. Yaklaşık aynı zamanlarda Amerika’da da aynı kaygılarla, kentsel çevrenin kalitesi, kısa süreli fakat etkili olan ‘Güzel Kent’ hareketi ile artırılmaya çalışılmıştır. Bu hareket, kentin kayıp görsel ve estetik uyumunu onarıp, sosyal düzeni oluşturmak için fiziksel koşulları sağlamak için ortaya çıkmıştır (DEMPSEY, 2008).

Bu gibi çalışmalar, az yoğunluklu yerleşim ve kent tasarımlarıyla, planlama politikalarını desteklemek üzere 20. yüzyılda da devam etmiştir. 21. yüzyılda da bir rehber olarak halen kullanılmaktadır (DEMPSEY, 2008). İngiltere yönetiminin hazırladığı ‘*White Paper*’, kentsel yerleşimlere insanları yeniden çekmek için tasarım ve kalitenin önemini tanımlamaktadır. İyi kalitede kamusal alanlar ve çekici konutlar oluşturmak için ortaya çıkan çalışmalar, ‘insanlar için mekan oluşturma sanatı’na yönelik zorunlu bir kentsel tasarım rehberliğini ortaya çıkarmıştır. Hasting ve ark., özellikle temiz, güvenli ve yeşil kamusal alanlar ile sokaklar sunan ‘yaşanabilirlik’ politikası sayesinde yapısal çevre kalitesine olan ilginin, geçmişe göre daha fazla olduğunu belirtmişlerdir (DEMPSEY, 2008).

Yapısal çevrenin kalitesi ile birlikte kentin yaşam kalitesini artırmanın toplumsal refahın ve sosyal düzenin sağlanmasına katkıda bulunacağına inanarak, doğayla barışık bir koruma-kullanma dengesinin sağlanması isteği, sürdürülebilirlik kavramının doğmasına neden olmuştur.

Ekonomik ve sosyal gelişme şartlarının küresel boyutta değişmesine paralel olarak bilgi ve haberleşme teknolojilerinin etkileri, çözülemeyen ekolojik sorunlar, yaşam biçimlerinin değişmesi, fakirliğin artması, politik belirsizliklerin görülmesi, iş fırsatlarının sınırlı olması ve artan toplumsal gerilimler gibi temel ekonomik değişimler, kentlerin gelişimlerini etkilemiştir. Tüm bunların sonucunda, 1992’deki Rio Çevre Konferansı çerçevesinde, ‘kentsel gelişme’ kavramı ortaya çıkmış; çevreye duyarlı, sürdürülebilirliğe destek olan ve uzun vadeli gelişmelere uyum sağlayabilen kentlerin oluşturulması hedeflenmiştir (ULUSAY ALPAY, 2004).

1.1.3.1. Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçümü

Kentsel yaşam kalitesi kavramının uygulanması ve faydalı olması için farklı meslek disiplinlerinin görüşleri alınarak, işbirliğinin sağlanması gerekmektedir.

Farklı disiplinlerin, kentsel kalite ve yaşam kalitesi konularına yaklaşımı, genellikle ortak noktalara sahip olmakla birlikte, ince ayrımlara da sahiptir. Bu yöndeki ilerlemeler, disiplinler farklılıkları aşacak çok disiplinli bir kavramsal yaşam kalitesinin oluşmasının ve kentsel kalite çerçevesinin ortaya çıkmasının gerekliliğini göstermektedir. Bu durum, biyofiziksel bilimlerle, sosyal bilimlerin bir araya gelmesi demektir. Kentsel yaşam; hava kirliliği, gürültü, suç düzeyi, açık alanların varlığı gibi fiziksel özellikleri içermektedir. Bu nesnel özelliklerin ise bireyler tarafından algılanıp değerlendirilmesi ve bir araya getirilmesi gerekmektedir (BROWN, 2003). Bu noktada, nesnel olarak ölçülebilecek kentsel kalitenin, bireylerin öznel olarak yorumladığı kentsel yaşam kalitesi ile örtüşemeyebileceği gerçeği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle, uzmanların rakamsal değerler ve istatistiki veriler ile ortaya koyduğu kentsel kaliteyi artıracak gereksinimlerin ya da kullanımların, kentsel yaşam kalitesini ne kadar artıracığı tartışmaya açıktır.

Myers, ise kentsel yaşam kalitesi analizi için dört farklı yaklaşım sunmuştur (BURNELL ve GALSTER, 1992). Bunlar:

- Bireylerin yaşam memnuniyetini ölçen kişisel refah yaklaşımı
- Toplumda yaşam kalitesi bileşenleri ve eğilimlerine odaklanan toplumsal tercih yaklaşımı
 - Yaşam kalitesini yansıttığı düşünülen bir çok göstergeye göre farklı kentsel alanları karşılaştırmaya odaklanan yaşanabilirlik karşılaştırmaları yaklaşımı
 - Kentsel alanlar arasındaki yaşam kalitesi farklılıklarını etkilemek için konut fiyatları ve/veya ücret farklılıkları üzerine kurulan piyasa/konut yaklaşımı

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 2000 yılında Avrupa Birliği içerisinde yer alan 58 kentin yaşam kalitesini birbiriyle karşılaştırmak amacıyla bir çalışma yapılmıştır (ANONİM, 2000). Resmi istatistiklerle elde edilen veriler çizelgelerle verilmiştir. Londra ve Paris gibi kentler çok büyük ölçekleri nedeniyle çalışma dışında tutulurken, Avrupa Birliği'ne üye olan ülkelerden nüfus büyüklüğü yüzölçümüne oranla en yüksek olan kentler araştırma kapsamında yer almıştır. Yaşam kalitesini karşılaştırmak için seçilen göstergeler, 5 farklı konu başlığı altında 21 bileşen olarak belirlenmiştir (Çizelge 1.1.). Her kent için tüm göstergeler ayrı ayrı değerlendirilmiş ve göstergelerin karşılık bulduğu değerler 1'den 5'e kadar numara verilerek her bir gösterge için kentlerin kendi aralarında karşılaştırması yapılmıştır.

Çizelge 1.1. Avrupa Birliği Komisyonu Tarafından Belirlenen Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri (ANONİM, 2000).

Bileşenler	Göstergeler
I Sosyo- Ekonomik Yapı	
1. Nüfus	Toplam nüfusun cinsiyet ve yaşa göre dağılımı (13 yaş grubu) Toplam nüfus değişimi (cinsiyet ve yaş) 16 yaş altı ve emeklilik yaşı üzerindeki nüfus yüzdesi
2. Uyrak	Toplam nüfusa oranla kendi vatandaşlarının oranı Diğer AB vatandaşlarının toplam nüfusa oranı AB uyruğuna sahip olmayanların toplam nüfusa oranı
3. Hane Halkı Yapısı	Toplam hane sayısı Ortalama hane büyüklüğü Tek kişilik hane yüzdesi Tek ebeveynli hane yüzdesi Pansiyoner şekilde kalanların hane yüzdesi
4. İş Piyasası ve İşsizlik	İşsiz sayısı (ILO İşgücü Analizi) İşsizlik Oranı (Cinsiyete göre) Erkek/kadın işsizlik yüzdesi Bir yıldan uzun süredir işsiz olanların yüzdesi 25 yaş altı işsiz olanların yüzdesi
	Çalışan / nüfus oranları (erkek-kadın-toplam)
	Faaliyet (etkinlik) oranı (erkek-kadın-toplam)
5. Gelir, Eşitsizlik ve Yoksulluk	Hane geliri Erkek/kadın geliri, tam zamanlı/kısmi zamanlı çalışma geliri, her gelir grubu için ortalama gelir Birinci gelir grubunun beşinci gelir grubuna olan kazancının oranı
	Ortalama milli hane gelirinin yarısından daha az gelire sahip olan hane yüzdesi Arabasız hanelerin yüzdesi
	Sosyal güvenliğe sahip olan hane sayısı
6. Konut Sahipliği	Evsiz insan sayısı Kentte toplam ikamet edenlerin yüzdesi olarak evsiz insan sayısı
	Ortalama konut fiyatlarının ortalama yıllık hane gelirine oranı Ortalama haftalık hane gelirinin yüzdesi olarak ortalama haftalık sosyal konut kiralari
	Temel olanak ve fırsatlardan yoksun konut yüzdesi Kişi başına düşen kullanışlı yaşam alanı (m ²)
	Kendi konutuna sahip olan hane yüzdesi Sosyal konut kiralayan hane yüzdesi Konut kiralayan hane yüzdesi
	Geleneksel konut sayısı Müstakil evde yaşayan hane yüzdesi Apartmanda yaşayan hane yüzdesi Diğer çeşit konutlarda yaşayan hane yüzdesi
7. Sağlık	Erkek ve kadınlar için yaşam süresi beklentisi Her 1000 doğumda 0-1 yaş aralığında görülen bebek ölüm oranı Her 1000 doğumda 2,5 kg dan daha az ağırlığa sahip çocuk sayısı
	65 yaş altı bireylerde kalp ve solunum rahatsızlıkları nedeniyle görülen ölüm oranı
8. Suç	Yıllık 1000 kişi başına düşen toplam kayıtlı suç sayısı Yıllık 1000 kişi başına düşen insana karşı işlenmiş kayıtlı suç sayısı Yıllık 1000 kişi başına düşen ticari ve konut özellikli alanlara karşı işlenmiş kayıtlı suç sayısı Yıllık 1000 kişi başına düşen arabalara karşı işlenmiş kayıtlı suç sayısı

Çizelge 1.1. (devamı). Avrupa Birliği Komisyonu Tarafından Belirlenen Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri (ANONİM, 2000).

9. İstihdam	Sektörlere göre İstihdam (erkek/kadın, yarı zamanlı / tam zamanlı) oranları İstihdamda yüzdelik değişim
10. Ekonomik Aktivite	Kent düzeyinde yada bölgesel düzeyde kişi başına GSYİH Ulusal borsada kayıtlı olan kentteki şirketlerin sayısı Net iş kayıtları Boş olan ofis mekanlarının oranı Bir yıl boyunca gecelik konaklayan kayıtlı turist sayısı Hava yolcularının sayısı
II Kamusal Katılım	
11. Kamusal Katılım	Ulusal ve yerel seçimlerde kayıtlı seçmen yüzdesi Oy verecek yaştaki seçmenlerin yüzdesi Kayıtlı seçmen yüzdesi Yerel seçimlerde oy kullanacak 25 yaş altı kayıtlı seçmen yüzdesi Yerel seçimlerde oy kullanacak yaşlıların (emeklilik yaşı üzeri) yüzdesi Seçilmiş kadın yerel temsilci yüzdesi Yerel yönetimin konut başına yaptığı yıllık harcama Kişi başına GSYİH oranı olarak kişi başına yerel yönetimin yıllık harcaması Yerel yönetimin gelir oranı: yerel vergi; devletten alınan gelirler, hizmet ücretleri vb,..
III Eğitim Düzeyi	
12. Eğitim Desteği	Her 1000 kişi başına düşen (kamusal ve özel) kreş sayısı Zorunlu eğitimini tamamlamamış öğrenci yüzdesi Zorunlu eğitimi tamamlamış ve minimum ulusal başarı standardını yakalamış öğrenci yüzdesi Zorunlu eğitimi tamamlamış fakat minimum ulusal başarı standardını yakalayamamış öğrenci yüzdesi Zorunlu eğitimi tamamladıktan sonra eğitim ve öğrenimini devam ettiren yaş grubunun yüzdesi Yerleşim alanlarında 1000 kişi başına düşen üniversite ve diğer eğitim kuruluşlarının sayısı
13. Eğitim Nitelikleri Düzeyi	Kentte yaşayan nüfusun eğitim düzeylerine göre yüzdelik dağılımları
IV Çevre	
14. Hava Kalitesi ve Gürültü	Kışa ait sis: SO ₂ miktarının 125µg/m ³ 'ü (ortalama 24 saat içerisinde) aştığı gün sayısı Yaza ait sis: O ₃ miktarının 120µg/m ³ 'ü (ortalama 8 saat içerisinde) aştığı gün sayısı Bir yıl içerisinde NO ₂ konsantrasyonunun 200mg/m ³ 'ü (ortalama 1 saat içinde) aştığı gün sayısı 65 db üzerinde gürültüye maruz kalan nüfus oranı (ortalama 24 saat içerisinde)
15. Su	Direktif 80/778/EEC belirtilen rakamları aşan değerlerin sayısı (içme suyu kalitesindeki tüm parametrelerde yıllık testlerin sayısı) Kişi başına su tüketimi (yılda 1 metreküp) Altyapı ile içme suyuna bağlanmış konutların yüzdesi Kanalizasyon arıtma sistemine bağlı olan konutların yüzdesi

Çizelge 1.1. (devamı). Avrupa Birliği Komisyonu Tarafından Belirlenen Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri (ANONİM, 2000).

16. Atık Yönetimi	Yıllık kişi başına toplanan (ev ve ticari) katı atık miktarı (ton) Depolama, yakma ve geri dönüşümle işlenmiş katı atık oranı
17. Arazi Kullanımı	Kamunun erişebildiği yeşil alan miktarı (kişi başına düşen m ²) Kentsel yeşil alanlara 15 dakika içerisinde yürüyerek erişebilen nüfusun yüzdesi
	Kullanılmayan kentsel alanların yüzdesi Korumaya veya özel fiziksel planlamaya konu olabilecek kentsel alanların yüzdesi
	Km ² başına toplam yerleşik nüfus yoğunluğu
18. Seyahat modelleri	İşe gidebilmek için yolculuk modelleri: tren/metro, otobüs, tramvay, araba, bisiklet, yürüyüş Kentte yaşayanların kullandığı tüm seyahat özellikleri (amaç, mesafe ve seyahat modelleri)
	Her 1000 kişi başına düşen kayıtlı araba sayısı Her 1000 kişi başına düşen ölüm yada ciddi yaralanmayla sonuçlanan trafik kazası sayısı Motorlu araçların ortalama yolcu sayısı
19. Enerji Kullanımı	Yakıttan elde edilen toplam enerji kullanımı (kömür, petrol, elektrik, doğal gaz, akar yakıt) Sektörlerden elde edilen toplam enerji kullanımı (ulaşım, endüstri, ev, ticari hizmetler) Farklı sektörlerden elde edilen nihai enerji yüzdesi (ulaşım, endüstri, ev, ticari hizmetler) Nihai enerji yüzdesi Kişi başına düşen elektrik tüketimi Kişi başına düşen gaz tüketimi Kişi başına düşen CO ₂ emisyonu
20. İklim/Coğrafya	Bir ay içerisindeki yağmurlu gün sayısı (ortalama 1 yıl boyunca)
	Her gün için ortalama güneşli saatlerin sayısı (ortalama 1 yıl boyunca)
V Kültür ve Rekreasyon	
21. Kültür ve Rekreasyon	Bir yıl içerisindeki sinema gösteriminin ve kişilerin seyretmek için gittikleri sinema filmi sayısı Sinema koltuğu sayısı Bir yıl içerisindeki konserlerin ve kişilerin seyretmek için gittikleri katılımların sayısı Tiyatroların ve kişi başına düşen yıllık katılımın sayısı
	Müzelerin sayısı ve kentlilerin müzeyi yıllık ziyaret etme sayısı
	Spor tesislerinin ve kentlilerin yıllık kullanım sayısı
	Kamusal kütüphanelerin ve kişi başına ödünç alınan kitapların sayısı

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından belirlenen göstergeler ile kentlerin karşılaştırmalı olarak yaşam kalitelerinin ortaya konulduğu bu çalışma, daha önce BROWN (2003)'un da önerdiği gibi kentsel yaşam kalitesi ölçümünde kentte yaşayan bireylerin değerlendirmesi olmadığı için eleştiriye açıktır. Myers'in yaşanabilirlik karşılaştırmaları yaklaşımına uygun olarak yapılan bu ölçümün yanında, diğer yaklaşımlarına uygun olarak da çalışmalar yapılmıştır. Örneğin, ROBIN ve ark. (2007), kentin fiziksel ve sosyal çevresinin kalitesinin konut, mahalle ve semt düzeyinde ölçülmesi için çeşitli

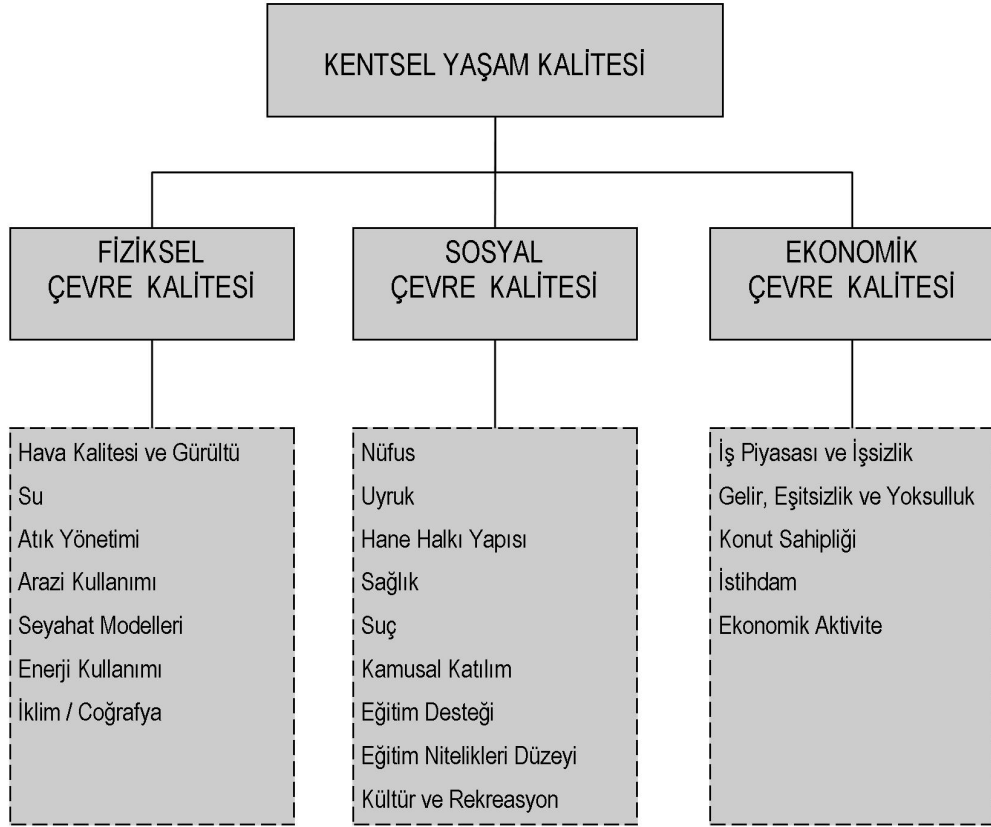
yöntemler geliştirmiş; yaşam mekanlarının özelliklerinin algılanması, memnuniyet derecesi ve yerlere olan bağılıklar bireylerin buldukları çevrelerin farklı boyutlarına göre ifade edilerek değerlendirmiştir.

1.1.3.2. Kentsel Yaşam Kalitesinin Bileşenleri

EMÜR ve ONSEKİZ (2007) yaptıkları çalışmada, kentsel yaşam kalitesinin fiziksel çevre, sosyal çevre ve ekonomik çevre kalitesine yönelik bileşenlerden oluştuğunu belirtmişlerdir. Buna göre, fiziksel çevre kalitesi açık ve yeşil alan varlığı, ulaşım ağı (erişebilirlik), ulaşım türü, toplu taşıma, altyapı ve belediye hizmetleri, iletişim (erişebilirlik), sosyo-kültürel aktiviteler, doğal ve tarihi değerlerin korunması, konut ve yaşam çevresinin planlı olması, konut tipi ve kalitesi, çalışma alanlarının çevresel etkilerinin azaltılması, rekreasyon alanlarının varlığı gibi özellikler ile tanımlanırken; sosyal çevre kalitesi yaşam biçimi, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim (ulaşılabilirlik/ödenebilirlik), örgütlülük ve gönüllülük esasına dayalı toplumsal faaliyetler, güvenlik, bir yerde topluma ait olma duygusu, kimlik (fiziksel ve sosyal çevrenin kesişme noktası), yerellik (bağılılık açısından) vb. özellikler ile tanımlanmaktadır. Ekonomik çevre kalitesi ise yaşam maliyeti ve alım gücü gibi özellikler ile tanımlanmıştır.

ULENGİN ve ark. (2001) göre ise kentsel yaşam kalitesinin bileşenleri; fiziksel çevrenin kalitesi, sosyal çevrenin kalitesi, ekonomik çevrenin kalitesi, ulaşım ve haberleşmenin kalitesi olarak sıralanmaktadır.

Önceki çalışmalar dikkate alınarak bu tez kapsamında kentsel yaşam kalitesinin bileşenleri fiziksel çevre kalitesi, sosyal çevre kalitesi ve ekonomik çevre kalitesi olarak üç başlık altında toplanmıştır (Şekil 1.5.). Bu bağlamda, Avrupa Birliği tarafından belirlenen ve Çizelge 1.1.'de gösterilen kentsel yaşam kalitesi göstergeleri bu başlıklar altında sınıflandırılmıştır.

Şekil 1.5. Kentsel Yaşam Kalitesinin Bileşenleri.

Kentsel yaşam kalitesinin bileşenlerine ait bu parametreler, birbirinden bağımsız olmayıp, birbirlerini etkileme ve tetikleme özelliğine sahiptirler. Buna göre, kentin fiziksel çevresinde oluşabilecek bir kalite artışı, dolaylı olarak kentin ekonomik gelişmesine de katkıda bulunabilecektir. Bu nedenle kentsel yaşam kalitesi bileşenlerinin birbirinden bağımsız olmadığı göz önüne alınarak çalışmalar yönlendirilmelidir.

Van Kamp ve ark. göre fiziksel çevrenin kalitesi, yaşanabilirlik, yaşam kalitesi, sürdürülebilirlik ve bunlarla ilgili çeşitli akademik disiplinlerden (psikoloji, sosyoloji, çevre bilimleri, coğrafya, sağlık bilimleri, ekonomi) ortaya çıkmış ve çeşitli profesyonel alanların (planlama, mimarlık, mühendislik, sağlık, kamusal politika,..) da ilgisini çekmiştir (BROWN, 2003). Bu farklı profesyonel alanlardan planıcı ve tasarımcıların

sordukları en önemli sorulardan bir tanesi çevresel kalitenin ne olduğudur. Ayrıca bazı soru ve sorunlara da yanıt aranmalıdır. Bunlar: (KAMP ve ark., 2003);

- Fiziksel kalitenin ve iyileşmenin sağlanması için planlama ve tasarımda ne gibi müdahale ve önlemler olmalıdır?
- Hangi faktörler fiziksel çevrenin kalitesini belirler?
- Bu faktörlerin ne büyüklükte etkileri vardır?
- Faktörler herkes için eşit bir öneme sahip midir?
- Gözden kaçırılmaması gereken bir temel kalite ölçütü var mıdır?
- Haritalanabilecek, etkileri değerlendirilebilecek (ve/veya tahmin edilebilecek) bir araç var mıdır?

Fiziksel çevrenin kalitesi üzerine çeşitli yöntemler kullanılarak farklı çalışmalar yapılmıştır. SUGIYAMA ve ark. (2009), İngiltere’de yaşlı insanların yaşam kalitesi ve mahalle ölçeğinde açık alan kullanımları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bunu yaşamsal memnuniyetle ilişkilendirmişlerdir.

BRAUBACH, (2007) çalışmasında çeşitli çevresel özelliklerin (gürültü, rekreasyonel alanların yokluğu, korku duygusu, yetersiz bakım,..) konut çevresi memnuniyetiyle önemli düzeyde ilişkili olduğunu öne sürmüştür. Buna göre, gürültüye maruz kalma, rekreasyonel alanların yetersizliği, uyku düzensizliği, yetersiz güvenlik depresyonla bağlantılı bulunmaktadır. İnsan vücudunda dolaşım sisteminde görülen rahatsızlıkların da güvenlik algısı ile önemli derecede bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır.

ROBIN ve ark. (2007), fiziksel çevrenin kalitesini kent ortamındaki sorunlar açısından istatistiksel yöntemler kullanarak ölçmüş ve bunları kişilerin, cinsiyet, yaş, meslek gruplarına göre sınıflandırarak, bir yöntem oluşturmaya çalışmışlardır.

KELLEKÇİ ve BERKÖZ (2006) İstanbul’da konut ve çevresel kalite memnuniyetinin belirleyicileri olan faktörlerin saptanması için planlı gelişen toplu konut alanlarında anket uygulamış ve bunları faktör analizi tekniği ile değerlendirmiştir. Buna göre çalışmalarının sonucunda kavramsal bir model oluşturmuşlardır.

MACARIO (2000)'un yaptığı çalışmada ise, son on yılda artan konut dağılımı ve daha uzun mesafeli olan yaşam alanı - iş çevresi ile birlikte kentsel yaşam şartlarının büyük değişikliklere uğradığı ve daha karmaşık bir ulaşım talebi geliştiğine değinilmiş; bununla birlikte, özel araç kullanımının artmasının her yerde yaygınlık gösterdiği, kentsel mekanın sınırlı bir kaynak olmasına rağmen, özel araçların iç sirkülasyonlarının arttığı ve yayaların erişebilirliğinin (seyahat süresi olarak) azaldığı belirtilmiştir. Sonuç olarak, erişilebilirlik düzeyi ile toplu taşımanın sıklığı ve ulaşım süresinin kalitesi doğrudan bağlantılı bulunmuştur.

Toplu taşıma ile ilgili bir başka çalışmada ise (BONAIUTO ve ark., 2003), gelişmiş ülkelerin ulaşım politikaları hedeflerinde özel araç kullanımının azaltılıp toplu taşıma kullanımını özendirme ve yönlendirme yaklaşımı olduğu için ulaşım kalitesi çalışmalarında indeksler belirlenirken, toplu taşıma kalitesinin düşük ve kalabalık olmasına, sıklığına, bekleme süresine, farklı ulaşım alternatiflerin olup olmamasına ve durakların dağılımına dikkat çekilmiştir.

KENWORTHY (2006), mevcut kentlerin ve kentsel gelişme alanlarının küresel sürdürülebilirliğini sağlamak için ekolojik temelli çözümler sunulması gerektiğini öne sürmüş, bunu çözümleyecek yanıtları aramış, eko-kenti geliştirecek kentsel form ve ulaşım arasındaki bağı sağlayacak basit bir kavramsal model üzerine çalışmıştır.

Düşünürler tarafından, binlerce yıldır arzu edilen bir toplum ve 'iyi yaşam' tartışılmıştır. Son yıllarda ise, bilim adamları yaşam kalitesinin ölçümü ve tanımlanması için sağlık, suç oranları, öznel refah ölçümleri gibi sosyal göstergeleri çeşitli alternatif yaklaşımlar olarak sunmuşlardır (DIENER ve SUH, 1997). Kentin suç oranlarını düşürecek, yeni şehircilik akımı ile ilişkili tasarım çalışmaları (çevresel kriminoloji) (COZENS, 2008), bebek ölümü, sigara içme ve obezite oranları (MICHALOS, 2004) ve eğitim düzeyi (FARZIN ve BOND, 2006) gibi göstergeler sosyal çevrenin kalitesi içerisinde değerlendirilmektedir.

Sosyal çevrenin nesnel olarak ölçülebilen bu konularının yanında sosyal iletişim, komşuluk ilişkisi, kente duyulan bağlılık ve kentsel bellek gibi daha öznel özellikli konuları da bulunmaktadır. Sosyal çevre olarak adlandırılan yapı, sosyal etkileşimin meydana geldiği, bireyin topluma kazandırıldığı, topluluk duygusunun geliştiği ortam olarak adlandırılabilir.

Sosyal hayatın bir sahnesi olarak düşünölen kent, bir taraftan geçmişten gelen deneyimleri ve yaşanmışlıkları hatırlatırken, bir taraftan da halen devam etmekte olan eylemlerin gerçekleşmesi için sosyal çevreyi sunmaktadır. Sadece mimari ya da tasarım özellikleri ile var olan yapılaşmaların ya da fiziksel çevrelerin bir topluluk olmaksızın anlam ve değer kazanmasından söz edilemez. Bu nedenle toplulukla birlikte anılan sosyal çevre önem kazanmaktadır.

Kentteki sosyal çevrenin en belirgin nitelikleri arasında çoğunlukla birincil ilişkilerin yerini ikincil ilişkilerin alması, akrabalık bağlarının zayıflaması, ailenin toplumsal açıdan öneminin zayıflaması, komşuluğun kaybolmaya başlaması ve toplumsal dayanışmanın geleneksel temelini zayıflaması gösterilmektedir (WIRTH, 2002). Bu niteliklerle birlikte geleneksel aile yapısından kopuş ve beraberinde kentsel hizmetlerin sağlanması ve kentin kendini üretmesi için kentsel örgütlenmeler ortaya çıkmıştır. Kent yaşamındaki bu durumun nasıl iyi yönde geliştirileceği üzerine çeşitli öneriler yapılırken, aslında bu durumun kentsel yapının teorisini oluşturduğu görüşü de literatürde bulunmaktadır.

WEBER(1960), Avrupa şehir kuramından söz ederken, kentsel topluluğun tanımından yola çıkarak, kentsel topluluğun ve örgütlenmenin olmadığı yaşam alanlarını şehir olarak kabul etmediğini belirtmiştir. Weber'in bu yaklaşımı tartışmaya açık olmakla birlikte, sosyal çevrenin kent içerisindeki değerini ortaya koymak açısından önemlidir. Sosyal çevrenin kalitesine ilişkin çalışmalara ve yorumlamalara tezin "kentsel bellek" ve "yer bağılılığı" bölümlerinde daha detaylı olarak yer verilmiştir.

Tarih boyunca kentler, üretim yapılarına, ekonomik büyüklüklerine ve sermaye hareketlerine göre şekillenmiş ve kendi mekansal farklılıklarını oluşturmuşlardır. Kent üzerinde sermaye akışkanlarının bıraktığı izler ve etkiler çoğu zaman tartışılmıştır. Eski dönemlerde İpek Yolu üzerinde yer almak bir kentin ekonomik değeri için ne kadar önemli ise, şimdilerde küresel sermaye araçlarına yakın olmak da o kadar önem taşımaktadır.

Ekonomik açıdan, mevcut geniş kentsel alanlar, verimlilik avantajları nedeniyle ekonomik aktivitenin yoğunluğu ile ilişkilendirilirler. Bu geniş kentsel alanlarda yaşayanlar, daha çok iş alternatifi, yaşayabilmek için daha fazla yerleşim alanı seçme şansı, daha fazla çeşitlilikte kamusal hizmet, fazla sayıda nüfus gerektiren (profesyonel

spor, hayvanat bahçesi, konser alanları gibi,..) hizmet ve kullanımların daha fazla olması gibi çeşitli faydaların farkına varmışlardır (BURNELL ve GALSTER, 1992).

Ancak ekonomik büyüklüğün her zaman için avantajlı olmadığını öne süren yaklaşımlar bulunmaktadır. Sermayenin dağılımındaki dengesizliklerden kaynaklanan sınıfsal ayrışmalar ya da, ekonomik kalkınma adına kent içinde ya da yakın çevresinde bulunan doğal kaynakların hızla tükenmesi ya da bozulması, dikkatleri ekonomik çevrenin kalitesi üzerine çekmektedir. Bu nedenle, BURNELL ve GALSTER (1992), bazı kent bilimlerinin ve plancılarının devasa büyüklükteki plansız megalopolislere oranla insan çevresine kaliteli bir ölçekte ortam sağlamak için ‘Yeni Şehircilik’ oluşumunu önerdiklerini belirtmişlerdir. Bu harekete göre karma kullanım sistemi önerilerek, kullanıcı yoğunluğu ve birçok ticari birimin birbiri ile olan ilişkisi nedeniyle kent üzerinde olumlu ekonomik etkiler sağlanabilmektedir (ÖKSÜZ, 2004).

Ekonomik gelişmişlik, modernitenin özünü oluşturup, kapitalist dünya pazarının doğuşuyla hızlanan geniş çaplı bir değişikliktir. Nesnelerin pazar kanalıyla sürekli yayılımı, üretimde sürekli devrimci değişimler yapılmasını, yeniliklerin durmaksızın modası geçmiş şeyler durumuna düşmelerini gerektirmektedir. İnsanların giydiği giysiler, çalıştırdıkları makineler, bu makinelerin bakımını yapan işçiler, işçilerin içinde yaşadıkları kentler, ileride parçalarına ayrılmak üzere bugün kurulur ve yarın bozulurlar; öyleki yerlerine başkaları konulabilir ya da bir döngü ile yerlerinden alınabilirler. Kapital birikiminin ayrılmaz bir ögesi, kurulan çevrenin bilinçli olarak yıkılıp yeniden kurulması, sonra tekrar yıkılıp yine kurulmasıdır (CONNERTON, 1999). Bu durum, kentlere yönelik bir çok bileşenin tahrip olmasına, hatta yok olmasına neden olmaktadır. Yıkılıp yeniden kurulma sürecine kentliler çoğu zaman uyum sağlayamayabilmekte ve eskiye olan özlemlerini dile getirebilmektedir. Kentin, kenti besleyen doğal ve kültürel kaynakların, belleklerin yok olması, sınıfsal farklılıkların artmasıyla yaşam kalitesinin düşmesi ekonominin de dönem dönem krizlere girmesine neden olabilmektedir.

Burada önemli olan nokta yaşam kalitesini artırarak ve sürdürülebilirliği sağlayarak, kentin ekonomik güçlenmesinin sağlanmasıdır. Özellikle ekolojik duyarlı kentlerde, sanayi alanları açmak yerine, doğayı koruyan ve yerel halkı destekleyen kent çevresinde bulunan, tarım, hayvancılık ve diğer kültürel ürünler üzerinden ekonomi hareketlendirilmelidir. Bu sadece, ekonomik ve çevresel kalkınma için değil, yerelliğin

ve kente ait kimlik değerlerinin korunması için de gereklidir. Böylece ortak kimlik etrafında toplanan kentlinin, sosyal bağları gelişerek, sosyal çevrenin de kalitesinin artması sağlanabilir.

1.1.4. Yaşam Kalitesi İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Yaşam kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, fiziksel çevre, sosyal çevre ve ekonomik çevre ile ilgili üç temel bileşenin ayrı ayrı ya da bir arada çalışıldığı bir çok çalışmanın olduğu görülmüştür. Bu çalışmalar arasında yaşam kalitesinin farklı coğrafi ölçeklerde (mahalle, kent,..) çalışıldığı, ayrıca farklı yöntem ve göstergelerin tercih edildiği belirlenmiştir. Yaşam kalitesinin ölçümü üzerine yapılan çalışmaların bir kısmı, sadece nesnel ya da öznel olduğu gibi, her ikisinin bir arada karşılaştırılmalı kullanıldığı yayınlar da görülmektedir.

BURNELL ve GALSTER (1992) kentteki nüfus yoğunluğu ile paralel olarak en uygun bir kentsel büyüklüğün olup olmadığını, ayrıca nüfus büyüklüğü ile kent sakinleri tarafından paylaşılan görüşlere göre oluşturulan yaşam kalitesi indeksleri arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmışlardır.

STOVER ve LEVEN (1992) yaptıkları çalışmada yerel olanakların değerinin belirlenmesinde işgücü ve gayrimenkul pazarı arasındaki etkileşimi yansıtan bir model oluşturmuşlardır. Çalışmalarında kentsel alanlarda yaşam kalitesinin ölçülmesinde işlevsel formun önemini araştırmışlardır.

EKBLAD (1993), birçok çalışmada kentsel stresin, insanların fiziksel sağlığını bozduğuna değinildiğini, fakat stresin insanların psiko-sosyal sağlığını da bozduğuna çok az çalışmada yer verildiğini belirtmiştir. Yaptığı çalışmada, Kaga ve Levi tarafından oluşturulan bir ekolojik model çerçevesini kullanarak, üçüncü dünya kentlerinde stresli bir çevrenin yaşam kalitesine olan etkilerini araştırmıştır.

BONAIUTO ve ark. (1999) ise çalışmalarında, konut çevresi memnuniyeti çerçevesinde, konut çevresi kalitesinin çok boyutlu algılanmasında (**Konut Çevresi Kalite Algısı-KÇKA**) son standart olarak düşünülen mahalle bağlılığı tahminlerinde bir model test etmişlerdir. Sosyo-demografi (yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey) ve konut (hem mahallede, hem de Roma'da kalış süreleri, birlikte yaşadıkları kişi sayısı) değişkenleri hem KÇKA ve hem de mahalle bağlılığının tahmin edilmesi olarak

kuramsal modelde kullanılmıştır. KÇKA ölçümü için çok boyutlu bir anket ve mahalle bağlılığının ölçülmesi için tek boyutlu bir ölçek, Roma'da 20 farklı mahalleden 497 kişiye uygulanmıştır. Çok boyutlu KÇKA anketi, 4 temel alanı kapsayan 20 farklı ölçekten oluşmuştur: Mimari ve kent planlama özellikleri (6 ölçek); sosyal özellikler (3 ölçek); iletişim servisleri (6 ölçek); kaynak özellikleri (5 ölçek). Model öncelikle, her alanda yapısal denklem analizi (*structural equation analysis*) kullanılarak test edilmiştir. Daha sonra, her alandan çıkan en iyi tahminler, tüm sosyo-demografik ve konut çevresi değişkenleri ile birlikte son bir model oluşturulmuştur. Bu model tahmin edilen bağlılıkta dört alandaki tahminleri ve tahmine dayalı alanlar arasında bir hiyerarşiyi göstermiştir. Sosyo-demografik değişkenler ve konut çevresine en çok bağlı olan değişkenler, sosyo-ekonomik düzey ve mahallede kalış süresi olarak bulunmuştur.

ROGERSON (1999), çalışmasında yaşam kalitesinin 'yarışmacı kent' profilinin bir parçası olarak nasıl görüldüğüne odaklanmış, kentsel büyüme ve gelişmede etkili olabilecek yaşam kalitesi faktörlerini sorgulamış, kentsel rantın ve bir yerin değerinin yükseltilmesi olarak yaşam kalitesi kavramının kullanımını tartışmıştır.

UZZELL ve ark. (2002) yaptıkları çalışmada sosyal bağ, konut çevresi memnuniyeti ve yer kimliğinin sosyal sürdürülebilirliğe etkisini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma alanı olarak (Surrey-England) Guildford'da iki mahalle, sosyal geçmişleri, yerleşim tipi ve sosyo-ekonomik bileşenleri dikkate alınarak seçilmiştir. Her mahallede 90 kişi örnek olarak belirlenmiştir. Araştırma yöntemi olarak bilişsel haritalama ve anket kullanılmıştır. Farklı faktörler arasındaki kovaryansları analiz etmek için yapısal denklem modeli kullanılmıştır. Konut çevresi memnuniyeti açısından iki mahalle arasında farklı sonuçlar elde edilmiştir. Sonuç olarak, kimlik ve sürdürülebilir davranışla ilgili daha sonraki araştırmalara ışık tutabilecek öneriler geliştirilmiştir.

BONAIUTO ve ark. (2003) ise, yaptıkları çalışmada kalite algısında sosyal çevrenin indekslerini belirlerken, güvenlik, hoşgörü, sağduyu, medeniyet, sosyallik ve samimiyet faktörleri üzerinden çalışmışlar; ayrıca okul ve sosyal bakım hizmetlerini, spor ve sosyo-kültürel aktiviteleri, kolay erişilebilir ve çeşitliliği olan ticari alanların varlığını da irdelemişlerdir.

PACIONE (2003) yaptığı çalışmada, yaşam kalitesi ve kentsel çevresel kaliteyi araştırmak için sosyo-coğrafi yaklaşımı anlatmıştır. Yaşam kalitesini araştırmak için beş

boyutlu bir model oluşturmuş ve çeşitli temel kavramsal ve metodolojik konuları incelemiştir. Beş boyutlu sosyo-coğrafi perspektifin gerçek düzeyde uygulanabilirliğini göstermek için iki örnek alan çalışması yapmıştır. Sonuç olarak, yaşam kalitesi araştırmasının potansiyel kullanılabilirliğini değerlendirmiş ve sonraki araştırmalara ışık tutacak çeşitli sonuçlar ortaya çıkartmıştır.

LI ve WENG (2007), yaptıkları çalışmada (ABD) Indianapolis'te yaşam kalitesini değerlendirmek için Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kapsamında nüfus sayımı ve uzaktan algılama verilerini kullanarak bir yöntem geliştirmişlerdir. Fiziksel çevre verileri olarak, yeşil alanlar, geçirgen olmayan yüzeyler ve sıcaklık alınmıştır. Nüfus yoğunluğu, gelir, iş oranları, eğitim düzeyi ve konut özellikleri gibi bilgileri kapsayan sosyo-ekonomik veriler ise ABD'nin 2000 yılındaki nüfus sayımından elde edilmiştir. Yapı adası bazında fiziksel ve sosyo-ekonomik veriler bütünleştirilmiş, veriler arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Pearson'ın korelasyon yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca faktör analizleri de kullanılarak üç faktör tanımlanmıştır. Bunlar refah, çevresel şartlar ve insan yoğunluğudur. Her faktör yaşam kalitesinin özel bir açısı olarak görülmüştür. Yaşam kalitesinin yapay bir indeksi oluşturulmuş ve üç faktörün, faktör puanlarının ağırlığına göre haritalanmıştır. Sonuç olarak, seçilen çevresel ve sosyo-ekonomik değişkenlere dayalı olarak Indianapolis'te yaşam kalitesini belirlemek üzere regresyon modelleri oluşturulmuştur.

1.1.5. Bölüm Sonucu

Kenti oluşturan ve kentin şekillenmesine etki eden tüm doğal ve kültürel peyzajların en önemli değeri olan insan ve insanın bulunduğu toplumsal yaşam ile bir bütün halinde olması beklenmektedir. Ancak, ekonomik kazanımlar için uzun vadedeki yaklaşımlar göz önüne alınmadan müdahalelere maruz kalan kentler kendi tükenmişliklerine doğru yol almaktadır. Başta kentin kendini besleyen yerel, kültürel ve tarihi özellikleri dikkate alınmadan kısa vadeli, plansız ekonomik yatırımlar, yanlış arazi kullanımları kentin bir bütün halindeki peyzajını bozmaktadır.

Evrensel mimari tasarımlara yönelinerek, doğada var olan silüetler, düzensiz yapılaşma ve kat yükseklikleri ile bozulmakta, kentsel morfoloji, akslar, boşluk ve doluluklar önemini kaybetmektedir. Bu durum, kentin kimlik değerinin yok olmasına ve kentin sıradanlaşmasına neden olacağı ve kentin sürdürülebilirliğinin sağlanamayacağı

düşüncesi ile eleştirilmekte ve bu durumun sonuçlarının kentin en önemli bileşeni olan insan üzerinde birçok olumsuz etkiye neden olacağı belirtilmektedir.

İnsan odaklı çözümlerinin önem kazanması ile birlikte insan yaşamının kalitesi de önem kazanmış ve böylece kentsel yaşam kalitesi üzerine tartışmalar başlamıştır. İnsan ile birlikte kentlerin de farklılaşmasına ve kimliklerinin korunmasına yönelik arayışlar sonucunda kentsel yaşam kalitesini oluşturan bileşenler birçok bilim adamı ve Avrupa Birliği tarafından ortaya konulmuştur. Bu bileşenler üzerinden kentlerin yaşam kaliteleri yorumlanmaktadır.

Bu tez kapsamında; fiziksel, sosyal ve ekonomik çevre kalitesi başlığı altında toplanan bileşenlerin bir kısmı kentsel yaşama doğrudan etki ederken, bir kısmı da dolaylı olarak etki etmektedir. Ayrıca bu bileşenler, birbirlerinden bağımsız olmayıp karşılıklı etkileşim halindedir. Fiziksel çevrenin kalitesini artırmaya yönelik bir düzenleme, sosyal çevrenin kalitesini artırma konusunda da yardımcı olabilmektedir. Önemli olan, sürdürülebilirliğe de katkı sağlayacak ve bir denge içerisinde artırılacak kentin yaşam kalitesine ulaşmaktır. Toplamda kentin yaşam kalitesinde oluşabilecek artış, iyi bir kentsel peyzajın da oluşmasını sağlayacaktır. Kentin üst ölçeğinden gelen bu girdiler, kentin hayat bulduğu, karşılıklı ilişkilerin yaşandığı sokak ve mahalle ölçeklerinde yer bilincinin oluşmasına veya güçlenmesine, ayrıca kente ait belleğin korunmasına da katkı sağlayacaktır.

1.2. YER – BELLEK İLİŞKİSİ

1.2.1. Yer Kavramı

Yer, bireyler tarafından çeşitli aktivitelerin gerçekleştirilebildiği, anlam(lar)a sahip belirli bir konum olarak tanımlanmaktadır (KÖYLÜ, 2003). CRESSWELL (2004), yerin anlam boyutuna değinerek, bir çocuk odasının, bir kent parkının, kent pazarının, New York'un, Dünya'nın arasındaki bağlantıya dikkat çekmiştir. Bunların sıradan bir oda, sıradan bir park, sıradan bir Pazar yeri, şehir ve gezegen olmadığına değinerek, mekanların anlam kazanmasıyla yer olduğunu ve insanların mekana bağlanması sonucunda o mekanın bir yere dönüştüğünü belirtmiştir.

NORBERG-SCHULZ (1980), “yer” kavramını, peyzaj (*landscape*) ve yerleşim (*settlement*) kavramlarıyla açıklamış, ayrıca “mekân” ve “karakter” kavramlarının

anlamlarıyla da analiz etmiştir. “Mekân”, bir yeri oluşturan elemanların üç boyutlu düzenlenmesini ifade ederken, “karakter” ise herhangi bir yerin en kapsamlı özelliği olan genel “atmosfer”ini anlatmaktadır.

Yerin buradaki “mekan” denilen üç boyutlu düzenlemesi o yerin yapısına denk düşerken, “karakter” olarak tanımlanan genel atmosferi, o yerin kimlik ve anlam bütünlüğünden ibarettir.

1.2.1.1. Yerin İmgelenmesi

Yerin, herhangi bir mekândan ayrılarak değer ve anlam kazanabilmesi, onun imgelenmesi ile mümkün olabilmektedir. Bu nedenle, yerin mekân ve karakter boyutuna değinmeden önce imgelenebilirliği üzerinde durulmalıdır. Bu imge, hatıralar, bellekler ve o yerin uzamsal yapısı ile ilgilidir. Daha açık bir ifade ile ROBINS (1999), kentin görsel bir karşılaşma ve deneyim yeri olduğunu ve görünürlüğünden dolayı tanındığını ifade etmiştir. Böylece, insanlar kent içinde grup ve yaşam deneyimi edinerek imgeledikleri kente anlam yüklerken, bu kentle ilgili bağlılıklarını ve belleklerini oluşturmaktadırlar. LYNCH (1960), kentin imgelenmesi üzerine çalıştığı “*The Image of The City*” adlı eserinde yer olarak ele aldığı kentlerin imgesini üç bileşene ayırmış ve bunları yapı, kimlik ve anlam olarak belirlemiştir.

LYNCH (1960)’in kentin “yapı”sı, NORBERG-SCHULZ (1980)’un ise yeri oluşturan “mekan düzenlemesi” olarak adlandırdığı oluşum, nesnelere bir arada oluşturduğu doku, bütünsellik ve üç boyutlu coğrafya ile ilgilidir. Tezin önceki bölümüne atıfta bulunulacak olursa kentin yapısı, fiziksel çevrenin kalitesi başlığında ele alınan konularla yakından bağlantılıdır.

Benzer mekansal düzenlemeler, mekan oluşturan elemanların (sınırlar,..) somut işleyişine göre çok farklı karakterlere sahip olabilmektedir. Tarihte temel mekânsal biçimler, her zaman yeni karakter kazandıran anlamlarla ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan mekânsal organizasyonların da karakter kazandırmaya belirli sınırlar koyduğu ve iki kavramın birbirine bağlı olduğu belirtilmelidir (NORBERG-SCHULZ, 1980).

Yerin karakterini oluşturan kimlik kavramı, canlılar ya da nesnelere için ayırt edici, farklılığı yaratan özellikler olarak tanımlanmaktadır (ROBINS ve MORLEY, 1997). LYNCH (1960), işlenebilir bir imge için öncelikle bir nesnenin kimliğinin öne

çıkmasının önemli olduğunu ve ancak böylelikle diğer nesnelere ayrılabildiğini öne sürmektedir.

Kentler ve herhangi bir yer için kimlik, o kentin ya da yerin diğerlerinden ayırt edilmesini sağlayan kendine özgülüğünü gösteren özelliklerinin bir araya gelmesi ile oluşur. Bir yerin kendine ait kimliğinin olması o yerde yaşayanlar tarafından farklı olarak algılanmasına ve o yere özel bir değer yüklenmesine neden olmaktadır. Nasıl ki bir insanın kimliğinin gelişmesinde ve tanınmasında doğuştan gelen genetik kodları etkiliyorsa, bir yerin kimliğinin gelişmesinde de o yerin içine doğduğu mekanın coğrafi yapısı, iklimsel özellikleri, yer yüzeyi yapısı veya bitki örtüsü özellikleri etkilidir. Ya da sonradan kazanılan özellikler gibi, o yerde yaşayan insanlarla birlikte kültürel yapıdan beslenen ve şekillenen bir yerin kimliğinden söz etmek mümkündür. Bu ise insanların ya da toplulukların yeri, kendi kültürel tercihleri ya da yaşam stilleri ile şekillendirmesi ile ya da o yerde yaşanan olayların bıraktığı izlerle ortaya çıkmaktadır.

Norberg-Schulz, bir yerin sahip olduğu insan duyularının sunumunu yerin ruhu (*genius loci*) olarak tanımlamıştır. Zaman içerisinde peyzaj, büyük bir bölge ya da küçük bir kent olmaya bağlı kalmadan, var olan toplumun sadece çalışma ve umutlarına değil aynı zamanda alanın karakterine de bağlı olarak kendi özel yer ruhunu, kültür ve tarihini edinmektedir (JIVEN ve LARKHAM, 2003). Norberg-Schulz'un, insan duyuları üzerinden yere yüklediği bu anlam, yerin kimliğinden ve fiziksel özelliklerinden bağımsız değildir. Ancak bireylere göre veya toplumsal gruplara göre farklılık gösterebilir. Bu nedenle, kent üzerine öneriler ya da düzenlemeler geliştirilirken ortak anlam ve değerlere dikkat edilmelidir. Bir yerin ya da kentin anlamının oluşmasında o yeri yaşayan ve deneyimleyenlerinin oraya bağlılıkları, ya da geçmişe yönelik tecrübelerle oluşan bellek etkili olmaktadır.

MAZUMDAR (2003), insan ve mekan arasında bağlar kurmanın yüksek kaliteli kentsel yaşamın önemli bir teması olduğuna değinerek yerlerle kurulan duygusal ilişkiye gönderme yapmaktadır. Buna göre yüksek yaşam kalitesi sağlayacak yerler, insanların;

- İlişki kurabilecekleri,
- Bağlanıp, aidiyet hissedebilecekleri
- Kendileriyle özdeşleşebilecekleri

- Hatırlayacakları
- Özleyebilecekleri

niteliklerde olmalıdır.

1.2.1.2. Yer Bağlılığı

Yer bağlılığı kavramı, bireyler ile kendi anlamlandırdıkları çevreleri arasında oluşan bağ olup, geçmiş yıllarda bir çok bilimsel çalışmada kullanılmıştır (SCANNEL ve GIFFORD, 2010). Bununla birlikte insanların yerleri ile olan bağlarını tanımlamak üzere bir çok terim geliştirilmiştir (yer bağlılığı, yer kimliği, yer bağımlılığı, yer duygusu,..). “Yer duygusu” ifadesi bir yerin atmosferini ve çevresinin kalitesini tanımlamak için kullanılmaktadır. Bununla birlikte, çekiciliğe sahip olup, yeniden dönmek ve görmek istenilen, insanlara tanımlanamaz bir mutluluk veren bazı mevkiler de (*localities*) bu terim ile ifade edilmektedir (JIVEN ve LARKHAM, 2003).

İnsan coğrafyası üzerine çalışan Ballinger ve Manning ile Hay yer bağlılığını, yer duygusunun bir alt bileşeni olarak görürken; Williams ve ark., gibi sosyal bilimciler ve rekreasyon üzerine çalışan bilim adamları, yer bağlılığı ile yer duygusunun birbirlerinin yerine kullanılabileceğini açıklamışlardır (INGLIS ve ark., 2008’de).

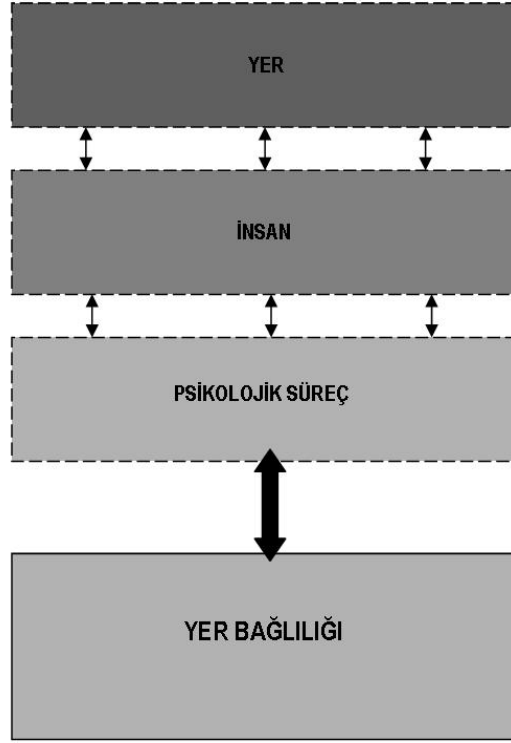
Yer bağlılığı, literatüründe geliştirilen terimlerden biri olan ‘*topophilia*’, TUAN (1974) tarafından insanlar ve yerler arasında sevgi geliştiren bir bağı tanımlamak üzere oluşturulmuştur. Tuan, bir coğrafyacı olarak insanların dünyanın farklı bölgelerinde nasıl yaşadıklarını sorgulamış ve meslektaşlarının aksine bu sorgulama içerisinde anahtar kelimeleri “hayatta kalma” ya da “uyum sağlama” olarak tanımlamamıştır. İnsanların her yerde memnuniyet ve keyif almak istediğini belirtmiştir. Bu insanlar için çevre sadece, kullanılacak ya da doğal güçlere uyum sağlanacak bir kaynak değil, aynı zamanda derin bir bağlanma ve sevgi duyulacak nesnedir.

RELPH (1976), ise benimsemişlik (*insiderness*) terimi ile bir yeri tanımlamaya, deneyimlemeye ve o yere ait olmaya, kökleşmişlik (*rootedness*) terimi ile de bir yerde yerleşmiş olmaya atıfta bulunmuştur. Ayrıca, yabancılaşmışlık (*outsiderness*) terimini bir yerden soğuma, o yere olan ilgisini kaybetme, yersizlik (*placelessness*) terimini ise kişinin özel bir yer tanımının olmaması, sembollerin erozyonu, bir yerle olan bağların kopması şeklinde tanımlamıştır.

Yerlerle kurulan bağları tanımlamak üzere ortaya çıkan bu terimlerin ortak özelliği, insanların ya da toplumların belleğini oluşturan hatıra ve deneyimler ile imgelenen yerler arasındaki ilişkiye dayanmasıdır. Bu ilişki zayıf olabileceği gibi, güçlü de olabilmektedir. Yer in ve yer bağıllığının tanımlarından yola çıkarak, yer in kimlik erozyonu, anlamını kaybetmesi, imgesel değerini yitirmesi, kişisel tercihler ya da o yere ait kötü tecrübe, deneyim ya da hatıralar (bellek), yer bağıllığının zayıf olmasına neden olabilmektedirler.

İnsanların yerleriyle yarattıkları duygusal bağlar için çevre psikologlarının artan ilgisi, son zamanlarda sosyolojinin bileşenlerinde, insan coğrafyasında, kent planlamada ve felsefede de çalışılmıştır. Araştırmacılar arasındaki genel kabul gören bu ilginin nedeni, küreselleşme, homojenleşme, göç, dünya bölgelerinin bütünleşmesi ve eşsiz yer kimliklerinin tehlike altına girmesine karşı oluşan bir tepkidir. Şu anda yer, disiplinlerarası araştırmanın hedefi olup; hem niteleyici eğilimli araştırmacıların, hem de niceleyici ya da psikometrik eğilimli araştırmacıların ilgisini çekmektedir (LEWICKA, 2010).

SCANNEL ve GIFFORD (2010), yer bağıllığının üç boyutlu bir çerçeveden oluştuğunu öne sürmüşlerdir. Bu çerçevede, yer bağıllığının insan, psikolojik süreç ve yer boyutu ile bunları kapsayan diğer alt bileşenlere sahip bir kavram olduğu ileri sürülmektedir (Şekil 1.6.). Birinci boyutunda, kimin bağı olduğu, bireydeki ya da gruptaki bağıllığın neye dayandığı ve bağıllığın hangi ortak anlamlara karşılık geldiği ele alınmaktadır. İkinci boyut olan psikolojik süreçte bağıllıkta nasıl etki, algı, ve davranış sergilendiğine değinilmektedir. Üçüncü boyut ise, yer karakterlerini içeren bağıllık objesidir. Neye bağlanıldığını, bağlanılan yerin doğasını içermektedir.

Şekil 1.6. Yer Bağlılığı Modeli (SCANNEL ve GIFFORD, 2010'dan değiştirilerek).

Yer bağlılığı, hem birey ve hem de grup düzeyinde meydana gelmektedir. TWIGGER-ROSS VE UZZELL (1996)'e göre, bireysel düzeyde, bir yere kişisel bağlantıları kapsamaktadır. Örneğin, yer bağlılığı, bireyin belleğini uyandıran ortam için daha güçlüdür ve yer bağlılığının bu çeşidinin içsel duyuyu dengelemeye katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Low'a göre ise, grup düzeyinde bağlılık, üyeler arasında paylaşılan bir yerin sembolik anlamlarının bir araya gelmesinden oluşmaktadır. Bu yüzden bağlılık, grupların deneyim elde edebilecekleri ve böylece kendi kültürlerini koruyabilecekleri alanlara bağlandıkları toplumsal bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Grup bazında yer bağlılığı farklı kültürler, cinsiyetler ve dinlerde araştırılmıştır (SCANNEL ve GIFFORD, 2010). Burada önemli olan nokta, birey düzeyinde olan yer bağlılığının sadece mekâna yönelik olduğu, toplumsal birlik ve beraberliğe herhangi bir katkı sağlamayacak olmasıdır. Bu nedenle kentsel çalışmalarda grup bağlılığı daha önemlidir. Bu demektir ki, her bir bireyin kendi başına evini ya da sokağını sevmesi ya da ona bağlılık duyması oldukça tikel bir durumdur. Ancak grubun ya da toplumun

diğer üyeleri ile paylaştığı kamusal alanlar, parklar ve kentin tüm peyzaj öğeleri birlik ve beraberlik duygusunu geliştirerek toplumsal bağı artırır. Zaten kentsel çalışmaların her bireyin ayrı ayrı zevk ve tercihi ile yapılamayacağı da düşünülürse, grup ya da toplum bazındaki ortak tercihlerin önemi görülür.

Yer bağlılığının ikinci boyutu, bir yere bireylerin ve grupların bağlanma şekli ve onlar için önemli olan çevrede meydana gelen psikolojik etkileşimlerin doğası ile ilgilienmektedir (SCANNEL ve GIFFORD, 2010). Örneğin bir yerde daha önce olumsuz deneyimlerin yaşanmış olması, savaş ya da doğal afetler gibi olumsuz koşullara maruz kalmak o yere olan bağlılığı olumsuz yönde etkileyebilir. Bu noktada o yerle ilgili geçmişe dayanan deneyim ve bellek devreye girmektedir. İnsanlar bellekleri ile yerlerin anlamını yaratarak kendilerini o yere bağlamaktadırlar.

Yer bağlılığında yer boyutu, daha önce yer kavramında detaylı olarak açıklanan yerin üç boyutlu yapısı, anlamı ve kimliği ile ilgilidir. Bunlar yer bağlılığını artıracak ya da azaltıp geriletecek altlığı oluştururlar. Fiziksel, sosyal ve ekonomik çevrenin katmanları ile kimlik ve anlam bileşenleri yere etki etmektedirler. Kentlerin bu katmanlarındaki bozulmalar ya da yetersizlikler, kimlik kaybına, kentin imgesel değerini yitirmesine ve bağlılığın azalmasına neden olabilir.

Yer bağlılığının yer boyutu ile ilgili olarak, çeşitli coğrafi ölçeklerde cevap aranmış (bir evdeki oda, bir kent, ya da dünya) ve sosyal ve fiziksel yer bağlılığı olarak iki düzeyde incelenmiştir. HIDALGO VE HERNANDEZ (2001), sosyal ve fiziksel yer bağlılığını üç farklı mekansal düzeyde (ev, mahalle ve kent) ölçmüştür. Bağlılığın gücü, bu mekansal düzeylere göre farklılık göstermiştir. Ev ve kent düzeyindeki bağlılık mahalle düzeyindeki bağlılıktan daha güçlü çıkmıştır. Yer bağlılığının sosyal boyutunun ise fiziksel boyutundan daha güçlü olduğu bulunmuştur. Buna rağmen, HIDALGO ve HERNANDEZ (2001), fiziksel ve sosyal bağlılığın yer bağı üzerinde etkisi olduğunu vurgulamışlardır. Fried, yoğunluk, yakınlık, kamusal hizmetler ve diğer sosyal olanakların varlığının bağlılığı etkilediğini bildirmiştir (SCANNEL ve GIFFORD, 2010'da).

1.2.2. Bellek Kavramı

Türk Dil Kurumu (2009b)'na göre, 'Güncel Türkçe Sözlük'te 'bellek' kelimesi "Yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak zihinde

saklama gücü, dağarcık, akıl, hafıza, zihin” olarak tanımlanmaktadır. Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü’nde ise “İnsanın toplumsal bir varlık olmasını sağlayan, çevresi ile etkileşmesinin sonuçlarını anlığında saklayabilmesi ve daha sonraki etkinlikleri sırasında bu sonuçları anımsayabilmesi yeteneği” olarak tanımlanmaktadır.

Assmann’a göre bellek, bireylere ait bir özelliktir. Toplumlar belleklere sahip olamazlar fakat bireylerin belleğini belirleyebilirler (POSTALCI ve ark., 2006’da). Paez ve ark., ise, insan belleklerini sosyal bellekler olarak kabul etmişlerdir. Buna göre, insanların hatırladıkları şeylerin çok azı kişisel deneyimlerinin, çoğunluğu ise sosyal yapılarının (aile, ulus, etnik gruplar) ürünüdür. Connerton, Devine ve ark., Fentress ve Wickham, Paez ve ark., gibi sosyologlar ve sosyal psikologlar, gruplar ya da toplumlar tarafından paylaşılan bellek olarak “kolektif bellek” ya da “sosyal bellek” terimlerini kullanmaktadırlar Sosyal bellekler yaşantımız boyunca olan olaylarla ya da biz doğmadan önce ailemize, etnik grubumuza, ülkemize, ya da dünyamıza ait olan olaylarla ilgilenmektedir (LEWICKA, 2008). Sosyal belleğin önemini kabul etmekle kalmayıp, belleğin toplumsal yoldan kuruluşunun biçimlerine ilgi gösteren toplum kuramcısı, Maurice Halbwachs, bireylerin, anılarını bir toplumsal gruba üyelikleri yoluyla, özellikle akrabalık, dinsel ve sınıfsal bağlantıları yoluyla edinebildiklerini, belleklerinde bir yerlere yerleştirebildiklerini ve anımsayabildiklerini ileri sürmüştür (CONNERTON, 1999).

CONNERTON (1999), toplumların bir film karesi gibi görsel haritalamayla anlamlı bir yerde bireylere kendi belleklerini oluşturmalarına izin verdiğini öne sürmüştür. Toplumlar bir belleğe sahip olmamalarına rağmen, sosyal belleğin varlığı hakkında konuşulabilmektedir. Diğer bir ifadeyle, bir toplumun geçmiş deneyimlerine ait olan değerler, sosyal belleğin önemli bir özelliği olarak tanımlanabilir. Sosyal bellek ile karşılaştırıldığında, kolektif bellek daha geniş bir anlama sahiptir. Bir kolektif belleğin, bir aile, bir grup, ya da tüm kainat ile ilgili olduğu görülebilir. Boyer, ‘Kolektif Belleğin Kenti’ isimli kitabında kenti kolektif belleğin bir unsuru olarak ifade etmektedir. Bu tanımlardan yola çıkarak kentsel bellek, tarih ve sosyal çevre vasıtasıyla, bir yerde bireylerin deneyimleri ile oluşturulan kolektif belleğin bir türü olarak tanımlanabilmektedir. Kentin hem yaşayanlarının, hem de gözlemcilerinin deneyimleri kentsel bellekte etkiye sahiptir (POSTALCI ve ark., 2006).

ROSSI (2006), kentin kendisinin orada yaşayanların kolektif belleği olduğunu ve bellek gibi onun da nesnelere ve yerlerle ilişkili olduğunu öne sürmüştür. Buna göre kent, kolektif belleğin, *locus*'udur. Bu nedenle *locus* (geçmişten günümüze kadar uzanan bir özek) ile kentte oturanlar arasındaki ilişki hem mimari hem de peyzaj mimarisi açısından şehrin egemen imgesi haline gelir ve bazı artefaktlar kentin belleğinin parçası haline geldikçe, yenileri ortaya çıkar. Tümüyle pozitif anlamda, büyük fikirler kentin tarihi içinde akar ve onu biçimlendirir.

Belleğin işleyişi açısından gerçekleşme ve yorumlama biçimi önem taşımaktadır. Bunlar; zamana, kültüre ve koşullara bağlı olarak değişmektedir. Bu unsurlar bir arada tarzları belirlediğinden, gerçeklik en çok onların içinde keşfedilebilir (ROSSI, 2006).

Kolektif bellekte, topluluğun yaşadığı yerle oluşturduğu ilişki sürecinde tarihin değeri, kentin yapısının önemini, bireyselliğini ve bu bireyselliğin biçimi olan mimarisini kavramaya yardımcı olmasından kaynaklanmaktadır (ROSSI, 2006).

1.2.2.1. Kentsel Belleğin Bileşenleri

Bir topluluğa ait kentsel belleğin oluşması için toplum tarafından imgelenen yerin deneyim ya da hatıralarla donanması gerekmektedir. Aslında bir mekanın da anlamlandırılarak yer olabilmesi ancak belleğin devreye girmesiyle mümkün olmaktadır. Bu durumda, bir yere bağlılık varsa, o yere ait belleğin olması da kaçınılmazdır. Ancak tam tersi bir durum her zaman söz konusu olamaz. Yani kente ait kötü deneyimler ya da hatıraların olması, bir anlamda kentsel belleğe sahip olmak her zaman yüksek bir yer bağlılığını işaret etmez. Kentsel belleğin oluşması için iki ana bileşene gereksinim duyulmaktadır. Birincisi, hatırlanacak mekân, ikincisi ise hatırlayacak toplumdur. Bu iki ayaklı yapının oluşması için zaman boyutunun olması da gerekmektedir.

Hatırlanacak mekânın, üç boyutlu uzamsal yapısının anlam ve değer kazanması, deneyimlenmesi ve geçmişten günümüze gelen kimliğinin belli yaşanmışlıklara atıfta bulunması gerekmektedir. LEWICKA (2008), mekânın hatırlanması konusunda, toplumu edilgen, kenti ise etken olarak gördüğü 'kentsel hatırlatıcılar' tanımını kullanmıştır. Buna göre, kentsel hatırlatıcılar, bir kentin önceki yaşayanlarından geriye kalan tarihsel bilginin aktarılmasıyla doğrudan; kentin unutulmuş geçmişini keşfetme ilgisi ve merakıyla ise dolaylı olarak kentin belleğine etki edebilmektedir.

Ancak bu aktarımlar, kentlilerin bizzat deneyimleyememesi nedeniyle, zaman içerisinde zayıflayabilir. Böylece kentsel bellekte de yok olma gözlenir. Bu belleğin güçlü kalması ve devam etmesi için, geçmişe tanıklık eden tüm öğelerin korunarak günümüze kadar devam etmesi gerekir. Daha önce kentsel peyzaj olarak tanımladığımız kentin bütüncül yapısını oluşturan tüm elemanların bir arada kalarak, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve günümüze kadar ulaşması gerekmektedir. Bu bağlamda, kentsel dokuyu oluşturan sokaklar, tarihi bir fırın, ağaç gölgeli yollar her geçişte aynı etkiyi uyandıracak koku, ses, duyma gibi algısal etmenlerle birlikte bellekte yer edinirler.

Hatırlayacak ya da kent için belleğe sahip olacak toplumun öncelikle kent ile arasında bir bağ kurması gerekmektedir. Daha önce yer bağlılığı başlığı altında detaylı olarak durduğumuz bu durumun oluşması için toplumun o kente ait ortak farkındalıkları, eylem alanları, bir araya geldiği kamusal mekânları olmalıdır. Birey bazında düşünüldüğünde, toplumu oluşturan bireylerin de kente ait belleklerinin olduğu bilinmektedir. Bu ise, kentte doğup büyümeden, yaşam süresine kadar bellekte etkilidir. Ancak kentsel belleğin bir kolektif bellek olması ve LYNCH (2010)'in de belirttiği gibi çok sayıda kişi tarafından kullanılacak bir çevre için ortak zihinsel kent imgelerinin ve ortak kültürün ve dolayısıyla ortak toplumsal belleğin üzerinde durulmalıdır.

1.2.3. Bölüm Sonucu

İnsanın, bir mekan veya toplum içerisinde var olması ve kendini bulunduğu ortam içerisinde tanımlaması için kendi oluşturduğu anlamlar önem taşımaktadır. Bu anlamlar bireyler tarafından farklılık göstermekle birlikte yerin sahip olduğu kimlik ve daha önceden kentsel peyzaj başlığı altında değinilen uzamsal (üç boyutlu) yapı ile ilgilidir. Bu uzamsal yapı üzerinden okunan anlamlar ve imgeler, insan hafızasında yer ederek yere bağlılığının boyutunu da etkilemektedir. Mekanın özgünlüğü, algılar üzerindeki etkisi, sosyal yaşantı ve paylaşımlarda edindiği yer, bağlılığın derecesi üzerinde oldukça belirleyici olmaktadır. Bu bağlılığın artması kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasını sağlayacak olan sosyal çevrenin kalitesini artıracak, böylece bireysel ve toplumsal mutluluk ve güvenin artışı da sağlanabilecektir. Yaşadıkları kente ya da yere bağlanan bireyler sosyal sorumluluk sahibi olarak kentsel planlama ve tasarım çalışmaları için katılımcı olacak ve gönüllülüğe dayalı kentsel hizmetlerin de kolaylaşmasını sağlayacaktır.

Bir yere bağlanma, belli bir zaman süreci içerisinde yaşanmışlık ve deneyimlerle oluştuğu için geçmişten günümüze gelen kentsel izler, kentin belleği açısından da önem kazanmaktadır. Farklı tarihsel katmanlarda bulunan izler karşılaştırıldığında ne kadar benzerlik gösterirse, belleğin korunması da o kadar kolay olabilmektedir. Kentin dışarıya doğru gelişmesi dışında kent içerisinde var olan izler, anlam taşıyan mekânlar, tarihi yapılar korunmalıdır. İnsan müdahalesi dışında oluşabilecek doğal afetler gibi nedenlerle kentin belleğinde kırılmalar olabilmektedir. Bu kırılma sonrasında kent yöneticileri, bir taraftan kenti onarıp, yeniden güçlendirirken, bir taraftan da bellekte var olan dokuyu yeniden canlandırmalıdır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. MATERYAL

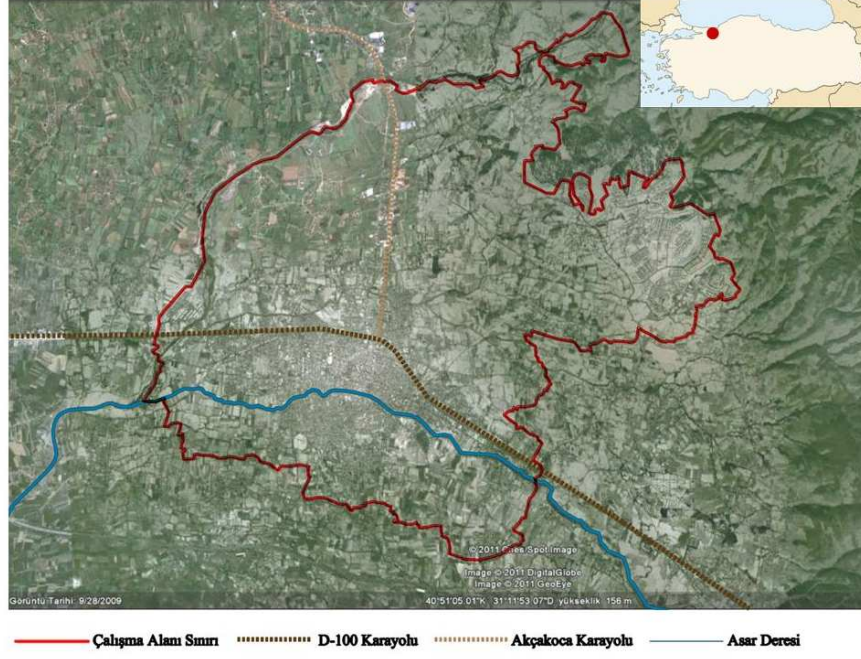
Bu tezin materyali olarak belirlenen Düzce kent merkezine ait yaşam kalitesi bileşenleri ile kentteki yer algısına ve kentin belleğine etki eden etmenlerin belirlenmesi için, kent merkezini içine alan ve kent üzerinde etkili olan Düzce ili çapındaki tüm veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

2.1.1. Düzce'nin Konumu

Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümünde yer alan Düzce İli, batıdan Sakarya, güney ve güneydoğudan Bolu, kuzeydoğudan Zonguldak illeri ile çevrilidir. Kuzeyde Karadeniz'de 35 km. uzunlukta bir kıyıya sahiptir. İl topraklarının kapladığı alan 259.300 ha'dır (ANONİM, 2007).

Düzce ili merkezle birlikte toplam 8 adet ilçeye (Merkez, Akçakoca, Cumayeri, Çilimli, Gölyaka, Gümüşova, Kaynaşlı, Yığılca), 3 adet belde belediyeye (Konuralp, Beyköy, Boğaziçi) sahiptir (ANONİM, 2007). Ayrıca merkeze bağlı 48 adet mahalle (Ağaköy, Arapçiftliği, Akınlar, Akpınar, Aziziye, Azmimilli, Bahçelievler, Beyciler, Burhaniye, Camikebir, Cedidiye, Cumhuriyet, Çakırlar, Çamköy, Çamlıevler, Çavuşlar, Çay, Darıcı, Dedeler, Demetevler, Dereli Tütüncü, Esentepe, Fatih, Fevzi Çakmak, Güzelbahçe, Hamidiye, Karaca, Kara Hacı Musa, Kazukoğlu, Kiremitocağı, Koçyazı, Körpeşler, Kuyumcu Hacı Ali, Kültür, Mergiç, Nalbantoğlu, Nusrettin, Sancaklar, Sallar, Sarayyeri, Şerefiye, Şıralık, Tokuşlar, Uzunmustafa, Yahyalar, Yeni Mahalle, Yeşiltepe, Yukarı Yahyalar) bulunmaktadır (ANONİM, 2010b).

Düzce kent merkezi içinde kalan 48 mahalle ile sınırlandırılan çalışma alanı Şekil 2.1.'de verilmiştir.

Şekil 2.1. Düzce Kent Merkezi Sınırı (Düzce Belediyesi imar planından yararlanılmıştır).

2.1.2. Düzce Kent Merkezinin Fiziksel Yapısı

Düzce Kent merkezinin fiziksel yapısı bu tez kapsamında doğal ve kültürel çevre olarak iki başlık altında toplanmıştır. Doğal çevre başlığı altında kentin topografyası ve jeomorfolojik durumu, jeolojisi, hidrolojik yapısı, toprak yapısı, iklimi, doğal bitki ve hayvan varlığı; kültürel çevre başlığı altında ise kentsel gelişim, altyapı, ulaşım ve turizm özellikleri araştırılmıştır.

2.1.2.1. Doğal Çevre

Topografya ve jeomorfolojik durum açısından, Düzce ilinde dağlar kuzeyden güneye ve batıdan doğuya yükselmektedirler. Batıda ise kıyıya paralelliklerini yitirerek seyreklemektedirler. Bu sıradağlar arasına vadiler ve ovalar girmektedir. Karadeniz kıyı dağlarının batı kesiminde yer alan Düzce İli'nde dağlar birçok yerde derin vadilerle yarılmıştır (ANONİM, 2007).

Düzce'de kent insanının rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirebildiği, ayrıca çeşitli festival ve şenliklerin yapıldığı yaylalar bulunmaktadır. Çiçekli, Kocayayla, Şehirli Yayla, Odayeri, Torkul, Derinoba, Kelik, Topuk, Kütüklü, Pakı, Mantarlı, Sakarca, Oflu, Eğreltilik, Kardüz, Pürenli ve Abaza Yaylaları başlıcalarıdır (ANONİM, 2007).

Düzce Ovası, ilin batısında yer almakta olup, yükseltisi deniz seviyesinden itibaren 112 m. dir. Ova yüzeyi, 4 ncü zaman alüvyonları ile kaplı bir göl tabanıdır. Ova eğimsiz olup, % 75 oranında tarıma elverişli niteliktedir (ANONİM, 2007).

Düzce Ovası, Bolu Ovasından farklı olarak daha humuslu ve verimli olduğu gibi, aynı zamanda Akdeniz iklimi etkisi altında bulunmaktadır. Bol yağış ve Melen Vadisi üzerinden Karadeniz'in ılımlı etkisi ile ovanın geniş alanlarında fındıklıklar bulunmaktadır. Ovada kaliteli tütün, çok çeşitli sebze ve meyveler yetiştirilmektedir. Karadeniz'e dökülen Melen Deresi, Hasanlar Barajı ve sulama kanalları sayesinde, sulamalı tarımın verimi büyük oranda artmıştır (ANONİM, 2007).

Jeolojik yapı açısından, Düzce kent merkezi temel kayalardan uzak (en yakını 5 km) güneybatıya doğru 0.5-3⁰ lik eğime sahip ovada yerleşmiştir. Asarsuyu ve Melen Çayı şehrin içinden geçmekte; düzenlenmemiş kanal yerlerinde taşma yapmaktadır. Taşkın ovasının, taşkından korunan bölgelerinde kalın bir toprak örtüsü oluşmuştur. Buralarda yüzeyden itibaren su tablası derinliği 2,5-3,5 m. arasındadır ve bu derinlik güneye doğru gittikçe sığlaşmaktadır. Düzce kent merkezinin bulunduğu, Düzce Ovası kalın ve gevşek alüvyonlarla dolu olup büyük depremler üreten aktif kırık hatta (Düzce fayı) yaklaşık 7 km. uzaklıktadır (ANONİM, 2007; AKINCI KESİM, 1996).

Hidrolojik açıdan ele alındığında, Düzce ilinde bulunan başlıca akarsular; Küçük Melen, Asarsuyu, Uğur suyu, Aksu Deresi ve Büyük Melen Çayıdır. Düzce İli'nin Akçakoca kıyı kesimi dışında kalan alanda bulunan akarsuların tümü, Batı Karadeniz havzasının bir alt havzası olan Melen Havzası'na, ya da başka adıyla Efteni Havzası'na aittir. İstanbul İline içme suyu sağlayan Büyük Melen Projesi ile Melen Su Toplama Havzası değerlendirilmektedir. Akçakoca ilçesi hariç, Düzce ilinin tamamı Büyük Melen Projesi Havzası içerisinde kalmaktadır (ANONİM, 2007; AKINCI KESİM, 1996).

Su kaynakları bakımından oldukça zengin olan Düzce İli'nde; Efteni Gölü, Kuru Göl, Topuk Yaylası Göleti, Islak Göl, Karagöl, Yayla Gölü, Salık Göl ve Sülüklü Göl gibi küçük gölcükler de bulunmaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce İlinin denizle bağlantılı olan tek ilçesi Akçakoca'dır. Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nün en batısında yer alan Düzce, güneyden Yığılca ve Cumayeri ilçeleri, Kuzeyden ise Karadeniz ile çevrilidir (ANONİM, 2007).

Düzce ili toprakları, toprak yapısı bakımından iki grupta toplanmaktadır. Birinci grup topraklar, yöredeki çukur alanlarda oluşan, eğimi az ve derin alüvyal topraklardır. Bu tür topraklar Düzce Ovası'nda geniş alan kaplamaktadırlar (ANONİM, 2007).

İkinci grup topraklar ise, alüvyal alanlardan başlayarak eğimi gittikçe artan, ormanlık ya da dağlık alanlarda bulunan, tarıma elverişliliği ise eğim ve toprak tutma özelliğine göre değişen topraklardır. Bu toprakların çok büyük bölümünde eğim genellikle fazladır (% 15-40). Bu tür topraklar il alanının yaklaşık % 80' ini kaplamaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce İli, Marmara iklimi ile batıdan komşu olup; zaman zaman bu iklimin etkilerini taşımaktadır. İlde aynı iklim tipi alanında yer alan bölümlerde de yine bazı etkenler (yükselti ve yüzey şekilleri gibi) nedeniyle, farklı özellikler ortaya çıkmaktadır. Örneğin Batı Karadeniz iklim tipi içerisinde yer alan Akçakoca, Yığılca ve Düzce birbirinden farklı özellikler göstermektedir (ANONİM, 2007; AKINCI KESİM, 1996).

Düzce iline ait iklimsel verilere göre 1975-2008 yılları arasındaki ortalama en yüksek sıcaklık 28.5 °C ile Temmuz ayında, ortalama en düşük sıcaklık ise 0.5 °C ile Ocak ayında görülmüştür. Yine bu yıllar arasındaki istatistiklere göre ortalama güneşlenme süresi en fazla 8.8 saat ile Temmuz ayında en az 2 saat ile Aralık ayında, ortalama yağışlı gün sayısı en fazla Aralık ayında 16 gün, en az Temmuz ayında 7 gün olarak bulunmuş, ortalama yağış miktarı ise en fazla 100.2 kg/m² ile Aralık ayında ve en az 46.9 kg/m² ile Temmuz ayında ölçülmüştür (ANONİM, 2010c).

Doğal bitki varlığı açısından ele alındığında, Karadeniz bitki örtüsüne ait olan tür çeşitliliği, kent çevresinde doğala yakın alanlarda bulunmaktadır. Eurosibirian bitki örtüsü yanında yer yer Submediterranean bitki örtüsüne de rastlanmaktadır. Düzce kentinin bulunduğu ova içerisinde sahildeki makiliklerin dağlık alanlardaki orman örtüsü ile buluştuğu görülmektedir. Verimli tarım topraklarının bulunduğu ova, tarım

için oldukça uygundur. Çevredeki zengin orman örtüsü (Kayın, Gökmar, Meşe, Gürgen, Kestane, İhlamur, vb.) altında zengin bir alt örtü bulunmaktadır (AKINCI KESİM, 1996).

Düzce ve çevresinde çok çeşitli türde av hayvanı bulunmakla birlikte, bunların büyük çoğunluğunun sayılarının azalması ve bazı türlerin yok olması nedeniyle Düzce'nin büyük bölümünde av yasağı bulunmaktadır. Kuş türleri çoğunlukla Efteni Gölü Yaban Hayatı Koruma Alanında konakçı ya da göçmen olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Ayrıca, Efteni Gölü, Kurugöl ve Hasanlar Barajı ile bazı akarsularda çeşitli balık türleri de bulunmaktadır (AKINCI KESİM, 1996).

2.1.2.2. Kültürel Çevre

Düzce İl genelinde nüfusun büyük kısmını barındıran yerleşim alanlarının çoğu Düzce Ovası'nın gevşek zemini üzerinde kurulmuştur. Düzce Havzası jeolojik yapısı ve iklim özellikleri nedeniyle sık sık doğal afete uğrayan bir bölgedir. Bölgede son yüzyılda afet özellikli dört büyük deprem (1943, 1957, 1967, 1999) yaşanmış, en sonuncusu Mayıs 1998'de olmak üzere sık sık sel baskınları görülmüştür. Ayrıca, havza çevresinde bazı alanlarda izlenen yoğun heyelanlar ve arazi kayıpları da benzeri zararlara yol açmaktadır. Bölgenin doğal afetlerden bu denli etkilenmesinin en büyük nedeni yerleşme birimleri ile teknik altyapının, doğal afet süreçlerinin niteliği ve etki alanlarının değerlendirilmeden konuşlandırılmış olmasıyla ilgili bulunmaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce kentinin var olan mekan organizasyonu ve makro formunun oluşmasında karayolunun (D-100) eski ve bugünkü güzergahları ile buna bağlı olarak özel ve kamu yatırımlarının yer seçimleri etkili olmuştur. Eski kent merkezi de bu forma uygun olarak doğrusal bir yapıda gelişmiştir. Endüstri tesisleri de karayolu çevresinde yoğunlaşmıştır (ANONİM, 2007).

Tarım, ticaret ve endüstri açısından bulunduğu konum nedeni ile gelişmelere açık olan Düzce, Cumhuriyet döneminde hareketli ve zengin bir ilçe haline gelerek bayındırlık hizmetlerinin artmasıyla kentsel bir yapıya kavuşmuştur. Kentsel gelişme 1945 ve 1955 yılından itibaren hız kazanmaya başlamıştır. Önemli bir tarım merkezi olan kentin bulunduğu dönem itibarı ile tarım ürünlerinin Türkiye piyasasında iyi fiyat bulması ve destekleme alımları aynı zamanda Türkiye genelinde yaşanan sanayileşme odağı ile

sanayiye uygulanan teşvik önlemleri, kentin kentsel gelişmesini artırmıştır. 1950 yılında yapılan Yol İstikamet Planı kentin ilk imar planını oluşturmuştur (ANONİM, 2007).

17 Ağustos Marmara ve 12 Kasım 1999 Düzce depremi Düzce kenti ve imarı için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu depremlerden sonra, kentte ciddi zemin problemleri yaşanmış ve kentin fiziki dokusu bozulmuştur. Deprem sonrası TÜBİTAK, MTA ve Ankara Üniversitesi'nce ortaklaşa olarak 17 Ağustos 1999 depremi sonrası Düzce (Bolu) İlçesi alternatif yerleşim alanlarının jeolojik incelemesi yapılmış ve bu inceleme sonrasında Düzce Kenti'nin mevcut zeminlerinin yerleşime uygun olmadığı belirtilmiş ve kentin kuzeydoğusundaki yamaçlar alternatif yerleşim alanları olarak gösterilmiştir. Bu kapsamda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı bu alternatif yerleşim alanlarında yaklaşık 10.000 konutluk bir alan planlamış ve buraya 7500 adet konut yapılmıştır. Böylece yeni kent merkezi gelişmeye başlamıştır. Mevcut kent merkezinde ise ilgili merkezi idare tarafından planlama yapılmamıştır. Afet konutları için 320 ha alan ayrılmıştır (ANONİM, 2007).

Aynı tarihlerde Düzce Belediyesi kent merkezinde plan yenileme çalışmalarını başlatmıştır. Bu kapsamda öncelikle kentin yerleşime uygunluk etütleri özel bir firmaya yaptırılarak onanmıştır. Bu etüde göre kent merkezini içine alan 245 ha alan sakıncalı alan olarak belirlenmiş ve bu alanın yerleşime kapatılması önerilmiştir. Yeni imar planlarına esas olan bu etütlere göre kent merkezinin yapılaşmaya kapatılması düşüncesi kentin geçmişinden bugüne gelen ticaret merkezi olma özelliğini yitirmesinin mümkün olmadığı, çok büyük bir art bölgesinin (çevre köy ve ilçe merkezlerine hizmet sunumu) olduğu, mevcut yapı stoku ve kentsel hareketler, gece-gündüz nüfus farkları ve trafik yoğunluğu vs. dikkate alınarak söz konusu problemler alanlarda yeniden detaylı bir etüt yapılmasını gerektirmiştir. Bunun sonucu, problemler alanlar, önlem alınarak yapı yapılabilecek alanlar olarak belirlenmiştir (ANONİM, 2007).

Bu çalışmalar devam ederken yeni konut gelişme alanları Akçakoca ilçesinin her iki yanında yer alan bölgeler olarak belirlenmiştir ve depremlerden sonra Nalbantoğlu ve Kazukoğlu Köyleri sınırlarında kalıcı konutlar tamamlanmıştır (ANONİM, 2007).

2001 yılında onaylanan revizyon planındaki değişikliklerde deprem sonrasında yolların genişlemesi ve açık alan oluşturması fikri hakim olurken, bir süre sonra bu fikirler önemini yitirmiş ve 2001-2004 yılı tadilat taleplerinin başını yol daraltılması, yol

kaydırılması, yeşil alan, okul alanı kaldırılması vb. açık kamusal alanlardaki plan tadilat talepleri almıştır (ANONİM, 2007).

Depremlerin ve il statüsü kazanılmasının üzerinden geçen süreye rağmen binaların ve yolların hasarlı ve bakımsız kalması, kamu binalarının yapılmamış, sosyal ve kültürel yapıların ve şehir merkezinin imar edilememiş olması, kentleşmeye uygun altyapı ve sosyal çevrenin oluşturulamaması nedeniyle görüntü kirliliği oluşmuş ve kentleşme süreci uzamıştır (ANONİM, 2007).

1967 yılına kadar kentte ahşap ya da tuğla yapı sisteminin çoğunlukla kullanıldığı kiremit beşik çatılı ve 1-3 katlı yapılar yoğunlukta, günümüzde çok katlı betonarme yapılar yoğunluk kazanmıştır. Kentteki değişimle birlikte, 1800'lü yılların yapı örneklerinden günümüze çok az örnek kalmıştır (ANONİM, 2007). Kent içerisinde çok fazla görülmesine de bazı mahallelerde halen meyve ağaçları ile dolu bahçelerde, kerpiçten veya ahşaptan yapılmış evlere rastlanmaktadır. Betonarme yapıların yaygınlaşması ile birlikte kat yükseklikleri de artmış, bu durum birçok kentte olduğu gibi araç trafiğinin yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Tezin örneklem alanı olarak ele alınan Düzce kent merkezine bakıldığında, araç trafiği, sosyal yaşam ve kentsel canlılığın en yoğun olduğu bölümün aynı zamanda kentin omurgasını da oluşturan İstanbul Caddesi olduğu görülmektedir. Cadde üzerinde araç trafiğinin yanında, yaya ve bisiklet trafiğinin yoğunluğu da göze çarpmaktadır. Bu caddenin büyük bölümünde trafik tek yönlü olup, kentin odakları da bu cadde üzerinde yer almaktadır. Ayrıca, kentsel bölgeler de bu cadde ile ayrılmaktadır. İstanbul Caddesi, Düzce'nin İstanbul ve Ankara'ya bağlantısını sağlayan D-100 karayolu ve Asar Deresi ile paralellik göstermektedir. Ancak bu paralelliği gün yüzüne çıkartan görsel bağlantılar ve kent içi açıklıklar bulunmamaktadır.

Kent içerisinde öne çıkan bir diğer önemli aks ise Gaziantep Caddesi'dir. Gaziantep Caddesi de, İstanbul Caddesi'ne paralel olarak konumlanıp, kendi devamında başlayan Spor Sokak ile araç trafiğine kapatılmıştır. Bu aks üzerinde de, kentsel yaşamı canlı tutan, yerel ve ulusal ölçekte iş merkezleri, kafeterya ve restoran gibi kullanımlar göze çarpmaktadır. Yaya kullanımına ayrılmış olarak bulunan bu aks, Spor Sokak bitiminde, İnönü Parkı, Avni Akyol Parkı (Şehir Parkı) ve Anıt Park'ın bir arada bulunduğu kent içi açık ve yeşil alanlar ile buluşmaktadır.

Düzce kenti içerisinde mahalle parkı niteliği ve standartlarında çeşitli büyüklüklerde açık ve yeşil alanlar olmakla birlikte, örneklem alanı içerisinde öne çıkan üç adet açık alan bulunmaktadır. Bunlar, İnönü Parkı, Avni Akyol Parkı (Şehir Parkı) ve Anıt Park olup, kentin bütünlük oluşturan en büyük açık ve yeşil alanı olarak tanımlanmaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren modern yaşantının oluşturulmasında önemli bir araç olarak görülen kent parkları, Düzce’de de kamusal katılım ve kadınların sosyal yaşantıya dahil olmaları için kullanılmıştır (Şekil 2.2.).

Şekil 2.2. 1945 Yılına Ait Düzce’de Eski Belediye Parkı Kullanımı (Lütfi Şimşek Albümü) (ANONİM, 2010d).

Ancak günümüzde bu alanlar, çeşitli restoran, büfe gibi yapılaşmalar ve onlara ait kentsel mobilyalar ile işgal edilerek parkın kamusal kimliğine zarar verilmiştir. Bunun sonucunda park içerisinde serbest kullanım alanları büyük ölçüde azalmıştır.

Kent merkezinde öne çıkan bir diğer alan ise Asar Deresi ve çevresidir. Asar Deresi etrafında her ne kadar çeşitli kentsel düzenlemeler ve iyileştirilmeler yapılmaya çalışılsa da çeşitli atıkların dereye bırakılması ve yaz döneminde dere suyunun büyük ölçüde azalması sonucunda, dere hem sağlıksız olmakta, hem de kötü bir görüntü oluşturmaktadır.

1999 yılında yaşanan iki depremde, toplam 980 can kaybı oluşmuştur (Çizelge 2.1.). 16.666 konut ve 3.837 işyeri ağır hasar almış veya yıkılmıştır (Çizelge 2.2.). Toplam konutların % 81'i ve işyerlerinin de % 87'si hasar görmüş, Düzce kent merkezi büyük oranda yıkılmıştır (ANONİM, 2004).

Çizelge 2.1. 1999 Depremlerinde Düzce İlinde Ölü ve Yaralı Sayıları

(ANONİM, 2004).

	17 Ağustos		12 Kasım		Genel Toplam	
	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı
Düzce Merkez	118	813	463	1849	581	2662
Düzce İlçeler	152	344	247	830	399	1174
Toplam	270	1157	710	2679	980	3836

Çizelge 2.2. 1999 Depremleri Sonrasında Düzce İlinde Bina Hasarları

(ANONİM, 2004).

	Ağır-Yıkık		Orta Hasarlı		Az Hasarlı	
	Konut	İşyeri	Konut	İşyeri	Konut	İşyeri
Merkez ve Köyler	12562	3055	7897	2136	8237	1219
İlçeler	4104	782	3071	437	4833	387
Toplam	16666	3837	10968	2573	13070	1606

Özellikle depremden sonra tek ya da iki katlı bahçeli yapıların kat sayılarındaki artış ya da yıkılarak betonarme binalara dönüştürülmeleri gibi nedenlerle kentteki aralarda yoğunluk artışları oluşmuştur. Kent, merkezden çevreye doğru kat yükselmeleri ile yoğunlaşmıştır (ANONİM, 2007).

Kent merkezinde kullanılan doğal kaynak suyu, Düzce'nin güneyine 6 km mesafedeki Beyköy Beldesi'ne bağlı Uğur Suyu'ndan sağlanmaktadır. İçme – kullanma suyu, 8 km. mesafedeki içme suyu arıtma tesisine iletilmektedir. Tesise alınan içme suyu arıtıldıktan sonra çelik borularla kent merkezine ulaştırılmaktadır. Toplam şebeke uzunluğu 830 km dir. İçme suyu şebekesi 2030 yılı nüfus projeksiyonuna göre projelendirilmiş ve 1998 yılında büyük bir kısmının yapımı tamamlanmıştır. Kalan bölümlerin yapımı da devam etmektedir. Şebeke halen teknik olarak çalışır durumdadır. Ancak şebekedeki asbest boruların esneme payı olmadığı için bu borular küçük sarsıntılarda deforme olmakta ve kırılmaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce kent merkezinin kanalizasyon şebekesi 1968 yılında tamamlanmıştır. Kanalizasyon şebekesinin tamamı 600 km den oluşup, 400 km.'si kent merkezinde, 200 km.'si ise 1999 depreminden sonra inşa edilen ve şu anda Bahçelievler, Çamlievler, Güzelbahçe ve Esentepe mahallelerinin bulunduğu Kalıcı Konutlar'da bulunmaktadır. Kent merkezi ve civarında bulunan yerleşim yerlerinin yaklaşık % 15'inde fosseptik kullanılmaktadır. Düzce kent merkezinde biyolojik atık su arıtma tesisi ise 07.07.1993 tarihinde işletmeye açılmıştır (ANONİM, 2007).

Kent merkezinde yağmur suyu ve kanalizasyon ayrı sistemlerde toplanmaktadır. Yağmur suyu şebekesi kentin ana eksenlerinde oluşturulmuştur. Şebekenin uzunluğu, 35 km'si kent merkezinde, 100 km'si Kalıcı Konutlarda olmak üzere toplam 135 km'dir (ANONİM, 2007). Düzce İline ait belediye atık su istatistikleri Çizelge 2.3.'te verilmiştir.

Çizelge 2.3. Düzce İline Ait Belediye Atık Su İstatistikleri (ANONİM, 2009a).

	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)	Belediyelerde kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen atık su miktarı (1000 m ³ /yıl)	Belediyeler tarafından arıtılan atık su miktarı (1000 m ³ /yıl)	Atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun belediye nüfusu içindeki payı (%)	Belediyelerdeki toplam atık su arıtma tesisi sayısı
2001	73	4475	3335	41	2
2002	83	4559	3899	60	3
2003	85	4467	3775	62	3
2004	86	4526	3815	62	3
2005	-	-	-	-	-
2006	91	8330	6212	70	4
2007	-	-	-	-	-

Düzce İline ait katı atık istatistiklerine göre Düzce'de kompost tesisi bulunmamaktadır. 2006 yılından itibaren ise kişi başı ortalama belediye atık miktarının azaldığı görülürken, toplanan ve bertaraf edilen katı atık miktarının ise arttığı görülmüştür (Çizelge 2.4.).

Çizelge 2.4. Katı Atık İstatistikleri (ANONİM, 2009a).

	Kişi başı ortalama belediye atık miktarı (kg/kişi-gün)	Katı atık hizmeti verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı (%)	Belediye tarafından yada belediye adına toplanan atık miktarı (Bin ton)	Çöp depolama sahalarında bertaraf edilen belediye katı atık miktarı (Bin ton)
2001	1,99	46	105	105
2002	1,82	47	98	98
2003	2,16	43	106	106
2004	2,02	45	105	105
2005	-	-	-	-
2006	1,68	56	111	111

Düzce il sınırları içerisinde 14 adet enerji iletim hattı geçmekte olup, enerji iletim hatlarının tamamı havai hattir. Yeraltı kablosu ile çıkış yapan iletim hattı bulunmamaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce-Ereğli-Gülüç-Kaynaşlı-Konuralp ve Alaplı'yı içine alan bölgenin Doğalgaz Dağıtım Lisans'ı kısa adı DERGAZ olan Düzce-Ereğli Doğalgaz Dağıtım A.Ş. tarafından 03.08.2004 tarihinde alınmıştır.Düzce İli doğalgaz dağıtım çalışmaları 25.01.2005 tarihinde başlamış ve 30.11.2005 tarihinde şehre ilk doğalgaz verilmiştir. 2005–2006–2007 yatırım yıllarında toplam yatırımın %70'i tamamlanmıştır. Ayrıca sanayi tesislerinin öncelikli tercihi olan doğalgaz, bölgede mevcut ve hızla artan tesislerin gereksinimini karşılayacak düzeyde, bölgeye tesis edilmiştir. 2007 yılı sonu itibari ile Düzce Merkez'de: Şerefiye, Kültür, Burhaniye, Nusrettin, Fevzi Çakmak, Cedidiye, Camikebir, Kiremitocağı, Aziziye, Uzunmustafa, Hamidiye, Karaca, Karahacımusca, Azmimilli, Çay, Şıralık, Mergiç, Bahçelievler, Demetevler, Çamlievler, Güzelbahçe, Yeşiltepe, Esentepe mahallelerinde doğalgaz kullanılmaktadır. 04.03.2008 günü itibarı ile doğalgaz kullanıcı sayısı, Düzce İli'nde toplam 13.510'a yükselmiştir (ANONİM, 2007).

Düzce İli kara ulaşımında önemli bir yere sahip olmakla birlikte, deniz ve hava ulaşımı bakımından istenilen standarda sahip değildir. İlde diğer ulaşım olanaklarına kıyasla karayolları daha yoğun olarak kullanılmaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce'nin temel ulaşım ağı karayollarından oluşmaktadır. İstanbul'u Anadolu'ya ve Avrupa'yı Asya'ya bağlayan D-100 karayolu ve TEM Otoyolu Düzce'den geçmektedir. Bu yollarla Düzce'den İstanbul'a yaklaşık 2 saatte, Ankara'ya ise 3 saatte ulaşılabilir. Düzce iline ait karayolları ağı hakkındaki rakamsal bilgiler Çizelge

2.5.' te yer almaktadır. Buna göre İl'de toplam 40 km otoyol, 114 km Devlet yolu, 60 km İl yolu bulunmaktadır (ANONİM, 2007).

Çizelge 2.5. Düzce İlinde Karayolları Durumu –km (ANONİM, 2007).

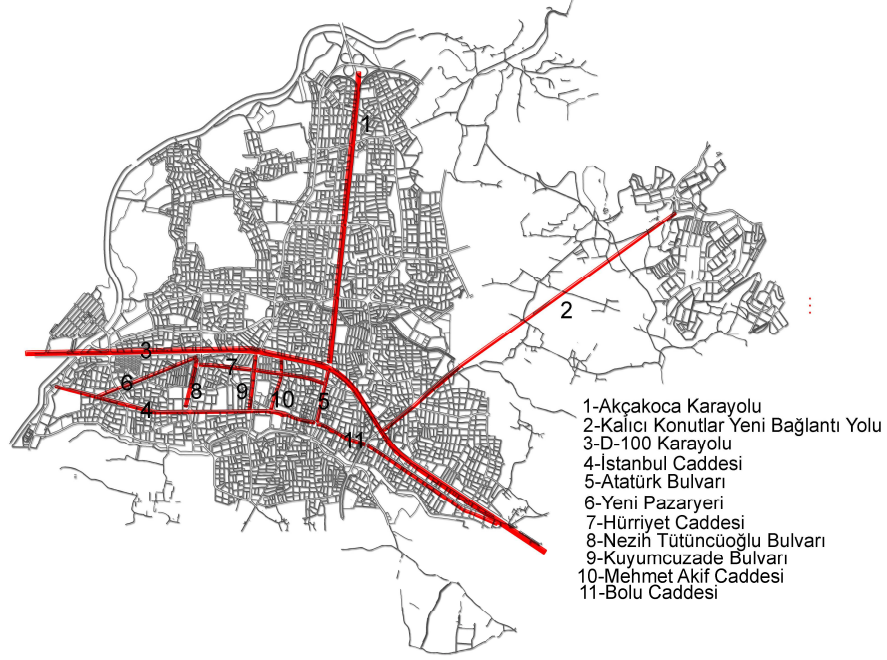
Satın cinsi	Devlet yolu	İl yolu	Otoyol	Toplam	Toplama oranı (%)
Beton asfalt	103	-	40	143	66,8
Satın kaplama	11	60	-	71	33,2
Stabilize	-	-	-	-	-
Toplam	114	60	40	214	100
Toplama oranı(%)	53	28	19	100	

Komşu İl olan Bolu'dan geçen 151 km. uzunluğundaki otoyolun Bolu Dağı mevkiinde 21 km'lik bölüm içerisinde 2952 m ve 3064 m lik iki adet tüplü tünelin İstanbul-Ankara istikameti 2006 yılı sonunda, Ankara-İstanbul istikameti ise 2007 yılı içerisinde faaliyete başlamıştır (ANONİM, 2007).

Ankara - İstanbul karayolu kentin gelişimine yön veren önemli bir unsur olmuştur. Eski İstanbul yolunun kent içi yol olarak kalmasından sonra yapılan D-100 karayolu da artık kentin içinden geçmekte olan bir ana arter niteliğinde olup, kenti güney ve kuzey olmak üzere ikiye bölmektedir. Güneydeki kısım ağırlıklı olarak, işyerleri ve resmi kurumlardan oluşmaktadır. Kuzeyde ise Akçakoca Yolu boyunca gerek konut, gerekse işyerleri açısından gittikçe artan bir gelişme ve talep oluşmaktadır. Bu nedenlerle D-100 Karayolu ile Akçakoca karayolu kent içi geçişleri şehirlerarası trafiğe hizmet etmekle beraber, kent içi ulaşımında kullanılan ana arter niteliği de taşımaktadır (ANONİM, 2007).

Kent içi ulaşımında bir başka önemli arter ise D-100 karayoluna paralel olarak uzanan kent merkezinin üzerinde bulunduğu Eski İstanbul Caddesi'dir. Doğu-batı yönünde uzanan bu caddeyi D-100 karayoluna kuzey-güney istikametinde bağlayan üç aks bulunmaktadır. Bu akslar Nezih Tütüncüoğlu, Atatürk, Kuyumcuzade Bulvarlarıdır. Bu bulvarlar, Kervan, Çoban, Öztürkler, Hal Kavşakları ve D-100 karayoluna bağlanmaktadır. Güneydeki yerleşimleri kent merkezine bağlayan Aydınpınar Caddesi ve Beyköy Caddeleri de kentin önemli ulaşım bağlantıları olarak kabul edilmektedir (Şekil 2.3.) (ANONİM, 2007; AKINCI KESİM, 1996).

Eski kent merkezini, deprem sonrası inşa edilen Kalıcı Konutlar ve TOKİ Metek Konutlarına bağlayan Kalıcı Konutlar - Düzce Merkez bağlantı yolu da faaliyete geçmiştir.

Şekil 2.3. Düzce Kent Merkezinde Bulunan Koridorlar (YERLİ, 2007'den değiştirilerek).

İl genelinde ana ve ara caddelerin dar olması ve araç sayısının da fazla olması (Çizelge 2.6.) nedeniyle araçlar yavaş hareket etmektedirler. Bu da araçların ortama bıraktığı egzoz emisyonlarını artırmaktadır. Kent içinde trafik akışı düzenlenmiş, şehir içinde de tek yön uygulamasına geçilmiştir. Yapılan düzenlemelerle şehir içindeki sıkışıklık azaltılmaya çalışılmıştır. Kentte kapalı otoparkın olmaması bir trafik sorunu olarak kent içinde halen devam etmektedir (ANONİM, 2007).

Çizelge 2.6. Düzce İli Motorlu Araçlara Ait Bilgiler (ANONİM, 2007).

Düzce Merkez				
ARAÇLAR	Resmi	Hususi	Ticari	Toplam
Motosiklet	23	8830	0	8853
Otomobil	181	19689	516	20386
Minibüs	34	1072	632	1738
Otobüs	98	161	1158	1417
Kamyonet	83	7156	117	7356
Kamyon	156	138	1935	2229
Traktör	15	7206	0	7221
Çekici	4	37	717	758
Özel Amaçlı Taşıt	53	30	1	84
Tanker	2	4	40	46
Arazi Taşıtı	20	262	3	285
Genel Toplam				50373

İl merkezine, bağlı köy ve ilçe yerleşim alanlarına günlük yük ve yolcu taşıma otobüs, minibüs ve kamyon gibi araçlar ile sürdürülmektedir (ANONİM, 2007). Kent içi ulaşımında ise yoğun olarak özel halk otobüsleri ve bisiklet kullanılmaktadır.

Düzce ilinde demiryolu bulunmamaktadır. Arifiye-Karadeniz Ereğlisi arasında proje çalışmaları tamamlanmış olan demiryolunun Düzce'den geçmesi planlanmaktadır. Düzce kent merkezine en yakın tren istasyonu 67 km uzaklıktaki Adapazarı Arifiye istasyonudur. Ayrıca Ulaştırma Bakanlığı DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından Akçakoca İlçesi sınırlarından da geçecek olan Adapazarı Karasu Limanı-Ereğli-Zonguldak-Bartın Demiryolu Projesine Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü tarafından 05.09.2008 tarihinde "ÇED Olumlu Kararı" verilmiştir (ANONİM, 2007).

Düzce'de farklı özelliklerde turizm kaynakları bulunmaktadır. Düzce İli Turizm Kaynakları Envanterine göre Düzce İl Gelişme Planında yer alan ve Düzce Kalkınma ve Tanıtım Vakfı tarafından belirtilen, Düzce İlindeki turizm kaynakları Çizelge 2.7.'de gösterilmiştir (ANONİM, 2004; ANONİM, 2010d).

Çizelge 2.7. Düzce Kent Merkezinde Bulunan Turizm Kaynakları

(ANONİM, 2004; ANONİM, 2010d).

Arkeoloji/Tarih	Beyciler- Çavuşlar Neokropolü
Kültürel	Hükümet Çeşmesi
Dinsel	Geniş Köyü Camii (Düzce-Akçakoca Yolu)
Sivil Mimari	1 Adet Sivil Mimari
Kültür/Yerel Yaşam Tarzı	Yöresel Yemek Yarışması Uluslararası Halk Oyunları ve Turizm Festivali Çınardüzü Köyü Odayeri Yaylası Şenliği
Şelaleler	Samandere Şelalesi Aydınpınar Şelalesi Güzeldere Şelalesi Aktaş Şelalesi Sarıyayla Şelalesi
Yayla Turizmi	Odayeri Yaylası Pürenli Yaylası
Doğa/Manzara	Samandere Tabiat Koruma Alanı Samandere-Kuruyayla Trekking Parkuru Efteni Gölü Hasanlar Barajı Gölü Kurugöl Dipsizgöl Topuk Yaylası Göleti Cumayeri-Rafting Sporü
Termal Turizmi	Derdin Kaplıcası Efteni Kaplıcası
Mağara Turizmi	Aksu Mağarası Fakıllı Mağarası Sarıkaya Mağarası Gökçe ağaç Mağarası

2.1.3. Düzce Kent Merkezinin Sosyal Yapısı

Tezin bu konu başlığı altında, sosyal yapının şekillenmesine ve gelişmesine yardımcı olan etken ve kurumlara yer verilmiştir.

Düzce'nin bugünkü sosyal yapısının oluşmasında, Abdülaziz ve Abdülmecit döneminde, Kafkasya, Doğu Karadeniz, Doğu Anadolu ve Rumeli'den gelen göçmen nüfusunun önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu dönemde, hükümet göçmenlere bedelsiz toprak vererek kendi sosyal yapılarını ve gündelik yaşantılarını korumasına fırsat vermiştir. Düzce'ye göç eden gruplar, kendi kimlikleri ile anılmışlar ve kültürlerini de korumuşlardır. Bu yeni yapılanmayla birlikte ticaretin canlandığı kente, Rum ve Ermenilerin de yerleşmesi ile birlikte daha da renkli bir sosyal yapı ortaya çıkmıştır (ANONİM, 2010d). Milli Güvenlik Kurulu tarafından hazırlatılan rapora göre Düzce'de bulunan kültürel gruplar arasında Manav olarak tanımlanan yerli Türklerin yanı sıra, Adigeler (Çerkesler), Abhazlar (Abazalar) ve Gürcüler (Acarlar) bulunmaktadır

(ANONİM 2010e, ANONİM 2010f). Ayrıca, Düzce Kalkınma ve Tanıtım Vakfı tarafından elde edilen bilgiye göre Düzce, Çerkez, Abhaz, Laz, Muhacir, Arnavut, Tatar, Boşnak, Gürcü, Kürt ve Kıptilere ev sahipliği yapmakta ve Düzce’de 20’den fazla dil konuşulmaktadır (ANONİM 2010d). Bu kadar farklı kültürlerin bir arada olduğu bu bölge gelenek, görenek, dil, töre, mutfak, giyim ve müziği ile sosyal yapının farklılaşmasında oldukça etkili olmuştur. Ayrıca, topluluk içi evlilikler yapılarak ve özendirilerek geleneksel yapı büyük ölçüde korunmuştur.

Her kültürel grubun kendine ait yemek kültürü korunarak geliştirilmiştir. Düzce’de bugün çok zengin yemek mozaiğinden bahsedilebilir (ANONİM, 2010d).

2.1.3.1. Nüfus

Düzce ili, 2008 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 328 611 kişilik bir nüfusa sahiptir. Düzce’de cinsiyet ve yaş grubuna göre nüfus yapısı incelendiğinde genel olarak erken yaşlarda erkek nüfusu fazla iken, ileri yaşlarda kadın nüfusunun fazla olduğu görülmektedir (Çizelge 2.8.) (ANONİM, 2009a). İl merkezi nüfusu 119 410, ilin nüfus yoğunluğu ise km² başına 128 kişidir. Ayrıca yıllık nüfus artış hızı %16.2 dir (ANONİM, 2009b).

Çizelge 2.8. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre Nüfus (ANONİM, 2009a).

DÜZCE		Toplam	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
2007	A	323328	24528	28072	27868	27080	24803	28731	26585	23740	22717
	B	160823	12438	14356	14299	13844	11851	14379	13521	11936	11398
	C	162505	12090	13716	13569	13236	12952	14352	13064	11804	11319
2008	A	328611	25295	27516	28133	27064	24973	28991	26982	25246	22635
	B	163656	12849	14012	14387	13854	11847	14552	13732	12661	11530
	C	164955	12446	13504	13746	13210	13126	14439	13250	12585	11105
		45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90+
2007	A	20552	18169	14186	10330	8853	7344	5644	2948	771	407
	B	10363	9187	7078	5005	4039	3370	2352	1045	255	107
	C	10189	8982	7108	5325	4814	3974	3292	1903	516	300
2008	A	21515	18959	14307	11113	8959	6614	6113	3122	774	300
	B	10747	9610	7148	5401	4108	2967	2717	1170	277	87
	C	10768	9349	7159	5712	4851	3647	3396	1952	497	213

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

Düzce’de meydana gelen intihar vakalarının büyük çoğunluğu 15 yaş altında görülüp, yaşın artmasıyla birlikte azalmaktadır. Ayrıca intihar vakalarının büyük çoğunluğu erkeklerde görülmektedir (Çizelge 2.9.).

Çizelge 2.9. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre İntihar Eden Sayısı (ANONİM, 2009a).

		-15	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Bilinmeyen
2000	A	3	2	1	-	-	-	-	-	-
	B	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	C	2	1	1	-	-	-	-	-	-
2001	A	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	B	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	A	11	4	2	3	1	-	-	1	-
	B	7	2	1	3	1	-	-	-	-
	C	4	2	1	-	-	-	-	1	-
2003	A	5	3	-	-	1	1	-	-	-
	B	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	C	4	3	-	-	-	1	-	-	-
2004	A	15	3	6	3	-	-	2	-	1
	B	8	-	4	2	-	-	1	-	1
	C	7	3	2	1	-	-	1	-	-
2005	A	6	3	-	-	1	-	1	-	1
	B	3	-	-	-	1	-	1	-	1
	C	3	3	-	-	-	-	-	-	-
2006	A	13	2	1	4	1	1	2	-	2
	B	10	1	1	2	1	1	2	-	2
	C	3	1	-	2	-	-	-	-	-
2007	A	10	3	4	1	-	1	-	-	-
	B	6	3	2	1	-	-	-	-	-
	C	4	-	2	-	-	1	-	-	-

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

Cinsiyet ve yaş grubuna göre ölüm oranlarına bakıldığında, yaş artışıyla birlikte ölüm oranlarının da arttığı ve kadınların erkeklerden daha uzun süre yaşadığı görülmektedir (Çizelge 2.10.).

Çizelge 2.10. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre Ölüm Sayısı (ANONİM, 2009a).

		Toplam	0	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Bilinmeyen
2000	A	144	5	-	2	12	1	8	11	26	33	46	-
	B	94	4	-	2	10	1	5	11	18	20	23	-
	C	50	1	-	-	2	-	3	-	8	13	23	-
2001	A	275	27	6	5	6	4	5	26	40	75	81	-
	B	152	17	5	1	2	3	5	17	26	50	26	-
	C	123	10	1	4	4	1	-	9	14	25	55	-
2002	A	464	33	2	2	9	11	25	47	62	135	138	-
	B	268	24	1	2	5	4	20	30	38	79	65	-
	C	196	9	1	-	4	7	5	17	24	56	73	-
2003	A	301	20	6	3	6	4	13	23	36	72	118	-
	B	164	10	4	2	2	3	8	16	25	48	46	-
	C	137	10	2	1	4	1	5	7	11	24	72	-
2004	A	310	15	1	1	6	11	8	27	50	84	100	7
	B	167	6	-	-	3	8	5	20	32	47	42	4
	C	143	9	1	1	3	3	3	7	18	37	58	3
2005	A	331	18	5	3	1	5	10	35	42	85	119	8
	B	193	9	3	2	-	3	7	27	29	50	58	5
	C	138	9	2	1	1	2	3	8	13	35	61	3
2006	A	346	11	2	2	5	4	9	31	57	94	121	10
	B	215	9	2	1	3	2	7	25	42	56	59	9
	C	131	2	-	1	2	2	2	6	15	38	62	1
2007	A	602	16	7	2	1	8	16	46	80	138	285	3
	B	312	8	3	-	1	3	10	32	49	87	117	2
	C	290	8	4	2	-	5	6	14	31	51	168	1

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

Düzce İlinin 2008 yılına ait adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre aldığı ve verdiği göç, net göç ve net göç hızı Çizelge 2.11.'de belirtilmiştir.

Çizelge 2.11. Düzce İli 2008 Yılına Ait Göç Verileri (ANONİM 2010g).

	ADNKS 2008 nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
Düzce	328611	10723	8913	1810	5,52

Türkiye, bir çok kültürel grubu bir arada barındırmakla birlikte nüfus sayımlarında etnik köken sayımı yapılmadığı için, Düzce'de kültürel grupların nüfuslarının ne kadar olduğu tam olarak belli değildir.

2.1.3.2. Sosyal Güvenlik

Düzce İl Gelişim Planı kapsamında Düzce Hane Halkı Örneklem Araştırması yapılmış ve bu kapsamda 7 ve üstü yaşta, çalışsın çalışmasın herkese her hangi bir sosyal güvenliği olup olmadığı sorulmuştur. Bu verilere göre Düzce nüfusunun ancak % 40'ı sosyal güvenliğe sahiptir. İlçe merkezinde sosyal güvenlik sahibi olanların payı kent merkezinde yaşayanlardan daha yüksek olup % 45'e çıkmakta, köylerde ise bu oran % 35'e düşmektedir (ANONİM, 2004).

2.1.3.3. Eğitim

Düzce'de, okula gitme çağı olan 6 yaş ve üstü nüfusun % 86,8'i okula gitmiştir. Bu değer, kadın nüfusu için %80,1'e kadar düşmekte; erkeklerde ise %93,6'ya çıkmaktadır. Sekiz yıllık zorunlu eğitim kapsamında olan 7-15 yaş grubu içinde öğrenci olmayanların, yani okula gitmesi gerekirken okula gitmeyenlerin, toplam 7-15 yaş nüfus içinde payı erkeklerde %2,3, kız çocuklarında %12,6'dır. Düzce'de çocuk istihdamı ya yoktur, ya da çok azdır (ANONİM, 2004).

Düzce Merkeze bağlı anaokulu, ilköğretim, lise, halk eğitim ve akşam sanat okulu dahil olarak toplam 121 adet devlet okulu 8 adet özel anaokulu, ilköğretim ve lise, 10 adet özel dersane, 6 adet rehabilitasyon merkezi, 2 adet yabancı dil ve bilgisayar eğitim merkezi ve 9 adet özel sürücü kursu bulunmaktadır (ANONİM, 2010h).

Düzce'de yıllara bağlı olarak öğrenci sayılarının artmasıyla birlikte okul ve öğretmen sayılarında da artış görülmektedir. Toplamda 2000/2001 öğretim yılında okul başına 249,72 öğrenci düşerken, 2008/2009 öğretim yılında okul başına 171,29 öğrenci düşmüştür. Bu durum okul sayısının öğrenci sayısına göre daha hızlı arttığı sonucunu vermektedir. Toplamda 2000/2001 öğretim yılında okul başına 9,12 öğretmen düşerken, 2008/2009 öğretim yılında okul başına 8,28 öğretmen düşmüştür. Bu durum ise okul sayısının artışının yanında öğretmen sayısı artışının yetersiz kaldığını göstermektedir (Çizelge 2.12).

Çizelge 2.12. Eğitim Seviyesine Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

(ANONİM, 2009a).

Öğretim Yılı	Toplam			Okul Öncesi			İlköğretim		
	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci
2000/01	225	2054	56188	42	6	1082	156	1533	45583
2001/02	255	2343	58146	69	15	1522	159	1755	45479
2002/03	268	2496	61179	52	60	1744	186	1822	46582
2003/04	365	2557	62411	117	81	2270	213	1857	46543
2004/05	370	2711	63002	129	105	2581	208	1869	45971
2005/06	387	2737	64742	143	88	3487	207	1866	45969
2006/07	397	2917	66636	156	107	3930	204	1980	46732
2007/08	406	3221	67085	166	127	4234	198	2204	47225
2008/09	406	3365	69546	164	171	4429	198	2273	46518

ÖSS-2009 verilerine göre illere göre başarı sıralamasında Düzce ilinin 145 ve Üstünde Puan Alan aday yüzdesi 90.81 olup Türkiye genelinde sondan 9. sırada yer almaktadır (ANONİM, 2010i).

Düzce ilinde bulunan Düzce Üniversitesinde toplam 561 adet akademik personel, 4454 adet ön lisans öğrencisi, 2525 adet lisans öğrencisi, ve 164 adet yüksek lisans öğrencisi bulunmaktadır. Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı 12 olup, üniversite bünyesinde toplam 5 fakülte, 2 yüksekokul ve 7 meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Üniversite yerleşkesinin toplam arazisi 155.000 ha. dır (ANONİM, 2010j).

2.1.3.4. Sağlık

Düzce ilinde Sağlık Bakanlığına bağlı 4 devlet hastanesi, 1 üniversite hastanesi, 1 özel hastane, 31 adet aile sağlığı merkezi olup, bu merkezlerde 104 adet aile hekimi birimi bulunmaktadır. Bunlardan 98 adet aile hekimliği birimi faal olarak hizmet vermektedir. 1 verem savaş dispanseri, 1 ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi, 1 halk sağlığı laboratuvarı ve 1 adet de 112 acil yardım ve kurtarma hizmetleri merkezi mevcuttur. Ayrıca, Düzce merkezde 48 adet eczane ve çeşitli özel poliklinikler faaliyet göstermektedir (ANONİM, 2007; ANONİM 2010d).

2.1.3.5. Sosyal ve Kültürel Tesisler

Düzce kent merkezinde sosyal tesis olarak 18 Temmuz Stadyumu ve 18 Temmuz Spor Salonu, Olimpiyat Gençlik Evi, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde tiyatro

salonu, özel bir su parkı, Düzce Doğa Koleji bünyesinde 1 adet yarı olimpik yüzme havuzu, Düzce Üniversitesi'ne ait 1'i yarı olimpik olmak üzere 2 adet yüzme havuzu, 2 adet tenis kortu ve 1 adet kapalı spor salonu bulunmaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce İlinde 1'i Akçakoca'da 1'i kent merkezinde bulunmak üzere 2 adet sinema, 5 halk kütüphanesi, 1 gezici kütüphane bulunmaktadır. İlin 2 yerel televizyon kanalı, 8 yerel gazetesi ve 5 yerel radyosu bulunmaktadır. Ayrıca 2012 yılında Krempark adı altında açılan alışveriş merkezi de hizmete girmiştir. Düzce İlinde bulunan kültür varlıkları Çizelge 2.13.'te belirtilmiştir:

Çizelge 2.13. Düzce İlindeki Kültür Varlıkları (ANONİM, 2007; ANONİM 2010d).

Varlıklar	Sayı
Kütüphaneler	1
Gezici Kütüphane	1
Sit Alanı	21
Müze	1
Kültür Merkezi	-
Tiyatro Merkezi	-
Sinema	2
Konservatuar	-
Matbaa	12
Yayınlanan Gazete	8
Yayınlanan Dergi	1

Düzce il merkezinde sahne sanatlarının sergileneceği Devlet Tiyatrosu'na ait bir merkez yoktur. Ancak 4 adet özel tiyatro grubu ve Belediye bandosu bulunmaktadır. İlde çocuk ve gençlik korusu ile orkestra çalışmalarına rastlanmamıştır (ANONİM, 2007; ANONİM 2010d).

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü 2007 yılına ait verilere göre Hamidiye Mahallesi Eski Akçakoca Caddesi'nde 13-18 yaş grubu Yetiştirme Yurdu Müdürlüğü, Kalıcı Konutlar Bahçelievler Mahallesi'nde 7-12 yaş grubu Çocuk Yuvası Müdürlüğü, Kalıcı Konutlar Yeşiltepe Mahallesi'nde Hilmi Çilingir Huzurevi Müdürlüğü bulunmaktadır (ANONİM, 2007).

2.1.4. Düzce Kent Merkezinin Ekonomik Yapısı

Düzce, 12 Kasım 1999 tarihli depremden sonra, 9.12.1999 tarihinde Bolu İlinden ayrılarak il statüsünü kazanmıştır. 13.01.2000'den itibaren de Bolu'dan fiili olarak

ayrılarak il statüsünde yönetilmeye başlanmıştır. Böylece Düzce, hem fiziki mekanların yeniden yapılanması sorunu, hem de kurumsal ve yönetsel olarak yeni bir yapılanma süreci içerisine girmiştir. Ayrıca 2001 yılında ülkenin içine girdiği ekonomik kriz ile birlikte Düzce'deki ekonomik faaliyetler de durma noktasına gelmiş ve üretim kapasiteleri büyük ölçüde azalmıştır. Düzce'nin kendi kaynaklarının yetersiz kalmasına ek olarak kriz nedeniyle kamu yatırım harcamalarının da kısılmasıyla birlikte yeniden yapılanma süreci uzamıştır (ANONİM, 2004).

Düzce'deki gelir dağılımı, Türkiye ortalamalarına ve komşu il Bolu'nun gelir dağılımına göre daha dengesiz bir dağılım göstermektedir. En çok kazanan bireyin gelirinin en az kazanan bireyin gelirine oranı Türkiye genelinde 22, Bolu'da 25 ve Düzce'de 27'dir. Düzce genelinde hanelerin % 37'si ve kişilerin % 40'ı günlük 2 Dolar gelir seviyesinin altında yoksulluk içindedir. İşsizliğin artması ve gelir dağılımının bozulması nedeniyle yaşam kalitesi düşmekte ve suç oranları artmaktadır (ANONİM, 2004).

2.1.4.1. Çalışma Hayatı

İşsizlik oranları, Çizelge 2.14.'te üç ayrı yerleşim yeri tipi için gösterilmektedir. 15 yaş altında çalışan çocuğa rastlanmadığı için, 15 yaş üstü işsizlik oranları değerlendirilmiştir. Düzce İli genelinde işsizlik oranı % 21,5 olup, köylerde % 25'e kadar yükselmekte, ilçe merkezlerinde ise % 15,7'ye kadar gerilemektedir. Düzce kent merkezinde ise % 21,6'dır (ANONİM, 2004).

Çizelge 2.14. Düzce Yerleşim Yeri Tiplerinde İşsizlik Oranları (%) (ANONİM, 2004).

Baz Nüfus Grubu	Kent	İlçe	Köy	Toplam
15+	21,6	15,7	25,1	21,5

Düzce'de çalışanların yüzde 72,7'si 10 alt sektörde bulunmaktadır. Çizelge 2.15.'te çalışan payının % 3'ten fazla olduğu alt sektörler gösterilmektedir. Çalışanların % 27,3 kadar olan geri kalan bölümünün ise her birinin payının % 3'ten az olduğu 37 alt sektöre dağıldığı bulunmuştur. Çizelge 2.15.'te görüldüğü gibi, dokuma, kimya, orman ürünlerine dayanan üretim çeşitlenmesi Düzce'de toplam % 12,8 kadar ağırlığa sahiptir. Bir diğer dikkat çeken nokta, % 4,6'ya varan "ulaşım" sektörünün payıdır. Eğitim

sektöründe çalışanların payı (yüzde 3'ten az) oldukça düşük olduğu için Çizelge 2.15.'te verilmemiştir. Çalışanların % 80 gibi oldukça büyük bir kısmı özel sektörde çalışmaktadır. Düzce'de kamu sektöründe çalışanların payı azdır (ANONİM, 2004).

Çizelge 2.15. Düzce'de Çalışan Nüfusun Sektörlere Göre Yüzde Dağılımı
(ANONİM, 2004).

Alt Sektör	Yüzde
Tarım	21
Perakende Ticaret	11,3
İnşaat	7,4
Hizmet+Ticaret	6,4
Küçük Sanayi	5,9
Ulaşım	4,6
Ağaç sanayi	4,6
Dokuma sanayi	4,1
Kimya sanayi	4,1
Makine İmalatı	3,3
Toplam	72,7
Diğer	27,3

2.1.4.2. Sanayi

Düzce İli, Batı Karadeniz Bölgesi'nin Batı ucunda, İstanbul ile Sakarya ve Kocaeli'nde yoğunlaşmış sanayilerin, gelişme alanı olarak yer seçme eğilimi gösterdikleri, çok hızlı gelişen bir ildir. TEM Otoyolu ve D-100 Devlet Yolu; İl'i, zaman ve mesafe olarak, nüfus ve işgücü açısından yoğun, ekonomik düzeyi ise ülkeye oranla çok yüksek olan Doğu Marmara Bölgesi'ne çok yaklaştırmıştır (ANONİM, 2007).

Çizelge 2.16.'ya göre, Düzce ili, gayri safi yurtiçi hasıla ve kişi başına düşen ihracat değerleri ile Türkiye ortalamasının altında yer alırken, kişi başına düşen ithalat değeri ile Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır.

Çizelge 2.16. Düzce İline Ait GSYH, Kişi Başı İthalat ve İhracat Değerleri
(ANONİM, 2009a).

	Kişi başına GSYH 2001		Kişi başına ithalat 2007		Kişi başına ihracat 2007	
	(\$)	Sıra	(\$)	Sıra	(\$)	Sıra
Türkiye	2 146		2 409		1 520	
Düzce	1 142	59	180	33	169	45

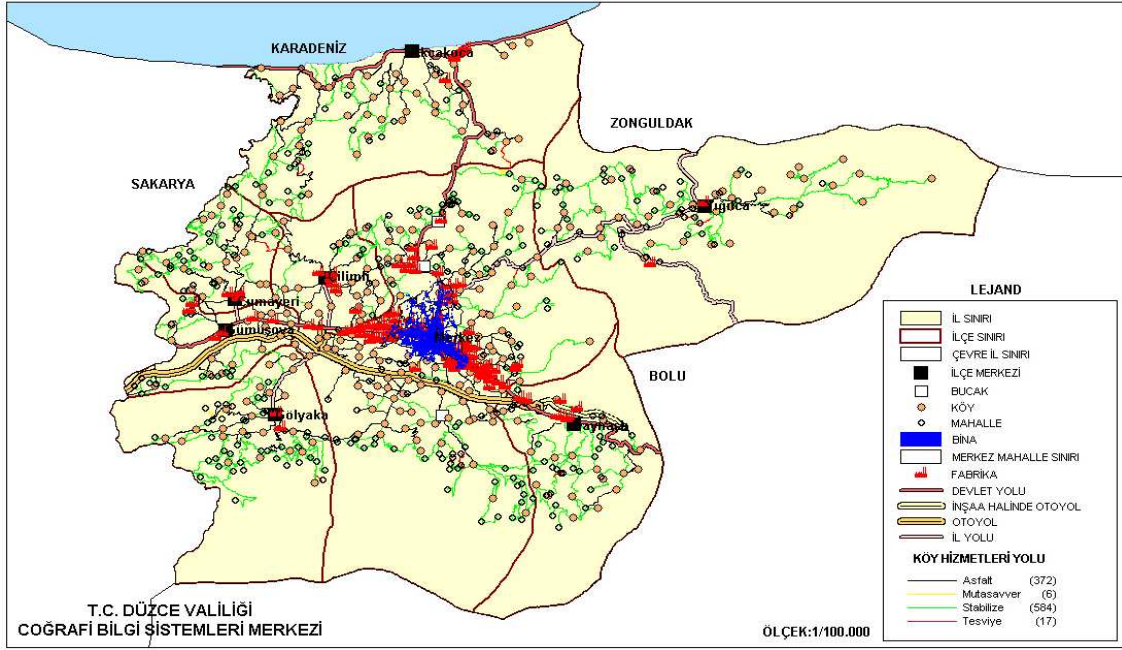
Depremler sebebiyle kent merkezinde ekonomik faaliyetler ve sosyal yaşam canlılığını yitirmiş, ayakta kalan işyerlerinde kapasite kullanım oranları % 15-20'lere kadar gerilemiştir. Düzce Ticaret ve Sanayi Odası'ndan alınan bilgilere göre, İl'in önde gelen sanayilerinden olan av tüfeği ve silah imalatı sanayisi ile ağaç ürünleri sanayisi büyük zarar görerek, işyerlerinin büyük çoğunluğu kapanmış ve çalışan sayısı da yarı yarıya düşmüştür (ANONİM, 2004).

Düzce'deki esnaf ve sanatkarlar ile ticari işletmeler de hem depremlerden, hem de krizlerden büyük zararlar görmüştür. Yapılan saha araştırmalarında, işyeri sahiplerinin dörtte üçü depremlerden çeşitli boyutlarda zarar gördüklerini belirtmişlerdir. Yaşanan insan kayıplarının yanı sıra, deprem sonrasında ticari yaşamın da bir süre için durma noktasına gelmesi esnaf ve sanatkârları mali açıdan sıkıntıya sokmuştur (ANONİM, 2004).

Düzce ilinde 1. Organize Sanayi Bölgesi 1996 yılında 173 ha alana kurulmuş ve bu alan üzerinde 63 adet sanayi parseli planlanmıştır. 2007 yılında yapılan ifraz işlemleri sonucu 63 adet parsel 57 adet olarak değişmiştir. Düzce II. Organize Sanayi Bölgesi ise 2004 yılında 81 ha alan üzerine kurulmuş ve 9 sanayi parseli oluşturulmuştur (ANONİM, 2007).

Düzce Küçük Sanayi Sitesi, 1984 yılında kurulmuş olmasına karşın halen % 70 oranında tamamlanabilmiştir (ANONİM, 2007).

Eski ve yeni kent merkezinde küçük esnaf ve bazı ulusal çapta ticaret yapan firma iş yerleri bulunurken, organize sanayi bölgesi ve küçük sanayi sitesinden bağımsız olarak D-100 Karayolu ve Akçakoca Karayolu üzerinde çeşitli işyerleri fabrika ve sanayi tesisleri bulunmaktadır. Düzce İli'ne ait konut ve sanayi dağılımı Şekil 2.4.'te görülmektedir (ANONİM, 2007).

Şekil 2.4. Düzce İli Sanayi ve Konut Yerleşimi Haritası (ANONİM, 2007).

2.1.4.3. Tarım ve Hayvancılık

Depremler ve krizlerden tarım sektörü de olumsuz yönde etkilenmiştir. Hayvancılık sektörünün depremden sonraki dönemde % 70'e varan oranda küçüldüğü, bitkisel ürünlerden elde edilen gelirin de % 50 oranında azaldığı ölçülmüştür (ANONİM, 2004).

Çizelge 2.17.'ye göre, Düzce ili, kişi başına düşen bitkisel üretim değeri ve kişi başına düşen canlı hayvanlar değeri ile Türkiye ortalamasında yer alırken, kişi başına düşen hayvansal ürünler değeri ile Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır.

Çizelge 2.17. Düzce İline Ait Kişi Başı Canlı Hayvan ve Tarımsal Ürün Değeri (ANONİM, 2007).

	Kişi başına bitkisel üretim değeri (2007)		Kişi başına canlı hayvanlar Değeri (2007)		Kişi başına hayvansal ürünler değeri (2007)	
	(YTL)	Sıra	(YTL)	Sıra	(YTL)	Sıra
Türkiye	805		349		325	
Düzce	931	41	521	40	231	61

Düzce İlinde ürün deseni oldukça basittir. Ekim alanlarının % 60'ından fazlası meyve üretimine ayrılmış olup, meyve üretiminin de büyük oranını fındık oluşturmaktadır. Diğer önemli üretim grubu tahıllardır ve bunun da büyük çoğunluğunu mısır ve buğday oluşturmaktadır. Ekim alanı olarak önemli bir pay tutmamakla beraber diğer ürünler arasında tütün, şeker pancarı ve patates bulunmaktadır. Ayrıca Düzce Kent merkezinde ve il genelinde organik tarım faaliyetlerine de başlanmıştır (ANONİM, 2007). Düzce ilinde, kentin ekonomik yapısı için katkıda bulunabilecek, yöreye özgü tarımsal ve arıcılık üzerine yapılan üretimler arasında acıbal (delibal da denilen ve Düzce dağlarında üretilen), kestane balı, yüksek yaylardan alınan kekik, püren balı, çiçek balı, tütün kolonyaları, dağ çileği reçeli ve böğürtlen reçeli, peynir ve çeşitleri, köy ekmekleri, ıhlamur, kestane gibi doğal ürünler bulunmaktadır (ANONİM, 2010d).

Düzce'de süs bitkileri yetiştiriciliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü bünyesinde Düzce Orman Fidanlığı sahasında yapılmaktadır. Ayrıca Düzce ve çevresinin süs bitkisi gereksinimini karşılamak üzere irili ufaklı süs bitkisi yetiştiriciliği ve satışı yapan yerler de bulunmaktadır. Ancak yetiştiricilik yapanlar için ürünlerini pazarlayabilecekleri çiçek mezatı Düzce'de bulunmamaktadır (ANONİM, 2007).

Düzce İl Tarım Müdürlüğü tarafından, Düzce ili gerek biyofiziksel özellikleri gerekse sosyo-ekonomik gelişmişlik derecelerine göre, 3 agro-ekolojik alt bölgeye ayrılarak incelenmektedir. Düzce kent merkezinin bulunduğu I. alt bölgede Küçükbaş (koyun) ve büyük baş hayvan (sığır, manda) yetiştiriciliği, arıcılık ve tatlısu balıkçılığı yapılmaktadır. (ANONİM, 2007).

2.1.4.4. El Sanatları

Orman ürünlerinin de bölgede yaygın olarak bulunmasından dolayı, el sanatlarının da ağaç işlerine dayandığı görülmektedir. Tüm Türkiye'de olduğu gibi Düzce'de de el sanatları büyük ölçüde kaybolmuştur. Ancak, Düzce'de hem meslek edindirmek amaçlı, hem de el sanatlarını korumak ve canlandırmak için, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na ait El Sanatları Eğitim Merkezi'nde ahşap işleri ve ahşap oymacılığı, gümüş ve mermer işçiliği temel eğitimi verilmektedir (ANONİM, 2010d).

El sanatlarından geçimini sağlayan insanlar, ağacı işleyerek, "Çotara" adını verdikleri su testileri, sehpa ve süs eşyaları üretmektedirler. Ankara – İstanbul karayolu üzerindeki dinlenme tesislerinde, çotaraların yanı sıra ev hanımlarının işlediği oya ve danteller, el

tezgahlarında dokunan pamuklu ürünler de satılmaktadır. Ayrıca, gravür olarak tanımlanan ve silahların üzerine desen çizilip, işlenmesiyle oluşturulan bir sanat dalı da halen devam etmektedir (ANONİM, 2010d).

2.1.5. Bölüm Sonucu

Bu tez kapsamında geliştirilen hipotezin doğruluğunu araştırmak için kavramsal terimler detaylı olarak araştırılmış ve bu kavramların net olarak okunabileceği ve üzerinde tartışılabileceği bir örnek alan seçimi yapılmıştır. Buna göre Düzce kenti, öncelikle doğal ve kültürel zenginliklerinin varlığı, bir taraftan da ekonomik kalkınma doğrultusunda müdahalelere maruz kalması nedeniyle sürdürülebilir kent yaklaşımlarına ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda kentsel peyzaj ve yaşam kalitesi ilişkisi çerçevesinde kentliler için daha iyi yaşam ortamları sağlayacak koşulların oluşturulması gerekmektedir. Kentin mevcut fiziksel, sosyal ve ekonomik yapısına ilişkin veriler kentin üst ve alt ölçekteki çözümlenmeleri için önemli ipuçları sunmaktadır.

Başta Düzce kentinin, Ankara ve İstanbul gibi iki büyük kentin ulaşım aksı üzerinde yer alması, kentte yaşayanların büyük kentlerdeki imkanlara kolayca ulaşabilmesini sağlamaktadır. Ayrıca ilin Karadenize kıyısı olması ve rekreasyon faaliyetlerinde bulunabileceği doğal alanların zenginliği, günlük stresten uzaklaşmak için fırsatlar sunmaktadır. Kent ve çevresinin büyük ölçüde tarıma elverişli alüvyal toprak üzerinde yer alması kentleşme için uygun görülmemekle birlikte, tarıma dayalı sürdürülebilir kent modeli oluşturulması açısından önem taşımaktadır. Akarsular ve sulak alanlar açısından zengin olan kent çevresinde de rafting turnuvaları ve traking sporları düzenlenmektedir.

Yer ve bellek kavramları arasındaki ilişkinin kurulması ile elde edilen bilgilerin Düzce kent merkezi üzerinden yorumlanması neticesinde; kentte yaşayan insanların kent ile kurdukları ilişki, geçmişe yönelik deneyim ve hatıralar açığa çıkartılacaktır. Kentin çok kültürlü yapısı, 1999 yılında yaşanan depremlerle oluşan bellek kırılmaları tezin çalışma alanı olarak seçilmesinde etkili olmuştur. Bu deprem sonrasında Düzce'nin il olması ve üniversitenin kurulmasıyla dışarıdan insanların gelmesi, kentte var olan kültürel gruplarla birlikte kentin kimliğinin zenginleşmesine önemli katkı sağlamış, ancak bu zenginlikler kentte görsel bir sunum olarak zayıf kalmıştır. Özellikle 1999 depremlerinde kentin hem fiziksel, hem sosyal, hem de ekonomik yapısı olumsuz yönde

etkilenmiş, kentin doğal gelişiminden farklı olarak değişimler gözlenmiştir. Bu değişimlerin kentli insan profili üzerinde bıraktığı etkinin boyutu da ayrıca alan araştırmalarının yapılması ile belirlenmiştir.

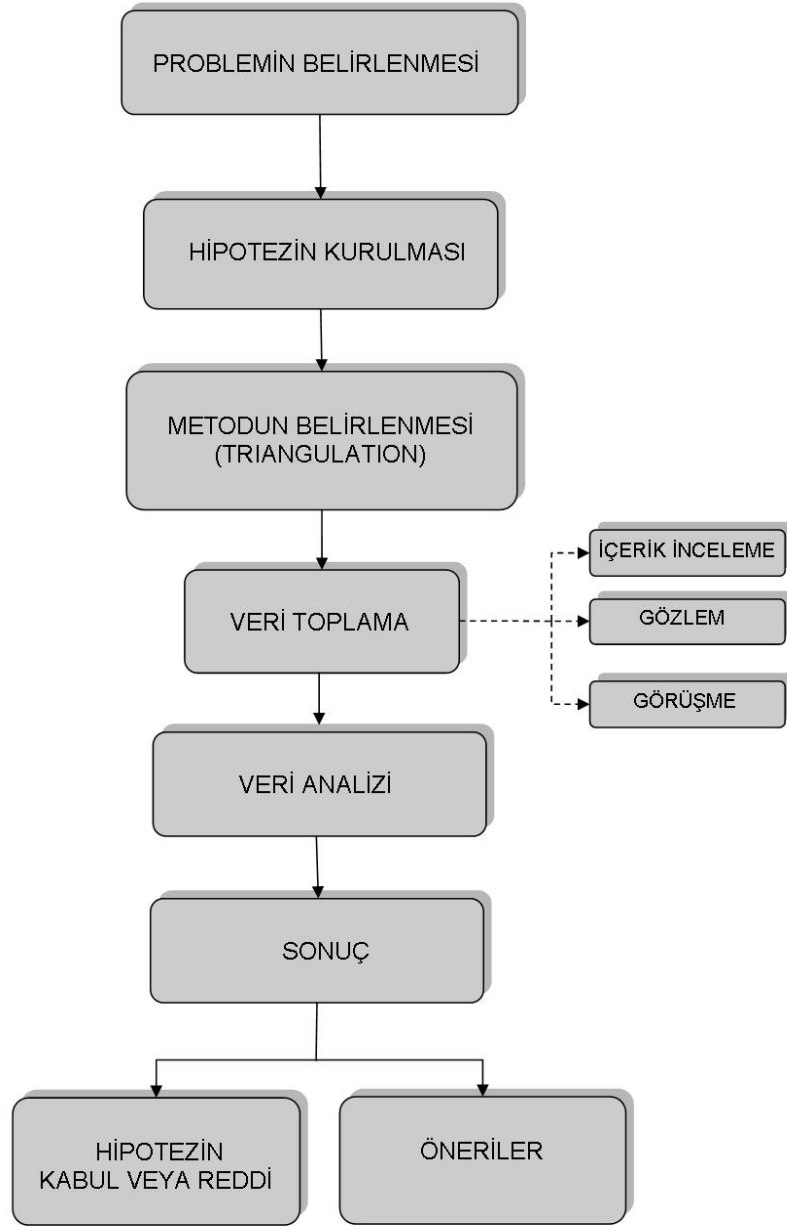
2.2. YÖNTEM

Bu tezin bölümlerini oluşturan temel kavramlar ile ilgili incelemelerde, ulusal ve uluslararası literatürde nitel ve nicel araştırma yöntemine dayalı birçok çalışmanın yapıldığı belirlenmiştir. Her iki araştırma yönteminin de kendine göre olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili eleştiriler bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar nitel ve nicel yöntemleri ayrı ayrı, bazıları ise bir arada kullanarak araştırma yöntemlerini belirlemişlerdir.

2.2.1. Çoklu Yöntem (*Triangulation*)

Bu tezde yöntem olarak; içerisinde gözlem, görüşme ve içerik incelemeyi barındıran bir çoklu veri toplama yöntemi olan (*triangulation*) seçilmiştir. Bu şekilde toplanan veriler analiz edilerek bulgulara ulaşıldıktan sonra hipotezin kabul veya reddine karar verilmiştir. Tezin oluşturulmasında izlenecek yöneme ilişkin akış şeması Şekil 2.5.'te yer almaktadır.

Çoklu metot (*Triangulation*), Denzin tarafından, “aynı olgu / fenomenin farklı yöntemler kullanılarak çalışılması” olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntemle amaçlanan, farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerin paralelliği doğrultusunda, araştırma sonucunu daha güvenli bir yapıya dönüştürmektir. Bu yöntemle farklı kaynaklardan elde edilen veriler, daha sonra bir araya getirilerek analiz edilmektedir (BÖKE, 2009a). Bu tez kapsamında içerik analizi, gözlem ve görüşme yöntemlerinin bir arada kullanılarak çoklu yöntem metodu ile bulgulara ulaşılması hedeflenmiştir.

Şekil 2.5. Tezin Yöntemine İlişkin Akış Şeması.

2.2.1.1. İçerik İnceleme

İçerik inceleme yöntemi, içerik analizi ve ikincil veri analizi olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır. Nachmias ve Nachmias'a göre, içerik analizi yöntemi, araştırma probleminin gösterdiği çerçevede mektuplar, günlükler, gazete makaleleri, toplantı notları, röportajlar, filmler, televizyon ve radyo yayınları, internet sayfaları gibi iletişim

içeren malzemelerin içerik çözümlemesi tekniği ile incelenmesine dayanmaktadır (DEMİRCİ ve KÖSELİ, 2009).

İkincil veri analizi ise, Kiecolt ve Nathan ile Trochim'e göre, varolan nicel veri setlerinin yeniden analiz edilmesi ve farklı bir araştırma sorusuna yanıt arama işlemi olarak tanımlanmaktadır. Hâlihazırda bir şekilde bir yerlerden ulaşılabilen her veri ikincil veri olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda devlet birimleri, okullar, iş dünyası ve diğer birçok düşünce kuruluşunun kayıtlı bulunan verilerinin tamamı ikincil veri olarak değerlendirilmelidir. Creswell, başka bir amaç için toplanmış ve bir şekilde bir yerlerde hazır bulunan he türlü veriyi ikincil veri olarak tanımlamıştır (DEMİRCİ ve KÖSELİ, 2009).

Tüm bu tanımlar çerçevesinde ikincil veri kaynakları;

- Resmi ve gayri resmi dökümanlar
- İstatistiksel raporlar
- Önceki anket çalışmalarının raporları, değerlendirmeleri ve veri setleri
- Araştırma raporları ve önceki doktora ve yüksek lisans tezleri
- Önceki değerlendirme raporları ile şu an devam eden projelerin metinleri
- Haritalar
- Hava ve uydu fotoğrafları
- Tarihi dökümanlar ve hesaplar
- İnternetteki web sayfaları

olarak sıralanabilir (DEMİRCİ ve KÖSELİ, 2009).

Bu tez kapsamında, içerik inceleme yöntemlerinden ikincil veri analizine de başvurulmuştur. Tezin kuramsal temelini oluşturmak için bilimsel veri tabanları üzerinden (*ebSCO host, springer link, sage journals, science direct, blackwell synergy*), dünya çapında daha önceden yapılmış çalışmalara erişilmiş, ayrıca bilim dünyasında kabul gören temel kaynaklar kullanılmıştır. Tezin örneklem alanı hakkında genel

verileri elde etmek için ikincil veri kaynakları olarak kabul edilen Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine, İl Çevre Durum Raporuna, harita ve fotoğraflara ayrıca internet web sitelerine ve belediye imar planına başvurulmuştur.

2.2.1.2. Gözlem

Gözlem, bir nesnenin, olayın veya bir gerçeğin, niteliklerinin bilinmesi amacıyla, dikkatli ve planlı olarak ele alınıp incelenmesi, müşahede veya çeşitli araç ve gereçlerin yardımıyla olayların sebeplerini bilmek için uygulanan bilimsel yöntem olarak tanımlanmaktadır (BÖKE, 2009b; TDK, 2010). Bu tez kapsamında, örneklem alanındaki kentsel peyzaja ait imgesel verilerin elde edilmesi gözlem yöntemi ile sağlanacaktır.

2.2.1.3. Görüşme

Görüşme nitel araştırmalarda en çok kullanılan yöntemlerden olup, Rubin ve Rubin tarafından, önceden hazırlanmış soruların görüşülene sorulması ve cevaplarının alınmasını öngören sosyal bir etkileşim olarak tanımlanmıştır (BÖKE, 2009b).

Bu tez kapsamında, araştırma sorularına cevap bulmak amacıyla kent planlamanın paydaşları içerisinde yer alan kent yöneticileri, uzmanlar ve halk ile sözlü görüşme yapılmıştır.

Sözlü görüşme yapılacak gruplar, Düzce kent merkezi sınırları içine giren 48 mahalleden seçilerek, 15 yaş ve üzeri bireylerden oluşturulmuştur. Evrenin tamamına ulaşmanın güçlüğü, maliyet tasarrufu ve zaman tasarrufu sağlamak için evreni temsil edecek ideal örneklem yöntemi ve büyüklüğü belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle aşamalı örneklem yöntemi ile görüşü alınacak bireylere ulaşılmıştır. Örneklem büyüklüğü ile ilgili olarak literatürde farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Örneklem büyüklüğünün soru sayısına 5:1 veya tercihen 10:1 oranında duyarlı olduğu öne sürülmekle birlikte, KLINE (2005), yapısal eşitlik modelleri ile çalışılırken, gizil değişkenler için en az 100 örneklemin yeterli kabul edilebileceğini, en az uyum için ise 200'ün üzerinde örneklem büyüklüğünün çözümlere ilişkin sorunları azaltacağı görüşünü ifade etmektedir (KELLOWAY, 1998).

KREJCIE ve MORGAN (1970) ise, örneklem büyüklüğünün evren büyüklüğüne bağlı olduğunu öne sürerek, evreni temsil edecek en az örneklem büyüklüğü için geliştirilen bir formülü kullanmışlardır (Şekil 2.6.).

$$\underline{n} = \frac{N t^2 p q}{d^2(N-1) + t^2 p q}$$

N= Evrendeki birey sayısı

n= Örnekleme alınacak birey sayısı

p= İncelenecek olayın görülüş sıklığı (olasılığı)

q= İncelenecek olayın görülmeyiş sıklığı (1-p)

t= Belirli serbestlik derecesinde ve saptanan yanılma düzeyinde t tablosunda bulunan teorik değer

d= Olayın görülüş sıklığına göre yapılmak istenen \pm sapma

Şekil 2.6. Evren Büyüklüğünün Belli Olduğu Durumlarda Kullanılan Örneklem Büyüklüğü Formülü (KREJCIE ve MORGAN, 1970).

15 yaş altındaki bireyler çıkartıldığında evren büyüklüğü 96573 olan kent merkezi içinden seçilen kent yöneticileri, üniversite uzman görüşü ve halk görüşünün evren büyüklüklerine uygun örneklem büyüklükleri, KREJCIE VE MORGAN (1970)'ın önerisi doğrultusunda Çizelge 2.18.'de verilmiştir. Toplam örneklem büyüklüğünün 500 olarak hesaplandığı çalışma KLINE (2005) ile KELLOWAY (1998)'in da görüşleri ile tutarlılık sağlamaktadır.

Çizelge 2.18. Tez Kapsamında Belirlenen Evren ve Örneklem Büyüklükleri.

	Evren Büyüklüğü	Örneklem Büyüklüğü
Kent Yöneticileri Görüşü	104	83
Üniversiteden Uzman Görüşü	37	34
Halk Görüşü	96456	383
Toplam Kent Nüfusu	96573	

Buna göre, kent halkının görüşüne ulaşmak için çalışma alanı sınırları içinde bulunan 48 mahalleden TUIK 2010 verilerine göre nüfus büyüklüğü ile orantılı olarak tesadüfi seçim ile 384 kişiden yanıt alınmış ve gerekli örneklem hacmine ulaşılmıştır. Üniversiteden uzman görüşüne ulaşmak için Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim elemanları ve son sınıf öğrencilerinden kent merkezinde ikamet edenlerin görüşüne başvurulmuş ve gerekli örneklem hacmine ulaşılarak 34 kişiden yanıt alınmıştır. Kent yöneticileri kapsamında Düzce Valiliğinin internet sayfasında bulunan protokol listesine ulaşılarak örneklem büyüklüğü hesaplanmış, Düzce Valiliği, Düzce Belediye Başkanlığı, meslek odaları ve dernek yöneticileri ile görüşme sağlanmıştır. Ancak, kent yöneticileri için gerekli örneklem büyüklüğüne ulaşılamamış ancak 52 kişiden yanıt alınabilmiştir. Sonuç olarak örneklem büyüklüğü 470 'de kalmıştır.

Sosyo-demografik yapı ve dışsal değişkenler başlığı altında sorulan sorular, bireylerin yaşam kalitesi algısı ve yer bağlılığı, imge ve bellek değerleri üzerinde etkili olduğu düşünülen belirleyicilerden oluşturulmuştur. Bu belirleyiciler, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ekonomik yapı, çalışma durumu, hane yapısı, Düzce'de doğup doğmadığı, kaç yıldır Düzce'de yaşadığı ve Düzce kenti içinde hangi mahallede ikamet ettiği sorularından oluşmaktadır. Bu soruların ve cevap seçeneklerinin oluşturulmasında Avrupa Birliğinin daha önce yapmış olduğu çalışmalardan (ANONİM, 2000) ve diğer çalışmalardan (BONAIUTO ve ark., 1999; 2003; DÜLGER TÜRKOĞLU, 2002; HALPENNY, 2006; LEWICKA, 2008; 2010) yararlanılmıştır.

Yaşam kalitesi soruları tezin literatür kısmında belirtildiği gibi kentsel yaşam kalitesinin üç bileşeni olan fiziksel çevre kalitesi, sosyal çevre kalitesi ve ekonomik çevre kalitesi şeklinde üç ölçekte toplanmıştır. Beşli likert ölçeği şeklinde "1- Kesinlikle kabul etmiyorum 2- Kabul etmiyorum 3- Kararsızım 4- Kabul ediyorum 5- Kesinlikle kabul ediyorum" hazırlanan soru maddeleri pozitif ve negatif anlamlı olarak oluşturulmuş,

böylece dikkat dağılımının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu soru maddelerinin oluşturulmasında *cronbach alpha* değeri 0.58-0.90 aralığında olan BONAIUTO ve ark. (1999) ile 0.78-0.92 aralığında olan BONAIUTO ve ark. (2003)'nin çalışmalarından ve Avrupa Birliği'nin daha önce yapmış olduğu (ANONİM, 2000) çalışmalardan yararlanılmıştır. Marsh ve Hau'a göre Doğrulayıcı faktör analizi modellerinde her bir faktör için en az iki gösterge belirlenmelidir (HALPENNY, 2006). Bu nedenle anketin tamamında tüm ölçeklerin yeterli sayıda göstergeye sahip olmasına dikkat edilmiştir.

Yer bağlılığı, bellek ve imge soruları üç ayrı ölçekte toplanmıştır. Yer bağlılığı ölçeğindeki maddeler oluşturulurken faktör yükü 0.69 olan LEWICKA (2010) dan; ve *cronbach alpha* değerleri sırası ile 0.80; 0.91; 0.94; 0.93 olan LEWICKA (2008), BONAIUTO ve ark. (2003), WILLIAMS ve VASKE (2003) ve GÖREGENLİ (2010)'nin çalışmalarından yararlanılmıştır. Bellek ölçeği içindeki maddeler için *cronbach alpha* değeri 0.93 olan GÖREGENLİ (2010), imge ölçeğindeki maddeler için ise *cronbach alpha* değeri 0.93 olan GÖREGENLİ (2010) ile LYNCH (1960) ve DÜLGER TÜRKÖĞLU (2002)'nin çalışmaları dikkate alınmıştır. İmge ölçeği oluşturulurken 5'li likert tipi soruların yanında, anket formu ile birlikte verilecek A3 boyutunda bir haritadan yararlanarak cevaplayacakları açık uçlu sorular da yer almıştır.

Aiken'e gör, ankette yer alan sorular farklı bir konudaki görüşleri davranışları, bilgileri ölçüyor veya bireyin demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlıyorsa, bu tür anketlerin ön uygulaması belirlenen örneklem büyüklüğünün yaklaşık %5'i kadar bir gruba uygulanabilmektedir. Eğer soruların tamamı veya belirli bir bölümü bireylerin belli bir alan ya da konuya ilişkin tutumlarını, algılarını, yeterliklerini vb. ölçmeye yönelik ise anketin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin çeşitli istatistiksel teknikler kullanılarak incelenmesi gerekmektedir. Kline'a göre, böyle bir durumda, faktör analizi ve madde analizi gibi işlemler dikkate alınarak grup büyüklüğü madde sayısının en az 2 katı, tercihen 10 katı şeklinde belirlenmelidir (BÜYÜKÖZTÜRK, 2005).

Hazırlanan ön anket formu (EK-I), 2011 Nisan ayının ilk haftası Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencilerinden rastgele olarak seçilmiş 100 kişiye uygulanmıştır. Uygulanan anketlerin veri girişleri SPSS 17.0 programı ile yapılmış ve ön ankette bulunan negatif anlamlı maddeler ters kodlanmıştır. Tanımlayıcı istatistik testler (frekans analizi, ortalama, standart sapma), güvenilirlik testi ve faktör analizi ile ön ankette yer alan sorular test edilmiştir.

ÇOKLUK ve ark., (2010)'a göre, kayıp değerin %15'den fazla olduğu sorular analizden çıkartılmalıdır. Tanımlayıcı istatistik testleri sonucunda %15'den fazla kayıp olan tek sorunun 'aylık ortalama gelir' sorusu olduğu belirlenmiştir. Soruya verilen yanıt sayısındaki (n=61) yetersizlik nedeniyle soru şekli açık uçlu yerine, aralıklı soru şeklinde değiştirilmiştir.

Ölçeklerin güvenilirliği kontrol edildiğinde fiziksel çevre kalitesi ölçeği için 28 adet madde sayısı ile alpha değeri=0.873 bulunmuş, sadece fd maddesinin alpha değerini düşürdüğü belirlenmiştir. Bu ölçek için faktör analizi yapıldığında fd (0,138) ve fl (0,189) maddelerinin faktör yük değeri kabul noktasını (0,25) karşılamadığı ölçülmüştür. Buna göre, fd (Belediyenin şebeke suyu içmek için uygun) ve fl (Binalar arasında çok az boşluk var) maddelerindeki sorular değiştirilmiştir.

Sosyal çevre kalitesi ölçeği için 33 adet madde sayısı ile alpha değeri= 0.877 bulunmuş, sa (Düzce için dışarıdan gelenlerin varlığı güzel) , sd (İnsanlar arasında resmi ilişki var) ve sn (Bu kent çok kalabalık) maddelerinin alpha değerini düşürdüğü bulunmuştur. Bu ölçek için faktör analizi yapıldığında sa (-0,143), sd (0,115) ve sn (0,087) maddelerinin faktör yük değeri kabul noktasını (0,23) karşılamadığı belirlenmiştir. Bu nedenle, sa, sd ve sn maddelerindeki sorular değiştirilmiştir.

Ekonomik çevre kalitesi ölçeği için 14 adet madde sayısı ile alpha değeri= 0.747 bulunmuş, eg (İnsanlar arasında ekonomik farklılık çok fazla değil) maddesinin alpha değerini düşürdüğü bulunmuştur. Bu ölçek için faktör analizi yapıldığında faktör yük değeri kabul noktası (0,24) ü karşılamayan bir madde bulunmamış ancak alpha değerini düşüren eg maddesinin, faktör yük değerini karşılayan en küçük değerli madde olduğu belirlenmiştir.

Yer bağlılığı ölçeği için 21 adet madde sayısı ile alpha değeri=0.934 bulunmuş, ym ve yr maddelerinin alpha değerini düşürdüğü bulunmuştur. Bu ölçek için faktör analizi yapıldığında, yc(0,396), ym(0,280) ve yr(0,437) maddelerinin, faktör yük değeri kabul noktası (0,46) yı karşılamadığı belirlenmiştir. Soruların yer bağlılığına yönelik ölçümünün uygun olmadığı düşünülerek yc (Düzce'yi çok iyi biliyorum), ym (Bu kentin yaşam tarzını onaylamıyorum) ve yr (Düzce'nin geleceğini merak ediyorum, nasıl bir yer olacağını görmek istiyorum) soruları ölçekten tamamen çıkartılmıştır.

Bellek ölçeği için 5 adet madde sayısı ile alpha değeri=0.781 bulunmuş, sadece be (Düzce'nin geçmişı ile ilgilenmiyorum) maddesinin alpha değerini düşürdüğü bulunmuştur. Faktör analizi yapıldığında ise faktör yük değeri kabul noktası olan (0,55) i karşılamayan bir madde bulunmamış, ancak alpha değerini düşüren be maddesinin, faktör yük değerini karşılayan en küçük değerli madde olduğu belirlenmiştir.

İmge ölçeği için 4 adet madde sayısı ile alpha değeri= 0.668 bulunmuş, sadece ia (Bu kentin kabataslak bir haritasını çizebilirim) maddesinin alpha değerini düşürdüğü bulunmuştur. Faktör analizi yapıldığında ise faktör yük değeri kabul noktası (0,50) yi karşılamayan bir madde bulunmamış, ancak alpha değerini düşüren ia maddesinin, faktör yük değerini karşılayan en küçük değerli madde olduğu belirlenmiştir. Bu maddenin anlaşılabilirliğinin artırılması için, değışiklik yapılması uygun görülmüştür.

Ön anket analizleri sonucuna göre değıştirilen anket formu (EK – II), 2011 – Mayıs ayı içinde örneklem türü ve büyüklüğünün gerektirdiği şekilde halka, uzmanlara ve kent yöneticilerine uygulanmıştır. SPSS 17.0 programına veri girişı yapılan anket maddelerinden negatif anlamlı olan maddeler ters kodlanmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. BULGULAR

3.1.1. Sosyo-Demografik Özellikler

Örneklem yapısını oluşturan grubun % 81,5'i halk, %11,3'ü kent yöneticileri ve %7,2'si uzmanlardan oluşmaktadır. Bu yapının sosyo-demografik özelliklerine bakıldığında % 55,4'ünün erkeklerden, %30,8'inin 25 yaş ve altından, %38,4'ünün lise mezunlarından, %31,5'inin 500-999 TL gelire sahip olanlardan, %40,1'inin aktif çalışma yaşantısı bulunmayanlardan, %29,2'sinin 4 kişi ile birlikte yaşayanlardan, %64'ünün Düzce doğumlu olanlardan ve %19,7'sinin ise 21-30 yıldır Düzce'de yaşayanlardan oluştuğu Çizelge 3.1.'de görülmektedir.

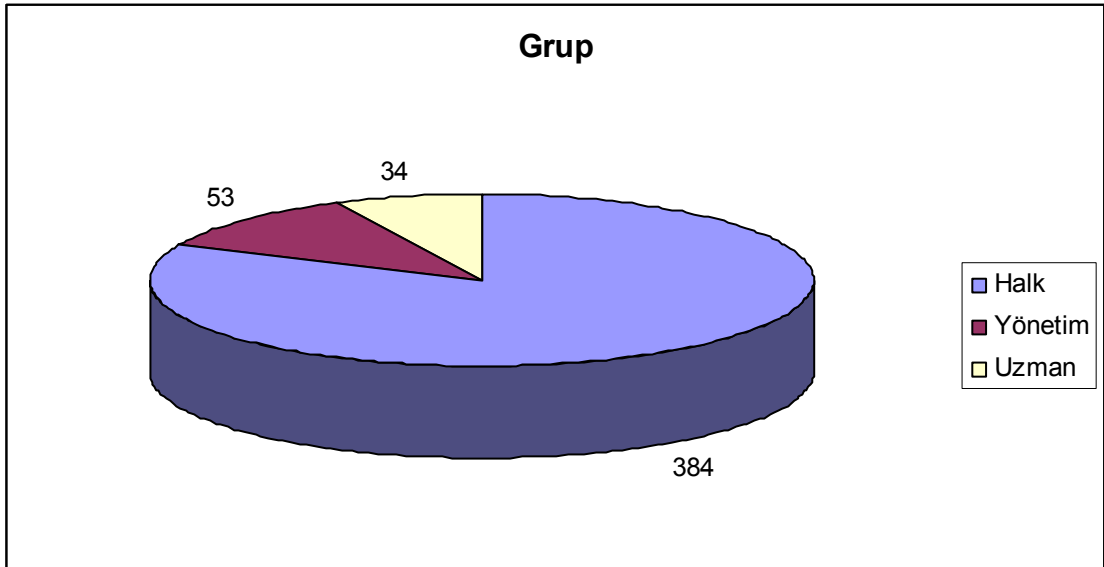
Çizelge 3.1. Sosyo-Demografik Yapı Analizi.

Sosyo-Demografik Yapı		N	%
Grup	Halk	384	81,5
	Yönetim	53	11,3
	Uzman	34	7,2
Cinsiyet	Kadın	210	44,6
	Erkek	261	55,4
Yaş	25 yaş altı	145	30,8
	26-35 yaş arası	117	24,8
	36-45 yaş arası	94	20
	46-55 yaş arası	74	15,7
	56-65 yaş arası	34	7,2
	66 yaş üstü	7	1,5
Öğrenim Durumu	İlkokul	81	17,4
	Ortaokul	68	14,6
	Lise	179	38,4
	Ön Lisans	42	9
	Lisans	69	14,8
	Yüksek lisans ve üzeri	27	5,8
Gelir Seviyesi	500 TL altı	82	20
	500-999 TL arası	129	31,5
	1000-1999 TL arası	124	30,2
	2000-4999 TL arası	68	16,6
	5000-9999 TL arası	4	1
	10000 TL ve üzeri	3	0,7
Çalışma Durumu	Kendi işi	61	13,1
	Kendi işi ve işveren	26	5,6
	Yarı zamanlı	16	3,4
	İşçi/memur statüsü	156	33,6
	Aktif çalışmıyor	186	40,1
	Diğer	19	4,1

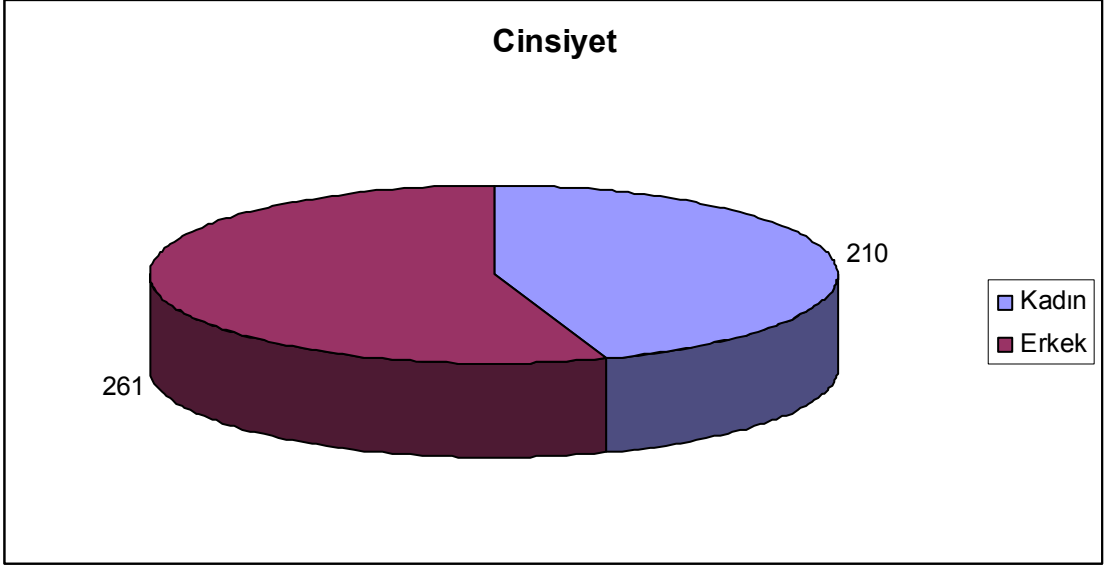
Çizelge 3.1. (devamı). Sosyo-Demografik Yapı Analizi.

Sosyo-Demografik Yapı		N	%
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	23	4,9
	2	59	12,6
	3	119	25,4
	4	137	29,2
	5	86	18,3
	6	27	5,8
	7 ve üzeri	18	3,8
Doğum Yeri	Düzce	299	64
	Düzce Dışı	168	36
Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	92	19,5
	6-10 yıl	27	5,7
	11-20 yıl	76	16,1
	21-30 yıl	93	19,7
	31-40 yıl	84	17,8
	41-50 yıl	54	11,5
	51 yıl ve üzeri	45	9,6

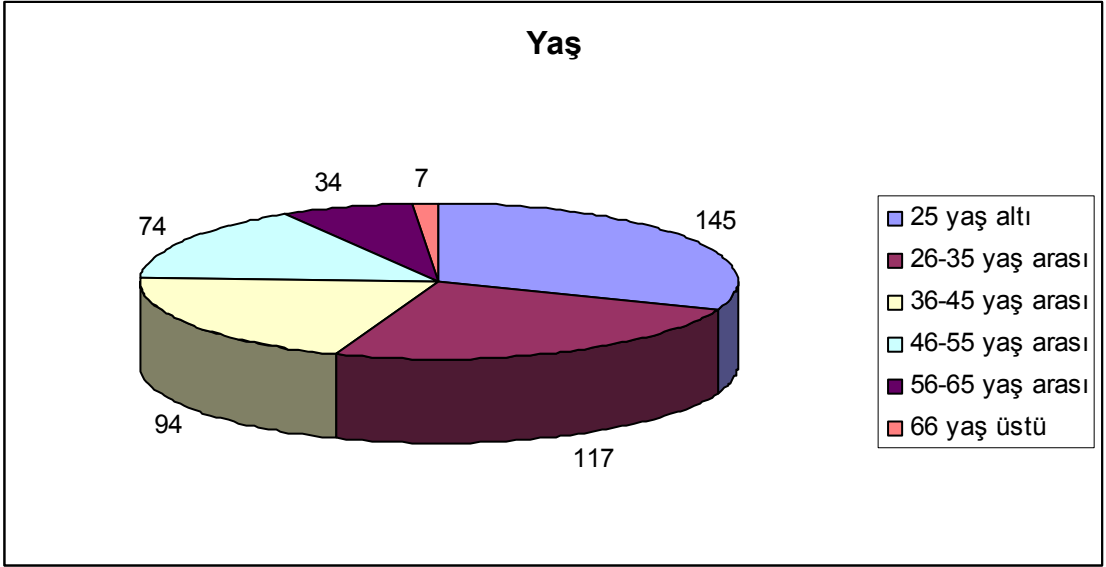
Sosyo-demografik özelliklerin pasta dilimi grafikler ile gösterimi Şekil 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 3.7., 3.8. ve 3.9. da verilmiştir.

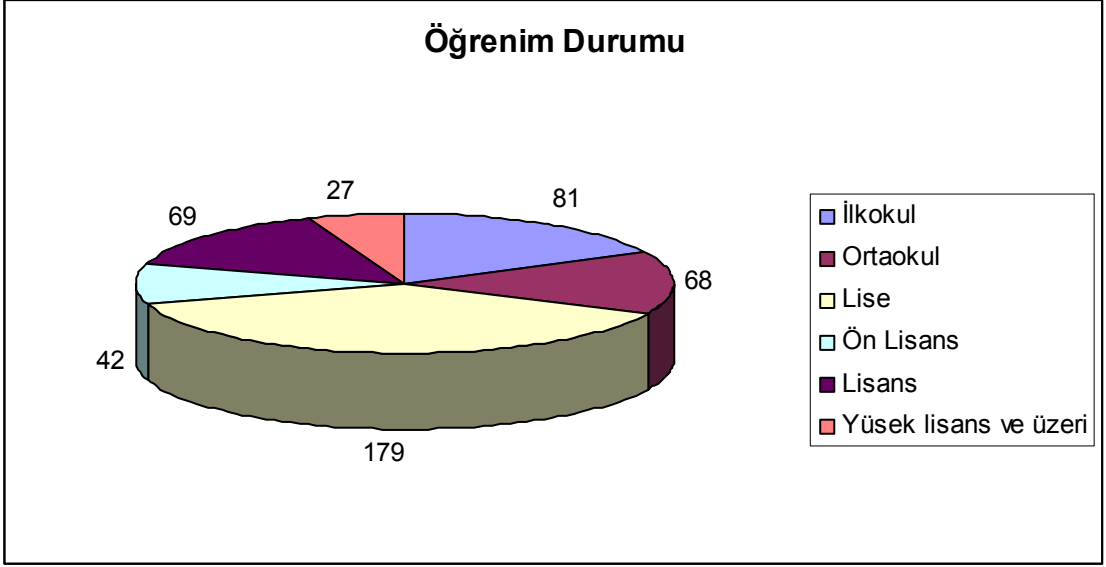
Şekil 3.1. Örneklem Yapısının Kent Aktörü Gruplarına Göre Farklılaşması.

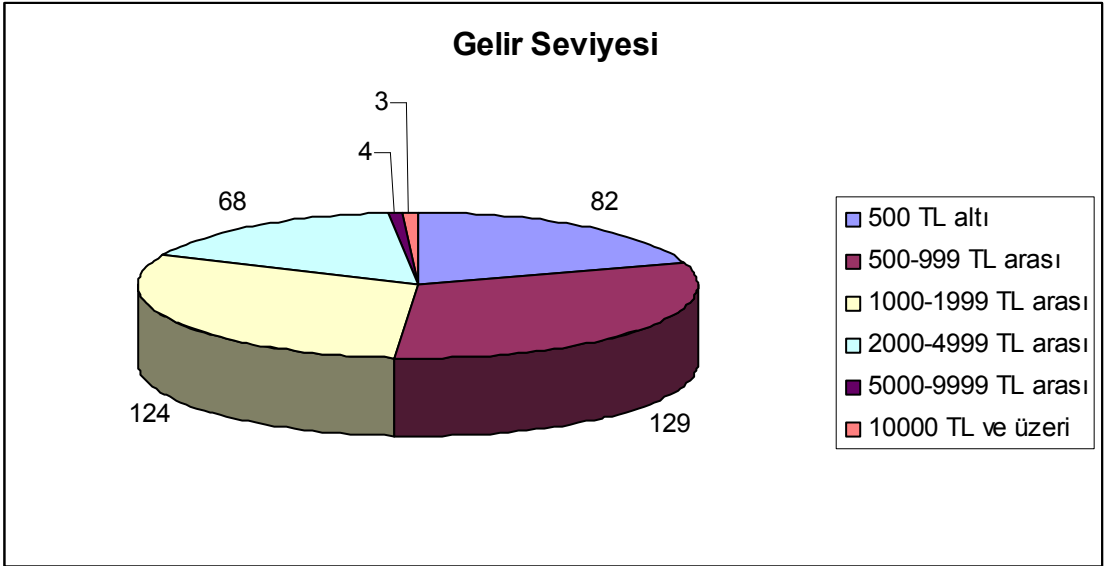
Şekil 3.2. Örneklem Yapısının Cinsiyete Göre Farklılaşması.

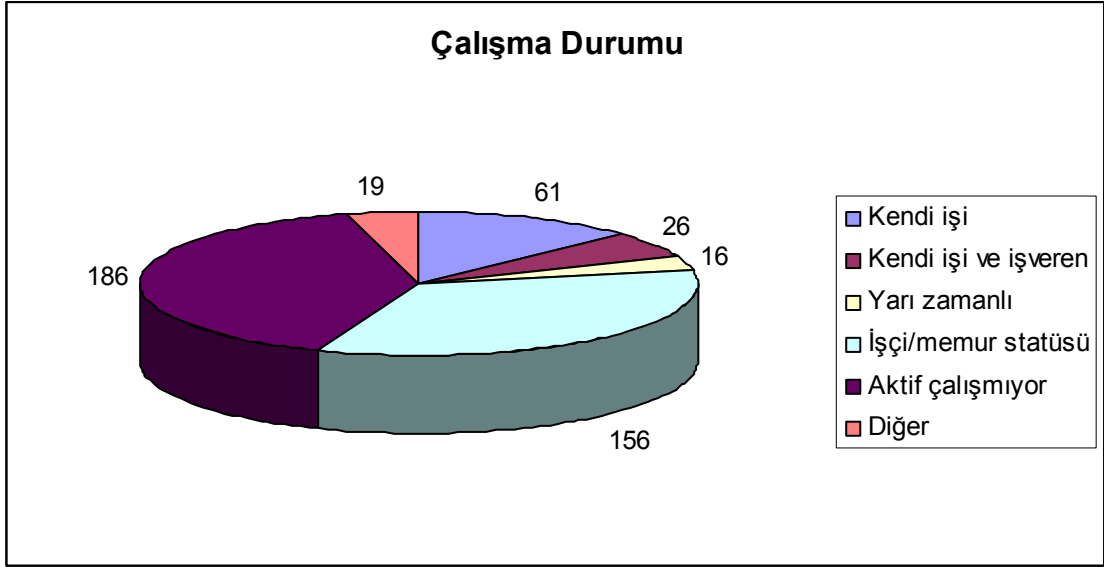
Şekil 3.3. Örneklem Yapısının Yaş Gruplarına Göre Farklılaşması.

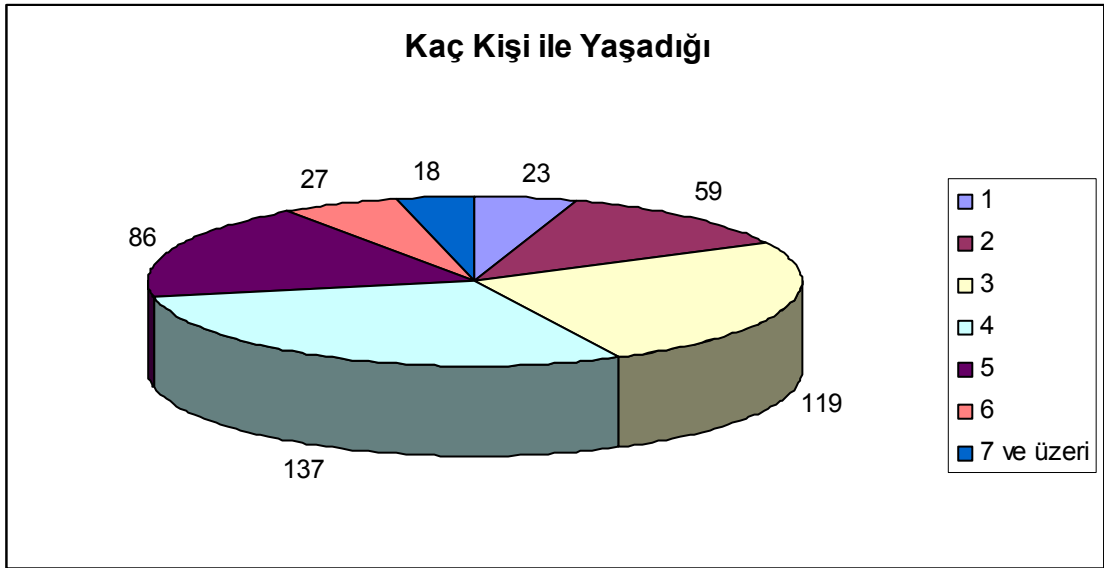
Şekil 3.4. Örneklem Yapısının Öğrenim Gruplarına Göre Farklılaşması.

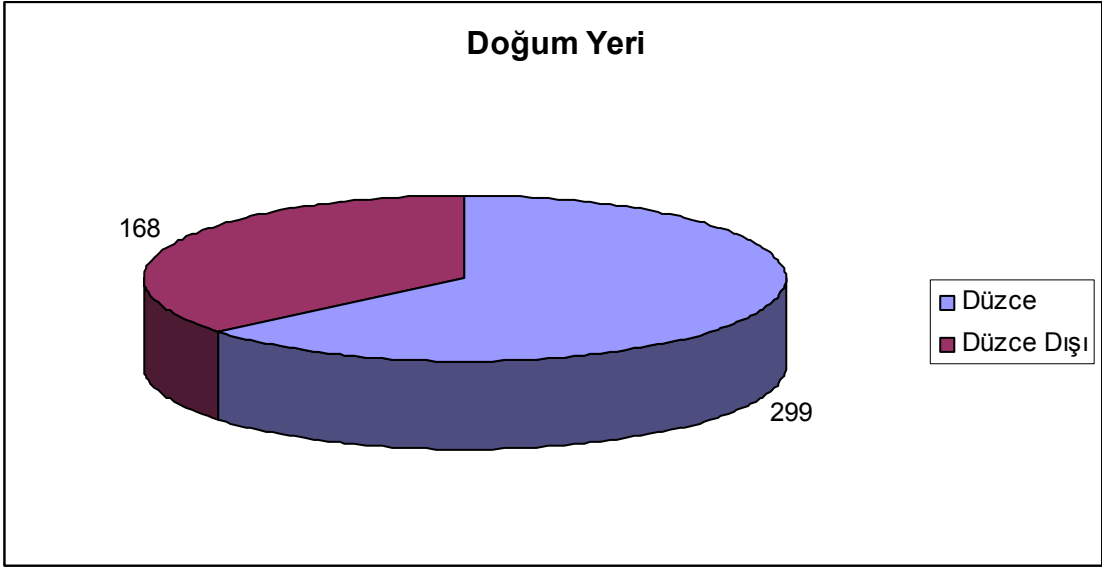
Şekil 3.5. Örneklem Yapısının Gelir Gruplarına Göre Farklılaşması.

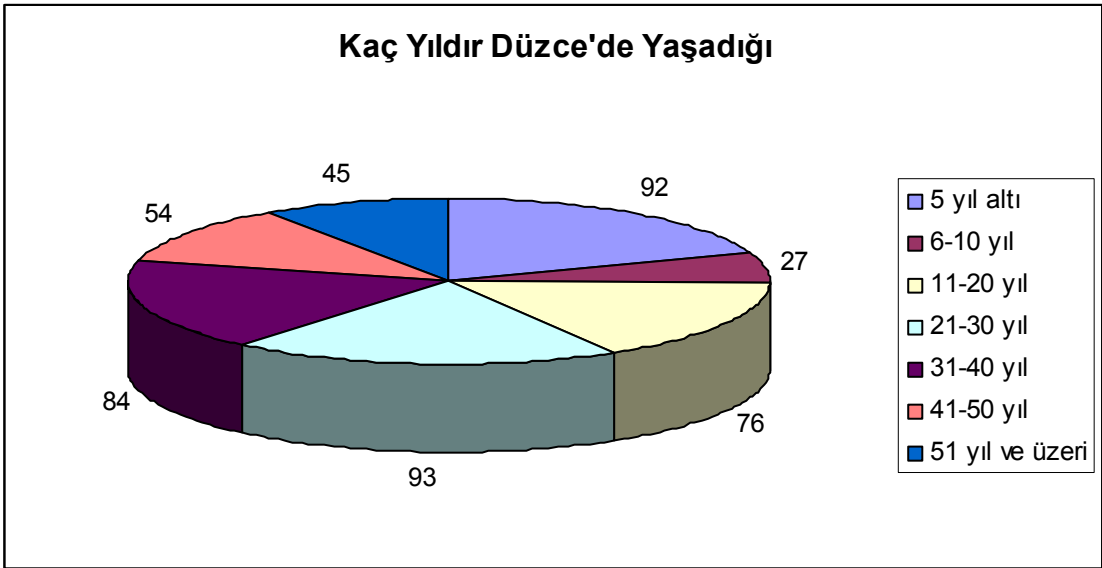
Şekil 3.6. Örneklem Yapısının Çalışma Durumuna Göre Farklılaşması.

Şekil 3.7. Örneklem Yapısının Birlikte Yaşanılan Kişi Sayısına Göre Farklılaşması.

Şekil 3.8. Örneklem Yapısının Doğum Yerine Göre Farklılaşması.

Şekil 3.9. Örneklem Yapısının Düzce’de Yaşama Süresine Göre Farklılaşması.

3.1.2. Mahallelere Göre Düzce Kentinin Algılanması

Mahallelere göre Düzce kentinin algılanmasındaki farklılıkları belirlemek için Kuzey Carolina’da bulunan Charlotte kenti için 2002 yılında yapılan bir çalışmanın yönteminden yararlanılmıştır (ANONİM, 2011). Buna göre Düzce kent merkezi için

fiziksel, sosyal ve ekonomik çevre kalitesi göstergeleri ile yer bağıllığı, kentsel bellek ve kent imgesi göstergelerinin kent merkezinde bulunan 48 mahalle için aritmetik ortalama değerleri bulunmuş (Çizelge 3.2.), bu mahallerden en düşük ve en yüksek değere sahip olan mahalleler arasında kalan tüm mahalleler 5 grupta sınıflandırılarak haritalanmıştır (Şekil 3.10., 3.11., 3.12., 3.13., 3.14., 3.15., 3.16., 3.17.). Haritalar oluşturulurken kent yöneticilerinin ve uzmanlarının görüşü analiz dışında bırakılmıştır. Bunun nedeni, uzman ve yöneticilerin bir bölümünün Düzce kent sınırları dışında ikamet ediyor olmasıdır.

Çizelge 3.2. Mahallelere Göre Düzce Kentinin Algılanmasındaki Farklılıklar.

MAHALLE ADI	Fiziksel Çevre Kalitesi A.O.*	Sosyal Çevre Kalitesi A.O.	Ekonomik Çevre Kalitesi A.O.	Toplam Yaşam Kalitesi A.O.	Yer Bağıllığı A.O.	Bellek A.O.	İmge A.O.	Toplam Yer-Bellek-İmge A.O.
Aga	2,36	2,47	2,50	2,44	3,45	3,02	3,30	3,25
Akinlar	2,39	2,81	2,09	2,43	4,36	5,00	4,25	4,53
Akpınar	2,54	2,61	2,14	2,43	3,84	3,90	3,12	3,62
Arapçiftliği	2,13	2,81	2,42	2,45	3,23	3,16	3,50	3,29
Aziziye	2,44	2,51	2,44	2,46	2,93	3,14	3,07	3,04
Azmimilli	2,57	2,72	2,52	2,60	3,73	3,77	3,56	3,68
Bahçelievler	2,85	2,62	2,54	2,67	3,62	3,75	3,68	3,68
Beyciler	2,82	3,00	2,88	2,90	3,97	3,82	3,50	3,76
Burhaniye	2,57	2,84	2,63	2,68	3,53	3,77	3,78	3,69
Camikebir	2,58	2,67	2,72	2,66	2,76	2,52	2,50	2,59
Cedidiye	2,30	2,78	2,34	2,47	3,20	3,17	3,38	3,25
Cumhuriyet	2,94	2,81	2,96	2,90	3,39	3,86	3,83	3,69
Cakırlar	2,46	2,65	2,59	2,57	4,05	3,86	3,83	3,91
Camkoy	2,64	2,93	2,51	2,69	4,12	4,03	3,95	4,03
Camlievler	2,96	2,75	3,13	2,95	3,95	4,06	3,28	3,76
Cavuslar	2,66	2,87	2,35	2,63	4,36	4,50	4,00	4,28
Cay	2,48	2,97	2,83	2,76	3,75	3,85	3,62	3,74
Darici	2,27	2,41	2,27	2,32	4,16	4,25	3,96	4,12
Dedeler	3,32	2,48	3,21	3,00	3,26	3,60	3,48	3,44
Demetevler	2,65	2,52	2,62	2,60	3,24	3,85	3,75	3,61
Derelitutuncu	2,83	2,73	3,01	2,86	3,86	4,42	3,71	3,99
Esentepe	3,18	2,73	2,53	2,81	3,61	3,56	3,41	3,52
Fatih	2,42	2,86	2,69	2,66	4,85	4,73	4,50	4,69
Fevzicakmak	2,69	2,60	2,65	2,65	3,28	3,19	3,16	3,21
Guzelbahce	2,79	2,67	2,63	2,70	2,94	2,98	3,04	2,98
Hamidiye	2,74	2,78	2,77	2,76	3,75	3,42	3,25	3,47
Karahacimusa	1,85	2,15	2,02	2,00	2,17	3,08	3,03	2,76
Karaca	2,87	2,91	3,16	2,98	3,50	3,46	3,37	3,44
Kazukoglu	2,97	3,14	2,69	2,93	3,78	3,80	4,33	3,97
Kiremitocagi	2,68	2,75	2,72	2,72	2,47	2,44	2,48	2,46
Kocyazi	2,80	2,58	2,83	2,74	3,32	3,38	3,51	3,40
Korpesler	2,10	2,45	1,98	2,18	4,31	4,51	4,57	4,46
Kuyumcuhaliali	2,64	2,48	2,50	2,54	2,38	1,80	3,25	2,47
Kultur	2,51	2,42	2,47	2,47	2,87	3,46	3,18	3,17
Mergic	1,94	3,72	3,35	3,01	5,00	5,00	5,00	5,00
Nalbantoglu	2,86	2,53	3,09	2,83	3,33	3,20	3,00	3,17

* A.O. (Aritmetik Ortalama)

Çizelge 3.2. Mahallelere Göre Düzce Kentinin Algılanmasındaki Farklılıklar.

MAHALLE ADI	Fiziksel Çevre Kalitesi A.O.*	Sosyal Çevre Kalitesi A.O.	Ekonomik Çevre Kalitesi A.O.	Toplam Yaşam Kalitesi A.O.	Yer Bağlılığı A.O.	Bellek A.O.	İmge A.O.	Toplam Yer-Bellek-İmge A.O.
Nusrettin	2,43	2,57	2,49	2,50	2,94	3,26	3,20	3,13
Sallar	2,83	2,50	2,61	2,65	4,00	4,66	3,75	4,13
Sancaklar	2,41	2,94	2,42	2,59	4,26	4,68	4,65	4,53
Sarayyeri	2,89	2,90	2,07	2,62	4,57	5,00	4,50	4,69
Serefiye	2,60	2,66	2,68	2,65	2,66	2,94	2,57	2,72
Siralik	2,87	3,07	3,11	3,02	4,10	3,32	3,74	3,72
Tokuslar	2,89	2,89	3,25	3,01	3,39	3,80	2,75	3,31
Uzunmustafa	2,63	2,52	2,66	2,61	3,57	3,64	3,32	3,51
Yahyalar	1,98	2,33	2,75	2,35	2,13	1,90	3,75	2,59
Yeni	1,72	2,75	2,19	2,22	3,10	3,65	3,43	3,39
Yeşiltepe	2,37	2,35	2,48	2,40	2,99	3,65	3,18	3,27
Yukariyahyalar	2,64	2,66	3,28	2,86	4,21	4,20	4,00	4,13
Toplam A.O.	2,61	2,70	2,65	2,65	3,49	3,60	3,48	3,52

* A.O. (Aritmetik Ortalama)

Fiziksel çevre kalitesi algısı haritasına bakıldığında, genel olarak 1999 depremi öncesi mücavir alan sınırları içerisinde kalan mahallelerde kalite algısının daha yüksek olduğu görülmektedir. Deprem sonrasında oluşturulan yeni sınıra göre ise deprem sonrasında inşa edilen ve kentin kuzeydoğusunda kalan Çamlievler, Güzelbahçe, Demetevler, Bahçelievler, Esentepe ve Yeşiltepe Mahallelerinde fiziksel çevre kalite algısının diğer mahallelere göre yüksek olduğu bulunmuştur (Şekil 3.10.).

Sosyal çevre kalite algısı haritasına bakıldığında 1999 depremi öncesi mücavir alan sınırları içinde kalan mahallelerde kalite algısının, deprem sonrasında oluşturulan yeni kent sınırlarında kalan mahallelerden büyük ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 3.11.).

Ekonomik çevre kalitesi haritasına göre kentin eski ve yeni sınırları arasında kalite algısı açısından bir fark bulunmamakla birlikte, eski kent merkezi sınırları içinde kalan mahallelerde ekonomik kalite algısı daha düşüktür (Şekil 3.12.).

Fiziksel, sosyal ve ekonomik çevre kalite algısı için bulunan değerlerin ortalaması ile elde edilen yaşam kalitesi algısı haritasına göre (Şekil 3.13.) kentin kalite algısını en düşük olarak algılayan mahalleler eski kent sınırları içerisinde kalan Karahacımusca ve Körpeşler mahalleleridir. Kentin toplam yaşam kalitesinin, deprem sonrası kent sınırları içerisinde kalan mahallelerde ise daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kente duyulan bağlılık haritasına bakıldığında eski kent merkezi içerisinde kalan mahallelerde kente duyulan bağlılığın genel olarak daha yüksek olduğu ve deprem sonrasında kurulan mahallelerde bağlılığın daha düşük olduğu görülmektedir (şekil 3.14.). Kentsel bellek haritasının kente duyulan bağlılık haritasından çok büyük bir farklılığı bulunmamaktadır. Burada da deprem öncesi kent sınırları içerisinde kalan mahallelerde yaşayan insanların kentsel belleklerinin daha güçlü olduğu belirlenmiştir (şekil 3.15.). Kentsel imge haritasına göre, kentsel imge deprem öncesi kent sınırlarında kalan mahallelerde daha yüksek bulunmuştur (şekil 3.16.).

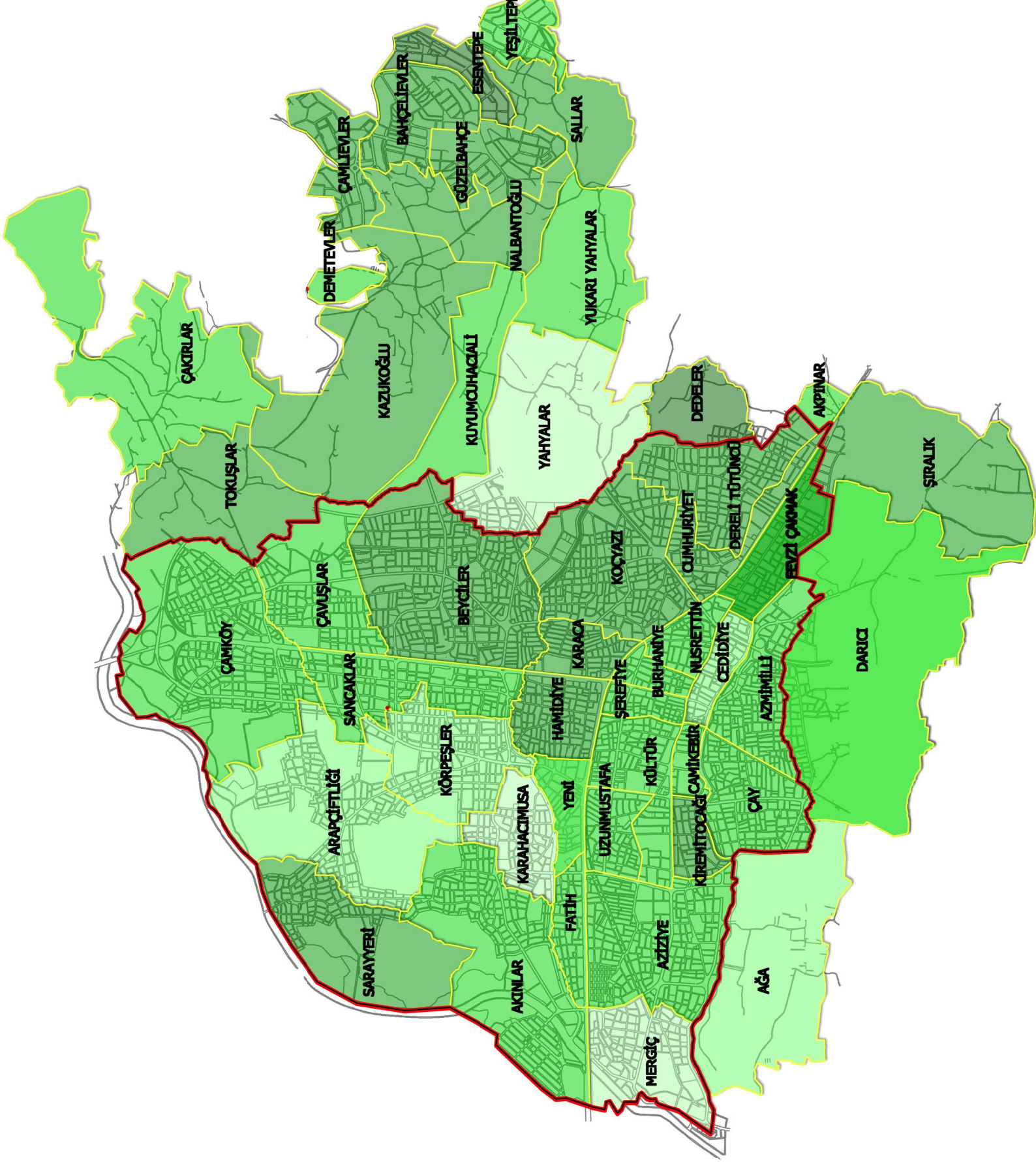
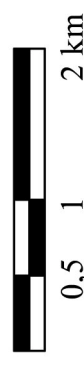
Yer, bellek ve imge algısı için bulunan değerlerin ortalaması ile elde edilen haritaya göre (şekil 3.17.), kentin kalite algısını en yüksek olarak algılayan mahalleler, daha kırsal özellik taşıyan, g ve yeni yerleşim alanları gibi etmenler ile mahalle dokusunun henüz bozulmadığı Sarayyeri, Mergiç, Akınlar ve Sancaklar mahalleleridir.

MAHALLELERE GÖRE FİZİKSEL ÇEVRE KALİTESİ ALGISI

Hazırlayan: Elif KUTAY KARAÇOR
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pinar KÖYLÜ

1999 Depremi Öncesi
Mücadir Alan Sınırı

3,32 > Yüksek Kalite Algısı
2,99 >
2,67 >
2,35 > Düşük Kalite Algısı
2,03 >

Şekil 3.10. Mahallelere Göre Fiziksel Çevre Kalitesi Algısı.

MAHALLELERE GÖRE EKONOMİK ÇEVRE KALİTESİ ALGISI

Hazırlayan: Elif KUTAY KARAÇOR
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pinar KÖYLÜ

1999 Depremi Öncesi
Mücadir Alan Sınırı

3,35 >

3,07 >

2,80 >

2,52 >

2,25 >

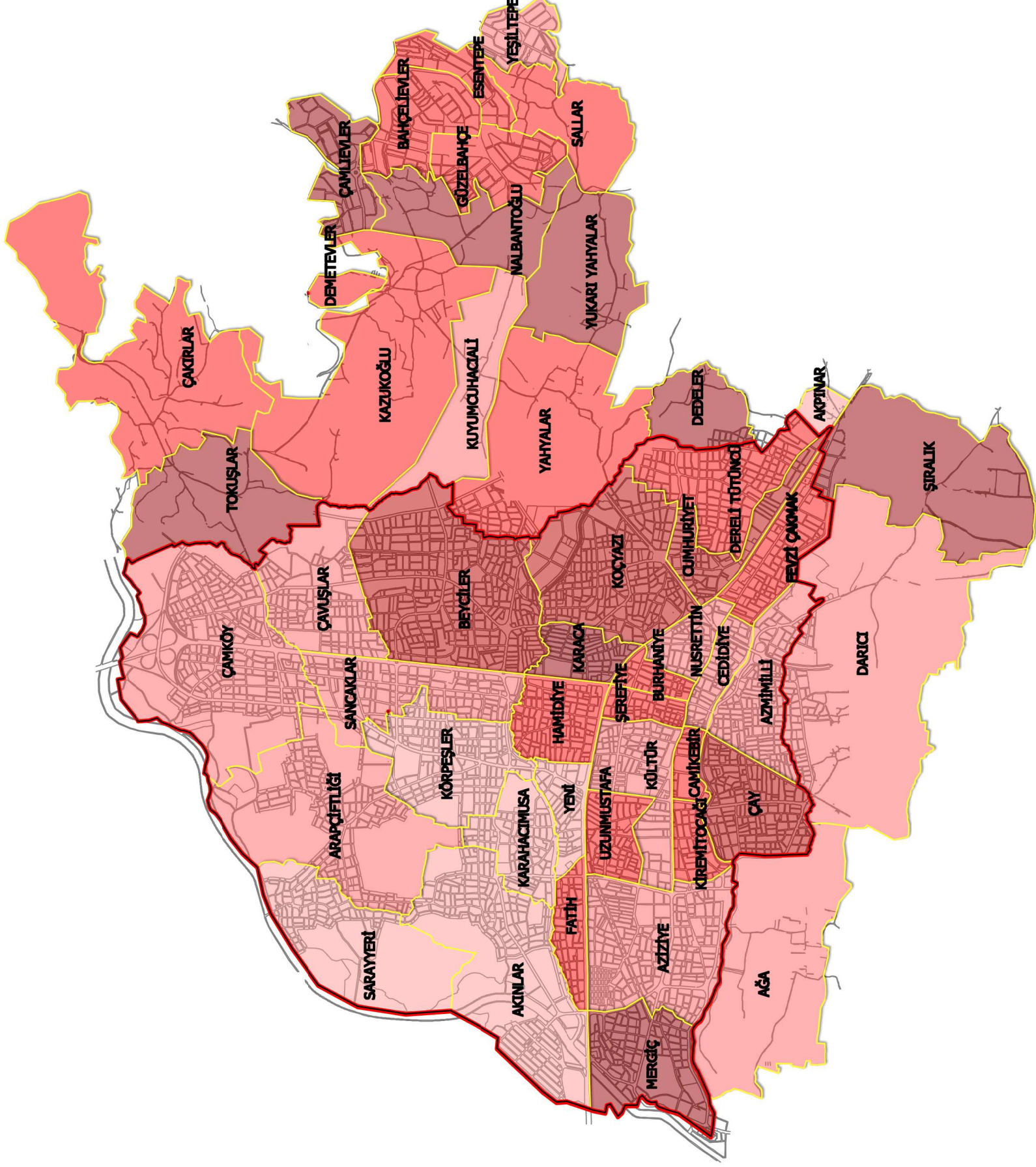
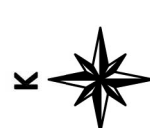
Yüksek Kalite Algısı

Yüksek Kalite Algısı

Yüksek Kalite Algısı

Yüksek Kalite Algısı

Düşük Kalite Algısı

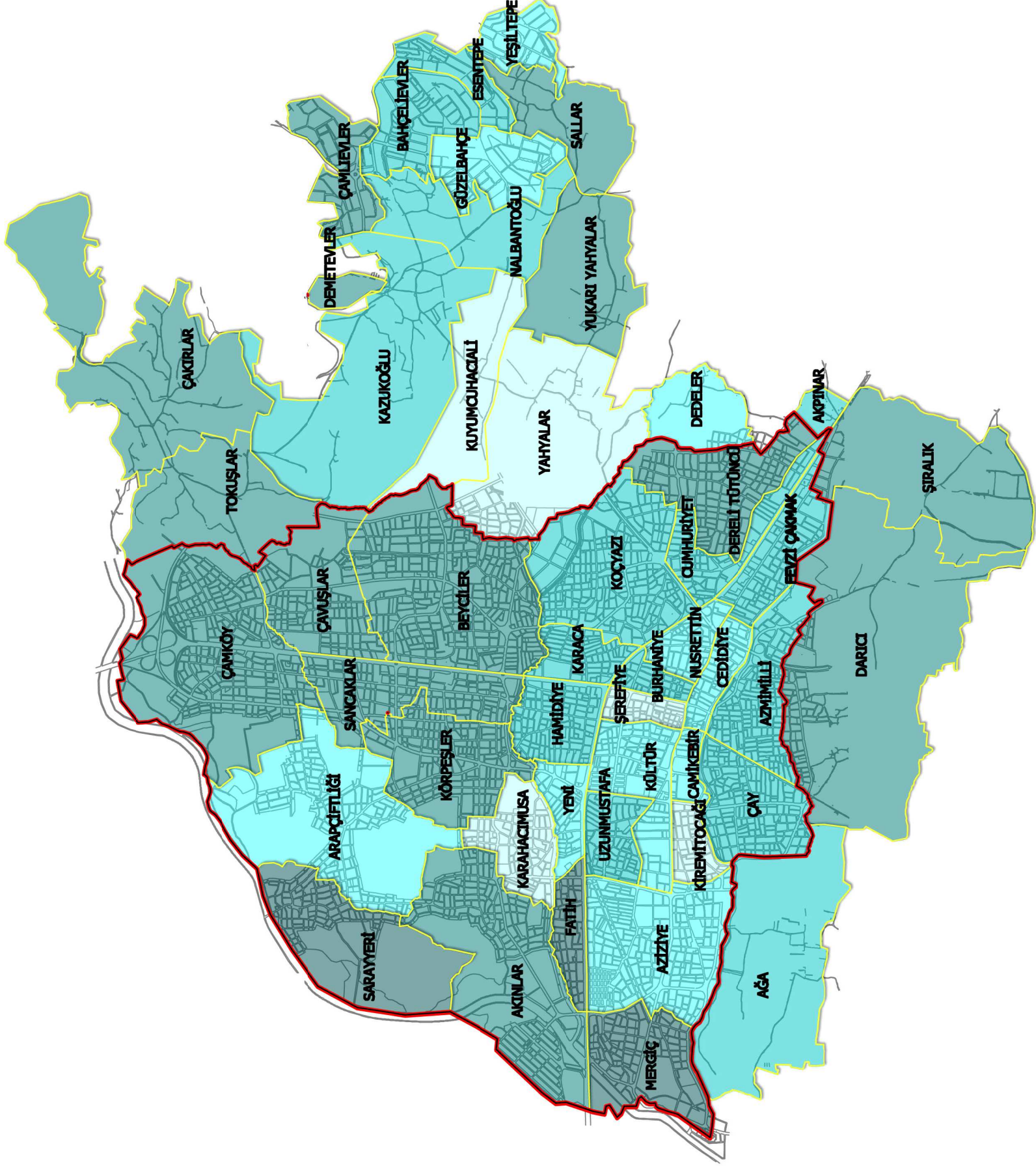
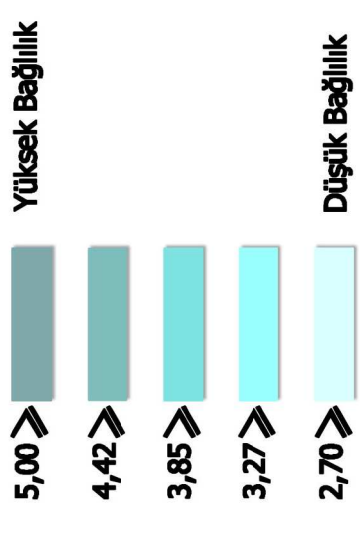

Şekil 3.12. Mahallelere Göre Ekonomik Çevre Kalitesi Algısı.

MAHALLELERE GÖRE KENTE DUYULAN BAĞLILIK ALGISI

Hazırlayan: Elif KUTAY KARAÇOR
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pinar KÖYLÜ

1999 Depremi Öncesi
Mücadir Alan Sınırı

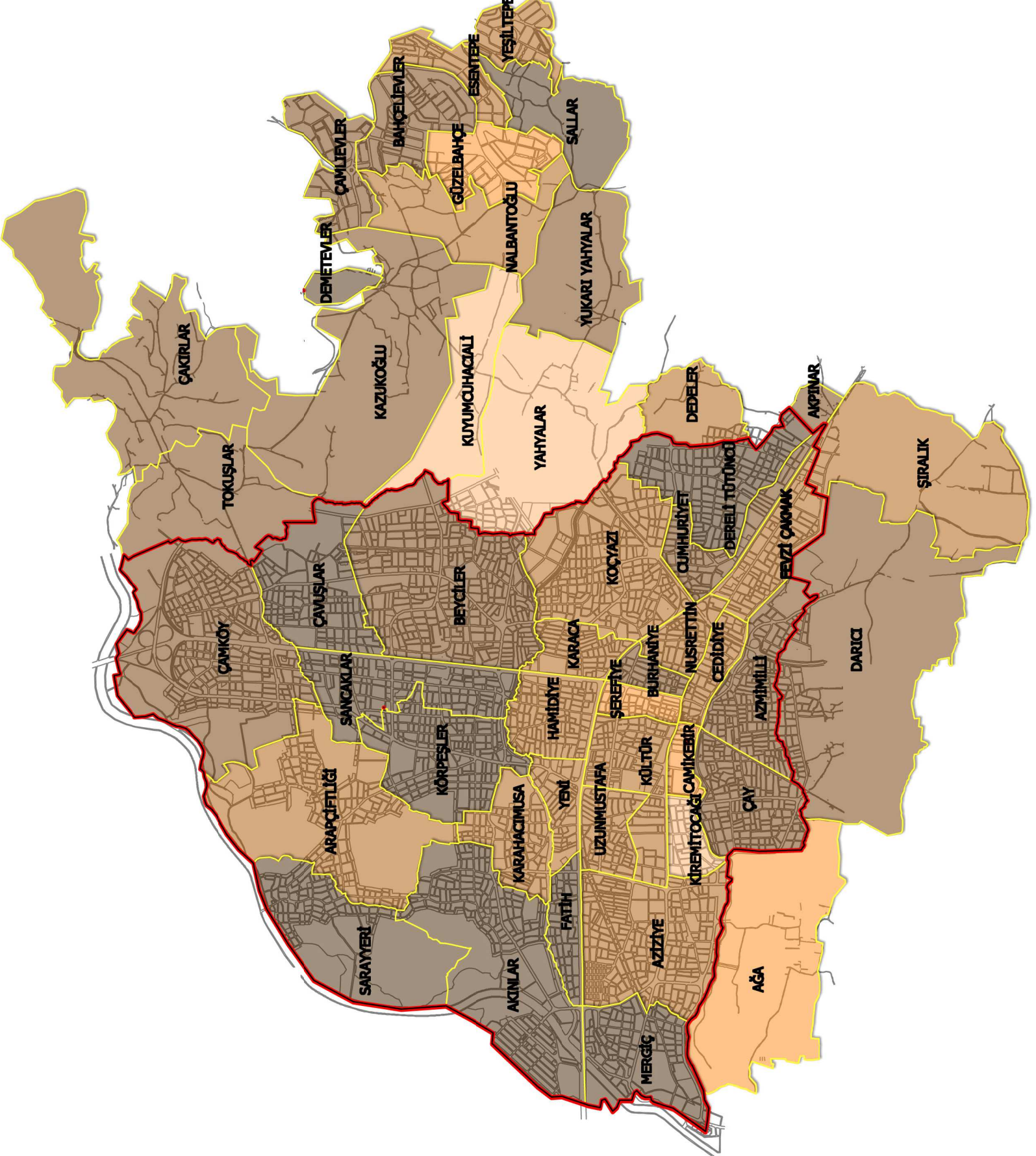
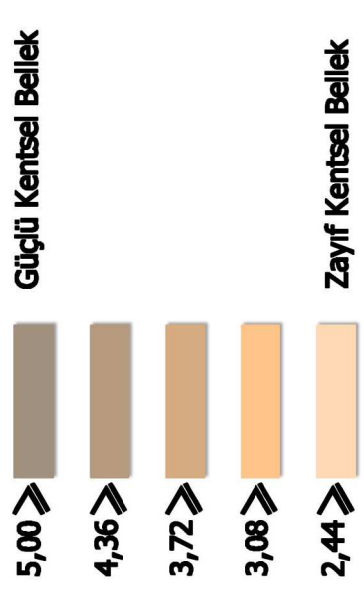

Şekil 3.14. Mahallelere Göre Kente Duyulan Bağlılık Algısı.

MAHALLELERE GÖRE KENTSEL BELLEK ALGISI

Hazırlayan: Elif KUTAY KARAÇOR
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pinar KÖYLÜ

1999 Depremi Öncesi
Mücadir Alan Sınırı

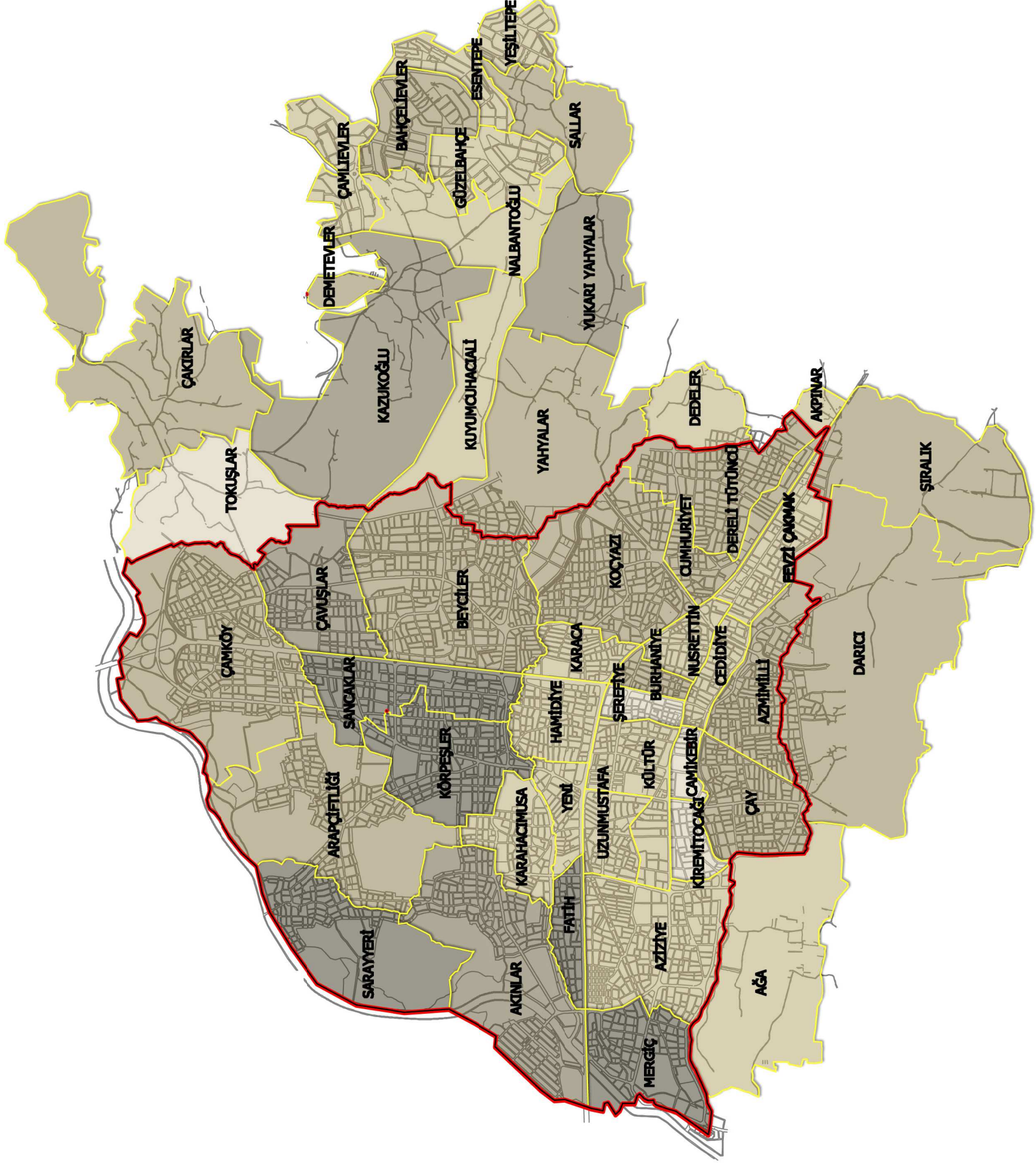
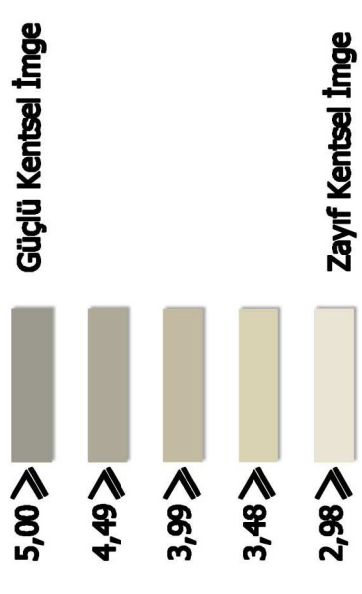

Şekil 3.15. Mahallelere Göre Kentsel Bellek Algısı.

MAHALLELERE GÖRE KENTSEL İMGE ALGISI

Hazırlayan: Elif KUTAY KARAÇOR
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pinar KÖYLÜ

1999 Depremi Öncesi
Mücadir Alan Sınırı

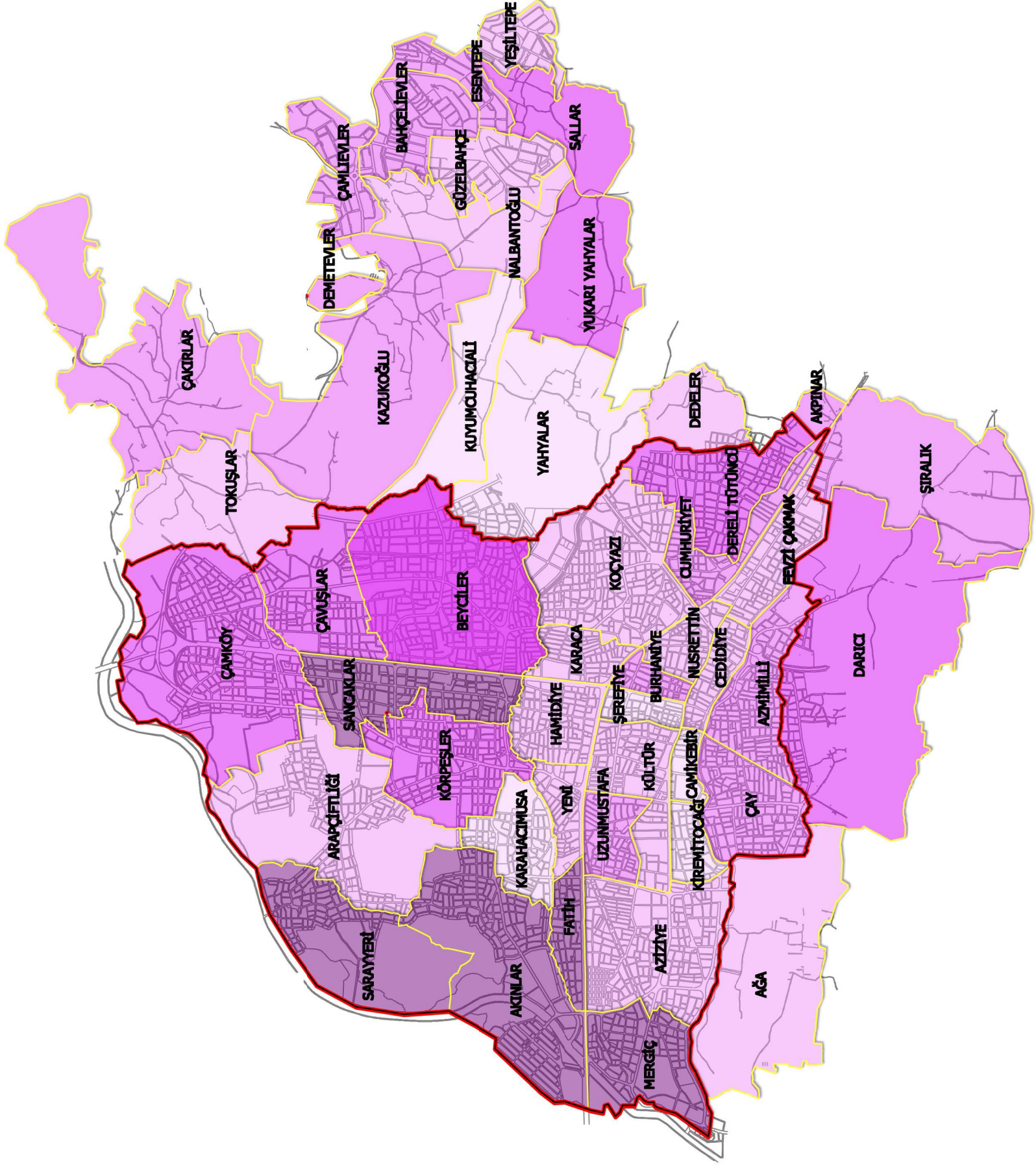
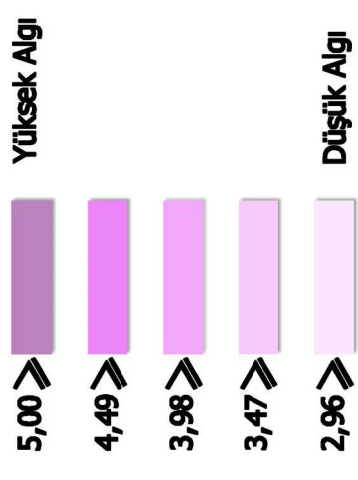

Şekil 3.16. Mahallelere Göre Kentsel İmge Algısı.

**MAHALLELERE GÖRE
KENTE DUYULAN TOPLAM
YER BAĞLILIĞI - BELLEK
VE İMGE ALGILARI**

Hazırlayan: Elif KUTAY KARAÇOR
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pinar KÖYLÜ

1999 Depremi Öncesi
Mücadir Alan Sınırı

Şekil 3.17. Mahallelere Göre Kente Duyulan Toplam Yer Bağlılığı - Bellek ve İmge Algıları.

3.1.3. Fiziksel Çevre Kalitesi Analizleri

Bu tez kapsamında belirlenen fiziksel çevre kalitesi, sosyal çevre kalitesi, ekonomik çevre kalitesi, yer bağlılığı, kentsel bellek ve kent imgesi göstergeleri doğrultusunda oluşturulan maddelerin açıklanması için faktör analizinden yararlanılmıştır.

Faktör analizlerinde, *Keiser-Meyer-Olkin* değerinin 0,50'den düşük olması halinde analize devam edilememektedir. Tabachnick ve Fidell'e göre, faktör analizlerinde her bir değişkenin faktör yük değerinin 0,32 ve üzerinde olması gerekmektedir (ÇOKLUK ve ark., 2010). Bu nedenle faktör yük değerini karşılamayan ve birden fazla faktör grubunda yer alan değişkenler (binişiklik değeri <0,10 ise) faktör grupları içerisine alınmamıştır.

Scherer, Wiebe, Luther ve Adams'a göre, sosyal bilimlerde açıklanan toplam varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli kabul edilmektedir. Tek faktörlü desenlerde ise %30 ve üzerinde olması yeterli kabul edilmektedir (ÇOKLUK ve ark., 2010). Bu tez kapsamında yapılan tüm faktör analizleri, literatürde beklenen koşulları sağlamaktadır.

Yapılan analizlere göre fiziksel çevre kalitesine (FÇK) ilişkin maddeler 7 adet faktör grubu altında toplanmıştır.

FÇK FI (Yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen) faktörü, %21,25 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,81 olarak bulunmuştur. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 7 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

FÇK FII (Enerji tasarrufu) faktörü, %11,57 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,74 olarak belirlenmiştir. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermekte ve bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

FÇK FIII (Kent içi boşluklar) faktörü, %6,84 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,65 olarak bulunmuştur. Bu değerlere göre faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Bu faktör grubuna 4 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

FÇK FIV (Temizlik) faktörü, %6,10 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,70 olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

FÇK FV (Erişilebilirlik) faktörü, %5,29 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,67 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

FÇK FVI (Engelsiz ulaşım) faktörü, %4,80 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,56 olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu değerler de faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

FÇK FVII (Toplu taşıma) faktörü, %4,23 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,63 olarak bulunmuştur. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermekte ve bu faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.3.).

Bu faktörler (F), etki derecelerine göre en yüksekten en düşüğe doğru FÇK FV, FÇK FVII, FÇK FIII, FÇK FI, FÇK FIV, FÇK FVI, FÇK FII olarak sıralanmaktadır. Çizelge 3.3.'te fiziksel çevre kalitesine ilişkin faktör analizi değerleri verilmiştir.

Çizelge 3.3. Fiziksel Çevre Kalitesi Faktör Analizleri.

Fiziksel Çevre Kalitesi	Fiziksel Çevre Kalitesi A.O.	FÇK FI	FÇK FII	FÇK FIII	FÇK FIV	FÇK FV	FÇK FVI	FÇK FVII
Fj	2,44	0,74						
Fn	2,47	0,71						
Fi	2,72	0,68						
Fo	2,50	0,61						
Fq	2,55	0,58						
Fk	2,54	0,56						
Fe	2,88	0,54						
Fh	2,18		0,79					
Fg	2,29		0,78					
Ff	2,27		0,71					
Ft	2,37			0,76				
Fu	2,37			0,70				
Fp	2,85			0,51				
Fl	2,85			0,41				
Fb	2,59				0,83			
Fa	2,57				0,74			
Fc	2,54				0,68			
Faa	2,92					0,80		
Fab	3,10					0,71		
Fz	2,65					0,63		
Fv	2,66						0,82	
Fs	2,00						0,71	
Fx	2,80							0,82
Fy	2,66							0,66

Çizelge 3.3. (devamı). Fiziksel Çevre Kalitesi Faktör Analizleri.

Genel A.O.	2,58	2,25	2,61	2,57	2,89	2,33	2,73
Alfa	0,81	0,74	0,65	0,70	0,67	0,56	0,63
Ölçek Alfa	0,81						
Varyans (%)	21,25	11,57	6,84	6,10	5,29	4,80	4,23
Açıklanan Toplam Varyans (%)	60,11						
Keiser-Meyer-Olkin	0,81						

FÇK FI:Yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen FÇK FII:Enerji tasarrufu FÇK FIII:Kentiçi boşluklar
FÇK FIV:Temizlik FÇK FV:Erişilebilirlik FÇK FVI:Engelsiz ulaşım FÇK FVII:Toplu taşıma

Çizelge 3.1.'de görülen sosyo-demografik yapı özellikleri ile fiziksel çevre kalitesine ilişkin faktör grupları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Çizelge 3.4.'te verilmiştir.

Çizelge 3.4.'te bulunan fiziksel çevre kalitesine ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; fiziksel çevre kalitesi algısı görüşmenin yapıldığı gruplara göre oldukça farklılık göstermiştir. Buna göre kent halkı ve yöneticileri, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen ile engelsiz ulaşımı, uzmanlara göre daha kaliteli bulmaktadırlar. Benzer şekilde halkın enerji tasarrufu, kent içi boşluklar, erişilebilirlik ve toplu taşıma konularında kenti uzmanlara göre daha kaliteli bulduğu anlaşılmaktadır. Kent yöneticileri ise, halk ve uzmanlara göre, erişilebilirlik ve toplu taşıma açısından kenti daha kaliteli bulmaktadır.

Cinsiyet açısından fiziksel çevre kalitesine ilişkin görüşler, sadece erişilebilirlik açısından farklılık göstermiştir. Buna göre, erkekler kadınlara göre kenti daha erişilebilir görmektedir (Çizelge 3.4.).

Yaşa göre fiziksel çevre kalitesinin algılanmasında bir farklılık bulunamamıştır (Çizelge 3.4.).

Yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörü ilkökul ve lise mezunları tarafından, önlisans mezunlarına göre daha kaliteli bulunurken, yine lise mezunları tarafından da lisans mezunlarına göre daha kaliteli bulunmuştur. Enerji tasarrufu açısından ilkökul, ortaokul ve lise mezunları önlisans mezunlarına göre, ortaokul mezunları ise lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre kenti daha kaliteli bulmaktadırlar. Kent içi boşluklar açısından bakıldığında, ilkökul mezunları, ön lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre,

ortaokul mezunları ise sadece yüksek lisans mezunlarına göre kenti daha kaliteli bulmuştur. Kentin temizliği açısından öğrenim grupları arasındaki farklılık sadece ilkokul ve yüksek lisans mezunları arasında farklılık göstermiştir. Buna göre ilkokul mezunları, yüksek lisans mezunlarına göre kenti daha temiz bulmaktadır. Kentin erişilebilirliğinin kalitesi ise ortaokul mezunlarında, lise ve ön lisans mezunlarına göre daha yüksek algılanmaktadır. Engelsiz ulaşım ve toplu taşımanın kalite algısı, öğrenim grupları arasında önemli bir farklılık göstermemiştir (Çizelge 3.4.).

Gelir seviyesi açısından fiziksel çevre kalitesine ilişkin görüşler, sadece yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörüne göre farklılık göstermektedir. Buna göre ortalama gelir seviyesi 500-999 TL ve 1000-1999 TL olan bireyler, 500 TL ve altı gelire sahip olanlara göre kenti bu faktör açısından daha kaliteli bulmaktadırlar (Çizelge 3.4.).

Çalışma durumu açısından bakıldığında, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzeni kendi işine sahip olanların, işçi/memur statüsünde çalışanlara ve aktif olarak çalışmayanlara göre daha kaliteli buldukları görülmektedir. Enerji tasarrufu, erişilebilirlik ve engelsiz ulaşım açısından kentin kalite algısı tüm gruplar arasında farklı algılanmaktadır. Genel olarak işçi/memur statüsünde çalışanlar ve aktif olarak çalışmayanlar bu faktörleri daha kaliteli olarak algılamaktadırlar (Çizelge 3.4.).

Bir arada yaşadıkları kişi sayısı, sadece toplu taşıma kalite algısı üzerinde farklılık göstermiştir. Buna göre 7 kişi ve üzerinde bireyle aynı evi paylaşan insanlar, toplu taşımayı daha kaliteli bulmaktadır (Çizelge 3.4.).

Doğum yeri açısından ele alındığında, sadece erişilebilirlik faktörünün Düzce’de doğanlarda, doğmayanlara göre daha kaliteli algılandığı belirlenmiştir. Diğer faktörler arasında doğum yerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Çizelge 3.4.).

Düzce kentinde yaşam süresine bakıldığında, 21-30 yıldır Düzce’de yaşayanların 11-20 yıldır yaşayanlara göre, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzeni; 6-10 yıldır Düzce’de yaşayanların ise 5 yıl ve daha aşağı sürede Düzce’de yaşayanlara göre toplu taşıma açısından kenti daha kaliteli bulduğu bulunmuştur. Düzce’de yaşama süresi ayrıca, temizlik faktörü açısından bakıldığında tüm gruplar arasında farklılık göstermiştir (Çizelge 3.4.).

Düzce kentinde 1999 depreminden önce yaşayanlar, deprem sonrasında kente gelen bireylere göre, erişilebilirlik ve toplu taşıma açısından kenti daha kaliteli olarak algılamaktadırlar (Çizelge 3.4.).

Çizelge 3.4. Fiziksel Çevre Kalitesi Varyans Analizleri.

		FÇK FI	FÇK FII	FÇK FIII	FÇK FIV	FÇK FV	FÇK FVI	FÇK FVII
Grup	Halk	2,62	2,67	2,67	2,59	2,88	2,35	2,73
	Yönetim	2,63	2,46	2,46	2,50	3,25	2,46	3,15
	Uzman	2,10	2,23	2,23	2,40	2,39	1,83	2,02
	F	6,44**	5,51**	4,44*	0,74	8,88***	5,73**	10,07** *
	<i>Post Hoc</i>	A,B-C	A-C	A-C		A-C B-A,C	A,B-C	A-C B-A,C
Cinsiyet	Kadın	2,54	2,19	2,60	2,61	2,76	2,28	2,66
	Erkek	2,62	2,29	2,62	2,53	2,99	2,37	2,78
	F	1,29	1,39	0,10	0,78	6,76**	1,19	1,30
	<i>Post Hoc</i>					B-A		
Yaş	25 yaş altı	2,50	2,25	2,59	2,62	2,64	2,21	2,58
	26-35 yaş arası	2,57	2,20	2,53	2,36	2,93	2,32	2,69
	36-45 yaş arası	2,58	2,31	2,59	2,54	3,03	2,43	2,83
	46-55 yaş arası	2,68	2,25	2,58	2,73	3,07	2,34	2,75
	56-65 yaş arası	2,74	2,22	3,00	2,70	3,02	2,45	3,09
	66 yaş üstü	2,77	2,30	3,10	3,04	3,00	2,64	3,07
	F	0,83	0,17	1,82	1,92	3,32	0,96	1,43
	<i>Post Hoc</i>							
Öğrenim Durumu	İlkokul	2,69	2,33	2,88	2,83	2,97	2,49	2,84
	Ortaokul	2,64	2,49	2,80	2,65	3,23	2,50	2,85
	Lise	2,72	2,35	2,62	2,55	2,78	2,29	2,61
	Ön Lisans	2,22	1,82	2,31	2,50	2,66	2,18	2,75
	Lisans	2,33	2,01	2,48	2,42	2,88	2,20	2,84
	Yüksek lisans ve üzeri	2,43	1,91	2,15	2,11	2,79	2,20	2,62
	F	4,42***	5,59***	4,64***	2,75*	2,95*	1,66	0,82
	<i>Post Hoc</i>	A,C-D C-E	A,B,C- D B-E,F	A-D,F B-F	A-F	B-C,D		
Gelir Seviyesi	500 TL altı	2,26	2,19	2,72	2,44	2,68	2,25	2,72
	500-999 TL arası	2,79	2,32	2,68	2,53	2,90	2,40	2,74
	1000-1999 TL arası	2,70	2,23	2,68	2,75	2,97	2,33	2,65
	2000-4999 TL arası	2,51	2,14	2,38	2,42	3,02	2,31	2,96
	5000-9999 TL arası	2,32	1,58	2,50	2,41	2,50	1,75	2,75
	10000 TL ve üzeri	2,90	2,66	2,25	3,00	3,51	3,33	3,50
	F	4,99***	0,99	1,50	1,57	1,68	1,35	0,87
	<i>Post Hoc</i>	B,C-A						

Çizelge 3.4.(devamı). Fiziksel Çevre Kalitesi Varyans Analizleri.

		FÇK FI	FÇK FII	FÇK FIII	FÇK FIV	FÇK FV	FÇK FVI	FÇK FVII
Çalışma Durumu	Kendi işi	2,97	2,43	2,77	2,84	3,11	2,55	2,85
	Kendi işi ve iş veren	2,73	2,42	2,55	2,58	3,04	2,47	2,78
	Yarı zamanlı	2,54	2,78	3,03	2,45	2,85	2,52	2,85
	İşçi/memur statüsü	2,55	2,13	2,47	2,43	2,95	2,28	2,79
	Aktif çalışmıyor	2,47	2,18	2,64	2,60	2,72	2,20	2,57
	Diğer	2,63	2,63	2,81	2,57	3,08	2,78	3,38
	F	3,61**	3,26**	2,06	1,58	2,30*	2,72*	2,20
<i>Post Hoc</i>	A-D,E	Tüm Gruplar			Tüm Gruplar	Tüm Gruplar		
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	2,46	2,05	2,51	2,65	2,58	2,10	2,57
	2	2,58	2,18	2,48	2,44	2,83	2,26	2,52
	3	2,47	2,12	2,53	2,61	2,86	2,17	2,52
	4	2,66	2,29	2,68	2,53	2,90	2,41	2,74
	5	2,58	2,35	2,80	2,65	3,03	2,46	2,95
	6	2,73	2,35	2,48	2,59	2,89	2,30	3,04
	7 ve üzeri	2,65	2,53	2,59	2,53	2,87	2,55	3,24
	F	0,85	1,25	1,20	0,36	0,78	1,55	2,52*
<i>Post Hoc</i>							Tüm Gruplar	
Doğum Yeri	Düzce	2,64	2,27	2,65	2,58	2,97	2,32	2,78
	Düzce Dışı	2,50	2,22	2,55	2,57	2,75	2,35	2,65
	F	2,98	0,29	1,26	0,01	6,08*	0,12	1,32
	<i>Post Hoc</i>					A-B		
Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	2,47	2,29	2,46	2,46	2,64	2,22	2,38
	6-10 yıl	2,47	2,14	2,87	2,81	3,08	2,71	3,15
	11-20 yıl	2,39	2,12	2,54	2,47	2,76	2,20	2,83
	21-30 yıl	2,77	2,27	2,68	2,74	2,93	2,39	2,80
	31-40 yıl	2,66	2,35	2,54	2,52	3,05	2,41	2,72
	41-50 yıl	2,56	2,18	2,61	2,41	2,97	2,20	2,79
	51 yıl ve üzeri	2,71	2,27	2,88	2,73	3,03	2,41	2,82
	F	2,16*	0,60	1,64	1,45	2,20*	1,68	2,23*
<i>Post Hoc</i>	D-C				Tüm Gruplar		B-A	
Depremden Önce Yada Sonra Yaşıyor Olmak	Depremden sonra Düzce'ye gelenler	2,46	2,22	2,54	2,52	2,74	2,30	2,52
	Depremden önce Düzce'de yaşayanlar	2,63	2,63	2,64	2,58	2,94	2,34	2,80
	F	3,71	0,17	1,14	0,40	4,25*	0,15	5,35*
	<i>Post Hoc</i>					B-A		B-A

FÇK FI:Yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen FÇK FII:Enerji tasarrufu FÇK FIII:Kentiçi boşluklar
FÇK FIV:Temizlik FÇK FV:Erişilebilirlik FÇK FVI:Engelsiz ulaşım FÇK FVII:Toplu taşıma

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Korelasyon analizleri yapıldığında, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörü (FÇK FI) ile yaş ve Düzce kentinde yaşam süresi doğru, öğrenim seviyesi ters orantılı bulunmuştur. Enerji tasarrufu faktörü (FÇK FII) ile birlikte yaşadığı kişi sayısı doğru, öğrenim seviyesi ters orantılıdır. Kent içi boşluklar faktörü (FÇK FIII) ile Düzce'de

yaşam süresi doğru, öğrenim seviyesi ve gelir seviyesi ters orantılı bulunmuştur. Temizlik faktörü (FÇK FIV), sadece öğrenim seviyesi ile ters orantılı bulunmuştur. Erişilebilirlik faktörü (FÇK FV), yaş, gelir seviyesi ve Düzce’de yaşam süresi ile doğru orantılı bulunmuştur. Engelsiz ulaşım faktörü (FÇK FVI), yaş ve birlikte yaşadığı kişi sayısı ile doğru, öğrenim seviyesi ile ters orantılıdır. Toplu taşıma faktörü (FÇK FVII), ise yaş ve birlikte yaşadığı kişi sayısı ile doğru orantılı bulunmuştur (Çizelge 3.5.).

Çizelge 3.5. Fiziksel Çevre Kalitesi Korelasyon Analizleri.

	Yaş	Öğrenim Seviyesi	Gelir Seviyesi	Kaç Kişi İle Yaşadığı	Düzce’de Yaşama Süresi
FÇKFI	,099*	-,151**	,074	,063	,098*
FÇKFII	-,007	-,183**	-,031	,115*	,039
FÇKFIII	,089	-,203**	-,106*	,068	,103*
FÇKFIV	,075	-,164**	,039	,017	,031
FÇKFV	,138**	-,087	,113*	,068	,121**
FÇKFVI	,095*	-,118*	,021	,109*	,042
FÇKFVII	,111*	-,024	,052	,165**	,083

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

3.1.4. Sosyal Çevre Kalitesi Analizleri

Yapılan analizlere göre sosyal çevre kalitesine (SÇK) ilişkin maddeler 8 adet faktör grubu altında toplanmıştır. Çizelge 3.6.’da sosyal çevre kalitesine ilişkin faktör analizi değerleri verilmiştir.

SÇK FI (Sosyal uyum) faktörü, %17,75 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,78 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 5 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

% 9,47 varyansla açıklanan SÇK FII (Boş zaman olanakları) faktörünün *cronbach alpha* değeri ise 0,74 olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu değerler de faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna da 5 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

SÇK FIII (Kamusal katılım) faktörü, %8,20 varyansla açıklanmış, *cronbach alpha* değeri ise 0,74 olarak bulunmuştur. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

SÇK FIV (Sosyo-kültürel altyapı) faktörü, %5,47 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,63 olarak belirlenmiştir. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermekte ve bu faktör grubuna 4 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

SÇK FV (Düzce’li olmayanların varlığı) faktörü, %5,24 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,67 olarak bulunmuştur. Bu değerlere göre faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Bu faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

SÇK FVI (Güvenlik) faktörü, %4,65 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,52 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

SÇK FVII (Sağlık) faktörü, %4,15 varyansla açıklanmıştır. Bu faktörün *cronbach alpha* değeri ise 0,65 olarak ölçülmüştür. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermekte ve bu faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

% 4,03 varyansla açıklanan SÇK FVIII (Eğitim) faktörünün *cronbach alpha* değeri 0,51 olarak bulunmuştur. Bu değerler de söz konusu faktörün güvenilir olduğunu göstermekte ve bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.6.).

Bu faktörler (F) etki derecelerine göre en yüksekten en düşüğe doğru SÇK FV, SÇK FVII, SÇK FI, SÇK FIII, SÇK FVI, SÇK FIV, SÇK FVIII, SÇK FII olarak sıralanmaktadır.

Çizelge 3.6. Sosyal Çevre Kalitesi Faktör Analizleri.

Sosyal Çevre Kalitesi	Sosyal Çevre Kalitesi A.O.	SÇK FI	SÇK FII	SÇK FIII	SÇK FIV	SÇK FV	SÇK FVI	SÇK FVII	SÇK FVIII
Sk	2,82	0,78							
Sl	3,12	0,67							
Sd	2,93	0,66							
Sc	3,17	0,65							
Sf	3,29	0,60							
Saf	1,97		0,72						
Sag	2,38		0,71						
Sae	2,23		0,67						
Sab	2,21		0,66						
Saa	2,09		0,64						
Sr	2,41			0,78					
Sq	2,78			0,78					
Ss	2,85			0,74					

Çizelge 3.6.(devamı). Sosyal Çevre Kalitesi Faktör Analizleri.

Sosyal Çevre Kalitesi	Sosyal Çevre Kalitesi A.O.	SÇK FI	SÇK FII	SÇK FIII	SÇK FIV	SÇK FV	SÇK FVI	SÇK FVII	SÇK FVIII
Sac	2,30				0,73				
Sz	2,44				0,71				
Sad	2,37				0,66				
Sv	2,81				0,53				
Sa	3,60					0,75			
Sb	3,22					0,73			
So	2,62						0,74		
Sp	2,38						0,71		
Se	2,96						0,52		
Sj	2,94							0,82	
Si	3,24							0,80	
St	2,42								0,75
Su	2,60								0,63
Sw	2,41								0,60
Genel A.O.		3,06	2,17	2,68	2,48	3,41	2,66	3,09	2,48
Alfa		0,78	0,74	0,74	0,63	0,67	0,52	0,65	0,51
Ölçek Alfa		0,80							
Varyans (%)		17,75	9,47	8,20	5,47	5,24	4,65	4,15	4,03
Açıklanan Toplam Varyans (%)		58,99							
Keiser-Meyer-Olkin		0,78							

SÇK FI:Sosyal uyum **SÇK FII:**Boş zaman olanakları **SÇK FIII:**Kamusal katılım **SÇK FIV:**Sosyo-kültürel altyapı **SÇK FV:**Düzce’li olmayanların varlığı **SÇK FVI:**Güvenlik **SÇK FVII:**Sağlık **SÇK FVIII:**Eğitim

Çizelge 3.7.’de bulunan sosyal çevre kalitesine ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; sosyal çevre kalite algısı görüşmenin yapıldığı gruplara göre oldukça farklılık göstermiştir. Buna göre; kent halkı ve yöneticileri, sosyal uyum, sosyo-kültürel altyapı ve sağlık faktörlerini, uzmanlara göre daha kaliteli bulmaktadırlar. Kent yöneticileri, halka ve uzmanlara göre, boş zaman olanakları ve güvenlik faktörlerini daha kaliteli bulurken, halk ise uzmanlara göre, boş zaman olanaklarını daha kaliteli bulmaktadır.

Cinsiyet açısından bakıldığında, erkekler kadınlara göre boş zaman olanakları, güvenlik ve eğitimi daha kaliteli bulmaktadırlar (Çizelge 3.7.).

Yaşa göre, sosyal uyum faktörünün tüm yaş grupları arasında farklılaştığı görülmektedir. 56-65 yaş grubundaki insanlar, 25 yaş altındaki insanlara göre, Düzce kentinin sosyo-kültürel altyapısını daha kaliteli bulmaktadırlar. Güvenlik faktörünü ise, 46-55 ve 56-65 yaş grubundaki insanlar, 25 yaş altı ile 26-35 yaş grubundaki insanlara göre daha kaliteli bulmaktadırlar. (Çizelge 3.7.).

Öğrenim durumuna göre, sosyo-kültürel altyapının kalite algısı öğrenim seviyesine göre değişmektedir. Öğrenim seviyesi arttıkça sosyo-kültürel altyapının kalite algısı azalmaktadır. İlkokul mezunları ise lise mezunlarına göre, sağlık faktörünü daha kaliteli bulmaktadırlar (Çizelge 3.7.).

Gelir seviyesine göre, boş zaman olanaklarının kalite algısı tüm gelir grupları arasında farklılık gösterirken, 10000 TL ve üzeri geliri olanların, 2000-4999 TL arası gelire sahip olan insanlara göre sosyo-kültürel altyapı açısından kalite algısı daha yüksektir (Çizelge 3.7.).

İnsanların çalışma durumları ve birlikte yaşadıkları kişi sayısının sosyal çevre kalitesine ilişkin hiçbir faktör grubu ile ilişkisi bulunamamıştır (Çizelge 3.7.).

Doğum yerine göre sosyal çevre kalitesi algısı değerlendirildiğinde, sosyal uyum, sosyo-kültürel altyapı ve sağlık faktörünün Düzce’de doğanlarda, Düzce’de doğmayanlara göre daha kaliteli algılandığı görülmüştür (Çizelge 3.7.).

Düzce’de yaşama süresi, sosyal uyum, sosyo-kültürel altyapı, güvenlik ve sağlık faktörlerinin algılanması ile ilişkili bulunmuştur. Buna göre, 21-30yıl, 41-50 yıl ve 51 yıl ve üzeri Düzce’de yaşayanlar, 5yıl ve altı süredir Düzce’de yaşayanlara göre sosyal uyumu daha kaliteli bulmuşlardır. 31-40 yıldır Düzce’de yaşayanlar, 5 yıl ve daha az süre Düzce’de yaşayanlara göre, sosyo-kültürel altyapıyı daha kaliteli bulmaktadırlar. 41-50 yıldır Düzce’de yaşayanlar, 5 yıl ve daha az süre Düzce’de yaşayanlara göre, Düzce kentini güvenlik açısından daha kaliteli bulmuşlardır. 31-40 yıldır Düzce’de yaşayanlar ise, 11-20 yıldır Düzce’de yaşayanlara göre, sağlık olanakları açısından Düzce kentini daha kaliteli bulmaktadırlar (Çizelge 3.7.).

12 Kasım 1999 depreminden önce Düzce kentinde yaşayanlar, deprem sonrasında Düzce kentine gelenlere göre, sosyal uyum ve sosyo-kültürel altyapı faktörleri açısından Düzce kentini daha kaliteli bulmuşlardır (Çizelge 3.7.).

Çizelge 3.7. Sosyal Çevre Kalitesi Varyans Analizleri.

		SÇK FI	SÇK FII	SÇK FIII	SÇK FIV	SÇK FV	SÇK FVI	SÇK FVII	SÇK FVIII
Grup	Halk	3,10	2,17	2,65	2,53	3,41	2,61	3,12	2,51
	Yönetim	3,12	2,47	2,93	2,48	3,42	3,15	3,18	2,43
	Uzman	2,54	1,80	2,63	1,94	3,31	2,42	2,60	2,20
	F	7,19***	7,37***	2,12	8,05***	0,16	10,80***	3,64*	2,12
	Post Hoc	A,B-C	A-C B-A,C		A,B-C		B-A,C	A,B-C	
Cinsiyet	Kadın	3,02	1,99	2,67	2,45	3,41	2,54	3,01	2,36
	Erkek	3,10	2,32	2,69	2,50	3,40	2,75	3,16	2,57
	F	1,08	20,42***	0,07	0,53	0,01	6,51*	2,01	6,86**
	Post Hoc		B-A				B-A		B-A
Yaş	25 yaş altı	2,98	2,09	2,74	2,34	3,35	2,51	2,93	2,49
	26-35 yaş arası	3,03	2,16	2,61	2,47	3,30	2,48	3,14	2,51
	36-45 yaş arası	2,95	2,15	2,68	2,55	3,42	2,76	3,16	2,38
	46-55 yaş arası	3,26	2,36	2,73	2,51	3,60	2,88	3,14	2,56
	56-65 yaş arası	3,30	2,26	2,50	2,86	3,45	2,98	3,30	2,43
	66 yaş üstü	3,80	2,22	2,95	2,35	3,92	3,19	3,14	2,33
	F	3,08**	1,22	0,66	2,40*	1,26	4,72***	0,94	0,48
	Post Hoc	Tüm Gruplar			E-A		D,E-A D,E-B		
Öğrenim Durumu	İlkokul	3,17	2,13	2,64	2,70	3,50	2,77	3,41	2,49
	Ortaokul	3,09	2,25	2,60	2,60	3,43	2,64	3,18	2,43
	Lise	3,00	2,23	2,73	2,45	3,34	2,53	2,93	2,56
	Ön Lisans	3,15	1,98	2,38	2,32	3,29	2,94	2,98	2,36
	Lisans	3,09	2,23	2,82	2,37	3,42	2,66	3,16	2,44
	Yüksek lisans ve üzeri	2,91	1,95	2,75	2,28	3,57	2,76	3,05	2,17
	F	0,74	1,29	1,48	2,32*	0,52	2,06	2,27*	1,23
	Post Hoc				Tüm Gruplar			A-C	
Gelir Seviyesi	500 TL altı	3,05	2,06	2,88	2,49	3,31	2,72	3,32	2,40
	500-999 TL arası	3,05	2,26	2,69	2,50	3,48	2,53	3,03	2,58
	1000-1999 TL arası	3,16	2,15	2,61	2,59	3,40	2,71	3,10	2,62
	2000-4999 TL arası	2,97	2,36	2,72	2,34	3,48	2,89	3,03	2,29
	5000-9999 TL arası	2,90	1,65	3,25	2,56	2,87	3,33	3,50	2,33
	10000 TL ve üzeri	3,00	3,33	2,88	3,83	2,83	2,66	4,33	2,66
	F	0,49	2,92*	1,17	2,38*	0,76	2,13	1,60	1,86
	Post Hoc		Tüm Gruplar		F-D				
Çalışma Durumu	Kendi işi	2,94	2,20	2,48	2,64	3,20	2,68	3,20	2,64
	Kendi işi ve iş veren	3,16	2,29	2,98	2,63	3,46	2,73	3,46	2,61
	Yarı zamanlı	2,82	2,32	2,73	2,42	3,53	2,60	2,74	2,73
	İşçi/memur statüsü	3,11	2,25	2,70	2,43	3,48	2,78	3,00	2,49
	Aktif çalışmıyor	3,10	2,06	2,71	2,41	3,40	2,58	3,08	2,37
	Diğer	2,91	2,30	2,49	2,92	3,36	2,29	3,15	2,49
	F	0,84	1,35	1,38	2,07	0,70	1,64	1,18	1,46
	Post Hoc								

Çizelge 3.7.(devamı). Sosyal Çevre Kalitesi Varyans Analizleri.

		SÇK FI	SÇK FII	SÇK FIII	SÇK FIV	SÇK FV	SÇK FVI	SÇK FVII	SÇK FVIII
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	2,91	2,07	2,36	2,52	3,30	2,44	2,95	2,27
	2	3,05	2,16	2,72	2,36	3,36	2,54	3,26	2,52
	3	3,00	2,08	2,59	2,39	3,38	2,53	3,11	2,47
	4	3,07	2,19	2,68	2,61	3,35	2,78	3,13	2,52
	5	3,16	2,23	2,83	2,51	3,48	2,66	2,89	2,39
	6	3,22	2,10	2,62	2,25	3,62	2,84	3,11	2,60
	7 ve üzeri	2,91	2,61	2,81	2,63	3,55	2,93	3,16	2,50
	F	0,65	1,33	1,10	1,46	0,48	1,84	0,77	0,56
Post Hoc									
Doğum Yeri	Düzce	3,17	2,19	2,69	2,55	3,39	2,66	3,21	2,50
	Düzce Dışı	2,87	2,15	2,66	2,37	3,43	2,63	2,85	2,43
	F	14,11***	0,25	0,06	4,89*	0,12	0,17	11,91**	0,54
	Post Hoc	A-B			A-B			A-B	
Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	2,78	2,13	2,71	2,26	3,21	2,51	2,98	2,48
	6-10 yıl	2,87	2,19	2,58	2,50	3,53	2,96	3,22	2,49
	11-20 yıl	3,00	2,11	2,59	2,31	3,55	2,54	2,78	2,40
	21-30 yıl	3,19	2,20	2,65	2,56	3,45	2,55	3,05	2,54
	31-40 yıl	3,09	2,16	2,76	2,68	3,39	2,62	3,36	2,54
	41-50 yıl	3,25	2,26	2,77	2,48	3,33	2,95	3,14	2,44
	51 yıl ve üzeri	3,33	2,25	2,62	2,66	3,55	2,90	3,28	2,38
	F	3,55**	0,33	0,41	2,93**	1,17	3,21**	2,30*	0,39
Post Hoc	D,F,G-A			E-A		F-A	E-C		
Depremden Önce Yada Sonra Yaşıyor Olmak	Depremden sonra Düzce'ye gelenler	2,82	2,13	2,69	2,31	3,31	2,60	3,00	2,46
	Depremden önce Düzce'de yaşayanlar	3,15	2,19	2,67	2,54	3,44	2,67	3,12	2,48
	F	13,92***	0,42	0,04	6,84**	1,70	0,60	1,12	0,05
	Post Hoc	B-A			B-A				

SÇK FI:Sosyal uyum SÇK FII:Boş zaman olanakları SÇK FIII:Kamusal katılım SÇK FIV:Sosyo-kültürel altyapı SÇK FV:Düzce'li olmayanların varlığı SÇK FVI:Güvenlik SÇK FVII:Sağlık SÇK FVIII:Eğitim

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Korelasyon analizleri yapıldığında, sosyal uyum faktörü (SÇK FI) ile yaş ve Düzce'de yaşam süresi doğru orantılı bulunmuştur. Boş zaman olanakları faktörü (SÇK FII) ile yaş doğru orantılıdır. Kamusal katılım faktörünün (SÇK FIII), Çizelge 3.8.'de görülen herhangi bir sosyo-demografik değişkenle ilişkisi bulunmazken, sosyo-kültürel altyapı faktörünün (SÇK FIV), yaş ve Düzce'de yaşam süresi ile doğru, öğrenim seviyesi ile ters orantılı olduğu bulunmuştur. Düzce'li olmayanların varlığı faktörü (SÇK FV) ile herhangi bir değişken arasında ilişki bulunmazken, güvenlik faktörünün (SÇK FVI) yaş, birlikte yaşadığı kişi sayısı ve Düzce'de yaşam süresi ile doğru ilişkili olduğu belirlenmiştir. Sağlık faktörü (SÇK FVII), Düzce'de yaşama süresi ile doğru orantılı bulunurken, eğitim faktörü (SÇK FVIII) ile ilişkilendirilememiştir (Çizelge 3.8.).

Çizelge 3.8. Sosyal Çevre Kalitesi Korelasyon Analizleri.

	Yaş	Öğrenim Seviyesi	Gelir Seviyesi	Kaç Kişi İle Yaşadığı	Düzce'de Yaşama Süresi
SÇKFI	,127**	-,043	-,007	,049	,165**
SÇKFII	,097*	-,030	,095	,085	,069
SÇKFIII	-,012	,038	-,045	,073	,011
SÇKFIV	,136**	-,147**	,013	,039	,164**
SÇKFV	,083	-,008	,006	,064	,031
SÇKFVI	,204**	,007	,092	,124**	,156**
SÇKFVII	,076	-,075	-,028	-,034	,127**
SÇKFVIII	-,024	-,059	-,016	,017	,002

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

3.1.5. Ekonomik Çevre Kalitesi Analizleri

Yapılan analizlere göre ekonomik çevre kalitesine (EÇK) ilişkin maddeler 5 adet faktör grubu altında toplanmıştır. Çizelge 3.9.'da ekonomik çevre kalitesine ilişkin faktör analizi değerleri verilmiştir.

EÇK FI (Ekonomik hareketlilik) faktörü, %24,12 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,68 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 3 adet madde girmektedir (Çizelge 3.9.).

EÇK FII (İş olanağı) faktörü, %16,31 varyansla açıklanmış, *cronbach alpha* değeri ise 0,76 olarak bulunmuştur. Bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. EÇK FII faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.9.).

% 11,39 varyansla açıklanan EÇK FIII (Gelir seviyesi) faktörünün *cronbach alpha* değeri ise 0,68 dir. Bulunan bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. EÇK FIII faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.9.).

EÇK FIV (Konut sahipliği) faktörünün varyansı %10,32 ile açıklanmaktadır. Bu faktörün *cronbach alpha* değeri 0,60 olarak ölçülmüştür. Bu değerler, faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.9.).

EÇK FV (Ürün çeşitliliği) faktörü, %9,55 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,38 olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu değerler faktörün güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 2 adet madde girmektedir (Çizelge 3.9.).

Bu faktörler (F) etki derecelerine göre en yüksekten en düşüğe doğru EÇK FV, EÇK FIV, EÇK FI, EÇK FIII, EÇK FII, olarak sıralanmaktadır.

Çizelge 3.9. Ekonomik Çevre Kalitesi Faktör Analizleri.

Ekonomik Çevre Kalitesi	Ekonomik Çevre Kalitesi A.O.	EÇK FI	EÇK FII	EÇK FIII	EÇK FIV	EÇK FV
Em	2,66	0,78				
El	2,75	0,76				
Ej	2,68	0,74				
Ea	2,22		0,87			
Eb	2,37		0,86			
Ee	2,57			0,87		
Ef	2,18			0,84		
Eh	2,79				0,82	
Ei	2,83				0,81	
Ek	2,85					0,79
En	2,91					0,72
Genel A.O.		2,70	2,29	2,38	2,81	2,88
Alfa		0,68	0,76	0,68	0,60	0,38
Ölçek Alfa		0,66				
Varyans (%)		24,12	16,31	11,39	10,32	9,55
Açıklanan Toplam Varyans (%)		71,71				
Keiser-Meyer-Olkin		0,63				

EÇK FI:Ekonomik hareketlilik **EÇK FII:**İş olanağı **EÇK FIII:**Gelir seviyesi **EÇK FIV:**Konut sahipliği
EÇK FV:Ürün çeşitliliği

Çizelge 3.10'da bulunan ekonomik çevre kalitesine ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; ekonomik çevre kalitesi algısı görüşmenin yapıldığı gruplara göre oldukça farklılık göstermiştir. Buna göre; kent halkı ve yöneticileri, uzmanlara göre kentteki ekonomik hareketliliği daha kaliteli bulmaktadırlar. Ayrıca kent yöneticileri halka göre, gelir seviyesini daha kaliteli bulurken, yine kent yöneticileri uzmanlara göre ürün çeşitliliğini daha kaliteli bulmuşlardır.

Cinsiyete göre ekonomik çevre kalite algısına bakıldığında, erkeklerin kadınlara göre, ekonomik hareketlilik, gelir seviyesi ve ürün çeşitliliği açısından Düzce kentini daha kaliteli bulduğu görülmektedir (Çizelge 3.10.).

Yaşa göre ekonomik çevre kalitesinin algısına bakıldığında, 46-55 yaş aralığındaki bireylerin 26-35 yaş aralığındaki ve 25 yaş altındaki bireylere göre, ekonomik hareketliliği daha kaliteli buldukları belirlenmiştir. 36-45, 46-55 ve 56-65 yaş grubundaki bireylerin ise 25 yaş altındaki bireylere göre ürün çeşitliliği açısından kenti kaliteli algıladığı belirlenmiştir (Çizelge 3.10.).

Öğrenim durumuna göre, ekonomik çevrenin kalite algısı, ekonomik hareketlilik açısından ele alındığında, genel olarak tüm öğrenim gruplarında farklılık

göstermektedir. Konut sahipliği açısından ortaokul mezunları, lisans mezunlarına göre kenti daha kaliteli olarak algılamakta, ürün çeşitliliği açısından hem ilkokul, hem de ortaokul mezunları, lise mezunlarına göre kenti kaliteli bulmaktadırlar (Çizelge 3.10.).

Ekonomik çevrenin kalite algısı, gelir seviyesi faktörünün algılanması açısından 5000-9999 TL aralığındaki gelire sahip olanlar için 500 TL altı, 500-999 TL, 1000-1999 TL arası ve 2000-4999 TL arası gelire sahip olanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.10.).

Çalışma durumu açısından ekonomik çevrenin kalite algısı ele alındığında, kendi işine sahip olanların işçi/memur statüsünde çalışanlara göre konut sahipliği açısından kenti daha kaliteli bulduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.10.).

Birlikte yaşadığı kişi sayısı açısından bakıldığında 7 kişi ve üzeri ile bir arada yaşayanların tek yaşayanlara göre, ekonomik hareketliliği daha kaliteli bulduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.10.).

Doğum yeri açısından ele alındığında, Düzce’de doğanlar, Düzce’de doğmayanlara göre, ekonomik hareketlilik ve ürün çeşitliliği faktörleri açısından Düzce kentini daha kaliteli bulmaktadırlar (Çizelge 3.10.).

Düzce’de yaşam süresi de ekonomik çevre kalitesinin algılanmasında önemli bir etken olarak bulunmuştur. Buna göre, 41-50 yıl üzeri Düzce’de yaşayanlar ile 51 yıl ve üzeri Düzce’de yaşayanlar 5 yıl altı ve 11-20 yıl aralığında Düzce’de yaşayanlara göre, ekonomik hareketlilik açısından kenti daha kaliteli bulmaktadırlar. Ayrıca, 51yıl ve üzeri Düzce’de yaşayanların 5 yılın altında Düzce’de yaşayanlara göre, 31-40 yıldır ve 51 yıl üzerinde Düzce’de yaşayanların ise, 11-20 yıldır Düzce’de yaşayanlara göre, ürün çeşitliliği açısından kenti daha kaliteli bulduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.10.).

12 Kasım 1999 depreminden önce ya da sonra Düzce’de yaşıyor olmak, ekonomik hareketlilik ve ürün çeşitliliği faktörleri arasında farklılık göstermiştir. Buna göre, depremden önce Düzce kentinde yaşayanlar, depremden sonra Düzce kentinde yaşayanlara göre, bu faktörleri daha kaliteli algılamaktadırlar (Çizelge 3.10.).

Çizelge 3.10. Ekonomik Çevre Kalitesi Varyans Analizleri.

		EÇK FI	EÇK FII	EÇK FIII	EÇK FIV	EÇK FV
Grup	Halk	2,73	2,29	2,32	2,78	2,89
	Yönetim	2,82	2,53	2,66	2,80	3,04
	Uzman	2,15	2,00	2,57	3,14	2,51
	F	7,01**	2,79	3,45*	1,71	3,54*
	Post Hoc	A,B-C		B-A		B-C
Cinsiyet	Kadın	2,56	2,26	2,27	2,73	2,77
	Erkek	2,81	2,32	2,47	2,87	2,96
	F	8,44**	0,33	4,76*	2,09	4,99*
	Post Hoc	B-A		B-A		B-A
Yaş	25 yaş altı	2,47	2,14	2,37	2,71	2,65
	26-35 yaş arası	2,66	2,26	2,36	2,74	2,80
	36-45 yaş arası	2,70	2,45	2,44	2,79	3,07
	46-55 yaş arası	3,09	2,48	2,24	2,91	3,10
	56-65 yaş arası	2,85	2,33	2,58	3,28	3,18
	66 yaş üstü	3,14	1,78	2,50	2,92	2,50
	F	5,41***	1,89	0,63	1,79	4,68***
	Post Hoc	D-A,B				C,D,E-A
Öğrenim Durumu	İlkokul	2,88	2,31	2,29	2,91	3,15
	Ortaokul	2,86	2,36	2,19	3,18	3,14
	Lise	2,72	2,34	2,40	2,76	2,71
	Ön Lisans	2,46	2,14	2,42	2,68	2,91
	Lisans	2,56	2,22	2,53	2,58	2,80
	Yüksek lisans ve üzeri	2,33	2,27	2,59	2,83	2,64
	F	2,92*	0,37	1,24	2,54*	4,28**
	Post Hoc	Tüm Gruplar			B-E	A,B-C
Gelir Seviyesi	500 TL altı	2,53	2,06	2,24	2,65	2,93
	500-999 TL arası	2,81	2,36	2,40	2,85	2,85
	1000-1999 TL arası	2,76	2,37	2,52	2,80	2,90
	2000-4999 TL arası	2,56	2,35	2,45	2,88	2,94
	5000-9999 TL arası	2,91	2,00	4,12	3,62	3,12
	10000 TL ve üzeri	3,44	3,33	2,00	4,33	3,83
	F	1,81	1,81	3,31**	2,06	0,80
	Post Hoc			E-A,B,C,D		
Çalışma Durumu	Kendi işi	2,86	2,42	2,45	3,14	3,06
	Kendi işi ve iş veren	2,74	2,53	2,57	3,05	2,96
	Yarı zamanlı	2,55	2,46	2,69	2,78	3,00
	İşçi/memur statüsü	2,65	2,27	2,43	2,62	2,85
	Aktif çalışmıyor	2,67	2,19	2,27	2,82	2,79
	Diğer	2,82	2,39	2,35	2,65	2,93
	F	0,63	0,96	1,12	2,40*	0,90
Post Hoc				A-D		
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	2,20	2,00	2,34	2,88	2,73
	2	2,85	2,26	2,42	2,78	2,97
	3	2,54	2,14	2,26	2,90	2,86
	4	2,77	2,48	2,31	2,81	2,91
	5	2,68	2,29	2,54	2,76	2,83
	6	2,92	2,30	2,40	2,61	2,81
	7 ve üzeri	3,10	2,47	2,63	2,77	2,99
	F	3,11**	1,55	1,01	0,34	0,31
	Post Hoc	G-A				

Çizelge 3.10. (devamı). Ekonomik Çevre Kalitesi Varyans Analizleri.

Doğum Yeri	Düzce	2,80	2,30	2,33	2,82	2,96
	Düzce Dışı	2,51	2,28	2,45	2,78	2,72
	F	11,25**	0,01	1,41	0,14	6,99**
	Post Hoc	A-B				A-B
Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	2,42	2,27	2,39	2,87	2,66
	6-10 yıl	2,67	2,42	2,73	2,90	2,86
	11-20 yıl	2,53	2,30	2,35	2,68	2,60
	21-30 yıl	2,74	2,22	2,29	2,75	2,93
	31-40 yıl	2,73	2,39	2,41	2,80	3,05
	41-50 yıl	2,97	2,26	2,24	2,80	3,06
	51 yıl ve üzeri	3,06	2,26	2,48	3,00	3,18
	F	3,94**	0,30	0,96	0,51	3,77**
Post Hoc	F,G-A F,G-C				G-A E,G-C	
Depremden Önce Yada Sonra Yaşıyor Olmak	Depremden sonra Düzce'ye gelenler	2,48	2,30	2,48	2,83	2,68
	Depremden önce Düzce'de yaşayanlar	2,78	2,29	2,34	2,80	2,95
	F	10,12**	0,01	1,74	0,08	8,05**
	Post Hoc	B-A				B-A

EÇK FI:Ekonomik hareketlilik EÇK FII:İş olanağı EÇK FIII:Gelir seviyesi EÇK FIV:Konut sahipliği

EÇK FV:Ürün çeşitliliği

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Korelasyon analizleri yapıldığında, ekonomik hareketlilik faktörü (EÇK FI), yaş, birlikte yaşadığı kişi sayısı ve Düzce'de yaşama süresi ile doğru, öğrenim seviyesi ile ters orantılı bulunmuştur. İş olanağı faktörünün (EÇK FII), hiçbir sosyo-demografik değişken ile korelasyonu bulunamazken, gelir seviyesi faktörü (EÇK FIII), öğrenim ve gelir seviyesi ile doğru orantılı bulunmuştur. Konut sahipliği faktörü (EÇK FIV), yaş ve gelir seviyesi ile doğru, öğrenim seviyesi ile ters orantılı bulunmuştur. Ürün çeşitliliği faktörü (EÇK FV) ise yaş ve Düzce'de yaşama süresi ile doğru, öğrenim seviyesi ile ters orantılı olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.11.).

Çizelge 3.11. Ekonomik Çevre Kalitesi Korelasyon Analizleri.

	Yaş	Öğrenim Seviyesi	Gelir Seviyesi	Kaç Kişi İle Yaşadığı	Düzce'de Yaşama Süresi
EÇKFI	,194**	-,163**	,030	,116*	,229**
EÇKFII	,090	-,036	,096	,077	,018
EÇKFIII	,030	,102*	,105*	,064	-,008
EÇKFIV	,121**	-,108*	,099*	-,042	,040
EÇK FV	,188**	-,146**	,039	,000	,198**

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

3.1.6. Yer Bağlılığı Analizleri

Yapılan analizlere göre yer bağlılığı algısına ilişkin maddelerin tek faktör altında toplandığı görülmektedir. Bu faktör Yer FI olarak adlandırılmıştır. Çizelge 3.12.'de yer bağlılığına ilişkin faktör analizi değerleri verilmiştir.

Yer FI (Yer bağlılığı) faktörü, %61,80 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,96 olarak ölçülmüştür. Ölçülen bu değerler faktörün oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 19 adet madde girmektedir (Çizelge 3.12.).

Çizelge 3.12. Yer Bağlılığı Faktör Analizleri.

Yer Bağlılığı	Yer Bağlılığı A.O.	Yer FI
Yc	3,39	0,88
Yb	3,43	0,88
Yd	3,46	0,87
Ya	3,44	0,87
Ym	3,56	0,85
Yn	3,59	0,85
Ys	3,51	0,83
Ye	3,30	0,83
Yq	3,26	0,81
Yf	3,45	0,80
Yk	3,17	0,80
Yo	3,09	0,78
Yr	3,51	0,78
Yh	3,30	0,75
Yl	3,18	0,73
Yj	3,47	0,71
Yg	3,57	0,63
Yp	4,03	0,59
Yi	3,76	0,49
Genel Aritmetik Ortalama	3,45	
Alfa	0,96	
Varyans (%)	61,80	
Keiser-Meyer-Olkin	0,95	

Yer FI: Yer Bağlılığı

Çizelge 3.13.'te görülen yer bağlılığına ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; yer bağlılığı algısı görüşmenin yapıldığı gruplara göre oldukça farklılık göstermiştir. Buna göre; kent halkı ve yöneticileri, Düzce kentinde yaşayan uzmanlara göre kente daha çok bağlılardır.

Cinsiyet açısından ele alındığında erkeklerin, kadınlara göre Düzce kentine daha bağlı olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.13.).

Yaş gruplarına bakıldığında tüm yaş gruplarındaki bireylerin, 25 yaş altı grubundaki bireylere göre, 46-55 yaş grubundaki bireylerin ise 26-35 yaş grubundaki bireylere göre kente olan bağlılığı daha yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.13.).

Öğrenim seviyesi ile yer bağlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul ve ortaokul mezunlarının, lise ve yüksek lisans/doktora mezuniyeti olanlara göre Düzce kentine duydukları bağlılık daha yüksektir (Çizelge 3.13.).

500 TL altında geliri olanların kente duydukları bağlılık, 1000-1999 TL arasında gelire sahip olanlardan daha düşük bulunmuştur (Çizelge 3.13.).

Kendi işini yapanlar ile kendi işini yapıp aynı zamanda işveren olanların kente duydukları bağlılık, yarı zamanlı çalışanlar ile aktif olarak çalışmayanlara göre daha fazladır. Ayrıca işçi/memur statüsünde çalışanların da aktif çalışmayanlara göre Düzce kentine duydukları bağlılık daha yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.13.).

Hanesinde 6 kişi yaşayanlar, tek yaşayanlara göre kente daha bağlılardır (Çizelge 3.13.).

Düzce’de doğanlar, Düzce’de doğmayanlara göre kente daha çok bağlılık hissetmektedirler (Çizelge 3.13.).

Düzce’de yaşam süresi yer bağlılığı ile oldukça ilişkili bulunmuştur. Buna göre 21-30 yıl, 31-40 yıl, 41-50 yıl, 51 yıl ve üzerinde Düzce’de yaşayan gruplar, 5 yıl ve altı, 6-10 yıl ve 11-20 yıl sürelerinde Düzce’de yaşayan gruplara göre Düzce’ye daha fazla bağlılık hissetmişlerdir. Ayrıca, 11-20 yıldır Düzce’de yaşayanların da 5 yılın altında Düzce’de yaşayanlara göre bağlılıkları daha yüksektir (Çizelge 3.13.).

12 Kasım 1999 depreminden sonra Düzce’ye gelenlerin ise, bu deprem öncesinden günümüze kadar Düzce’de yaşayanlara göre bağlılıkları düşük bulunmuştur (Çizelge 3.13.).

Çizelge 3.13. Yer Bağlılığı Varyans Analizleri.

		YER Fİ
Grup	Halk	3,49
	Yönetim	3,77
	Uzman	2,40
	F	22,87***
	Post Hoc	A,B-C
Cinsiyet	Kadın	3,32
	Erkek	3,54
	F	5,43*
	Post Hoc	B-A
Yaş	25 yaş altı	3,00
	26-35 yaş arası	3,41
	36-45 yaş arası	3,69
	46-55 yaş arası	3,83
	56-65 yaş arası	3,81
	66 yaş üstü	4,14
	F	11,54***
	Post Hoc	B,C,D,E,F-A / D-B
Öğrenim Durumu	İlkokul	3,81
	Ortaokul	3,74
	Lise	3,26
	Ön Lisans	3,53
	Lisans	3,36
	Yüksek lisans ve üzeri	2,85
	F	6,78***
	Post Hoc	A,B-C,F
Gelir Seviyesi	500 TL altı	3,26
	500-999 TL arası	3,48
	1000-1999 TL arası	3,69
	2000-4999 TL arası	3,41
	5000-9999 TL arası	3,75
	10000 TL ve üzeri	4,37
	F	2,44*
	Post Hoc	C-A
Çalışma Durumu	Kendi işi	3,75
	Kendi işi ve iş veren	3,87
	Yarı zamanlı	2,85
	İşçi/memur statüsü	3,57
	Aktif çalışmıyor	3,26
	Diğer	3,19
	F	5,21***
	Post Hoc	A,B-C,E / D-E
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	2,93
	2	3,36
	3	3,39
	4	3,59
	5	3,40
	6	3,80
	7 ve üzeri	3,37
	F	2,17*
	Post Hoc	F-A
Doğum Yeri	Düzce	3,79
	Düzce Dışı	2,83
	F	117,91***
	Post Hoc	A-B

Çizelge 3.13. (devamı). Yer Bağlılığı Varyans Analizleri.

Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	2,57
	6-10 yıl	2,98
	11-20 yıl	3,23
	21-30 yıl	3,71
	31-40 yıl	3,80
	41-50 yıl	3,97
	51 yıl ve üzeri	4,04
	F	27,71***
	Post Hoc	C,D,E,F,G-A / D,E,F,G-B,C
Depremden Önce Yada Sonra Yaşıyor Olmak	Depremden sonra Düzce'ye gelenler	2,66
	Depremden önce Düzce'de yaşayanlar	3,73
	F	128,61***
	Post Hoc	B-A

Yer FI: Yer Bağlılığı *p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Korelasyon analizlerine bakıldığında, yer bağlılığı faktörünün, yaş, gelir seviyesi, birlikte yaşadığı kişi sayısı ve Düzce'de yaşama süresi ile doğru orantılı, öğrenim seviyesi ile de ters orantılı olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.14.).

Çizelge 3.14. Yer Bağlılığı Korelasyon Analizleri.

	Yaş	Öğrenim Seviyesi	Gelir Seviyesi	Kaç Kişi İle Yaşadığı	Düzce'de Yaşama Süresi
YER FI	,314**	-,200**	,102*	,096*	,476**

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

3.1.7. Kentsel Bellek Analizleri

Yapılan analizlere göre kentsel bellek algısına ilişkin maddeler tek faktör altında toplanmaktadır. Belirlenen bu faktör Bellek FI olarak adlandırılmıştır. Çizelge 3.15.'te kentsel belleğe ilişkin faktör analizi değerleri verilmiştir.

Bellek FI (Kentsel bellek) faktörü, %65,31 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,86 olarak ölçülmüştür. Ölçülen bu değerler faktörün oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 5 adet madde girmektedir (Çizelge 3.15.).

Çizelge 3.15. Kentsel Bellek Faktör Analizleri.

Bellek	Bellek A.O.	Bellek FI
Bd	3,47	0,90
Bc	3,50	0,87
Ba	3,31	0,84
Bb	3,53	0,83
Be	3,77	0,52
Genel Aritmetik Ortalama	3,52	
Alfa	0,86	
Varyans (%)	65,31	
Keiser-Meyer-Olkin	0,81	

Bellek FI: Kentsel Bellek

Çizelge 3.16.'da verilen kentsel belleğe ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; kent halkı ve yöneticilerinin kentte yaşayan uzmanlara göre kentsel bellek algıları daha yüksek bulunmuştur.

Cinsiyete göre, kentsel bellek algısında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır (Çizelge 3.16.).

Yaşa göre, kentsel bellek algısı oldukça farklılık göstermiş olup, 26-35, 36-45, 46-55, 56-65 yaş grubundaki insanların kentsel bellekleri, 25 yaş altı grubundaki insanlardan daha güçlü bulunurken, 46-55 yaş grubundaki insanların da 26-35 yaş grubundaki insanlardan kentsel bellekleri daha güçlü bulunmuştur (Çizelge 3.16.).

Öğrenim durumuna göre kentsel bellek algısı ilkokul mezunlarında lise ve yüksek lisans/doktora mezunlarına göre yüksek, ortaokul mezunlarında ise yüksek lisans/doktora mezunlarına göre daha yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.16.).

Gelir seviyesine göre, kentsel bellek algısında gruplar arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır (Çizelge 3.16.).

Çalışma durumu açısından ele alındığında, kendi işine sahip olanlar ile kendi işi olup aynı zamanda işveren olanların, yarı zamanlı çalışanlar, işçi/memur statüsünde çalışanlar ve aktif çalışmayanlara göre kentsel bellek algıları daha yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.16.).

Hanesinde 4 kişi yaşayanların, tek yaşayanlara göre kentsel belleklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.16.).

Düzce’de doğmayanların, Düzce’de doğanlara göre kentsel bellekleri daha düşüktür (Çizelge 3.16.).

11-20 yıl, 21-30 yıl, 31-40 yıl, 41-50 yıl ve 51 yıl üzerinde Düzce’de yaşayan grupların, 5 yıl ve altı ile 6-10 yıl arasında Düzce’de yaşayanlardan daha güçlü bir kentsel belleğe sahip oldukları belirlenmiştir. Aynı şekilde 21-30 yıl, 31-40 yıl, 41-50 yıl ve 51 yıl üzerinde Düzce’de yaşayan grupların da 11-20 yıldır Düzce’de yaşayanlardan kentsel bellekleri daha yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.16.).

12 Kasım 1999 depreminden sonra Düzce’ye gelenlerin ise, bu deprem öncesinden günümüze kadar Düzce’de yaşayanlara göre kentsel bellekleri daha düşük çıkmıştır (Çizelge 3.16.).

Çizelge 3.16. Kentsel Bellek Varyans Analizleri.

		BELLEK FI
Grup	Halk	3,60
	Yönetim	3,56
	Uzman	2,55
	F	17,24***
	Post Hoc	A,B-C
Cinsiyet	Kadın	3,47
	Erkek	3,56
	F	0,88
	Post Hoc	
Yaş	25 yaş altı	3,02
	26-35 yaş arası	3,57
	36-45 yaş arası	3,66
	46-55 yaş arası	4,02
	56-65 yaş arası	3,94
	66 yaş üstü	3,94
	F	13,78***
	Post Hoc	B,C,D,E-A / D-B
Öğrenim Durumu	İlkokul	3,82
	Ortaokul	3,75
	Lise	3,42
	Ön Lisans	3,57
	Lisans	3,35
	Yüksek lisans ve üzeri	3,03
	F	4,19**
	Post Hoc	A-C,F / B-F
Gelir Seviyesi	500 TL altı	3,27
	500-999 TL arası	3,64
	1000-1999 TL arası	3,67
	2000-4999 TL arası	3,55
	5000-9999 TL arası	3,62
	10000 TL ve üzeri	4,13
	F	2,04
	Post Hoc	

Çizelge 3.16. (devamı). Kentsel Bellek Varyans Analizleri.

Çalışma Durumu	Kendi işi	3,98
	Kendi işi ve iş veren	4,18
	Yarı zamanlı	2,91
	İşçi/memur statüsü	3,50
	Aktif çalışmıyor	3,36
	Diğer	3,33
	F	7,22***
	Post Hoc	A,B-C,D,E
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	2,88
	2	3,49
	3	3,50
	4	3,66
	5	3,42
	6	3,65
	7 ve üzeri	3,66
	F	2,24*
	Post Hoc	D-A
Doğum Yeri	Düzce	3,89
	Düzce Dışı	2,84
	F	149,26***
	Post Hoc	A-B
Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	2,53
	6-10 yıl	2,71
	11-20 yıl	3,32
	21-30 yıl	3,85
	31-40 yıl	3,91
	41-50 yıl	4,17
	51 yıl ve üzeri	4,17
	F	42,36***
	Post Hoc	C,D,E,F,G-A,B / D,E,F,G-C
Depremden Önce Yada Sonra Yaşıyor Olmak	Depremden sonra Düzce'ye gelenler	2,58
	Depremden önce Düzce'de yaşayanlar	3,86
	F	203,90***
	Post Hoc	B-A

Bellek FI: Kentsel Bellek

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Korelasyon analizlerine bakıldığında, kentsel bellek faktörünün yaş, gelir seviyesi ve Düzce'de yaşama süresi ile doğru, öğrenim seviyesi ile ters orantılı olduğu bulunmuştur (Çizelge 3.17.).

Çizelge 3.17. Kentsel Bellek Korelasyon Analizleri.

	Yaş	Öğrenim Seviyesi	Gelir Seviyesi	Kaç Kişi İle Yaşadığı	Düzce'de Yaşama Süresi
BELLEK FI	,327**	-,183**	,099*	,084	,557**

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

3.1.8. Kentsel İmge Analizleri

Yapılan analizlere göre kentsel imge algısına ilişkin maddelerin de yine tek faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu faktör İmge FI olarak adlandırılmıştır. Çizelge 3.18.'de kentsel imgeye ilişkin faktör analizi değerleri verilmiştir.

İmge FI (Kentsel imge) faktörü, %55,54 varyansla açıklanmış ve *cronbach alpha* değeri 0,71 olarak ölçülmüştür. Ölçülen bu değerler faktörün oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu faktör grubuna 4 adet madde girmektedir (Çizelge 3.18.).

Çizelge 3.18. Kentsel İmge Faktör Analizleri.

İmge	İmge A.O.	İmge FI
İa	3,59	0,56
İb	3,21	0,71
İc	3,32	0,71
İd	3,73	0,23
Genel Aritmetik Ortalama	3,46	
Alfa	0,71	
Varyans (%)	55,54	
Keiser-Meyer-Olkin	0,70	

İmge FI: Kentsel İmge

Çizelge 3.19.'da verilen kentsel imgeye ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; kent halkı ve yöneticilerinin kentte yaşayan uzmanlara göre kentsel imge algıları daha yüksek bulunmuştur.

Kentsel imge, cinsiyet açısından ele alındığında erkeklerin kadınlara göre kentsel imgelerinin daha güçlü olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.19.).

Yaş gruplarına bakıldığında, 46-55 yaş grubundaki bireylerin, 25 yaş altındaki bireylerden daha güçlü bir imgeye sahip olduğu görülmektedir (Çizelge 3.19.).

Öğrenim seviyelerine bakıldığında ise lise mezunlarının, ortaokul mezunlarından daha güçlü bir kentsel imgeye sahip olduğu görülmektedir (Çizelge 3.19.).

Gelir seviyesi, çalışma durumları ve hanelerinde kaç kişi ile bir arada yaşadıkları gibi özelliklerin ise bireylerin kentsel imge algıları ile bir bağlantısı bulunamamıştır (Çizelge 3.19.).

Düzce’de doğmayanların kentsel imgelerinin Düzce’de doğan bireylerden daha düşük olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.19.).

Düzce’de yaşam süresi ile kentsel imge algısı arasındaki ilişkiye bakıldığında, 11-20, 21-30, 31-40, 41-50 ve 51 yıl ve üzerinde Düzce’de yaşayanların 5 yılın altında Düzce’de yaşayanlardan, 41-50 ve 51 yıl üzerinde Düzce’de yaşayanların 6-10 yıldır Düzce’de yaşayanlardan ve 51 yıl ve üzerinde Düzce’de yaşayanların 11-20 yıldır Düzce’de yaşayanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir (Çizelge 3.19.).

12 Kasım 1999 depreminden önce Düzce’de yaşayanlar ile bu depremde sonra Düzce’ye gelenlerin kentsel imgeleri karşılaştırıldığında, depremde önce Düzce’de yaşayanların kentsel imgelerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.19.).

Çizelge 3.19. Kentsel İmge Varyans Analizleri.

		İMGE FI
Grup	Halk	3,48
	Yönetim	3,62
	Uzman	3,09
	F	4,38*
	Post Hoc	A,B-C
Cinsiyet	Kadın	3,37
	Erkek	3,54
	F	4,29*
	Post Hoc	B-A
Yaş	25 yaş altı	3,24
	26-35 yaş arası	3,48
	36-45 yaş arası	3,52
	46-55 yaş arası	3,70
	56-65 yaş arası	3,61
	66 yaş üstü	3,92
	F	4,12**
	Post Hoc	D-A
Öğrenim Durumu	İlkokul	3,53
	Ortaokul	3,67
	Lise	3,32
	Ön Lisans	3,57
	Lisans	3,51
	Yüksek lisans ve üzeri	3,31
	F	2,32*
	Post Hoc	C-B

Çizelge 3.19. (devamı). Kentsel İmge Varyans Analizleri.

Gelir Seviyesi	500 TL altı	3,35
	500-999 TL arası	3,51
	1000-1999 TL arası	3,53
	2000-4999 TL arası	3,51
	5000-9999 TL arası	3,68
	10000 TL ve üzeri	4,08
	F	0,88
	Post Hoc	
Çalışma Durumu	Kendi işi	3,59
	Kendi işi ve iş veren	3,70
	Yarı zamanlı	3,09
	İşçi/memur statüsü	3,56
	Aktif çalışmıyor	3,35
	Diğer	3,32
	F	2,51*
	Post Hoc	(VARYANSLAR HOMOJEN DEĞİL)
Kaç Kişi İle Yaşadığı	1	3,15
	2	3,52
	3	3,46
	4	3,55
	5	3,40
	6	3,42
	7 ve üzeri	3,42
	F	0,93
	Post Hoc	
Doğum Yeri	Düzce	3,69
	Düzce Dışı	3,06
	F	68,17***
	Post Hoc	A-B
Kaç Yıldır Düzce'de Yaşadığı	5 yıl altı	2,92
	6-10 yıl	3,20
	11-20 yıl	3,37
	21-30 yıl	3,66
	31-40 yıl	3,57
	41-50 yıl	3,77
	51 yıl ve üzeri	3,91
	F	13,23***
	Post Hoc	C,D,E,F,G-A / F,G-B / G-C
Depremden Önce Yada Sonra Yaşıyor Olmak	Depremden sonra Düzce'ye gelenler	3,00
	Depremden önce Düzce'de yaşayanlar	3,63
	F	57,12***
	Post Hoc	B-A

İmge FI: Kentsel İmge

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Korelasyon analizlerine bakıldığında ise, kentsel imge faktörünün yaş ve Düzce'de yaşama süresi ile doğru orantılı olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.20.).

Çizelge 3.20. Kentsel İmge Korelasyon Analizleri.

	Yaş	Öğrenim Seviyesi	Gelir Seviyesi	Kaç Kişi İle Yaşadığı	Düzce'de Yaşama Süresi
İMGE FI	,198**	-,047	,080	,010	,337**

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

3.1.9. Yapısal Eşitlik Modeli Analizleri

Gizil yapıların, gözlenen değişkenler aracılığıyla incelenmesi tekniklerine verilen genel ad olarak tanımlanan yapısal eşitlik modeli, gizil değişkenler arasındaki ilişkiler hakkında hipotezlerin test edilmesi için geniş kapsamlı istatistiksel bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (ÇOKLUK ve ark., 2010).

Sosyal bilimler ve davranış bilimleri alanlarında çalışan araştırmacılar, genellikle doğrudan gözlenemeyen kuramsal yapılarla ilgilenmektedirler. Bu soyut olgular, gizil değişken ya da faktör olarak adlandırılırlar. Yapısal eşitlik modelinde gizil değişkenler, elipsler ya da köşeleri ovalleştirilmiş dikdörtgenler ile gösterilirken, gözlenen değişkenler kareler ya da dikdörtgenler içinde gösterilmektedir. Gizil değişkenler arasında tek yönlü ve çift yönlü oklarla gösterilmiş parametrelerin yanında, gizil değişkenlerden onların göstergelerine uzanan tek yönlü oklarla gösterilen parametrelerin de hesaplanması gerekmektedir. Bu değerler, faktör analizindeki faktör yüklerine karşılık gelmektedir. Yapısal eşitlik modeli terminolojisine göre, her bir gizil değişken kendi göstergesini etkilemektedir. Göstergelere dışarıdan uzanan tek yönlü oklar ise, bunların hata varyansını belirlemektedir (ÇOKLUK ve ark., 2010).

Yapısal Eşitlik Modelinde izlenen adımlar şu şekilde sıralanabilmektedir (KLINE, 2005; ÇOKLUK ve ark., 2010):

- 1) Modelin betimlenmesi
- 2) Modelin tanımlanabilir olup olmadığının belirlenmesi
- 3) Verinin toplanması
- 4) Modelin analiz edilmesi
- 5) Model uyumunun değerlendirilmesi
- 6) Modelin yeniden tanımlanması

Tasarlanan modele göre, eldeki veri üzerinden model parametreleri hesaplanır. Bu hesaplama işleminde faktör analizine benzer tekrarlayıcı (*iterative*) yöntemler kullanılmaktadır. Faktör analizinde olduğu gibi her bir tekrarda gözlenen ve gizil matris arasındaki fark hesap edilir. Bu farklardan oluşan matrise artık (*residual*) kovaryans

matrisi adı verilmektedir. Artık kovaryans matrisi en üst düzeyde küçülene kadar tekrar devam eder ve küçülmenin mümkün olmadığı noktada çözüme ulaşılır. Bu çözüm sonucunda elde edilen değer iki matrisin ne oranda uyduğu göstermektedir. Tam bir uyuşmanın bulunduğu durumda, bu değer '0' olması gerekmektedir ve bu durum mükemmel bir uyumu işaret etmektedir. Uyumu değerlendirilmesi, kullanılan istatistik paket programına göre değişmekle birlikte; en yaygın kullanılan istatistik testi Ki-Kare (χ^2) testidir. Yapısal Eşitlik Modellerinde öne çıkan diğer testler ise; İyi Uyum İndeksi (GFI), Düzenlenmiş İyi Uyum İndeksi (AGFI), Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), Artık Ortalamaların Karekökü (RMR), Standardize Edilmiş Artık Ortalamaların Karekökü (SRMR), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (NNFI), Basitlik Uyum İndeksi olarak literatürde sıralanmaktadır. Modelin uyum değerlendirmesinde tüm indekslerin bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir (ÇOKLUK ve ark., 2010). Bu uyum indekslerinin yapısal eşitlik modelinde kriterleri ve kabul için kesme noktaları Çizelge 3.21.'de verilmektedir.

Çizelge 3.21. Yapısal Eşitlik Modelinde Uyum İndekslerinin Kriterleri ve Kabulü İçin Kesme Noktaları (ÇOKLUK ve ark., 2010).

Uyum İndeksi	Kriterler	Kabul İçin Kesme Noktaları
χ^2	$p > 0,05$	-
χ^2/sd	-	≤ 3 =mükemmel uyum ≤ 5 =orta düzeyde uyum
GFI/AGFI	0 (uyum yok) 1 (mükemmel uyum)	$\geq 0,90$ =iyi uyum $\geq 0,95$ =mükemmel uyum
RMSEA	0 (mükemmel uyum) 1 (uyum yok)	$\leq 0,05$ =mükemmel uyum $\leq 0,08$ =iyi uyum $\leq 0,10$ =zayıf uyum
RMR/SRMR	0 (mükemmel uyum) 1 (uyum yok)	$\leq 0,05$ =mükemmel uyum $\leq 0,08$ =iyi uyum $\leq 0,10$ =zayıf uyum
CFI	0 (uyum yok) 1 (mükemmel uyum)	$\geq 0,90$ =iyi uyum $\geq 0,95$ =mükemmel uyum
NFI/NNFI	0 (uyum yok) 1 (mükemmel uyum)	$\geq 0,90$ =iyi uyum
PGFI	0 (uyum yok) 1 (mükemmel uyum)	-

Bir yapısal eşitlik modelinde uyum indekslerinin kabul düzeyini karşılamaması durumunda modifikasyon önerileri incelenerek kuramsal yapıya ters düşmeyecek şekilde, modelde yenilemeye gidilmektedir (ÇOKLUK ve ark., 2010).

Yapılan araştırmalarda kuramsal bilgiye dayanarak varsayımların açımlayıcı tekniklerle test edilmesinin ardından, doğrulamayı tekniklerle doğrulanması ya da reddedilmesi arzu edilen bir durumdur. Gorsuch, bu tartışmayı bir adım daha ileri gütürerek, doğrulamayı faktör analizinin daha önceden belirlenen varsayımların test edilmesini sağlayan çok güçlü bir analiz olduğunu, açımlayıcı faktör analizinin ise açımlayıcı hiçbir analizin yapılmadığı durumlarda kullanılması gerektiğini belirtmektedir (ÇOKLUK ve ark., 2010). Bu nedenle daha önceki bölümlerde açımlayıcı faktör analizi ile ortaya konulan faktör yapıları doğrulamayı faktör analizi ile ayrıca test edildikten sonra hipotez için test edilmiştir. Ancak bu hipotez testlerinde önceki bölümlerde görülen çok faktörlü yapılar, bazı faktörlerin 2 adet madde içermesine bağlı olarak LISREL programının hata vermesi nedeniyle kullanılamamıştır. Bunun yerine her bir kuramsal yapı, tek faktörlü bir yapı olarak analiz edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri tahmin etmek için, en çok olabilirlik yöntemi (*maximum likelihood method*) kullanılmıştır.

Bu tez kapsamında, yapısal eşitlik modeli oluşturarak hipotezleri test etmek için fiziksel çevre kalitesi, sosyal çevre kalitesi, ekonomik çevre kalitesi, yer bağlılığı, bellek ve imge olguları birer gizil değişken olarak kabul edilmiş, bu gizil değişkenlerin etkilediği varsayılan maddeler ise gözlenen değişken olarak atanmıştır. Daha önceki bölümde bulunan açımlayıcı faktör analizinden yararlanılarak bu atamalar yapılmıştır.

H1: Bireyler bir yere olan bağlılıkları arttıka, o yerin fiziksel çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, yer bağlılığı bağımsız gizil değişken, fiziksel çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde izelge 3.3. ve izelge 3.12.'de gösterilen açımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.3.'te fiziksel çevre kalitesini açıklayan 24 adet madde, izelge 3.12.'de ise yer bağlılığını açıklayan 19 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları izelge 3.22.'de sıralanmıştır.

Çizelge 3.22. Gözlenen Değişkenlerin H1 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Fiziksel Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de hava kirliliğinin önemli bir problem olduğunu düşünüyorum
V2	Düzce'de çevresel gürültü önemli bir problem
V3	Bu kentte trafik oldukça rahatsız edici
V4	Düzce'de çöpler düzenli depolanıyor
V5	Yapılarda rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kullanımı yeterli

Çizelge 3.22. (devamı). Gözlenen Değişkenlerin H1 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

V6	Kent içerisindeki yapıların izolasyonu iyi
V7	Yapılar enerji tasarrufu sağlayacak şekilde konumlandırılmış (rüzgar perdeleri, güney yönelme)
V8	Kent içindeki cadde ve yapılar güzel
V9	Kent içindeki meydan, park ve bahçe gibi kamusal alanlar yeterli
V10	Konutlar deprem açısından güvenli
V11	Bina yükseklikleri ile binalar arasındaki boşluklar orantısız
V12	Kent içinde yeşil alanlar dengeli dağılmış
V13	Kent etrafında piknik ve yürüyüş alanları gibi açık alanlar yeterli
V14	Çocukların rahatça oynayabilecekleri park yok
V15	Yeşil alanlar iyi donanımlı
V16	Bisiklet kullanımına uygun düzenlenmiş bir kent
V17	Park yerleri ve otoparklar yetersiz
V18	Park halindeki arabalar yürümeyi zorlaştırıyor
V19	Bu kent engelli insanların ulaşımı için uygun
V20	Toplu taşıma araçları düşük kalitede
V21	Toplu taşıma seferleri arasındaki süre çok fazla
V22	Toplu taşıma için alternatifler yeterli
V23	Toplu taşıma kentin çevresi ile iyi bağlantı kurulmasını sağlıyor
V24	Otobüs duraklarının dağılımı iyi
Yer Bağlılığı Kavramına İlişkin Maddeler	
V25	Düzce'yi bir parçam gibi hissediyorum
V26	Düzce benim için çok özel
V27	Düzce'ye çok bağlıyım
V28	Düzce benim için çok şey ifade etmekte
V29	Bir şeyi Düzce'de yapmak herhangi bir kentte yapmaktan daha önemli
V30	Düzce'de olmadımda Düzce'yi özleyorum
V31	Düzce'den hoşlanmıyorum
V32	Düzce ile gurur duyuyorum
V33	Düzce ile ilgili konular beni ilgilendirmiyor
V34	Bu kentte yapılan işlere katılmak istiyorum
V35	Bu kent benim için yaşanacak en iyi yer
V36	Bu kent diğer kentlerde yaşayanların imrendiği, özendiği özelliklere sahip
V37	Düzce'yi memleketim olarak görüyorum
V38	Kendimi Düzceli olarak görüyorum
V39	Başka bir yerde yaşayabileceğimi düşünmüyorum; eğer yaşarsam kendimle ilgili pek çok şeyden vazgeçmek zorunda kalırım
V40	Düzce'nin geleceğini merak ediyorum, nasıl bir yer olacağını görmek istiyorum
V41	Düzce benim gelecekle ilgili planlarımda çok önemli bir yer tutar
V42	Bu kent, günlük yaşamımda çok önemli bir yer tutuyor
V43	Düzce'de iken mutlu oluyorum

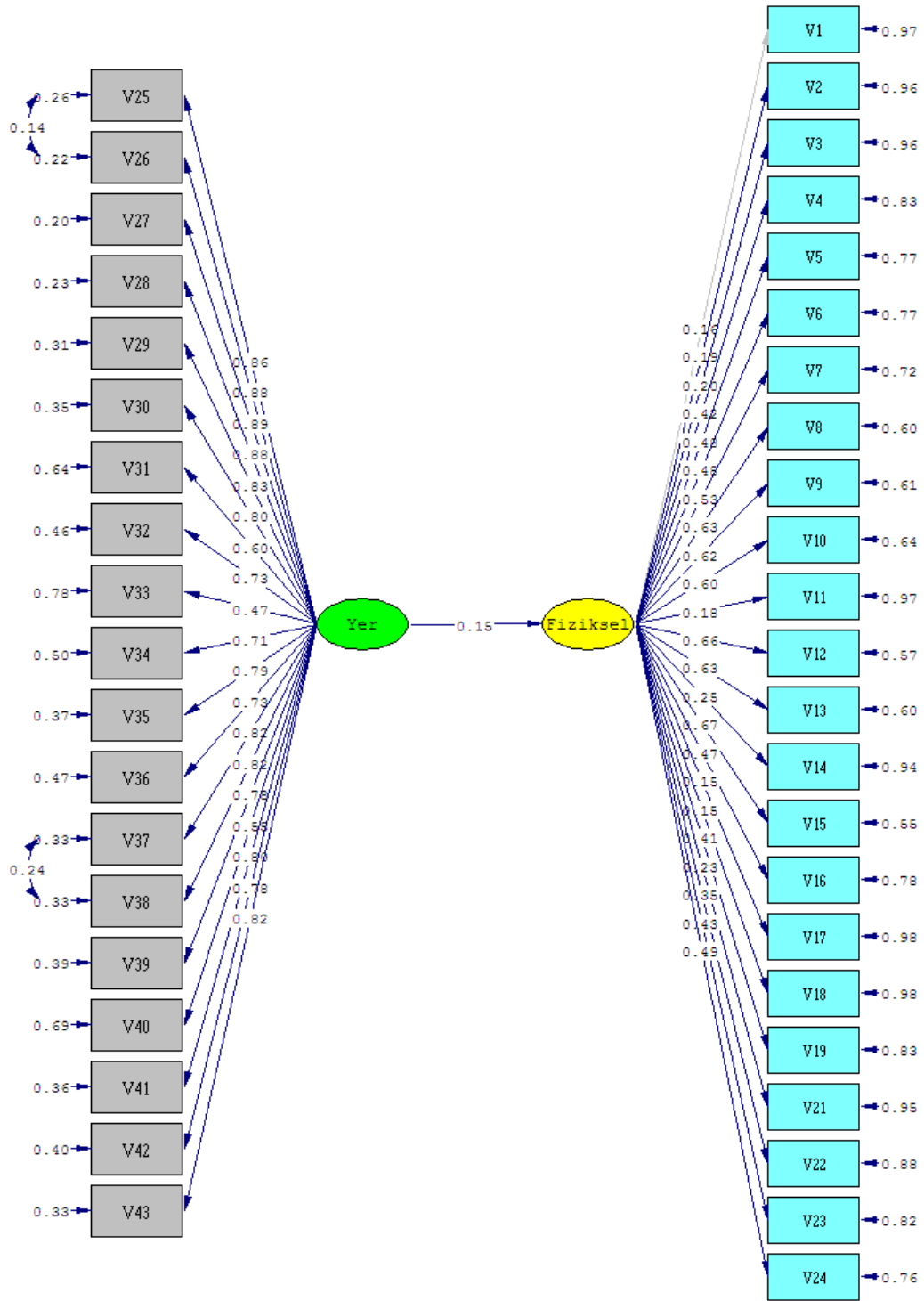
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde V20 (Toplu taşıma araçları düşük kalitede) maddesinin manidar bir t değeri vermediği görülmüştür. Aynı maddenin hata varyansının da yüksek olduğu göz önüne alındığında, bu maddenin analiz dışı bırakılmasına karar verilmiştir. Bu madde analiz dışı bırakılarak tekrara/yinelemeye devam edildiğinde, önce V37 (Düzce'yi memleketim olarak görüyorum) ve V38 (Kendimi Düzceli olarak görüyorum), daha sonra V25 (Düzce'yi bir parçam gibi hissediyorum) ve V26 (Düzce benim için çok özel) arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı görülmüştür. Bu

modifikasyonların da yapılmasıyla Şekil 3.18.'de görülen yol şeması oluşturulmuştur. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.23.'te verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, modelin sonuçlarının kabul edilebilir uyum değerleri içinde olduğu bulunmuş, modelin uyum ölçütlerinden 4 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.23. H1 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	3786,77/816=4,64
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,088
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,12
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,077
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,91
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,93
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,93
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,72
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,69

Şekil 3.18.'de görüldüğü gibi yer bağlılığı ve fiziksel çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,15 (standardize parametre değeri), olarak tahmin edilmiştir. Yer bağlılığı gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, fiziksel çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,15'lik bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle bireylerin yer bağlılığı arttıkça fiziksel çevre kalitesi algıları da artacağı yorumu yapılabilir.

Chi-Square=3786.77, df=816, P-value=0.00000, RMSEA=0.088

Şekil 3.18. H1 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H2: Bireyler bir yere olan bağlılıkları arttıkça, o yerin sosyal çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde yer bağlılığı bağımsız gizil değişken, sosyal çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.6. ve Çizelge 3.12.'de gösterilen açımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.6.'da sosyal çevre kalitesini açıklayan 27 adet madde, Çizelge 3.12.'de ise yer bağlılığını açıklayan 19 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.24.'te sıralanmıştır.

Çizelge 3.24. Gözlenen Değişkenlerin H2 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Sosyal Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de Düzceli olmayan insanların da yaşaması güzel
V2	Düzce'ye dışarıdan gelenler kent ile uyum sağlamaktalar
V3	İnsanlar içten ve samimi
V4	İnsanlar birbirlerine saygılılar
V5	İnsanlar yalnız olmaya eğilimliler
V6	Düzce'de insanları tanımak kolay
V7	Aile hekimliği hizmetleri yetersiz
V8	Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz
V9	Kent içindeki çoğu insan güvenilir
V10	Kentte kendimi güvende hissediyorum
V11	Gece dışarı çıkmak tehlikeli
V12	Yeşil alanlar çoğu zaman kötü insanlar tarafından kullanılmakta
V13	Halk, kent yönetimi ile irtibata geçtiğinde yeterli derecede ilgi görüyor
V14	Kentle ilgili kararlarda halkın görüşü alınıyor
V15	Kentle ilgili sosyal faaliyetlere halk gönüllü olarak katılıyor
V16	Okulların sunduğu eğitim ve öğretim kalitesi yeterlidir
V17	Okullara yürüyerek kolayca ulaşılıyor
V18	Okul binaları dayanıklı ve donanımlı değil
V19	Düzce'de üniversite sınavlarında öğrencilerin başarısı iyi
V20	Ekipman ve altyapı açısından spor sahaları yetersiz
V21	Konser salonları, tiyatro, müze ve kütüphaneler yeterli
V22	Kültürel faaliyetler çok sık yapılmakta
V23	Bu kent ulusal/uluslararası kültürel faaliyetler için donanımlı değil
V24	Kentliler için eğlendirici aktiviteler yetersiz
V25	Gençlerin boş zamanlarını geçirebileceği mekanlar var
V26	Bu kentte sinema salonları iyidir
V27	Kütüphaneler kentlilerin ihtiyaçları için yeterli
Yer Bağlılığı Kavramına İlişkin Maddeler	
V28	Düzce'yi bir parçam gibi hissediyorum
V29	Düzce benim için çok özel
V30	Düzce'ye çok bağlıyım
V31	Düzce benim için çok şey ifade etmekte
V32	Bir şeyi Düzce'de yapmak herhangi bir kentte yapmaktan daha önemli
V33	Düzce'de olmadıgımda Düzce'yi özlediyorum
V34	Düzce'den hoşlanmıyorum
V35	Düzce ile gurur duyuyorum
V36	Düzce ile ilgili konular beni ilgilendirmiyor
V37	Bu kentte yapılan işlere katılmak istiyorum
V38	Bu kent benim için yaşanacak en iyi yer
V39	Bu kent diğer kentlerde yaşayanların imrendiği, özendiği özelliklere sahip
V40	Düzce'yi memleketim olarak görüyorum

Çizelge 3.24.(devamı). Gözlenen Değişkenlerin H2 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

V41	Kendimi Düzceli olarak görüyorum
V42	Başka bir yerde yaşayabileceğimi düşünmüyorum; eğer yaşarsam kendimle ilgili pek çok şeyden vazgeçmek zorunda kalırım
V43	Düzce'nin geleceğini merak ediyorum, nasıl bir yer olacağını görmek istiyorum
V44	Düzce benim gelecekle ilgili planlarımda çok önemli bir yer tutar
V45	Bu kent, günlük yaşamımda çok önemli bir yer tutuyor
V46	Düzce'de iken mutlu oluyorum

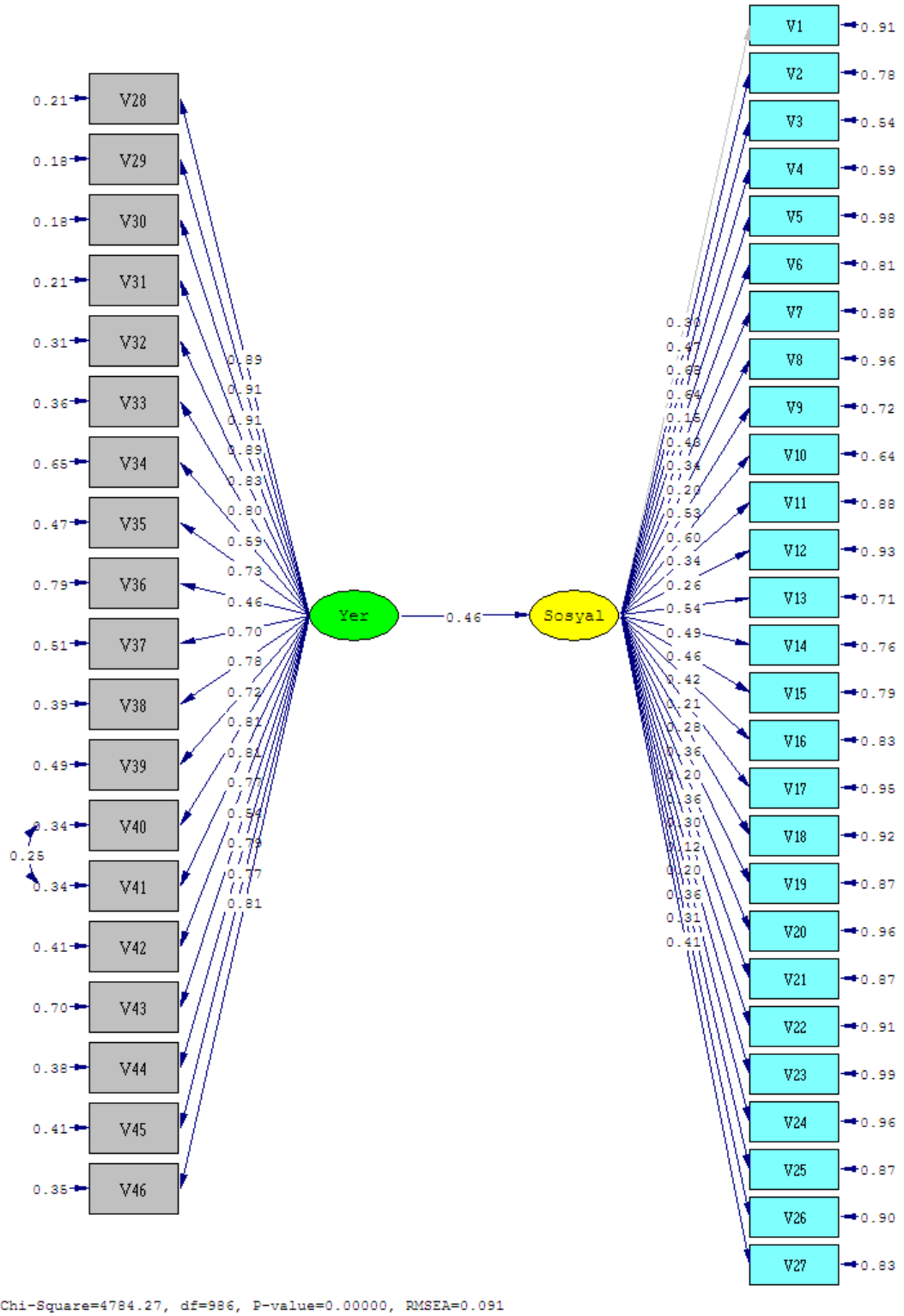
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerinin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, tüm t değerlerinin manidar düzeyde olduğu gözlenmiştir. Ancak modifikasyon önerilerine bakıldığında, V40 (Düzce'yi memleketim olarak görüyorum) ve V41 (Kendimi Düzceli olarak görüyorum) maddeleri arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı belirlenmiş ve bu modifikasyonun da yapılmasıyla Şekil 3.19.'da görülen yol şeması elde edilmiştir. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.25.'te verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, modelin sonuçlarının kabul edilebilir uyum değerleri içinde olduğu bulunmuş, modelin uyum ölçütlerinden 4 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.25. H2 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	4784,27/986=4,85
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,091
RMR	$0 < RMR < 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,12
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,081
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,91
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,93
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,93
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,69
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,66

Şekil 3.19'da görüldüğü gibi yer bağlılığı ve sosyal çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,46 olarak tahmin edilmiştir. Yer bağlılığı gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, sosyal çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,46'lık bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde

istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayıardan hareketle bireylerin yer bağlılığı arttıkça sosyal çevre kalitesi algıları da artacağı yorumu yapılabilir.

Şekil 3.19. H2 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H3: Bireyler bir yere olan bağılıkları arttıkça, o yerin ekonomik çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde yer bağılılığı bağımsız gizil değişken, ekonomik çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.9. ve Çizelge 3.12.'de gösterilen açımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.9.'da ekonomik çevre kalitesini açıklayan 11 adet madde, Çizelge 3.12.'de ise yer bağılılığını açıklayan 19 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.26.'da sıralanmıştır.

Çizelge 3.26. Gözlenen Değişkenlerin H3 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Ekonomik Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de iyi bir iş bulmak kolay
V2	Düzce'de iş kurmak kolay
V3	Düzce'de fakirlik problem oluşturmakta
V4	Ay sonunda faturaları ödemek zor
V5	Uygun fiyatta iyi bir ev kiralanabilir
V6	Uygun fiyatta iyi bir ev satın alınmaz
V7	Kent içindeki mağazalarda her şey bulunur
V8	Her çeşit mağaza/dükkan bulunmamaktadır
V9	Mağaza/dükkanların dağılımları iyi
V10	Kentte organik ürünlerin satış ve pazarlaması iyi
V11	Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir
Yer Bağılılığı Kavramına İlişkin Maddeler	
V12	Düzce'yi bir parçam gibi hissediyorum
V13	Düzce benim için çok özel
V14	Düzce'ye çok bağlıyım
V15	Düzce benim için çok şey ifade etmekte
V16	Bir şeyi Düzce'de yapmak herhangi bir kentte yapmaktan daha önemli
V17	Düzce'de olmadıgımda Düzce'yi özleyorum
V18	Düzce'den hoşlanmıyorum
V19	Düzce ile gurur duyuyorum
V20	Düzce ile ilgili konular beni ilgilendirmiyor
V21	Bu kentte yapılan işlere katılmak istiyorum
V22	Bu kent benim için yaşanacak en iyi yer
V23	Bu kent diğer kentlerde yaşayanların imrendiği, özendiği özelliklere sahip
V24	Düzce'yi memleketim olarak görüyorum
V25	Kendimi Düzceli olarak görüyorum
V26	Başka bir yerde yaşayabileceğimi düşünmüyorum; eğer yaşarsam kendimle ilgili pek çok şeyden vazgeçmek zorunda kalırım
V27	Düzce'nin geleceğini merak ediyorum, nasıl bir yer olacağını görmek istiyorum
V28	Düzce benim gelecekle ilgili planlarımda çok önemli bir yer tutar
V29	Bu kent, günlük yaşamımda çok önemli bir yer tutuyor
V30	Düzce'de iken mutlu oluyorum

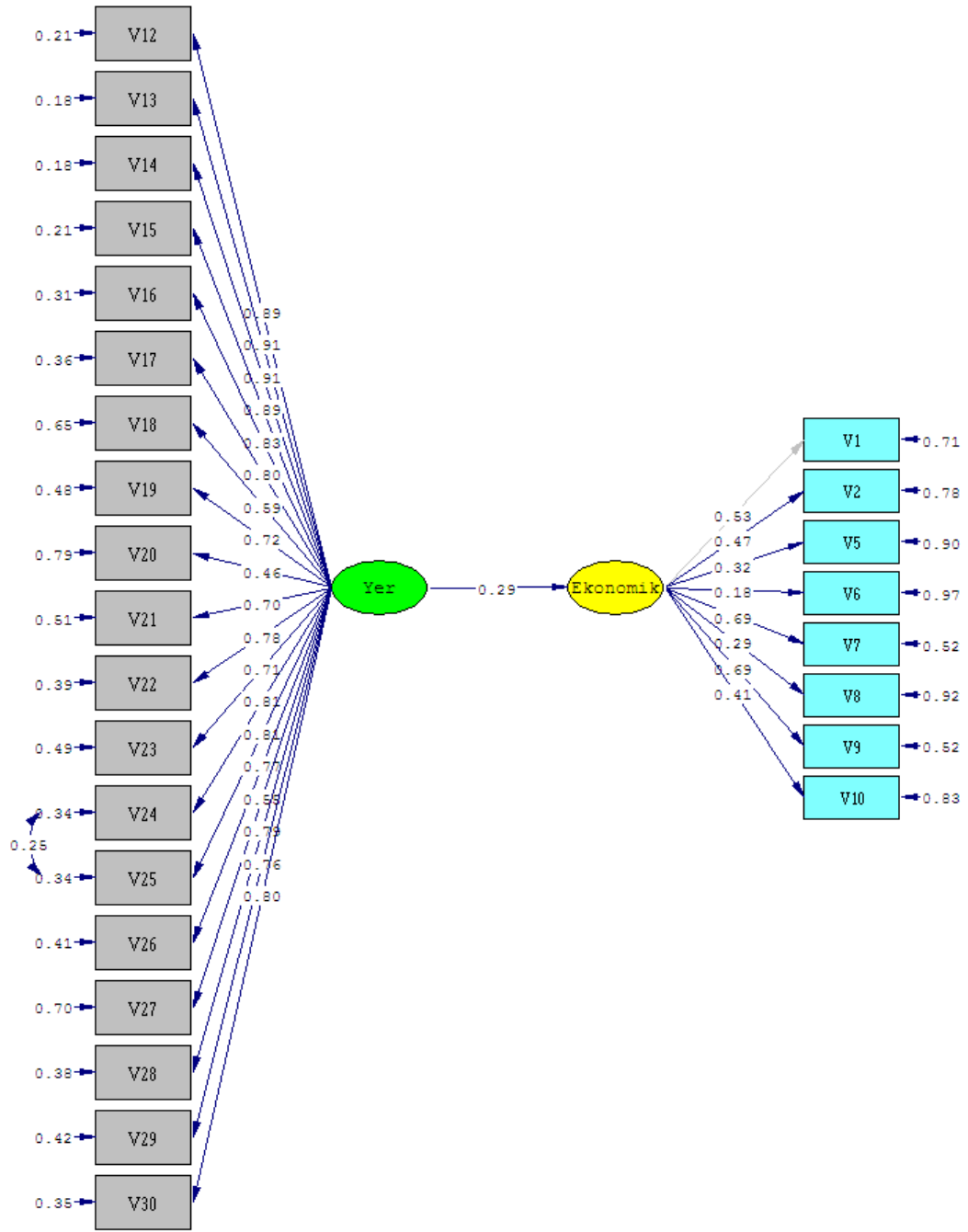
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre öncelikle t değerlerin manidarlık düzeyine bakılarak gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, V3 (Düzce'de fakirlik problem oluşturmakta), V4 (Ay sonunda

faturaları ödemek zor) ve V11 (Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir) maddelerinin manidar bir t değeri vermediği görülmüştür. Aynı maddelerin hata varyanslarının da yüksek olduğu göz önüne alındığında bu maddelerin analiz dışı bırakılmasına karar verilmiştir. Bu maddelerin analiz dışı bırakılmasından sonra yinelemeye devam edildiğinde, V24 (Düzce'yi memleketim olarak görüyorum) ve V25 (Kendimi Düzceli olarak görüyorum) arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı belirlenmiş ve bu modifikasyonun da yapılmasıyla Şekil 3.20.'de görülen yol şeması oluşturulmuştur. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.27.'de verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, modelin sonuçlarının kabul edilebilir uyum değerleri içinde olduğu görülmüş, modelin uyum ölçütlerinden 6 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.27. H3 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	1819,72/321=5,66
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,100
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,099
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,063
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,95
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,95
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,96
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,78
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,74

Şekil 3.20.'de görüldüğü gibi, yer bağlılığı ve ekonomik çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,29 olarak tahmin edilmiştir. Yer bağlılığı gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, sosyal çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,29'luk bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle, bireylerin yer bağlılığı arttıkça, ekonomik çevre kalitesi algılarının da artacağı yorumu yapılabilir.

Chi-Square=1819.72, df=321, P-value=0.00000, RMSEA=0.100

Şekil 3.20. H3 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H4: Bireyler bir yerle ilgili bellekleri güçlendikçe, o yerin fiziksel çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, yer bağlılığı bağımsız gizil değişken, fiziksel çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.3. ve Çizelge 3.15.'te gösterilen açımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.3.'te fiziksel çevre kalitesini açıklayan 24 adet madde, Çizelge 3.15.'te ise belleği açıklayan 5 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.28.'de sıralanmıştır.

Çizelge 3.28. Gözlenen Değişkenlerin H4 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Fiziksel Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de hava kirliliğinin önemli bir problem olduğunu düşünüyorum
V2	Düzce'de çevresel gürültü önemli bir problem
V3	Bu kentte trafik oldukça rahatsız edici
V4	Düzce'de çöpler düzenli depolanıyor
V5	Yapılarda rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kullanımı yeterli
V6	Kent içerisindeki yapıların izolasyonu iyi
V7	Yapılar enerji tasarrufu sağlayacak şekilde konumlandırılmış (rüzgar perdeleri, güney yönlenme)
V8	Kent içindeki cadde ve yapılar güzel
V9	Kent içindeki meydan, park ve bahçe gibi kamusal alanlar yeterli
V10	Konutlar deprem açısından güvenli
V11	Bina yükseklikleri ile binalar arasındaki boşluklar orantısız
V12	Kent içinde yeşil alanlar dengeli dağılmış
V13	Kent etrafında piknik ve yürüyüş alanları gibi açık alanlar yeterli
V14	Çocukların rahatça oynayabilecekleri park yok
V15	Yeşil alanlar iyi donanımlı
V16	Bisiklet kullanımına uygun düzenlenmiş bir kent
V17	Park yerleri ve otoparklar yetersiz
V18	Park halindeki arabalar yürümeyi zorlaştırıyor
V19	Bu kent engelli insanların ulaşımı için uygun
V20	Toplu taşıma araçları düşük kalitede
V21	Toplu taşıma seferleri arasındaki süre çok fazla
V22	Toplu taşıma için alternatifler yeterli
V23	Toplu taşıma kentin çevresi ile iyi bağlantı kurulmasını sağlıyor
V24	Otobüs duraklarının dağılımı iyi
Bellek Kavramına İlişkin Maddeler	
V25	Bu kenti o kadar çok iyi tanıyorum ki çok eski bir fotoğrafını bile görsem tanırım
V26	Bu kente içten bir bağlılık hissediyorum; çünkü burasıyla ilgili pek çok anım var
V27	Düzce'nin deprem öncesine ait yapılaşmasını ve düzenini hatırlıyorum
V28	Bu kentteki pek çok şey bana geçmişimi hatırlatıyor
V29	Düzce'nin geçmişi ile ilgilenmiyorum

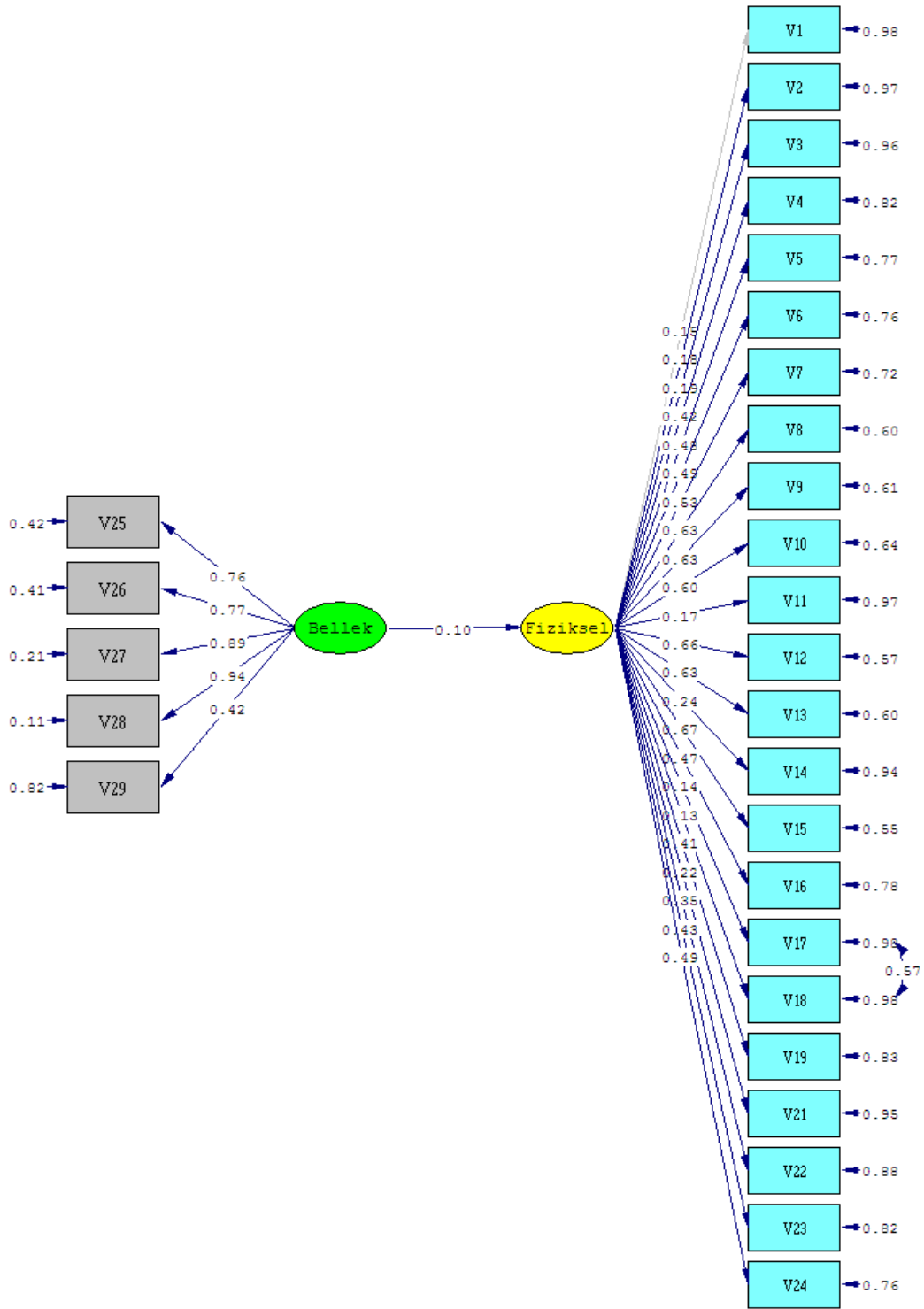
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerin manidarlık düzeyine bakılarak gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, bellek ve fiziksel çevre kalitesi gizil değişkenleri ile, V20 (Toplu taşıma araçları düşük kalitede) maddesinin manidar bir t değeri vermediği görülmüştür.

V20 maddesinin hata varyansının da yüksek olduğu göz önüne alındığında, bu maddenin analiz dışı bırakılmasına karar verilmiştir. Bu maddenin analiz dışı bırakılmasından sonra yinelemeye/tekrara devam edildiğinde, V17 (Düzce'yi memleketim olarak görüyorum) ve V18 (Kendimi Düzceli olarak görüyorum) arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı belirlenmiş ve bu modifikasyonun da yapılmasıyla Şekil 3.21.'de görülen yol şeması oluşturulmuştur. Ancak tüm tekrarlara rağmen, elde edilen bu son modelde bellek ve fiziksel çevre kalitesi gizil değişkenleri arasında manidar bir t değeri elde edilememiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, modelin sonuçlarında 3 adet uyum indeksinin kabul edilebilir uyum değerleri içinde olduğu görülmüştür (Çizelge 3.29.).

Çizelge 3.29. H4 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	1621,36/347=4,67
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,088
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,13
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,085
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,82
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,84
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,85
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,80
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,77

Şekil 3.21.'de görüldüğü gibi, bellek ve fiziksel çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,10 olarak tahmin edilmiştir. Bellek gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, fiziksel çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,10'luk bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle, bireylerin yer bağlılığı arttıkça fiziksel çevre kalitesi algılarının da artacağı yorumu yapılabilir.

Chi-Square=1621.36, df=347, P-value=0.00000, RMSEA=0.088

Şekil 3.21. H4 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H5: Bireyler bir yerle ilgili bellekleri güçlendikçe, o yerin sosyal çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, bellek bağımsız gizil değişken, sosyal çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.6. ve Çizelge 3.15.'te gösterilen açılımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.6.'da sosyal çevre kalitesini açıklayan 27 adet madde, Çizelge 3.15.'te ise belleği açıklayan 5 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.30.'da sıralanmıştır.

Çizelge 3.30. Gözlenen Değişkenlerin H5 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

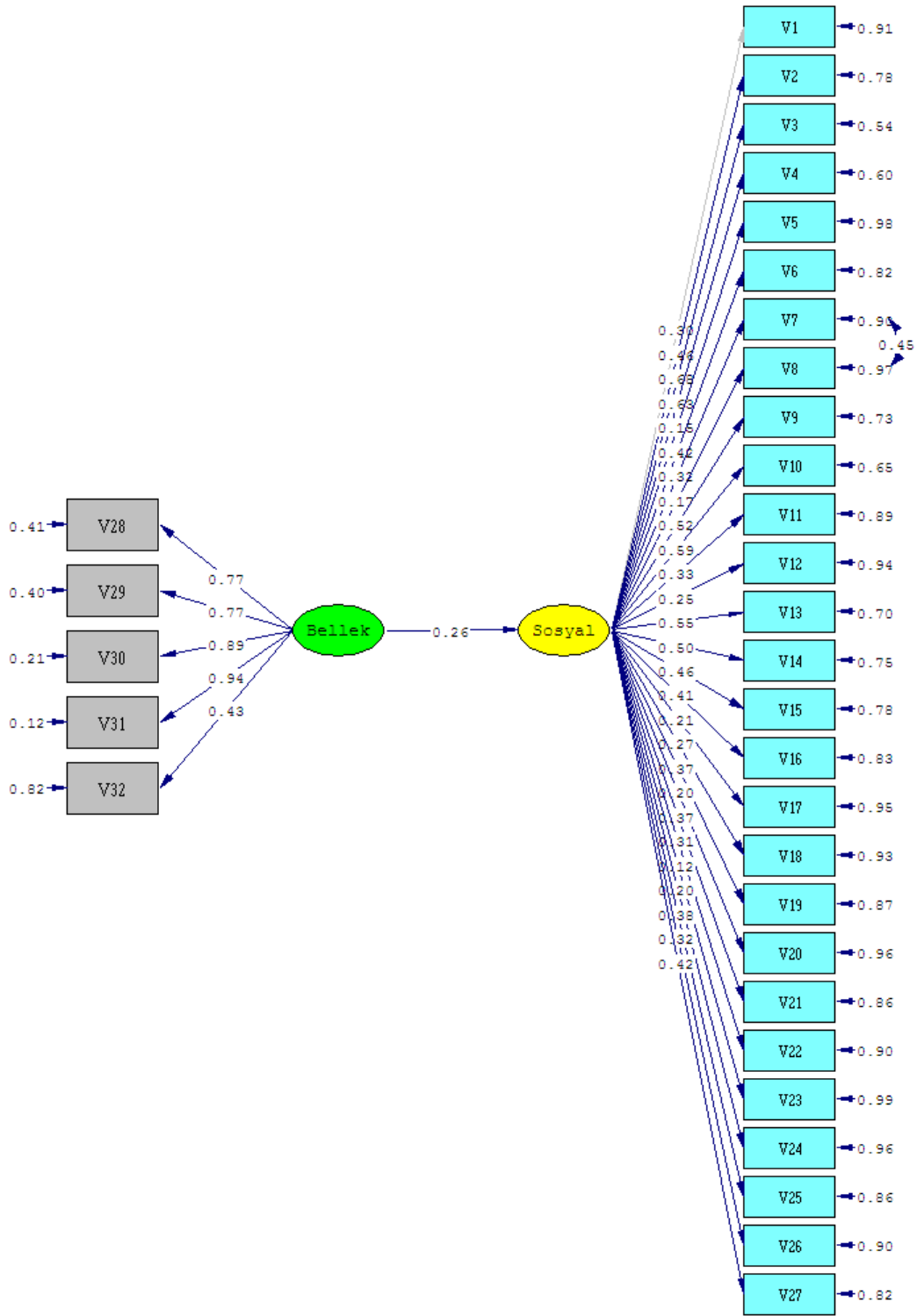
Sosyal Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de Düzceli olmayan insanların da yaşaması güzel
V2	Düzce'ye dışarıdan gelenler kent ile uyum sağlamaktalar
V3	İnsanlar içten ve samimi
V4	İnsanlar birbirlerine saygılılar
V5	İnsanlar yalnız olmaya eğilimliler
V6	Düzce'de insanları tanımak kolay
V7	Aile hekimliği hizmetleri yetersiz
V8	Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz
V9	Kent içindeki çoğu insan güvenilir
V10	Kentte kendimi güvende hissediyorum
V11	Gece dışarı çıkmak tehlikeli
V12	Yeşil alanlar çoğu zaman kötü insanlar tarafından kullanılmakta
V13	Halk, kent yönetimi ile irtibata geçtiğinde yeterli derecede ilgi görüyor
V14	Kentle ilgili kararlarda halkın görüşü alınmıyor
V15	Kentle ilgili sosyal faaliyetlere halk gönüllü olarak katılıyor
V16	Okulların sunduğu eğitim ve öğretim kalitesi yeterlidir
V17	Okullara yürüyerek kolayca ulaşıyor
V18	Okul binaları dayanıklı ve donanımlı değil
V19	Düzce'de üniversite sınavlarında öğrencilerin başarısı iyi
V20	Ekipman ve altyapı açısından spor sahaları yetersiz
V21	Konser salonları, tiyatro, müze ve kütüphaneler yeterli
V22	Kültürel faaliyetler çok sık yapılmakta
V23	Bu kent ulusal/uluslararası kültürel faaliyetler için donanımlı değil
V24	Kentliler için eğlendirici aktiviteler yetersiz
V25	Gençlerin boş zamanlarını geçirebileceği mekanlar var
V26	Bu kentte sinema salonları iyidir
V27	Kütüphaneler kentlilerin ihtiyaçları için yeterli
Bellek Kavramına İlişkin Maddeler	
V28	Bu kenti o kadar çok iyi tanıyorum ki çok eski bir fotoğrafını bile görsem tanırım
V29	Bu kente içten bir bağlılık hissediyorum; çünkü burasıyla ilgili pek çok anım var
V30	Düzce'nin deprem öncesine ait yapılaşmasını ve düzenini hatırlıyorum
V31	Bu kentteki pek çok şey bana geçmişimi hatırlatıyor
V32	Düzce'nin geçmişi ile ilgilenmiyorum

Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerinin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, tüm t değerlerinin manidar düzeyde olduğu gözlenmiştir. Ancak modifikasyon önerilerine bakıldığında, V7 (Aile hekimliği hizmetleri yetersiz) ve V8 (Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz) maddeleri arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı belirlenmiş ve bu modifikasyonun da yapılmasıyla Şekil 3.22.'de görülen yol şeması elde edilmiştir. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.31.'de verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, model manidar bir t değeri vermekle birlikte, modelin sonuçlarında uyum indekslerinde 2 tanesinin kabul edilebilir uyum değerleri içinde olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 3.31. H5 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	2706,34/461=5,87
RMSEA	0<RMSEA<0,05	0,05<RMSEA<0,10	0,10
RMR	0<RMR<0,05	0,05<RMR<0,10	0,13
SRMR	0<SRMR<0,05	0,05<SRMR<0,10	0,091
NFI	0,95<NFI<1	0,90<NFI<0,95	0,75
NNFI	0,97<NNFI<1	0,95<NNFI<0,97	0,78
CFI	0,97<CFI<1	0,95<CFI<0,97	0,80
GFI	0,95<GFI<1	0,90<GFI<0,95	0,74
AGFI	0,90<AGFI<1	0,85<AGFI<0,90	0,70

Şekil 3.22.'de görüldüğü gibi bellek ve sosyal çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,26 olarak tahmin edilmiştir. Bellek gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, sosyal çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,26'lık bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle, bireylerin bir yere ait bellekleri güçlendikçe, o yerin sosyal çevresini daha kaliteli bulacakları yorumu yapılabilir.

Chi-Square=2706.34, df=461, P-value=0.00000, RMSEA=0.102

Şekil 3.22. H5 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H6: Bireyler bir yerle ilgili bellekleri güçlendikçe, o yerin ekonomik çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, bellek bağımsız gizil değişken, ekonomik çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.9. ve Çizelge 3.15.'te gösterilen açılımlı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.9.'da ekonomik çevre kalitesini açıklayan 11 adet madde, Çizelge 3.15.'te ise belleği açıklayan 5 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.32.'de sıralanmıştır.

Çizelge 3.32. Gözlenen Değişkenlerin H6 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Ekonomik Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de iyi bir iş bulmak kolay
V2	Düzce'de iş kurmak kolay
V3	Düzce'de fakirlik problem oluşturmakta
V4	Ay sonunda faturaları ödemek zor
V5	Uygun fiyatta iyi bir ev kiralanabilir
V6	Uygun fiyatta iyi bir ev satın alınamaz
V7	Kent içindeki mağazalarda her şey bulunur
V8	Her çeşit mağaza/dükkan bulunmamaktadır
V9	Mağaza/dükkanların dağılımları iyi
V10	Kentte organik ürünlerin satış ve pazarlaması iyi
V11	Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir
Bellek Kavramına İlişkin Maddeler	
V12	Bu kenti o kadar çok iyi tanıyorum ki çok eski bir fotoğrafını bile görsem tanırım
V13	Bu kente içten bir bağlılık hissediyorum; çünkü burasıyla ilgili pek çok anım var
V14	Düzce'nin deprem öncesine ait yapılaşmasını ve düzenini hatırlıyorum
V15	Bu kentteki pek çok şey bana geçmişimi hatırlatıyor
V16	Düzce'nin geçmişi ile ilgilenmiyorum

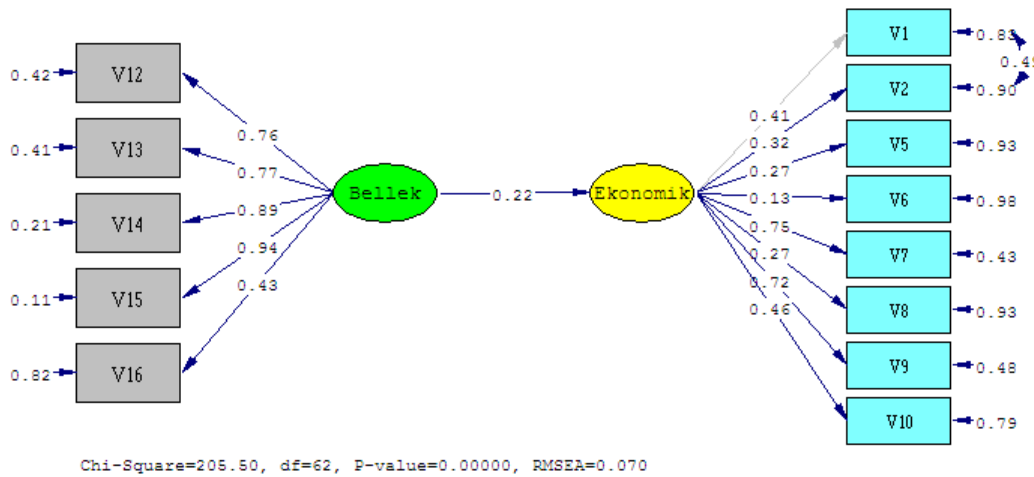
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerinin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, tüm t değerlerinin manidar düzeyde olduğu gözlenmiştir. Ancak modifikasyon önerilerine bakıldığında, V1 (Düzce'de iyi bir iş bulmak kolay) ve V2 (Düzce'de iş kurmak kolay) maddeleri arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı belirlenmiştir. Bu modifikasyonun da yapılmasıyla V3 (Düzce'de fakirlik problem oluşturmakta), V4 (Ay sonunda faturaları ödemek zor) ve V11 (Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir) maddelerin t değerleri düşmüştür. Bu nedenle bu maddeler modelden çıkartılmış ve böylece Şekil 3.23.'te görülen yol şeması elde edilmiştir. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.33.'te verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart

değerler karşılaştırıldığında, modelin uyum ölçütlerinden 8 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.33. H6 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	205,50/62=3,31
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,070
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,094
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,062
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,93
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,93
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,95
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,94
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,91

Şekil 3.23.'te görüldüğü gibi bellek ve ekonomik çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,22 olarak tahmin edilmiştir. Bellek gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, ekonomik çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,22 lik bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle, bireylerin bir yere ait bellekleri güçlendikçe, o yerin ekonomik çevresini daha kaliteli bulacakları yorumu yapılabilir.

Şekil 3.23. H6 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H7: Bireyler bir yerle ilgili imgeleri güçlendikçe, o yerin fiziksel çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, imge bağımsız gizil değişken, fiziksel çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.3. ve Çizelge 3.18.'de gösterilen açılımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.3.'te fiziksel çevre kalitesini açıklayan 24 adet madde, Çizelge 3.18.'de ise imgeyi açıklayan 4 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.34.'te sıralanmıştır.

Çizelge 3.34. Gözlenen Değişkenlerin H7 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Fiziksel Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de hava kirliliğinin önemli bir problem olduğunu düşünüyorum
V2	Düzce'de çevresel gürültü önemli bir problem
V3	Bu kentte trafik oldukça rahatsız edici
V4	Düzce'de çöpler düzenli depolanıyor
V5	Yapılarda rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kullanımı yeterli
V6	Kent içerisindeki yapıların izolasyonu iyi
V7	Yapılar enerji tasarrufu sağlayacak şekilde konumlandırılmış (rüzgar perdeleri, güney yönelme)
V8	Kent içindeki cadde ve yapılar güzel
V9	Kent içindeki meydan, park ve bahçe gibi kamusal alanlar yeterli
V10	Konutlar deprem açısından güvenli
V11	Bina yükseklikleri ile binalar arasındaki boşluklar orantısız
V12	Kent içinde yeşil alanlar dengeli dağılmış
V13	Kent etrafında piknik ve yürüyüş alanları gibi açık alanlar yeterli
V14	Çocukların rahatça oynayabilecekleri park yok
V15	Yeşil alanlar iyi donanımlı
V16	Bisiklet kullanımına uygun düzenlenmiş bir kent
V17	Park yerleri ve otoparklar yetersiz
V18	Park halindeki arabalar yürümeyi zorlaştırıyor
V19	Bu kent engelli insanların ulaşımı için uygun
V20	Toplu taşıma araçları düşük kalitede
V21	Toplu taşıma seferleri arasındaki süre çok fazla
V22	Toplu taşıma için alternatifler yeterli
V23	Toplu taşıma kentin çevresi ile iyi bağlantı kurulmasını sağlıyor
V24	Otobüs duraklarının dağılımı iyi
İmge Kavramına İlişkin Maddeler	
V25	Bu kentin kabataslak bir haritasını zihnimde canlandırabiliyorum
V26	Kentte benim için mimari özellikleri ile anlamı olan yerler var
V27	Kentte benim için sosyal ve psikolojik açıdan anlamı olan yerler var
V28	Bu kentin kültürel yapısı, mimari özellikleri beni ilgilendirmiyor

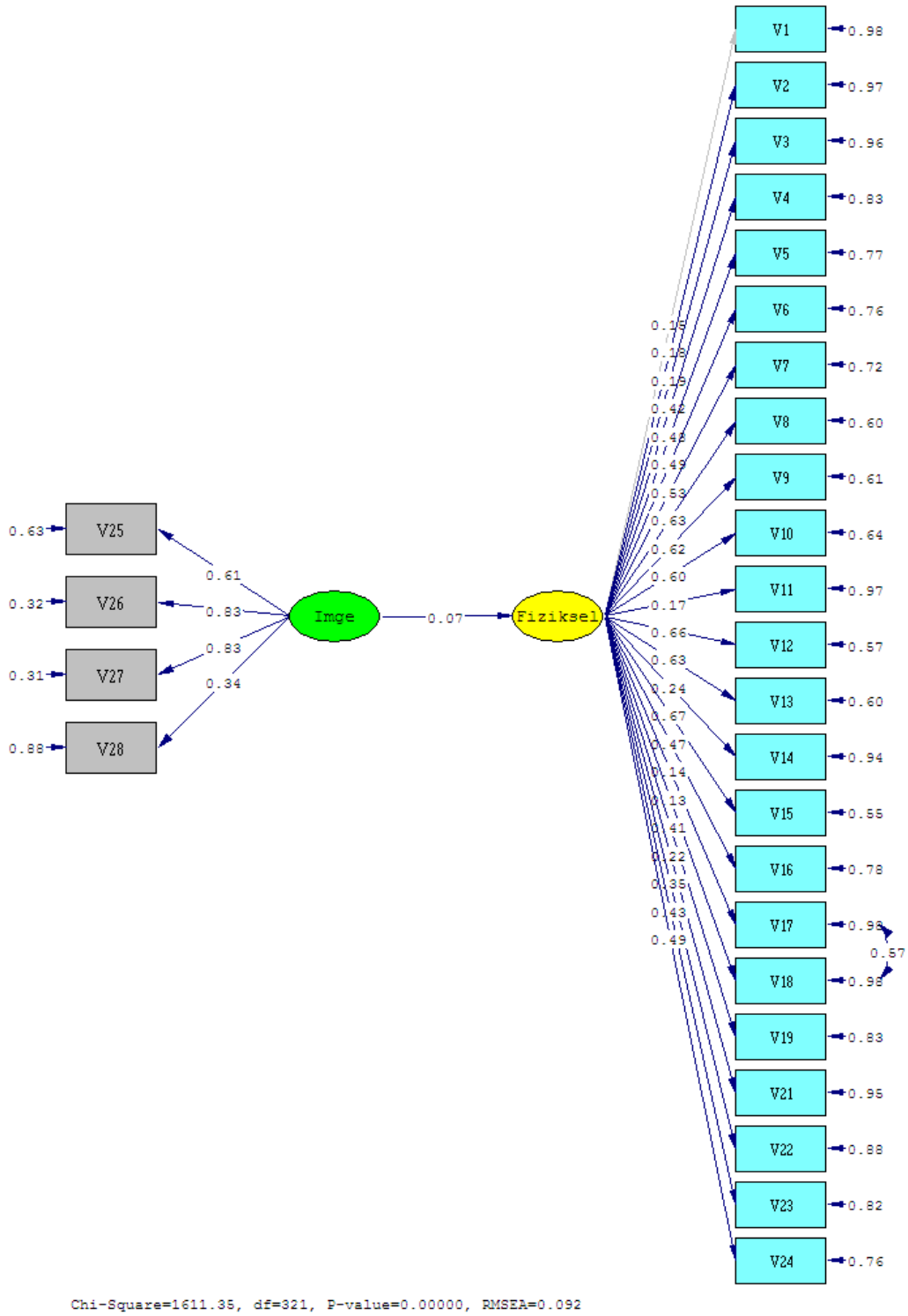
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, imge ve fiziksel gizil değişkenleri ile V20 (Toplu taşıma araçları düşük kalitede) maddesinin manidar bir t değeri vermediği görülmüştür. V20

maddesinin hata varyansının da yüksek olduğu göz önüne alındığında, bu maddenin analiz dışı bırakılmasına karar verilmiştir. Bu maddenin analiz dışı bırakılmasından sonra yinelemeye devam edildiğinde V17 (Düzce'yi memleketim olarak görüyorum) ve V18 (Kendimi Düzceli olarak görüyorum) arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı belirlenmiş ve bu modifikasyonun da yapılmasıyla Şekil 3.24.'te görülen yol şeması oluşturulmuştur. Ancak tüm yinelemelere rağmen, elde edilen bu son modelde İmge ve Fiziksel gizil değişkenleri arasında manidar bir t değeri elde edilememiştir. Modelin uyumu hakkında analiz sonuçları Çizelge 3.35.'te verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, modelin uyum ölçütlerinden 2 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.35. H7 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	1611,35/321=5,019
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,092
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,14
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,089
NFI	$0,95 \leq NFI < 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,79
NNFI	$0,97 \leq NNFI < 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,82
CFI	$0,97 \leq CFI < 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,83
GFI	$0,95 \leq GFI < 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,80
AGFI	$0,90 \leq AGFI < 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,76

Şekil 3.24'te görüldüğü gibi, imge ve fiziksel çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,07 olarak tahmin edilmiştir. İmge gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, fiziksel çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,07 lik bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle bireylerin bir yere ait imgeleri güçlendikçe o yerin fiziksel çevresini daha kaliteli bulacakları yorumu yapılabilir.

Şekil 3.24. H7 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H8: Bireyler bir yerle ilgili imgeleri güçlendikçe, o yerin sosyal çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, imge bağımsız gizil değişken, sosyal çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.6. ve Çizelge 3.18.'de gösterilen açımlayıcı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.6.'da sosyal çevre kalitesini açıklayan 27 adet madde, Çizelge 3.18.'de ise imgeyi açıklayan 4 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.36.'da sıralanmıştır.

Çizelge 3.36. Gözlenen Değişkenlerin H8 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Sosyal Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de Düzceli olmayan insanların da yaşaması güzel
V2	Düzce'ye dışarıdan gelenler kent ile uyum sağlamaktalar
V3	İnsanlar içten ve samimi
V4	İnsanlar birbirlerine saygılılar
V5	İnsanlar yalnız olmaya eğilimliler
V6	Düzce'de insanları tanımak kolay
V7	Aile hekimliği hizmetleri yetersiz
V8	Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz
V9	Kent içindeki çoğu insan güvenilir
V10	Kentte kendimi güvende hissediyorum
V11	Gece dışarı çıkmak tehlikeli
V12	Yeşil alanlar çoğu zaman kötü insanlar tarafından kullanılmakta
V13	Halk, kent yönetimi ile irtibata geçtiğinde yeterli derecede ilgi görüyor
V14	Kentle ilgili kararlarda halkın görüşü alınmıyor
V15	Kentle ilgili sosyal faaliyetlere halk gönüllü olarak katılıyor
V16	Okulların sunduğu eğitim ve öğretim kalitesi yeterlidir
V17	Okullara yürüyerek kolayca ulaşılıyor
V18	Okul binaları dayanıklı ve donanımlı değil
V19	Düzce'de üniversite sınavlarında öğrencilerin başarısı iyi
V20	Ekipman ve altyapı açısından spor sahaları yetersiz
V21	Konser salonları, tiyatro, müze ve kütüphaneler yeterli
V22	Kültürel faaliyetler çok sık yapılmakta
V23	Bu kent ulusal/uluslararası kültürel faaliyetler için donanımlı değil
V24	Kentliler için eğlendirici aktiviteler yetersiz
V25	Gençlerin boş zamanlarını geçirebileceği mekanlar var
V26	Bu kentte sinema salonları iyidir
V27	Kütüphaneler kentlilerin ihtiyaçları için yeterli
İmge Kavramına İlişkin Maddeler	
V28	Bu kentin kabataslak bir haritasını zihnimde canlandırabiliyorum
V29	Kentte benim için mimari özellikleri ile anlamı olan yerler var
V30	Kentte benim için sosyal ve psikolojik açıdan anlamı olan yerler var
V31	Bu kentin kültürel yapısı, mimari özellikleri beni ilgilendirmiyor

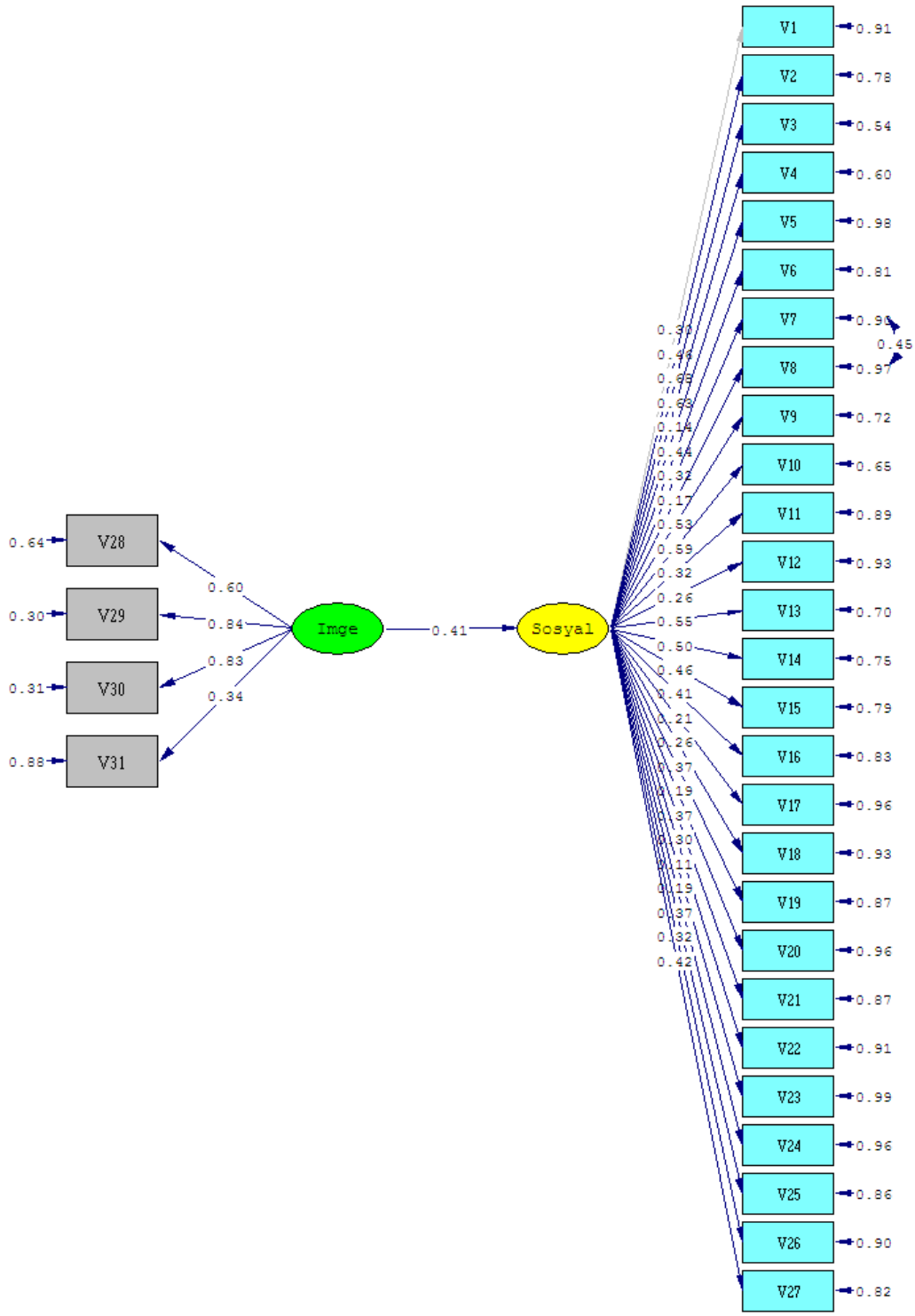
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerinin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, tüm t değerlerinin manidar düzeyde olduğu gözlenmiştir. Ancak

modifikasyon önerilerine bakıldığında, V7(Aile hekimliği hizmetleri yetersiz) ve V8 (Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz) maddeleri arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı görülmüş ve bu modifikasyonun da yapılmasıyla Şekil 3.25.'te görülen yol şeması elde edilmiştir. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.37.'de verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart değerler karşılaştırıldığında, modelin uyum ölçütlerinden 1 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.37. H8 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	2700,70/431=6,26
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,106
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,14
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,096
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,71
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,74
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,75
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,72
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,68

Şekil 3.25.'te görüldüğü gibi imge ve sosyal çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,41 olarak tahmin edilmiştir. İmge gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, sosyal çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,41'lik bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle, bireylerin imgeleri arttıkça sosyal çevre kalitesi algılarının da artacağı yorumu yapılabilir.

Chi-Square=2700.70, df=431, P-value=0.00000, RMSEA=0.106

Şekil 3.25. H8 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

H9: Bireyler bir yerle ilgili imgeleri güçlendikçe, o yerin ekonomik çevre kalitesinin daha iyi olduğunu düşünürler.

Bu hipotezde, imge bağımsız gizil değişken, ekonomik çevre kalitesi ise bağımlı gizil değişken olarak yer almaktadır. Bu hipotezin test edilebilmesi için daha önceki bölümlerde Çizelge 3.9. ve Çizelge 3.18.'de gösterilen açılımlı faktör analizlerinden yararlanılmıştır. Çizelge 3.9.'da ekonomik çevre kalitesini açıklayan 11 adet madde, Çizelge 3.18.'de ise imgeyi açıklayan 4 adet madde bulunmuştur. Bu maddelerin anket formundaki madde karşılıkları Çizelge 3.38.de sıralanmıştır.

Çizelge 3.38. Gözlenen Değişkenlerin H9 Hipotezi İçin Madde Karşılıkları.

Ekonomik Çevre Kalitesine İlişkin Maddeler	
V1	Düzce'de iyi bir iş bulmak kolay
V2	Düzce'de iş kurmak kolay
V3	Düzce'de fakirlik problem oluşturmakta
V4	Ay sonunda faturaları ödemek zor
V5	Uygun fiyatta iyi bir ev kiralanabilir
V6	Uygun fiyatta iyi bir ev satın alınamaz
V7	Kent içindeki mağazalarda her şey bulunur
V8	Her çeşit mağaza/dükkan bulunmamaktadır
V9	Mağaza/dükkanların dağılımları iyi
V10	Kentte organik ürünlerin satış ve pazarlaması iyi
V11	Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir
İmge Kavramına İlişkin Maddeler	
V12	Bu kentin kabataslak bir haritasını zihnimde canlandırabiliyorum
V13	Kentte benim için mimari özellikleri ile anlamı olan yerler var
V14	Kentte benim için sosyal ve psikolojik açıdan anlamı olan yerler var
V15	Bu kentin kültürel yapısı, mimari özellikleri beni ilgilendirmiyor

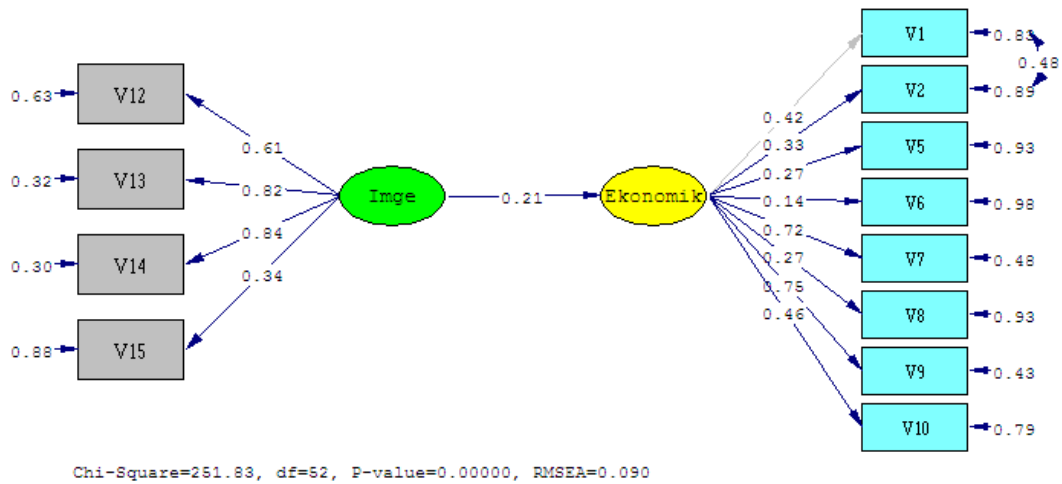
Önerilen model doğrultusunda yapılan analize göre, öncelikle t değerlerinin manidarlık düzeyine bakılarak, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumları kontrol edildiğinde, tüm t değerlerinin manidar düzeyde olduğu gözlenmiştir. Ancak modifikasyon önerilerine bakıldığında, V1 (Düzce'de iyi bir iş bulmak kolay) ve V2 (Düzce'de iş kurmak kolay) maddeleri arasında yapılacak modifikasyonun χ^2 değerine katkı sağlayacağı anlaşılmıştır. Bu modifikasyonun da yapılmasıyla, V3 (Düzce'de fakirlik problem oluşturmakta), V4 (Ay sonunda faturaları ödemek zor) ve V11 (Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir) maddelerin t değerleri düşmüştür. Bu nedenle bu maddeler modelden çıkartılmış ve böylece Şekil 3.26.'da görülen yol şeması elde edilmiştir. Modelin uyumuna ilişkin analiz sonuçları ise Çizelge 3.39.'da verilmiştir. Önerilen modelin uyum ölçütleri sonuçları ile standart

değerler karşılaştırıldığında, modelin uyum ölçütlerinden 5 tanesinin kabul edilebilir ya da iyi uyum ölçütleri içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.39. H9 Hipotezine İlişkin Modelin Uyum Değerleri.

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$	$\chi^2/sd \leq 5$	251,83/52=4,84
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,090
RMR	$0 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,10$	0,12
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 < SRMR \leq 0,10$	0,076
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,84
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$	0,83
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,87
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,92
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,88

Şekil 3.26.'da görüldüğü gibi, imge ve ekonomik çevre kalitesi değişkenleri arasındaki ilişki katsayısı 0,21 olarak tahmin edilmiştir. İmge gizil değişkenindeki 1 birimlik bir artış, ekonomik çevre kalitesi bağımlı gizil değişkenini 0,21'lik bir artışla etkilemektedir. Bu katsayılar pozitif ve %5 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu katsayılardan hareketle, bireylerin imgeleri arttıkça, ekonomik çevre kalitesi algılarının da artacağı yorumu yapılabilir.

Şekil 3.26. H9 Hipotezi İçin Önerilen Modelin Yol Diyagramı.

3.2. TARTIŞMA

Fiziksel çevre kalitesi algısı haritasına göre, 1999 depremi öncesi mücavir alan sınırları içerisinde kalan eski mahallelerde kalite algısının daha yüksek olmasının nedeni, fiziksel altyapının ve çevrenin uzun yıllar içerisinde diğer mahallelere göre daha bakımlı bir yapıya kavuşması ve belediye hizmetlerine kolay erişim sağlanması olabilir. Kentin kuzeydoğusunda kalan Çamlıevler, Güzelbahçe, Demetevler, Bahçelievler, Esentepe ve Yeşiltepe Mahallelerinde kalite algısının daha yüksek olmasının nedeni ise, 1999 depremi sonrasında planlı yapılaşmaya gidilmesidir.

Sosyal çevre kalite algısını etkileyen birçok neden bulunmakla birlikte, sosyal çevreyi oluşturan yapılar belli bir zaman içerisinde oluşmaktadır. Bu yüzden eski kent dokusu içerisinde bulunan mahallelerde kente yönelik sosyal çevre kalitesinin daha yüksek bulunması beklenen bir sonuç olmuştur. Bunun da nedenleri arasında sosyal olanaklara kolay erişimin ve zaman içerisinde gelişen sosyal bağların etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Kent merkezinde bulunan mahallelerde diğer mahallelere göre kira değerlerinin yüksek olması ve otopark ücreti gibi giderlerin bulunması bu durumun bir nedeni olarak gösterilebilir.

Kentin toplam yaşam kalitesi algısına ilişkin ortaya çıkan bu değer, ortalama bir değer olmakla birlikte, kente ilişkin yaşam kalitesi verisini en iyi sunan haritadır. 2008 yılında tamamlanan toplu konut projelerinin de bulunduğu Karahacımusca ve Körpeşler mahallelerinde, kentsel yaşam kalitesi algısının düşük çıkmasının alt yapı ve donatı yetersizliği, sosyal ilişkilerin henüz gelişmemiş olması, ulaşım problemleri gibi nedenleri olabileceği düşünülmektedir. Daha sonraki çalışmalar için bu mahallelerde daha büyük örneklem gruplarıyla çalışılması ve detaylı bir analiz yapılması önerilmektedir.

Sampson ile Mesch ve Manor'a göre, insanların yaşadıkları ortamlarda kurdukları arkadaşlık ilişkileri, o yere olan bağlılıklarını artırmaktadır (BROWN ve ark., 2003). Bu nedenle daha eski yerleşimlerde gelişen arkadaşlık ve komşuluk ilişkileri düşünüldüğünde, eski kent merkezinde bağlılığın yüksek çıkması beklenen bir sonuçtur.

Yer bağıllığı haritasına benzer şekilde bellek ve imge haritaları da eski kent merkezinde bu algıların daha güçlü olduğunu göstermektedir. LEWICKA (2008), kentsel belleğin bir bileşeninin kentsel hatırlatıcılar olduğunu öne sürerek kentin geçmişine atıfta bulunmaktadır. Bellek denilen olgunun var olabilmesi için kentin belli bir geçmişe sahip olabilmesi gerekmektedir.

Yer, bellek ve imge algısı için bulunan değerlerin ortalaması ile elde edilen haritaya göre, kentin kalite algısını en yüksek olarak algılayan mahallelerin, daha kırsal özellik taşıyan, göç ve yeni yerleşim alanları gibi etmenler ile mahalle dokusunun henüz bozulmadığı mahalleler olması, bu mahallelerde oturan insanların kökleşmişlik ve bağlılık hissine sahip olması ile açıklanabilir.

Fiziksel çevre kalitesinin algılanmasında, kent planlamanın aktörleri olarak nitelenen üç grup (halk, yönetim, uzman) arasındaki görüş farklılığının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Kent halkı, kendi sosyo-kültürel seviyesine göre beklentilerini ve kentin fiziksel yapılanmasında gördüğü eksiklikleri dile getirirken, kent yöneticileri kendi yaptıkları kentsel hizmetleri yeterli görme eğiliminde olmaktadır. Üniversitedeki akademisyenlerden oluşan uzmanlar ise daha nesnel bir eğilimde olup, eksiklikleri siyasi kaygılar olmaksızın bilimsel yaklaşımlara bağlı olarak dile getirmektedirler.

Cinsiyete göre fiziksel çevre kalitesine ilişkin faktörlerden sadece erişilebilirlik faktörünün cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve erkeklerin kenti kadınlara göre daha erişilebilir gördüğü belirlenmiştir (Çizelge 3.4.). TALEN (2002), erişilebilirlik algısının sosyo-ekonomik yapı, yaş ve cinsiyet gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini, FADDA ve JIRON (1999) da kentsel yaşam kalitesi algısında cinsiyet rolüne değinerek algısal farklılıkları belirtmişlerdir. Ancak, BONAIUTO ve ark. (1999), yaptıkları çalışmada fiziksel çevrenin kalite algısının cinsiyete göre bir farklılık göstermediğini bulmuşlardır. PARKS ve ark. (2002) ise benzer bir çalışmayı mahalle ölçeğinde yaptığında erkeklerin, kadınlara göre kalite algılarının daha düşük olduğunu belirlemişlerdir.

Yaş ile birlikte yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen, erişilebilirlik, engelsiz ulaşım ve toplu taşıma faktörlerinin algılanması arasında pozitif bir ilişkinin bulunduğu bu çalışmayı destekler biçimde, BONAIUTO ve ark. (1999) ile PARKS ve ark. (2002) yaş ile yapıların estetik değerlerinin algılanması arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu

öne sürmüştür. Ilmonen ile Chawla ise kentsel yeşil alanların ergen gençlerin algılarında pozitif etkiye sahip olduğunu belirtmiştir (MAKINEN VE TYRVAINEN, 2008).

Öğrenim durumuna göre, fiziksel çevrenin kalite algısı birçok faktör üzerinde etkili olmuştur. Sadece engelsiz ulaşım ve toplu taşıma faktörleri ile ilişkili bulunmayan öğrenim durumu genel olarak öğrenim durumu ile ters orantılı bulunmuştur. Öğrenim durumu arttıkça, insanların çevre bilinci artmakta ve buna göre beklentileri de artmaktadır. Beklentilerin ve bilinç düzeyinin artması ise aksaklıkların/eksikliklerin fark edilmesine, dolayısıyla düşük kalite algısına neden olmaktadır.

Fiziksel çevre kalitesine ilişkin görüşlerin, gelir grupları arasında yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörü açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama gelir seviyesi 500-999 TL ve 1000-1999 TL olan bireylerin, 500 TL ve altı gelire sahip olanlara göre kenti, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörü açısından daha kaliteli bulduğu anlaşılmıştır (Çizelge 3.4.). Korelasyon analizlerine göre ise, gelir seviyesinin erişilebilirlik faktörü algısıyla doğru orantılı, kent içi boşluklara ilişkin kalite faktörü algısıyla ise ters orantılı olduğu görülmektedir (Çizelge 3.5.). Kent içi boşluklar faktörü ile gelir seviyesinin ters orantılı bulunmasının nedeni, belli bir gelir seviyesi üzerindeki insanların motorlu araç sahibi olmaları ve kent içi boşluklara daha çok gereksinim duymaları olarak düşünülebilir. BONAIUTO ve ark. (1999) ile PARKS ve ark. (2002), sosyo ekonomik durum ile yapıların estetiği, yeşil alanların kalite algısı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu öne sürmüştür. Ayrıca, PACIONE (2003), fiziksel çevre kalitesinin algılanmasında insanların gelir durumunun önemli bir faktör olduğunu belirtmiştir.

Çalışma durumu açısından ele alındığında, genel olarak işçi/memur statüsünde çalışanlar ve aktif olarak çalışmayanların fiziksel çevre kalitesine ilişkin faktörleri daha kalitesiz olarak algılamasının nedenleri arasında, işçi/memur statüsünde çalışanların genel olarak eğitim seviyelerinin daha yüksek olması ve buna bağlı olarak kenti daha az kaliteli olarak algılamaları olabilir. Aktif olarak çalışmayanların kalite algılarının düşük olmasında ise, boş zamanlarının daha fazla olması ve kenti daha iyi gözlemleme fırsatları olduğu belirtilebilir. Ayrıca, aktif olarak çalışmayan grubun büyük bölümü kadınlardan oluşmaktadır. Cinsiyet faktöründe de kadınların erkeklere göre, fiziksel çevre kalite algılarının daha düşük olduğu bulunmuştur.

Kalabalık ailelerde toplu taşımadan duyulan kalite algısının yüksek çıkmasının nedeni olarak, kalabalık ailelerin sosyo-ekonomik seviyelerinin daha düşük olması ve buna bağlı olarak toplu taşıma kalitesi beklentilerinin daha düşük olması gösterilebilir.

Erişilebilirlik faktörünün Düzce’de doğanlarda, doğmayanlara göre daha kaliteli algılanması, Düzce’de yaşam süresinin fiziksel çevrenin kalitesini algılamadaki etkisi ile benzer bir sonuç ortaya koymaktadır. İnsanlar yaşadıkları ya da doğdukları yerin koşullarını daha pozitif bir ayrımcılıkla değerlendirmektedir.

Genel olarak, Düzce kentinde yaşam süresi ile fiziksel çevre kalitesi algısı arasında pozitif ilişkinin bulunduğu bu çalışmayı destekler şekilde PARKS ve ark. (2002) da yaşam süresinin artmasıyla kalite algısının artacağı görüşünü belirtmiştir. BONAIUTO ve ark. (1999) ise, bu bulgulardan farklı olarak Roma kentinde daha uzun süre yaşayan insanlarda erişilebilirlik ve toplu taşıma gibi konularda kalite algısının daha düşük olduğunu bulmuşlardır.

Düzce kentinde 1999 depreminden önce yaşayanların, deprem sonrasında kente gelen bireylere göre, erişilebilirlik ve toplu taşıma açısından kenti daha kaliteli olarak algılamaları da, kentte yaşam süresi ile ilgili verileri desteklemektedir.

Sosyal çevre kalitesine ilişkin gruplar arasındaki görüş farklılığına bakıldığında fiziksel çevre kalitesi analizlerinde olduğu gibi, bu analizde de uzman görüşünün ideal beklentilerine bağlı olarak, sosyal çevre kalitesine ilişkin memnuniyetsizliklerinin de daha fazla olduğu görülmektedir.

Cinsiyet açısından, erkeklerin kadınlara göre boş zaman olanakları, güvenlik ve eğitim faktörlerini daha kaliteli bulduğu bu çalışmayı destekler biçimde, PARKS ve ark. (2002); YOUNG ve ark. (2004); FADDA, (2003); FADDA ve JIRON (1999), kadınların çevresel kalite algısı ve memnuniyetlerinde güvenlik algısının önemli bir yer oluşturduğuna dikkat çekmişler; MULVEY (2002) ise kadınların erkeklere göre kamusal alanlarda kendilerini daha az güvende hissettiklerini belirtmiştir. LLOYD ve AULD (2003) ise güvenli kamusal alanların boş zaman olanakları ve sosyalleşme fırsatı yaratarak, kalite algısını geliştireceğini belirtmiştir. DEKKER ve BOLT (2005) mahalle ölçeğinde yaptıkları çalışmada kadınların erkeklere oranla sosyal ilişkiler açısından çevrelerini daha kaliteli algıladıklarını bulmuşlardır. Kadınların, erkeklere göre daha çok suça maruz kalması ve erkeklere göre fiziksel açıdan daha savunmasız olması

nedeniyle, genel olarak kamusal alan kullanımları ve kentsel etkinliklere katılımlarında güvenlik algısı önem kazanmaktadır. Bu tez kapsamında elde edilen veriler de, kadınlara yönelik boş zaman aktiviteleri ve güvenlik gibi konulardaki beklentilerin karşılanmadığını göstermektedir.

Farklı yaş grupları arasındaki sosyal çevre kalite algısı farklılığı her yaş grubunun farklı sosyo kültürel altyapıya sahip olduğunu sunmaktadır. İleri yaşlardaki bireylerin gençlere göre, sosyal çevreyi daha kaliteli bulduğu bu çalışmaya benzer şekilde, DEKKER ve BOLT (2005) da mahalle ölçeğinde yaptıkları çalışmada yaş ile sosyal ilişkiler açısından çevre kalitesi algısı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu bulmuşlardır.

Öğrenim seviyesi ile sosyal çevre kalitesi arasındaki ilişkiyi ortaya koyan veriler de fiziksel çevre kalitesine ilişkin verilerde olduğu gibi, öğrenim düzeyi arttıkça farkındalıkların arttığını ve kente yönelik beklentilerin de arttığını göstermektedir. DEKKER ve BOLT (2005) da mahalle ölçeğinde yaptıkları çalışmada, öğrenim düzeyi arttıkça, sosyal ilişkiler açısından çevrenin daha düşük kalitede algılandığını belirtmektedirler.

Boş zaman olanaklarının kalite algısının tüm gelir grupları arasında farklılık gösterdiği, 10000 TL ve üzeri geliri olanların ise, 2000-4999 TL arası gelire sahip olan insanlara göre sosyo-kültürel altyapı açısından kalite algısının daha yüksek bulunduğu bu çalışmaya benzer şekilde, BONAIUTO ve ark. (1999) da sosyo-ekonomik düzeyi daha yüksek olan insanların spor olanaklarını daha kaliteli bulduğunu belirtmiştir. Bunun nedeni bir çok sosyo-kültürel aktiviteye katılımın ücrete dayalı olması ve belli bir gelir seviyesine sahip olan insanların bu olanaklara erişebilmesidir. Bu nedenle, ücretsiz ya da daha makul fiyatlarda aktivite olanaklarının oluşturulması önem taşımaktadır. DEKKER ve BOLT (2005) ise mahalle ölçeğinde yaptıkları çalışmada gelir seviyesi arttıkça, sosyal ilişkiler açısından çevrenin daha düşük kalitede algılandığını bulmuşlardır.

Birlikte yaşanan kişi sayısı ve insanların çalışma durumları ile sosyal çevre kalitesine ilişkin hiçbir faktör grubu arasında ilişki bulunmazken, birlikte yaşanan kişi sayısı ile kentin güvenlik algısı arasında pozitif korelasyon bulunmuştur. BONAIUTO ve ark.

(1999)'nın çalışmasında bu bulgulardan farklı olarak, bir arada yaşanan kişi sayısı arttıkça, sosyal ilişkilerin daha kaliteli algılandığı ifade edilmektedir.

Düzce'de doğan ve doğmayanların sosyal çevre kalitesine ilişkin görüş farklılığı Düzce'li olmanın verdiği ait olma hissinin kalite algısı üzerinde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Kentsel tasarım ve planlama sürecinde kamusal katılımın önemli bir adım olarak görülmesine rağmen (GARCIA-MIRA ve ark., 1997; RENN ve ark., 1993), bu tez kapsamında kamusal katılımın hiçbir sosyo-demografik yapı ile ilişkisi bulunamamıştır (Çizelge 3.7.).

Düzce'de yaşama süresi ile sosyal çevre kalitesinin algılanması arasında ortaya çıkan pozitif ilişki, zamanla kente bağlılık duyulması ve buna bağlı olarak daha öznel bir yargı oluşmasında etkili olduğu düşünülmektedir. BONAIUTO ve ark. (1999) yaptıkları çalışmada kent ve mahalle ölçeğinde çalışmışlar ve yaşam süresinin bu iki ölçek üzerinde farklı etkisi olduğunu belirlemişlerdir. Buna göre mahallelerinde yaşam süresi arttıkça insanlar, o mahallenin sosyal olanaklar açısından daha donanımlı ve barışçıl, sakin bir yapıya sahip olduğunu belirtmişlerdir. Aynı insanların kentte yaşama süreleri daha farklı bir sonuç vermiş ve insanların kentte yaşama süreleri arttıkça, o kentin sosyal olanaklardan yoksun olduğunu belirtmişlerdir.

12 Kasım 1999 depreminden önce Düzce kentinde yaşayanların, deprem sonrasında Düzce kentine gelenlere göre, sosyal uyum ve sosyo-kültürel altyapı faktörleri açısından Düzce kentini daha kaliteli bulmaları, kentte yaşama süresi ile ilişkilidir ve bir yerde yaşama süresi fiziksel çevre kalitesinin algılanmasında olduğu gibi, o çevrenin sosyal kalitesinin algılanmasında da önemli bir etkidir. Bunun, deprem öncesinde kentte yaşayan insanların, geçmişten gelen hatıralarına bağlı olarak kente ait olma duygusu geliştirmeleri ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Ekonomik çevre kalitesine ilişkin analizlere bakıldığında, gruplar açısından ekonomik çevre kalite algısının oldukça farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre; kent halkı ve yöneticileri, uzmanlara göre kentteki ekonomik hareketliliği daha kaliteli bulmaktadırlar. Ayrıca kent yöneticileri halka göre, gelir seviyesini daha kaliteli bulurken; yine kent yöneticileri, uzmanlara göre ürün çeşitliliğini daha kaliteli bulmuşlardır. Ürün çeşitliliğinin yöneticiler tarafından, uzmanlara göre daha kaliteli

bulunması, uzman görüşünün bu konudaki haklı beklentisini ortaya çıkarmaktadır. Çünkü bu faktör grubu içerisinde organik ürün yetiştiriciliği (En) ile ilgili bir madde yer almaktadır.

Erkeklerin kadınlara göre, ekonomik hareketlilik, gelir seviyesi ve ürün çeşitliliği açısından Düzce kentini daha kaliteli bulduğu bu çalışmada, kadınların ekonomik beklentilerinin karşılanmadığı ve ürün çeşitliliğinin yetersiz olarak algılandığı belirlenmiştir. FADDA ve JIRON (1999), özellikle ekonomik açıdan geri kalmış kentsel alanlarda temel hizmetleri ve gereksinimleri sağlamanın cinsiyet eşitliğine ve sosyal eşitlik stratejisine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Bu nedenle, kadınların da en az erkekler kadar ekonomik beklentilerinin sağlanması, kent ekonomisinde aktif bir şekilde yer alması kentin sosyal eşitlik stratejisine katkı sağlayarak yaşam kalitesini de artıracaktır.

Yaşa göre ekonomik çevre kalitesinin algısına bakıldığında, ileri yaşlardaki bireylerin ekonomik hareketliliği ve ürün çeşitliliği açısından kenti daha kaliteli algıladığı belirlenmiştir. Ayrıca yaş ile konut sahipliği faktörü arasında pozitif bir ilişki bulunduğu görülmektedir. İleri yaşlarda insanların satın alma gücünün daha yüksek olması ile birlikte, ürün çeşitliliği ve ekonomik hareketlilik yönünde gençlerin hissettiği düşük kalite algısı, gençlere yönelik iş alanlarının yetersiz olduğu gerçeği ile bağlantılı olarak düşünülebilir. Konut sahipliği ise ancak ileri yaşlardaki insanlar için birikimlere bağlı olarak daha kolay olduğu için yüksek kalitede algılanmaktadır.

Öğrenim seviyesi ile ekonomik hareketlilik, konut sahipliği ve ürün çeşitliliği faktörlerinin ters orantılı bulunması, fiziksel ve sosyal çevreye ilişkin kalite algısına paralel bir sonuç ortaya koymuştur. Bireylerin öğrenim seviyesinin artması ile birlikte beklentileri de artmaktadır. Bu nedenle öğrenim seviyesi yüksek olan insanlarda ekonomik çevre kalite algısı genel olarak düşük bulunmuştur. Öğrenim seviyesi ile sadece gelir seviyesi faktörü arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bunun nedenleri arasında öğrenim seviyesinin artması ile birlikte, insanların ortalama gelir seviyelerindeki artış ve düzenli bir gelire sahip olmaları gösterilebilir.

Gelir seviyesi yüksek olan insanlarda ekonomik çevrenin daha kaliteli algılanmasının nedeni olarak gelir seviyesi yüksek olan insanların alım gücünün de yüksek olması ve farklı fiyatlardaki ürünlere erişebilme kolaylığının nedeniyle oluştuğu düşünülmektedir.

Ayrıca konut sahipliği faktörü ile gelir seviyesi arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır. Gelir seviyesi yüksek olan insanların konut alım gücü daha yüksektir ve buna bağlı olarak gelir seviyesi yüksek olan insanlar da konut alımı açısından kenti daha kaliteli görmektedirler.

Kendi işine sahip olanların işçi/memur statüsünde çalışanlara göre konut sahipliği açısından kenti daha kaliteli bulduğu belirlenmiştir. Kendi işine sahip olanların genellikle daha uzun süreli olarak kentte bulunmaları ve gelir seviyelerinin daha yüksek olması nedeniyle konut sahipliği açısından bu kişilerin kenti kaliteli gördükleri söylenebilir.

Tek yaşayanlara göre, birlikte yaşadığı kişi sayısı 7 kişi ve üzerinde olanların ekonomik hareketliliği daha kaliteli bulunduğu belirlenmiştir. Düzce kentinde tek yaşayan bireyler genellikle genç ve öğrenci ya da memur grubu içerisinde bulunan bireylerdir. 7 kişi ve üzeri ile yaşayanlar ise genel olarak kentin yerlisi olan gruptur. Dolayısıyla, bu grubun bir arada yaşamanın getirdiği ekonomik avantajlar gibi nedenler ile kenti ekonomik anlamda daha kaliteli buldukları düşünülmektedir.

Düzce’de doğanların, Düzce’de doğmayanlara göre, ekonomik hareketlilik ve ürün çeşitliliği faktörleri açısından Düzce kentini daha kaliteli bulmalarının nedenleri arasında; hemşehrilik duygularının, kente duydukları bağlılığın ve kentte kökleşmenin vermiş olduğu avantajlar ile kolay iş kurmalarının olduğu düşünülebilir.

Düzce’de yaşam süresi de, ekonomik çevre kalitesinin algılanmasında önemli bir etken olarak bulunmuştur. Düzce’de yaşama süresi ile ekonomik hareketlilik ve ürün çeşitliliği açısından pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, MOHAN ve TWIGG, (2007) ile BONAIUTO ve ark. (1999)’nın bir yerde yaşama süresinin o yerden duyulan memnuniyeti ya da kalite algısını artırdığı yönündeki görüşlerini de doğrulamaktadır.

12 Kasım 1999 depreminden önce Düzce kentinde yaşayanlar ekonomik hareketlilik ve ürün çeşitliliği faktörlerini daha kaliteli algılamaktadırlar. Elde edilen bu bulgu Düzce kentinde yaşam süresini destekleyici niteliktedir. Aynı zamanda deprem öncesinde de Düzce’de yaşayan bireylerin kentin ekonomik kalitesine ilişkin belleklerini de ortaya koymaktadır.

Yer bağıllığına ilişkin ortaya çıkan analizlere göre; gruplar arasında kent halkı ve yöneticilerinin Düzce kentinde yaşayan uzmanlara göre kente duydukları bağıllığın, kent halkı ve yöneticilerinin büyük oranda Düzce’de doğup büyümüş olmalarından dolayı geliştiği söylenebilir.

Cinsiyet açısından ele alındığında erkeklerin, kadınlara göre Düzce kentine daha çok bağıllık hissettiği bu çalışmadan farklı olarak, DEKKER ve BOLT (2005) yaptıkları çalışmada, kadınların erkeklere göre daha yüksek yer bağıllığı hissettiklerini bulmuşlardır. Birçok çalışmada cinsiyet faktörü, yer bağıllığı ölçümlerinde bir değişken olarak kullanılmış olsa da, LEWICKA (2010); MOORE ve GRAEFE (1994) yaptıkları çalışmalarda yer bağıllığının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmişlerdir.

Yaş ile yer bağıllığı arasında pozitif ilişkinin bulunduğu bu çalışmaya paralel olarak, NG ve ark. (2005); SHAMAI ve ILATOV (2005); MCANDREW (1998); LEWICKA (2010); PRETTY ve ark. (2003); DEKKER ve BOLT (2005), yaptıkları çalışmalarda yaşın, yer bağıllığı üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu bulmuşlardır.

Öğrenim seviyesi ile yer bağıllığı arasında negatif yönlü ilişkinin bulunduğu bu çalışmada, Düzce kentinde yaşayan yüksek öğrenim seviyesindeki insanların büyük bölümünün Düzce’de doğup büyümediği, memuriyet veya üniversite eğitimi gibi nedenlerle Düzce’de bulunması nedeniyle, bu bağıllığın daha düşük olduğu tahmin edilmektedir. DEKKER ve BOLT (2005) da mahalle ölçeğinde yaptıkları çalışmada, öğrenim düzeyi arttıkça, yer bağıllığının da artış gösterdiğini bulmuşlardır. LEWICKA (2010) ise yaptığı çalışmada yer bağıllığının öğrenim seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Gelir seviyesi ile Düzce kentine bağıllık arasında pozitif bir ilişkinin bulunduğu bu çalışmaya benzer şekilde, DEKKER ve BOLT (2005) gelir seviyesi ve yer bağıllığı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Buna karşın, WILLIAMS ve ark. (1992) ise daha düşük gelir düzeyine sahip olan insanların daha yüksek bağıllık hissettiklerini bulmuşlardır.

Kendi işini yapanlar ile kendi işini yapıp aynı zamanda işveren olanların kente duydukları bağıllık, yarı zamanlı çalışanlar ile aktif olarak çalışmayanlara göre, işçi/memur statüsünde çalışanların ise aktif çalışmayanlara göre daha yüksek

bulunmuştur. İş sahibi olan insanların, kentin kendilerine iş fırsatı sunduğunu düşünmeleri, kente bağlılık duymalarına neden olmuş olabilir. Aynı şekilde aktif çalışmayanlar ile yarı zamanlı çalışanlar da, kentin iş fırsatlarındaki yetersizliğe bağlı olarak ya da başka kentlerde iş bulabilme düşüncesi geliştirerek, daha düşük seviyede bir bağlılığa sahip olabilirler.

Düzce kentinde birlikte yaşadıkları kişi sayısı yüksek olan insanların yer bağlılıklarının da yüksek olduğu belirlenmiştir. Kalabalık hanelerde yaşayan insanların, tek yaşayan insanlara göre sosyal ilişkiler ve toplumsal bağlar kurması daha kolaydır. HAY (1998) yer bağlılığını, toplumsal bağlılığı açıklamada bir çerçeve olarak görmüştür ve yer bağlılığı yüksek olan insanların, yaşadıkları toplum ve sosyal çevre ile de güçlü bağlar kurduğunu belirtmiştir. Oysa, LEWICKA (2010) yaptığı çalışmada, yer bağlılığının aile büyüklüğüne göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Düzce’de doğanların, Düzce’de doğmayanlara göre kente daha çok bağlılık hissetmesi beklenen bir sonuç olup, RELPH (1976) de bunu destekler bir şekilde, bir yerde doğmuş ve büyümüş olmanın, o yer ile kişi arasında güçlü bir ilişkiye neden olacağını belirtmiştir.

Düzce’de yaşam süresi ile yer bağlılığı arasında pozitif ilişkinin bulunduğu bu çalışmayı destekler biçimde, BONAIUTO ve ark. (1999), BROWN ve ark. (2003;2004), LEWICKA (2005,2010), TWIGGER-ROSS ve UZZELL (1996), HAY (1998), KASARDA ve JANOWITZ (1974), KNEZ (2005), SMALDONE (2006), DEKKER ve BOLT (2005) da bir yerde yaşama süresinin yer bağlılığını pozitif yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Birçok çalışmaya göre; yer bağlılığı faktörü üzerinde yaş ve yaşama süresinin, oldukça yakın değerler veren değişkenler olduğu belirtilmektedir (KNEZ 2005; LEWICKA 2005; 2010). Bu çalışmada da, yaş ve yaşama süresi birbirine paralel sonuçlar sunmuştur.

12 Kasım 1999 depreminden önce günümüze kadar Düzce’de yaşayanların sonradan Düzce’ye gelenlere göre, bağlılıkları daha yüksek bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu kentte yaşama süresi ve yaş ile ilgili bulguları destekler niteliktedir.

Kentsel belleğe ilişkin ortaya çıkan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; kentsel bellek algısı görüşmenin yapıldığı gruplara göre oldukça farklılık göstermiştir. Buna göre; kent halkı ve yöneticilerinin kentsel bellekleri, Düzce kentinde yaşayan uzmanlara göre daha güçlüdür. Bu durumun nedenleri arasında kent halkı ve yöneticilerinin büyük oranda Düzce’de doğup büyümüş olmaları, dolayısıyla kentte daha fazla zaman geçirmiş olmaları gösterilebilir.

Cinsiyete göre, kadın ve erkekler arasında kentsel bellek algısında herhangi bir farklılık görülmemiştir (Çizelge 3.16.). LEWICKA (2008) da, yaptığı çalışmada benzer şekilde kentsel bellek algısının cinsiyete göre farklılık göstermediğini bulmuştur. HUEBNER ve FREDRICKSON (1999) ise, kadınların erkeklere göre görsel belleklerinin daha güçlü olduğunu belirlemişlerdir.

LEWICKA (2008)’nin yaptığı çalışmada olduğu gibi, bu çalışmada da yaş ve kentsel bellek arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bellek denen olgunun zaman içerisinde oluşmasının, elde edilen bu sonucun en önemli nedenlerinden biri olduğu düşünülebilir.

Öğrenim seviyesi ile kentsel bellek arasında negatif yönlü bir ilişkinin belirlendiği bu çalışmadan farklı olarak, LEWICKA (2008), öğrenim seviyesi ile kentsel bellek arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu ifade etmiştir. Düzce kentinde böyle bir sonuç çıkmasının nedeni lisans ve yüksek lisans/doktora seviyesinde öğrenime sahip olanların büyük çoğunluğunun Düzce’li olmayıp Düzce kentine sonradan göç etmiş insanlardan oluşması olarak düşünülebilir. Kente daha sonradan göç etmiş insanlarda kentte doğup büyümüş insanlara oranla kentsel belleğin zayıf çıkması beklenen bir durumdur.

Kentsel bellek algısının gelir seviyesi gruplarına göre herhangi bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Literatürde de kentsel belleğin gelir seviyesinden etkilendiği yönünde bir bulguya rastlanmamıştır.

Çalışma durumu açısından ele alındığında, kendi işine sahip olanlar ile kendi işi olup aynı zamanda işveren olanların, diğer gruplara göre kentsel bellek algısının daha yüksek olmasının nedeni, kendi işine sahip olanların büyük çoğunluğunun Düzce’li ve ileri yaşlarda olmasıdır. Buna bağlı olarak bu grupların kentsel belleklerinin de daha yüksek olması beklenen bir durumdur. İşçi ve memur statüsünde çalışanların ise belirli mesai

saatlerinde, yapılar içerisinde çalışmasından dolayı kenti gözlemleme, deneyimleme ve bellek oluşturma şansları azalmaktadır.

Hanesinde 4 kişi yaşayanların, tek yaşayanlara göre kentsel belleklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Kolektif bir yaşamın ürünü olarak ortaya çıkan kolektif belleğin ve dolayısıyla kentsel belleğin oluşmasında, bir arada yaşamın sağlanması ve insan ilişkilerinin önemini elde edilen bu bulgu da desteklemektedir.

Düzce’de doğmayanların, Düzce’de doğanlara göre kentsel belleklerinin daha düşük bulunduğu bu çalışmadan farklı olarak, LEWICKA (2008) yaptığı çalışmada, kentsel belleğin o kentte doğmuş olan insanlarda daha düşük olduğunu bulmuştur. Bu sonucu, kente sonradan gelenlerin kentin tarihine ve geçmişine daha çok ilgi duyduğu ve bunun da kentsel belleği artırdığı şeklinde yorumlamıştır. Düzce kentinin, LEWICKA (2008)’nın çalışmasındaki kentten farklı olarak Düzce kentinin tarihinin çok eskiye dayanmaması, kentin kültürel ve tarihi dokusuna ait çok fazla eserin bulunmaması var olanlarında deprem ile yıkılması gibi nedenlerden dolayı kente sonradan gelenlerde benzer bir ilginin görülmediği söylenebilir.

Bu çalışmada, Düzce’de yaşama süresi ile kentsel bellek arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Ancak bundan farklı olarak Lewicka, 2006 yılında Polonya ve Ukrayna kentlerinde yaptığı bir çalışmada kente yeni gelenlerin, o kentlerde daha uzun süre yaşayan insanlara göre belleklerinin daha güçlü olduğunu bulmuştur (LEWICKA, 2008). LEWICKA (2008)’nin çalışmasını tarihi kentlerde yapması ve kente sonradan gelenlerin bu tarihi mirasa karşı ilgi duymaları güçlü bir bellek geliştirmelerine neden olmuş olabilir. Düzce kentinin tarihsel bir yapıya kavuşmamış olmasının ve kentsel imge açısından zayıf kalmasının, kente sonradan gelenlerde kentsel belleğin de daha düşük olmasına yol açtığı söylenebilir.

12 Kasım 1999 depremi öncesinden günümüze kadar Düzce’de yaşayanların, deprem sonrasında kente gelenlere göre kentsel bellekleri yüksek çıkmıştır (Çizelge 3.16.). Elde edilen bu veri Düzce’de yaşama süresi ile ilgili bulguyu da desteklemektedir. Ayrıca her ne kadar deprem ve doğal felaketler sonrasında değişen kentsel yapı nedeniyle bir bellek kırılması ya da kaybı beklense de, bu kayıp kentte daha uzun süre yaşayan bireylerde daha güçlü bellek algısı olduğu gerçeğini değiştirmemiştir. Ayrıca, depremden önce kente gelenler, deprem öncesi kentsel yapıyı ve düzeni

bilmemektedirler. Deprem öncesinden bu yana Düzce kentinde yaşayan insanlarda ise bu felaket, derin bir iz bırakmıştır.

Kent halkı ve yöneticilerinin kentte yaşayan uzmanlara göre kentsel imge algılarının daha yüksek bulunması, kente duyulan bağlılık ve bellek bulgularını destekler niteliktedir. Bu durumu, kent halkı ve yöneticilerinin büyük oranda Düzce’de doğup büyümüş olmalarının ve dolayısıyla kentte daha fazla zaman geçirmiş olmalarının etkilediği söylenebilir. Ayrıca, uzman grubunun kentsel imgeye yönelik beklentilerinin daha yüksek olması ve imgesel elemanları yetersiz bulmaları da bu nedenler arasında gösterilebilir.

Cinsiyet açısından erkeklerin kadınlara göre daha güçlü bir kentsel imgeye sahip olmasının nedenleri arasında erkeklerin, kadınlara göre iş yaşantısına daha çok katılması, toplumsal ve kamusal hayatın içerisinde daha çok yer alması ve buna bağlı olarak sokak ve caddeleri daha etkin olarak kullanması gösterilebilir.

Bu çalışmadaki, kentsel bellek ve kentsel bağlılığa ilişkin bulgularda olduğu gibi, yaş, imge algısı ile de pozitif bir ilişki halindedir. İmgenin oluşmasında ve gelişmesinde zaman önemli bir faktördür. Kentsel imgeyi oluşturan elemanlarla ne kadar çok zaman harcanırsa, imgenin oluşması ve güçlenmesi o kadar kolay olmaktadır.

Lise mezunlarının, ortaokul mezunlarından daha güçlü bir kentsel imgeye sahip olması, öğrenim seviyesinin artması ile kentsel farkındalığın ve imgenin de artacağı şeklinde yorumlanabilir. Öğrenim seviyesi yüksek olan insanlar çevresel uyarıcılara karşı daha açık ve ilgilidirler. Böylece bir yere ait imgelemeleri de daha güçlü olmaktadır.

Bireylerin kentsel imge algıları ile gelir seviyesi, çalışma durumları ve hanelerinde kaç kişi ile bir arada yaşadıkları gibi özelliklerin bir bağlantısı bulunamamıştır. Elde edilen bulgulara göre, Düzce kenti imgesi için bu sosyo demografik değişkenlerin bir anlam ifade etmediği görülmüştür.

Düzce’de doğan bireylerin, Düzce’de doğmayan bireylerden daha yüksek kentsel imgeye sahip olduğu belirlenmiştir. Bir yerde doğmuş olmak beraberinde oraya kökleşmişlik (*rootedness*) hissini de getirmektedir. Bu nedenle bireyler, kökleşmişlik hissi ile kentsel uyarıcılara karşı daha davetkar ve duyarlı olabilmektedirler. Ayrıca

öznel algılar daha çok kendini göstermektedir. Böylece, bir yerde doğmuş olmak, o yere yönelik imgesel algıları da güçlendirmektedir.

Düzce’de yaşam süresi ile kentsel imge algısı arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bir yerde yaşama süresi arttıkça, o yere duyulan aşinalık (*familiarity*) da artmaktadır (HAMMITT VE ARK, 2006). Bu aşinalığın artması sonucunda, imgenin oluşması ve gelişmesi mümkün olmaktadır.

12 Kasım 1999 depreminden önce Düzce’de yaşayanların kentsel imgelerinin depremden sonra kente gelen bireylere göre kentsel imgelerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgu da, Düzce kentinde yaşama süresinin, kentsel imgeyi artırdığına ilişkin bulguyu destekler niteliktedir. Ayrıca deprem sonrası kente gelenlerde imge algısının daha düşük bulunmasında, deprem ile birlikte eski kentsel dokunun kaybolmasının ve kentte imge oluşturacak elemanların yetersiz kalmasının etkili olduğu düşünülebilir. Kentin imgesini oluşturacak öğeler halen oluşum ve değişim halindedir.

Yapısal eşitlik modeli kapsamında, literatüre dayanılarak yapılan hipotez testlerinin tamamı kabul edilerek, kente duyulan bağlılık, kentsel imge ve kentsel bellek algısının kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik yaşam kalitesi algılamaları üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Tezin giriş bölümünde ve bölüm sonuçlarında belirtildiği gibi zaman içerisinde kentin algılanması ile oluşan ve öznel olarak yorumlanan bu gizil yapıların birbirleri ile etkileşiminin ölçülerek bilimsel bir temele oturtulması önem taşımaktadır. Daha önce gerek yer kavramı, gerekse kentsel bellek, imge ve yaşam kalitesi kavramları ile ilgili olarak literatürde birçok akademisyen ve bilim adamı tarafından ortaya atılan tartışmaların (LYNCH, 1960; TUAN, 1974; RELPH, 1976; NORBERG-SCHULZ, 1980; MAZUMDAR, 2003) Düzce kenti üzerinden okumasının yapılarak ölçülmesi, tartışmanın daha bilimsel bir zemine taşınması açısından da önemlidir. Literatürde birçok çalışmada, bir yere ya da kente duyulan bağlılığın, belleğin ve imgenin, kentin yaşam kalitesi algısı ile nasıl etkileşimde olduğuna ilişkin yorumlar görülmüş, ancak bu yorumların bilimsel olarak test edildiği çok fazla çalışmaya rastlanamamıştır. Bu çalışmada bu kavramlar arasındaki etkileşim bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Mahallelere göre Düzce kentine ilişkin yaşam kalitesi ile yer bağlılığı, bellek ve imge algısındaki farklılıkların ortaya konulduğu bu çalışmada, genel olarak 1999 depremi öncesi mücavir alan sınırları içerisinde kalan mahallelerde fiziksel ve sosyal çevre kalite algısının, 1999 depremi sonrasında mücavir alan sınırları içine dahil olan mahallelere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Eski sınırlar içinde kalan mahallelerde yerel hizmetlerin belli bir düzene oturmuş olması, kentleşmenin daha düzenli ve kentsel erişilebilirliğin yüksek olması, sosyal ilişkilerin zamana bağlı olarak daha çok gelişmiş olması yüksek kalite algısında etkili olmaktadır. Bu nedenle, kent sınırları içerisine sonradan dahil olan mahallelerin beklentileri göz önünde bulundurularak, kentsel hizmetlerin eşit bir şekilde dağılımının sağlanması ve sosyo-kültürel etkinliklerin artırılması önem taşımaktadır. Ekonomik çevre kalitesi ise eski kent sınırları içerisinde kalan mahallelerde daha düşük bulunmuştur. Bu durumun nedenleri arasında kent merkezinde bulunan mahallelerde diğer mahallelere göre ev kiralama ve satın alma değerlerinin daha yüksek olması ve otopark ücreti gibi giderlerin bulunması örnek olarak gösterilebilir. Bu nedenle, kent merkezinde hem yol kenarı parklarının önüne geçilmesi, hem de otopark maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla kentin ulaşım politikalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yeni park alanlarının geliştirilmesi yada motorsuz taşıt kullanımını özendirerek çözümlerinin getirilmesi önerilmektedir.

Kente duyulan bağlılık, bellek ve imge haritaları da deprem öncesi kent sınırları içerisinde kalan mahallelerde bu algıların daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu algıların oluşması, belli bir zaman içerisinde kentin kimliğini oluşturan uyarıcılar ile gerçekleşmektedir. Deprem sonrasında kent sınırlarına katılan mahallelerde bu algıların oluşması ve gelişmesi için zamana, ve kente bağlılığı artıracak paylaşımlara gerek duyulmaktadır. Bu bağlamda, kentsel imgelerin kuvvetlendirilerek kentin kimlik kazanması da sağlanmalıdır. Bu nedenle, bu mahallelerde, belli bir kentsel tasarım dilinin oluşması, ayrıca bu mahallelerin kentin geri kalanı ile organik bir bütünlük içerisinde olması için insanların sosyal paylaşımlarına olanak verecek kentsel açık ve yeşil alanlar ile kent meydanlarının varlığı önem taşımaktadır.

Fiziksel çevre kalitesinin algılanması açısından görüşmenin yapıldığı gruplar karşılaştırıldığında genel olarak uzmanların fiziksel çevreye ilişkin kalite algılarının oldukça düşük, kent yöneticilerinin algılarının ise tam aksine yüksek bulunduğu belirlenmiştir. Özellikle erişilebilirlik ve toplu taşıma gibi kent yöneticileri tarafından sunulan yerel hizmetlerin daha kaliteli algılanması, kentin aktörlerinin sahip olduğu öznel yargıların etkisini göstermektedir. Katılımcı planlama, kentin tek bir aktörünün yargısına bağlı kalmaksızın, kent üzerinde nesnel karar verebilmek için önem taşımaktadır. Bu çalışmada da, kent planlamanın tüm aktörlerinin görüşü alınarak kentsel önerilerin getirilmesi hedeflenmiştir.

Cinsiyet açısından fiziksel çevre kalitesinin algılanması karşılaştırıldığında, sadece erişilebilirlik faktörünün cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve erkeklerin kadınlara göre kenti daha erişilebilir bulduğu belirlenmiştir. Kadınların, motorlu araç kullanımının ve otomobil sahipliğinin, erkeklere göre daha düşük olduğu Düzce kentinde, kadınların toplu taşımaya erkeklere göre daha çok gereksinim duyması beklenen bir durumdur. Özellikle çocuklu kadınların da çokluğu göz önünde bulundurularak, alternatif toplu taşıma araçları düşünülmeli, otobüs duraklarının sıklığı artırılmalı, ayrıca toplu taşıma güzergâhları gereksinimler göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmelidir.

Bu çalışmada, yaş ile birlikte yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen, erişilebilirlik, engelsiz ulaşım ve toplu taşıma faktörlerinin algılanması arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, bir anlamda gençlerin gereksinim ve beklentilerine ışık tutmaktadır. Gençlerin ileri yaşlardaki bireylerden farklı olarak aktif yeşil alan kullanımına ihtiyaçları daha yüksektir. Bu nedenle gençlerin spor faaliyetlerini yapabilecekleri, sosyal ve fiziksel gelişimlerine katkı sağlayacakları yeşil alanlar ve kent içi boşluklar gerekmektedir. Gençlerin de toplu taşıma kullanımının daha çok olduğu göz önünde bulundurularak, toplu taşımanın kalitesi geliştirilmesinin gerekliliği burada da kendini göstermektedir.

İnsanların öğrenim düzeyleri arttıkça, çevresel farkındalık ve bilinçleri de artmakta buna bağlı olarak beklentileri de yükselmektedir. Bu araştırmada da fiziksel çevre kalitesinin algılanması ile öğrenim seviyesi ters orantılı bulunmuştur. Kentin içinde yaşayan tüm bireylerin beklentilerinin karşılanması, o bireylerin kentten duyacakları memnuniyetin artması açısından önem taşımaktadır. Kentlinin, kente yönelik yüksek kalite algısı yada memnuniyeti, kentte güven içerisinde ve mutlu yaşamasına katkı sağlamaktadır. Bu

nedenle, öğrenim seviyesi yüksek olan bireylerin, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen, enerji tasarrufu, kentiçi boşluklar, temizlik ve erişilebilirlik faktörleri açısından beklentileri dikkate alınmalıdır. Özellikle enerji tasarrufu konusunda oluşmuş bilinç düzeyi, bireylerin ekolojik ve ekonomik duyarlılıklarını göz önüne sunmakta, kentin peyzaj planlaması hakkında beklentilerin oluştuğunu göz önüne sermektedir. Bu kapsamda enerji tasarrufuna olanak sağlayacak şekilde, yapıların kent içerisinde konumlandırılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması, geri dönüşüm ve çöp arıtma sistemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca kentin ihtiyaç duyulan alanlarında rüzgâr perdelemesi ya da hava ve ışık akışının sağlanabileceği kentsel koridorlar oluşturulmalıdır.

Fiziksel çevre kalitesine ilişkin görüşlerin, gelir grupları arasında yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörü açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama gelir düzeyi 500-999 TL ve 1000-1999 TL olan bireylerin, 500 TL ve altı gelire sahip olanlara göre kenti, yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen faktörü açısından daha kaliteli bulduğu anlaşılmıştır. Bu durumun nedeninin, düşük gelir grubunda bulunan bireylerin kent içerisindeki yaşadıkları yerlerin de yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzen açısından, kentin en sorunlu yerler olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Kentte sosyal eşitliğin sağlanması ve düşük gelir gruplarının da kentsel fırsatlardan faydalanması için, kentin tüm bölgelerinde yeşil alanlar, yapılar ve kentsel düzenin iyileştirilmesi gerekmektedir.

Çalışma durumu açısından ele alındığında genel olarak işçi/memur statüsünde çalışanlar ve aktif olarak çalışmayanların fiziksel çevre kalitesine ilişkin faktörleri daha kalitesiz olarak algılamasının nedenleri arasında, işçi/memur statüsünde çalışanların genel olarak eğitim seviyelerinin daha yüksek olması ve buna bağlı olarak kenti daha az kaliteli olarak algılamaları olabilir. Aktif olarak çalışmayanların kalite algılarının düşük olmasında ise, boş zamanlarının daha fazla olması ve kenti daha iyi gözlemleme fırsatları olduğu belirtilebilir. Ayrıca, aktif olarak çalışmayan grubun büyük bölümü kadınlardan oluşmaktadır. Aktif olarak çalışmayan grubun kentsel çevre ile daha yoğun ilişki halinde olduğu göz önüne alınarak, boş zaman etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği yerlerin çeşitlilik kazanarak sayıca artırılması önerilmektedir.

Erişilebilirlik faktörünün Düzce’de doğanlarda, doğmayanlara göre daha kaliteli algılanması, Düzce’de yaşam süresinin fiziksel çevrenin kalitesini algılamadaki etkisi

ile benzer bir sonuç ortaya koymaktadır. İnsanlar yaşadıkları ya da doğdukları yerin koşullarını daha olumlu bir bakış açısıyla değerlendirmektedir. Ayrıca diğer kentlerden Düzce'ye göç etmiş bireyler, daha önce yaşadıkları kentlerin daha iyi bir erişilebilirliğe sahip olduğunu düşünüyorlarsa, bu durum, Düzce kentinin algılanmasında olumsuz bir etken olarak rol oynayabilir. Ayrıca Düzce'de doğup büyüyenler, sonradan gelenlere göre kenti daha iyi tanıyıp kente aşinalık duydukları için, erişilebilirlik açısından avantajlı olabilirler. Kente sonradan gelenlerin de erişilebilirlik algısını artıracak kentsel düzenlemelerin yapılması, uyarıcı işaret ve levhaların da artırılması önerilmektedir.

Genel olarak Düzce kentinde yaşam süresi ile fiziksel çevre kalitesi algısı arasında olumlu ilişkinin bulunduğu bu çalışma, bir yerde uzun süre yaşamış olmanın o yer ile ilgili olumlu yönde algı geliştirilebileceğini göstermektedir. Kentte uzun süre yaşamış olanların, uyumlarını büyük oranda ya da tamamen sağlamış olmaları ve kente yönelik duygusal bir bağ geliştirmeleri bu ilişkinin nedenidir. Kente sonradan gelenlerin ve dolayısıyla kentte daha az sürede yaşamış olanların kalite algılarını artırmak için kentle bağ kurmalarına olanak sağlanmalıdır. Bu bağın kurulması için de, kentin güzelleştirilip daha yaşanabilir bir yapıya bürünmesi, insanların daha çok zaman geçirmesi için diğer kentlere gitmelerini engelleyecek olanakların getirilmesi gerekmektedir.

Sosyal çevre kalitesi, kent halkı ve yöneticilerinde uzmanlara göre, sosyal uyum, sosyo-kültürel altyapı ve sağlık etmenleri açısından daha iyi algılanmaktadır. Kent yöneticileri ise, halka ve uzmanlara göre, boş zaman olanakları ve güvenlik faktörlerini daha kaliteli bulurken, halk ise uzmanlara göre, boş zaman olanaklarını daha kaliteli bulmaktadır. Sosyal çevre kalitesi genel olarak, fiziksel çevre kalitesinde olduğu gibi, uzmanlarda daha düşük seviyede algılanmaktadır. Kentteki uzmanların bilimsel yargılarına dayanarak beklentilerini yüksek tutması, diğer gruplara göre kalite algılarının daha düşük çıkmasına neden olmaktadır. Kent yöneticileri boş zaman ve güvenlik faktörlerini halk ve uzmanlara göre daha kaliteli algılayarak bu konularda ortaya çıkan beklentileri fark edememiş olabilirler. Bu faktörler içerisinde yer alan maddeler göz önüne alındığında, konser ve tiyatro salonları ile tiyatro ve müzelerin artırılması, kültürel ve sportif faaliyetler için kentin daha donanımlı hale getirilmesi, boş zamanların değerlendirilebileceği mekânların oluşturulması beklentiler doğrultusunda önerilmektedir.

Bu çalışmada, cinsiyet açısından erkeklerin kadınlara göre boş zaman olanakları, güvenlik ve eğitim faktörlerini daha kaliteli bulduğu belirlenmiştir. Kadınların, erkeklere göre daha çok suça maruz kalması ve erkeklere göre fiziksel açıdan daha savunmasız olması nedeniyle, genel olarak kamusal alan kullanımları ve kentsel etkinliklere katılımlarında güvenlik beklentisinin önem kazandığı görülmektedir. Kadınların da erkekler kadar, kamusal yaşantının bir parçası olması ve kentsel kullanımlardan yararlanması için güvenlik beklentilerini karşılayacak çözümlerinin getirilmesi gerekmektedir. Bu çözümler arasında, kentsel açık ve yeşil alanlar ile sokak ve caddelerin akşam saatlerinde de kullanımını kolaylaştıracak aydınlatma elemanları ile güvenlik görevlileri ya da görüntüleme sistemlerinin yer alması önerilmektedir. Kadınlar tarafından erkeklere göre daha kalitesiz olarak algılanan bir diğer faktör ise eğitim faktörü olup, kadınların kentteki eğitim ve öğretim alanlarındaki beklentilerini ortaya çıkarmak açısından önemlidir. Bu faktörde yer alan maddeler de göz önüne alındığında okulların yürüme mesafesi içerisinde yer alması, eğitim ve öğretimin yeterli bulunması, üniversite sınavlarında öğrencilerin beklenen başarıyı göstermesi kadınların beklenti düzeylerini karşılamayan etkenler olarak görülmüştür. Kadınların eğitim konusundaki duyarlılıkları ve tezin materyal bölümündeki eğitime ilişkin veriler göz önüne alındığında, eğitim yapıları ve olanakları konusunda kentin daha iyi bir yapıya kavuşması gerektiği düşünülmektedir. Yöneticilerin geliştireceği eğitim politikalarından farklı olarak, kent planlama açısından okul ve diğer eğitim yapılarının erişilebilirliğinin sağlanması, yaya ulaşımına uygun bir şekilde kent içerisinde dağılması önerilmektedir.

Farklı yaş grupları arasındaki sosyal çevre kalite algısı farklılığı her yaş grubunun farklı sosyo kültürel altyapıya sahip olduğunu sunmaktadır. Bu nedenle farklı sosyal fırsatlar oluşturulurken, farklı yaş grupları göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, gençlerde sosyal uyum konusunda kentin daha az kaliteli bulunması ve Düzce kentinde büyük orandaki genç nüfus da ele alındığında gençlere yönelik sosyal uyum ve iletişimi artıracak kentsel açık ve yeşil alanlar ile spor sahalarının oluşturulması gerektiği görülmektedir.

Öğrenim düzeyi arttıkça kentsel farkındalığın artmasına paralel olarak sosyo-kültürel altyapı ve sağlık konularında beklentilerin oluştuğu görülmüştür. Sağlık faktöründeki maddeler göz önüne alındığında aile hekimliği ve yaşlılar için bakım hizmetlerinin yetersiz bulunduğu belirlenmiştir. Kalıcı Konutlar Yeşiltepe Mahallesi'nde Hilmi

Çilingir Huzurevi dışında kentte herhangi bir bakımevinin bulunmaması ve yaşlı nüfusunun giderek artması ileriki yıllar için daha büyük problemlere yol açabilir. Bu nedenle yeni huzurevlerinin inşa edilmesi ve yaşlılar için evlerinde bakım hizmetlerinin geliştirilmesi önerilmektedir. Bu hizmetler yapılırken, yaşlılar kentsel yaşantıdan soyutlanmamalı, huzur ve bakımevlerinin kent içerisinde konumlanması sağlanmalıdır.

Boş zaman olanaklarının kalite algısının tüm gelir grupları arasında farklılık gösterdiği bu çalışmada, 10000 TL ve üzeri geliri olanların, 2000-4999 TL arası gelire sahip olan insanlara göre sosyo-kültürel altyapı açısından kalite algılarının daha yüksek bulunmasının nedeni bir çok sosyo-kültürel aktiviteye katılımın ücrete dayalı olması ve belli bir gelir seviyesine sahip olan insanların bu olanaklara erişebilmesidir. Bu nedenle, ücretsiz ya da daha makul fiyatlarda aktivite olanaklarının oluşturulması önerilmektedir. Sosyo-kültürel aktivitelere katılım olanaklarının artırılması devlet eli ile yada özel sektörden alınacak sponsorluk gibi ekonomik destekler ile de sağlanmalıdır.

Birlikte yaşanan kişi sayısı ile kentin güvenlik algısı arasında pozitif korelasyon bulunmuştur. Buna göre kalabalık yaşayan aileler, tek yaşayanlara göre kenti daha güvenli bulmaktadır. Cinsiyet değişkeninde kadınların güvenlik beklentilerinde olduğu gibi, tek yaşayanların da güvenlik beklentileri dikkate alınmalı ve aynı çözümler geliştirilmesi sağlanmalıdır. Tek yaşayanların büyük çoğunluğunun yaşlılar ve kentte okuyan üniversite öğrencileri olduğu göz önüne alınarak, bu grupların kent içerisindeki yaşama güvenli bir şekilde katılımları sağlanmalıdır.

Düzce’de doğanların doğmayanlara göre sosyal çevre kalitesini daha yüksek algılamalarının Düzce’li olmanın verdiği ait olma duygusu ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Düzce’de doğmayanların kentsel uyumlarının sağlanması için, sağlık, sosyal uyum ve sosyo-kültürel altyapı açısından beklentileri göz önüne alınmalıdır. Özellikle sosyal uyumlarının kolaylaşması için, kentsel etkinliklere katılımlar özendirilmeli, bu katılımları sağlayacak sosyal sorumluluk projeleri ile sivil toplum kuruluşları faaliyetlerine fırsat tanınmalıdır. Özellikle kenti güzelleştirmeye yönelik faaliyetler (sokak şenlikleri, eğitimleri,..) ve bu faaliyetler için uygun alanların oluşturulması (hobi bahçeleri, cep parkları,..) önerilmektedir.

Düzce’de yaşama süresi ile sosyal çevre kalitesinin algılanması arasında ortaya çıkan olumlu ilişki, zamanla kente bağlılık duyulmasında ve bu nedenle daha öznel bir

yargının gelişmesine neden olmaktadır. Düzce’de doğmayanların ve deprem sonrasında Düzce kentine gelenlerin duyduğu düşük seviyedeki sosyal çevre kalite algısında olduğu gibi Düzce’de daha az yaşayanların da sosyal çevre kalite algısı düşük seviyededir. Aynı şekilde Düzce’ye sonradan gelenlerin uyum süreçlerini hızlandıracakları sosyal sorumluluk projelerine (engelli ve yoksul insanlar için hizmet edebilecek yada sokak hayvanları bakımında görev alabilecek, vb.) ve etkinliklere katılımları özendirilmelidir.

Kent halkı ve yöneticilerinin, uzmanlara göre kentteki ekonomik hareketliliği daha kaliteli bulduğu Düzce kentinde, kent yöneticileri halka göre, gelir seviyesini daha kaliteli bulurken; yine kent yöneticileri, uzmanlara göre ürün çeşitliliğini daha kaliteli bulmuşlardır. İçerisinde organik ürün yetiştiriciliği ile ilgili bir maddenin bulunduğu ürün çeşitliliği faktörünün, yöneticiler tarafından, uzmanlara göre daha kaliteli bulunması, uzman görüşünün bu konudaki beklentisini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle Düzce gibi doğal peyzaj açısından zengin bir bölgede tarım ekonomisinin oluşturulması önem kazanmaktadır. Bu nedenle, kent yönetiminin bu konuda daha etkin bir rol oynaması beklenmektedir. Ayrıca gelir seviyesi açısından halkın kalite algısının düşük çıkması verisine dayanılarak da yeni iş kollarının ve yatırım alanlarının oluşturulması gerektiği görülmektedir. Düzce kentinin doğal zenginliği, tarım alanları için uygun olması ve organik tarımın de giderek hem ekonomik hem de ekolojik anlamda değer kazanması nedeniyle, bu konuda iş alanlarının geliştirilerek teşviklerin önünün açılması ve kent halkının de bu yönde bilincinin oluşması sağlanmalıdır.

Erkeklerin kadınlara göre, ekonomik hareketlilik, gelir seviyesi ve ürün çeşitliliği açısından Düzce kentini daha kaliteli bulduğu bu çalışmada, kadınların ekonomik beklentilerinin karşılanmadığı ve ürün çeşitliliğinin yetersiz olarak algılandığı belirlenmiştir. Kadınların ekonomik beklentilerini karşılayacak kentsel fırsatların ve pazarın oluşturulması gerekmektedir. Kadınlara yönelik iş kollarının oluşturulması ve aktif olarak ekonomik yaşantının içine dahil olmaları için gerekli teşvik ve desteklerin sağlanması, kente yönelik kalite algılarını artıracaktır. Ayrıca kent içinde ürün çeşitliliğinin geliştirilmesi, İstanbul ve Ankara gibi yakın büyük şehirlere para akışını azaltarak kente ekonomik canlılık kazandıracaktır. Kadın ve erkeklerin kentsel kaynaklara erişimlerinin ve bu kaynaklar üzerindeki etkilerinin farklılığına bağlı olarak, ihtiyaçlarının da farklılaştığı görülmektedir.

İleri yaşlardaki bireylerin ekonomik hareketlilik ve ürün çeşitliliği açısından kenti daha kaliteli bulduğu bu çalışmada, yaş ile konut sahipliği faktörü arasında pozitif bir ilişki bulunduğu görülmektedir. İleri yaşlarda insanların satın alma gücünün daha yüksek olması ile birlikte, ürün çeşitliliği ve ekonomik hareketlilik yönünde gençlerin hissettiği düşük kalite algısı, gençlere yönelik iş alanlarının yetersiz olduğu gerçeği ile bağlantılı olarak düşünülebilir. Bu ihtiyaçtan yola çıkılarak gençlere yönelik yeni iş alanlarının oluşturulması gerekmektedir. Yeni iş alanları oluşturulurken kentin ekolojik duyarlılığı, tarım açısından sahip olduğu potansiyel ve pazar koşulları dikkate alınmalıdır. Konut sahipliği ise ancak ileri yaşlardaki insanlar için birikimlere bağlı olarak daha kolay olduğu için yüksek kalitede algılanmaktadır. Daha genç yaştaki bireylerin de konut sahipliğini kolaylaştıracak toplu konut projelerinin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak bu projelerin, kentin sürdürülebilirliğine zarar vermeyecek ve peyzaj planlamaya en uygun şekilde hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, toplu konut projeleri oluşturulurken Batı Karadeniz ve Düzce yöresine ait konut tipolojisi ortaya çıkartılarak kentin kimlik kazanmasına da katkı sağlanmalıdır.

Ekonomik çevre kalite algısının gelir seviyesi yüksek olan insanlarda daha yüksek olarak algılanması, alım gücünün yüksek olması ve farklı fiyatlardaki ürünlere erişebilme kolaylığı nedeniyle oluşmaktadır. Ayrıca gelir seviyesi ile konut sahipliği faktörü arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır. Gelir seviyesi yüksek olan insanların konut alım gücü daha yüksektir ve buna bağlı olarak gelir seviyesi yüksek olan insanlar da konut alımı açısından kenti daha kaliteli görmektedirler.

Konut sahipliği faktörü, yukarıda bahsedilen farklı gruplara ilaveten, kendi işine sahip olanlarda, işçi/memur statüsünde çalışanlara göre daha kaliteli bulunmaktadır. Kendi işine sahip olanların genellikle daha uzun süreli olarak kentte bulunmaları ve gelir seviyelerinin daha yüksek olması nedeniyle konut sahipliği açısından bu kişilerin kenti kaliteli gördükleri söylenebilir. Elde edilen bu verilere dayanarak, gençlerin, düşük gelir grubundaki insanların ve işçi/memur konumunda çalışanların konut sahipliğini kolaylaştıracak proje ve çözümlere gereksinim duyulmaktadır.

Birlikte yaşadığı kişi sayısı 7 kişi ve üzerinde olanlar, Düzce'de doğanlar, uzun süredir Düzce'de yaşayanlar ve 1999 depreminden sonra Düzce kentinde yaşamaya başlayanlar Düzce kentinde ekonomik hareketliliği diğer gruplara göre daha kaliteli bulmuşlardır. Ekonomik hareketliliğin, bu gruplar tarafından daha kaliteli olarak algılanması bu

grupların, diğerlerine göre kökleşmişlik ve ait olma hissine daha fazla sahip olması ile açıklanabilir. Düzce kentine sonradan diğer kentlerden gelenlerin, geldikleri kentlerin ekonomik yapısı ile Düzce kentinin ekonomik yapısını karşılaştırması kentteki ekonomik hareketlilikten memnun kalmamalarına neden olmuş olabilir. Ekonomik hareketliliğin canlandırılması kentte refah seviyesinin yükselerek kente sonradan gelenlerin de yaşamlarını kolayca sürdürebileceği ve beklentilerini karşılayabileceği bir kent oluşumuna katkı sağlayabilir. Kentteki ekonomik hareketliliği artırmak için çoklu kullanım (*mix use*) olarak tanımlanan iş alanları ile konut alanlarının bir arada bulunduğu kentleşme yapısı özendirilmelidir. Böylece kentin sokak ve caddeleri ekonomik hareketlilik ile birlikte daha canlı bir yapıya bürünecektir.

Sözü edilen kentsel yaşam kalitesi algısına ilişkin tüm bu faktörlerin olumlu yönde algılanmasını artırmak için yapısal eşitlik modellemesi ile yapılan hipotez testlerinde de görüldüğü gibi, kentte yaşayan bireylerin kente bağlılık geliştirmeleri ve bunun için de anlam kazanmış kentte yaşamaları gerekmektedir. Kentsel mekanın belli bir kimlik ve anlam kazanarak karaktere sahip olması için kentin diğer kentlerden ayırt edilebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu ayırt edilebilirlik kentin kendine özgü dokusunun ve özgünlüğünün var olması ile mümkün olmaktadır. Kentin peyzajının, kendi ruhunu, kültür ve tarihini edinmesi için, doğal peyzajdan gelen altlığın doğru yorumlanması ve insan katmanı ile kente tasarım dilinin kazandırılması gerekmektedir. SCANNEL ve GIFFORD (2010), tarafından yer bağlılığını oluşturan üç önemli bileşenden biri olan yerin belli bir karaktere kavuşması ve o yerde yaşayan insanların beklentilerini karşılaması gerekmektedir. Bu beklentilerin, zamanla ve insanların kültürel yapısına göre değişmesi gerçeği, planıcı ve tasarımcıları, sosyal etütler yapmaya yönlendirmektedir. Bu çalışmada yapılan analizler, Düzce kenti içerisinde farklı sosyo-kültürel yapıya sahip olan insanların kente yönelik algılarını belirlemek ve bu doğrultuda çözüm geliştirmek açısından önem kazanmıştır. Kente duyulan bağlılığın bazı gruplarda düşük seviyede çıkması ve fiziksel, sosyal, ekonomik çevre kalitesi algısındaki artışın kente duyulan bağlılığı da artıracığı bulgusu, düşük seviyede bağlılık duyan grupların kentsel beklentilerinin karşılanarak kente duyulan bağlılığı da artıracığı görüşünü desteklemektedir.

Zaman içerisinde hatıralar ve deneyimlerle oluşan ve nesiller arasında da aktarılan kentsel belleğin, kolektif bir bellek olabilmesi için kentliler arasında ortak paylaşımların

ve yaşanmışlıkların olması gerekmektedir. Bu paylaşımların var olabilmesi için kentlilerin bir araya gelebileceği ortak yaşam alanlarının yani kent meydanlarının, sokak ve caddelerin, kentsel açık ve yeşil alanların kentte bulunması ve kentli insanların buralarda zaman geçirmesi gerekmektedir. İnsan duyularına hitap eden, güzel kokulu yada çiçekli ağaçların bulunduğu arnavut kaldırımlı bir sokak, tarihi bir meydan ya da park, insan üzerinde bıraktığı güçlü etki nedeniyle bellekte yer alabilir. Hipotez testlerinde de görüldüğü gibi kentsel belleğin gelişmesi, kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik çevresinin de daha kaliteli algılanacağını göstermektedir. Kentsel belleğin belli bir zaman içerisinde oluştuğu göz önüne alınarak kentsel dokunun değişmeden ve korunarak gelecek nesillere aktarılması, doğal afetler gibi çevresel nedenlerle oluşabilecek bellek kırılmalarına karşı kentsel dokunun eski yapısına kavuşturulması gerekmektedir. Özellikle farklı kültürel grupların yaşadığı Düzce kentinde, bu gruplara ait paylaşımların yada kutlamaların da yaşatılabileceği festivaller ve şenliklerin gelenekselleştirilmesi ve belleklerden silinmemesi önerilmektedir.

Bir mekânın kimlik ve anlam kazanarak benzerlerinden ayırt edilebileceği ve böylece yer algısının oluşabileceği, yer ile ilgili tanımlamalarda daha önce belirtilmişti. Bu kimlik ve anlamın oluşabilmesi için o yerin, içinde yaşayanlar tarafından imgenenmesi gerekmektedir. Bu imgenin oluşabilmesi ise kentin okunabilirliğinin sağlanması önem kazanmaktadır. Her ne kadar bireyler arasında yerin imgenenmesi açısından farklılıklar bulunsada, iyi düzenlenmiş bir kentsel ortamın sahip olduğu karakter, anlam ve dokunaklılık özellikleri ile güçlü bir imge yarattığı söylenebilir. Hipotez testlerinde de görüldüğü gibi Düzce kentini güçlü bir şekilde imgeleyen bireylerin, fiziksel, sosyal ve ekonomik yaşam kalitesi algıları da daha yüksek bulunmuştur. Buradan yola çıkarak içerisinde, yaşadıkları kenti tanımlayan, o kente anlam yükleyen, o kentin belleklerinde ve duyularında iz bıraktığını belirten kentlilerin yaşadığı kentlerin de yaşam kalitesi algısının yüksek olması beklenen bir durumdur. Bu nedenle, Düzce kentinde de dikkat çekici nirengilerin oluşturulması, yollar ve odak noktalarının duyulara hitap edecek ve çevresiyle bütünlük oluşturacak şekilde biçimlendirilmesi önerilmektedir. LYNCH, (2010) in de belirttiği gibi, en değerli imge, yoğun, değişmez ve canlı olan imgedir. Buradan yola çıkarak, var olan kentsel imgelerin tasarım ilkeleri doğrultusunda görünürlüğü ve yoğunluğunun artırılması, bulunduğu kentsel doku içinde devamlılığının sağlanması ve korunması gerekmektedir.

Belli bir alanda yaşayan insanlar tarafından algılanan yaşam kalitesi kişiden kişiye değişmektedir. Yerel koşulların nitelenip tanımlanarak yaşam kalitesi kavramının bireysel algılanması oldukça karmaşık bir durumdur. Bununla birlikte, bir topluluğun yaşamayı arzu ettiği güvenli, sağlıklı, sosyal olanaklara fırsat tanıyan yerlerin yaşam kalitesi değerini çözümlenebilmek için çeşitli ölçütlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ölçütler, bireylerin algılarını değerlendirmede kullanılabilir. Eksikliklerin fark edilip düzeltilerek, yerlerin gelişimlerine katkıda bulunulabilir.

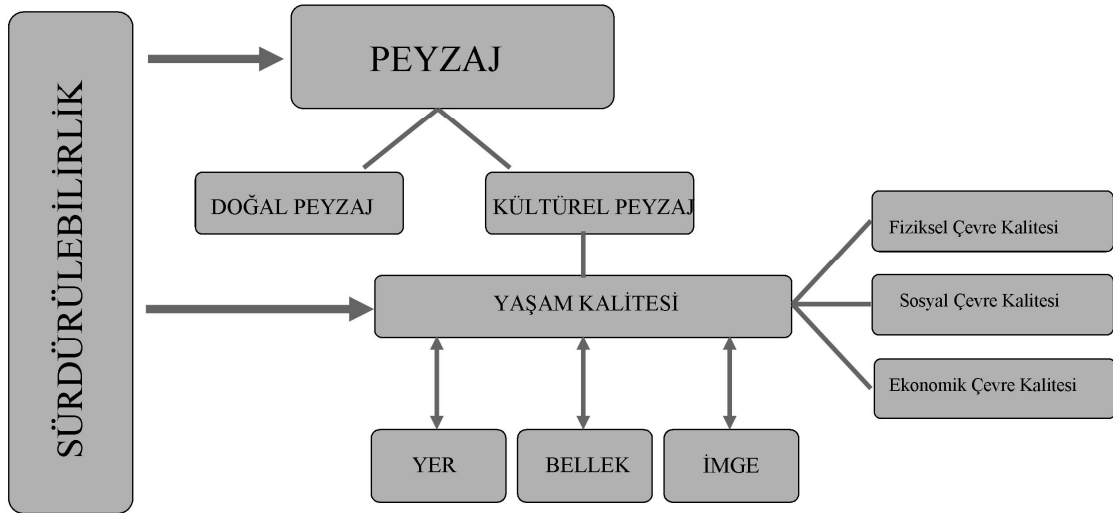
Kentsel peyzaj kavramının 1960'lerden sonra giderek önem kazanmasında insan odaklı çözümlerin geliştirilmesi isteği önemli rol oynamıştır. İnsanın içinde bulunduğu mekanı şekillendirmesi, anlamlar yüklemesi ve algılaması, insanı kentsel peyzajın en önemli elemanlarından biri haline getirmiştir. Kentlilerin kentsel yaşama yönelik algıları giderek önem kazanmaktadır. Kente yönelik algıların doğru bir şekilde ölçülerek değerlendirilmesi ve kentsel uygulamalarda değer kazanması gerekmektedir. Böylece, kentin yaşam kalitesini artırmaya yönelik mekansal çözümlerlerin gerçek anlamda işlerliğinden ve sürdürülebilirliğinden söz edilebilir. Sürdürülebilirlik yaklaşımının bu kadar önem kazanmasının nedeni, kentsel yapının nesiller arasında aktarılacak bir miras oluşturmasıdır. Bir anlamda kentsel belleği oluşturan bu miras, kentlinin kente ilişkin algı değerini ve imgesini de etkilemektedir.

Bu tezin bir anlamda araştırma sorusu olarak ortaya çıkan yaklaşımının temelinde, insan odaklı çözümlerlerin önem kazanması rol oynamıştır. Belli bir kentsel ölçek üzerinden elde edilen verilerin yorumlanması ve diğer çalışmalarda elde edilen bulgular ile karşılaştırılarak değerlendirilmesi sonucunda çeşitli çözüm ve öneriler geliştirilmiştir. Bu önerilerin bir anlamda bundan sonra yapılacak çalışmalara da yol göstermesi beklenmektedir.

Özellikle gelişmekte ve belli bir yeşil alan potansiyeline sahip olan kentlerde var olan doğal ve sosyal dokunun ekonomik çıkarlara yenik düşmeden sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde yarınlara taşınması önem kazanmaktadır. Bu çerçevede ele alınan kentlerin peyzajı değer taşımaktadır. Peyzaj, CORNER (1999)'ın da belirttiği gibi sanılanın aksine tek başına bir "doğa" görüntüsü değil, yorumlama, tasarım ve dönüşümden elde edilen kültürel bir görme olgusudur. Bu nedenle, kentsel peyzajı sadece doğa, yapılar, kültür ve ekonomi gibi değişkenler üzerinden okumak ve çözüm üretmeye çalışmak çabaların yetersiz kalmasına neden olabilir. Çözüm üretme noktasında kentin tüm

paydaşlarının katılımı ve görüş bildirmesi ve beklentilerini dile getirmesi önem kazanmaktadır. Belli bir paydaş grubunun çözüm önerisi, beklentisi ya da kenti okuması tek başına yeterli olmayabilir. Buradan yola çıkarak tez kapsamında, Düzce kentine ilişkin yaşam kalitesi algıları ile kente duyulan bağlılık, bellek ve imgenin bu paydaşlara göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bu farklılığın belirlenmesi, kentler için katılımcı planlama ve tasarımın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Kentin aktörleri arasında ortaya çıkan görüş farklılığı demokratik kentleşme sürecinin beklenen bir sonucudur. Ancak bunun uygulanmasında uzman ve halk görüşlerine yer verilmediği de dikkat çekmektedir. Kente ilişkin kararlar alınırken, tüm kent aktörlerinin görüşlerine yer verilmeli ve bu kararlar alınırken şeffaflık sağlanmalıdır.

Bu tezde kullanılan sürdürülebilirlik, peyzaj, yaşam kalitesi, yer, bellek ve imge kavramlarının birbirleri ile etkileşimleri ve aralarında kurulan ilişkiye dair akış şeması Şekil 4.1.'de verilmiştir. Tezin kurgulanması ve geliştirilmesinde bu şemadan yararlanılmıştır.

Şekil 4.1. Tezin Sonucuna İlişkin Akış Şeması.

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi taramasına göre Peyzaj Mimarlığı alanında yapısal eşitlik modellemesinin ilk kez kullanıldığı bu doktora tezinin daha sonraki çalışmalara yol göstermesi amacıyla çeşitli önerilerde de bulunmaktadır. Öncelikle

sözlü görüşme için oluşturulan ölçeklerdeki maddelerin daha az sayıda olması gerekmektedir. Yapısal eşitlik modellemesi kapsamında yapılan doğrulayıcı faktör analizi öncesinde açımlayıcı faktör analizleri yapılmış ve bu analizler tezin bulgular bölümünde verilmiştir. Madde sayısının çokluğuna ve çeşitliliğine bağlı olarak bazı ölçeklerde çok sayıda faktör bulunmuş ve bu faktörlerden bazılarının 2 adet madde içerdiği görülmüştür. 2 madde içeren faktör yapılarına içerdiği maddelerle birlikte doğrulayıcı faktör analizi uygulanması, literatüre göre en düşük bir şart olarak kabul edilmektedir (ÇOKLUK VE ARK., 2010). Bu nedenle doğrulayıcı faktör analizi yapılırken her bir ölçek grubu (fiziksel çevre kalitesi, sosyal çevre kalitesi,..), içerdiği faktör yapılarına bakılmaksızın, açımlayıcı faktör analizinde faktör yükünü karşılayan maddeleriyle tek faktörlü yapılar olarak analize dahil edilmiştir. Bu nedenle daha sonra yapılacak çalışmalarda daha az madde sayısı ile çalışılması önerilmektedir.

Çalışmanın kısıtlayıcılarından bir diğeri ise literatür sıkıntısıdır. Literatürde bulunan yaşam kalitesi çalışmalarının birçoğu mahalle ölçeğinde olduğundan sözlü görüşme için gerekli maddeleri oluştururken ve elde edilen bulgulara dayanarak tezin tartışma bölümünü oluştururken literatür sıkıntısı yaşanmıştır. Mahalle ölçeğinde yapılacak başka çalışmaların ise daha detaylı ve net sonuçlar vereceği düşünülebilir.

Yaşam kalitesi ölçümünün tamamen öznel göstergelerine dayanarak oluşturulan bu çalışmanın, daha sonra yapılacak nesnel göstergelere dayalı bir çalışma ile de desteklenmesi, çalışmanın detaylandırılması ve daha faydalı olması açısından da önerilmektedir.

5. KAYNAKLAR

AKINCI KESİM G., Düzce Kenti Açık ve Yeşil Alan Sorunları ve Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları No:5 Düzce, (1996).

ANONİM, The Urban Audit. Towards the Benchmarking of Quality of Life in 58 European Cities. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 92-828-9243-3, (2000).

ANONİM, Düzce İl Gelişme Planı. Düzce Valiliği, (2004).

ANONİM, Düzce İl Çevre Durum Raporu. Düzce Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, (2007).

ANONİM, TÜİK - Bölgesel Göstergeler 2008, TR42 Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova. ISSN 1307-0894. Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası. Ankara, (2009a).

ANONİM, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nüfus Sayımı 2008. Türkiye İstatistik Kurumu. ISBN 978-975-19-4455-9. Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası. Ankara, (2009b).

ANONİM, Sociopolis. <http://www.sociopolis.net/web/sociopolis.php?lang=en>. 27.11.10, (2010a).

ANONİM, Düzce Belediyesi. <http://www.duzce-bld.gov.tr/>. 06.01.2010, (2010b).

ANONİM, <http://www.dmi.gov.tr/index.aspx> 05.01.10, (2010c).

ANONİM, <http://www.duzcetanim.com/>. 01.11.2010, (2010d).

ANONİM, <http://www.bibilgi.com/Türkiye'de-yaşayan-etnik-gruplar> 21.01.2010, (2010e).

ANONİM, <http://www.milliyet.com.tr> (06.06.2008 Tarihli haber) 21.01.2010, (2010f).

ANONİM, <http://www.tuik.gov.tr>. 19.01.10, (2010g).

ANONİM, <http://mebbis.meb.gov.tr/> 08.01.2010, (2010h).

ANONİM, <http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster> 14.01.2010, (2010i).

ANONİM, <http://www.duzce.edu.tr/> 19.01.2010, (2010j).

- ANONİM, Charlotte Neighborhood Quality of Life Study 2002.
<http://charmeck.org/city/charlotte/nbs/communitycommerce/QOL/Pages/Default.aspx>, (2011).
- BERMAN M., Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor. Çeviri: Ümit Altuğ-Bülent Peker.
İletişim Yayınları 10. Baskı. İstanbul, (2006).
- BONAIUTO M., AIELLO A., PERUGINI M., BONNES M., ERCOLANI A.P.,
Multidimensional Perception of Residential Environment Quality and
Neighbourhood Attachment in The Urban Environment. Journal of
Environmental Psychology (1999) 19, 331-352, (1999).
- BONAIUTO M., FORNARA F., BONNES M., Indexes of Perceived Residential
Environment Quality and Neighbourhood Attachment in Urban Environments:
a Confirmation Study on the City of Rome. Landscape and Urban Planning,
Volume 65, Issues 1–2, 15 September 2003, Pages 41-52, (2003).
- BÖKE K., “Çoklu Metot Kullanımı”. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Editör:
Kaan BÖKE. Alfa Yayınları. İstanbul, (2009a).
- BÖKE, K., “Sosyal Bilimlerde Araştırma”. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri.
Editör: Kaan BÖKE. Alfa Yayınları. İstanbul, (2009b).
- BRAUBACH M., Residential Conditions and Their Impact on Residential Environment
Satisfaction and Health: Results of The WHO Large Analysis and Review of
European Housing and Health Status (LARES) Study. Int. J. Environment and
Pollution, Vol. 30, Nos. 3/4, (2007).
- BROWN A.L., Increasing The Utility of Urban Environmental Quality Information.
Landscape and Urban Planning 65 (2003) 85–93.
- BROWN B., PERKINS D. D., BROWN G., Place Attachment in a Revitalizing
Neighborhood: Individual and Block Levels of Analysis. Journal of
Environmental Psychology 23 (2003) 259–271.
- BROWN B., PERKINS D. D., BROWN G., Incivilities, Place Attachment and Crime:
Block and Individual Effects. Journal Of Environmental Psychology, 24
(2004) 359–371.
- BURKE G., Townscapes. Penguin Books. London, (1976).
- BURNELL J.D., GALSTER G., Quality-of-Life Measurements and Urban Size: An
Empirical Note. Urban Studies, Vol. 29, No. 5, (1992) 727-735.
- BÜYÜKÖZTÜRK Ş., Anket Geliştirme. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri
Dergisi Sayı:2 Cilt:3 Sayfa:133-151, (2005).

- CASTELLS M., Crisis, Planning, and The Quality of Life: Managing The New Historical Relationships Between Space and Society. *Environment and Planning D: Society and Space* 1(1),(1983), 3 – 21.
- CONNERTON P., Toplumlar Nasıl Anımsar? Çev: Alaeddin Şenel. Ayrıntı Yayınları 1. Baskı. İstanbul. ISBN 975-539-175-4, (1999).
- CORNER J., Recovering Landscape: Essays in Contemporary Landscape Theory. Princeton Architectural Press. Printed in US, (1999).
- COZENS P.M., New Urbanism, Crime and the Suburbs: A Review of the Evidence. *Urban Policy and Research*. 26:4, (2008), 429 — 444.
- CRESSWELL T., Place: A Short Introduction. Blackwell Publishing. ISBN 1-4051-0671-9. Printed in The United Kingdom, (2004).
- CULLEN G., Townscape. The Architectural Press. London, (1961).
- ÇOKLUK Ö., ŞEKERCİOĞLU G., BÜYÜKÖZTÜRK Ş., Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik – SPSS ve LISREL Uygulamaları. Pegem Akademi Yayınları. 1. Baskı. Ankara, (2010).
- DEKKER, K., BOLT G., Social Cohesion in Post-war Estates in the Netherlands: Differences Between Socioeconomic and Ethnic Groups. *Urban Studies*, Vol. 42, No. 13, (2005) 2447–2470.
- DEMİR O.Ö., “Nitel Araştırma Yöntemleri”. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Editör: Kaan BÖKE. Alfa Yayınları. İstanbul, (2009).
- DEMİRCİ S., KÖSELİ M., “İkincil Veri ve İçerik Analizi”. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Editör: Kaan BÖKE. Alfa Yayınları. İstanbul, (2009).
- DEMPSEY N., Quality of the Built Environment in Urban Neighbourhoods. *Planning Practice and Research*. 23:2, (2008), 249 — 264.
- DIENER E., SUH E., Measuring Quality of Life: Economic, Social, and Subjective Indicators. *Social Indicators Research* 40: 189–216, (1997).
- DÜLGER TÜRKOĞLU H., Kentsel İmge: İstanbul’dan Bulgular. *itüdergisi/a mimarlık, planlama, tasarım* Cilt:1 Sayı:1 Eylül, (2002).
- EKBLAD S., Stressful Environments and Their Effects on Quality Of Life in Third World Cities. *Environment and Urbanization*, (1993); 5; 125.
- EMÜR S.H., ONSEKİZ D., Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı: 22-1, (2007), 367-396.

- FADDA G., JIRON P., Quality of Life and Gender: A Methodology for Urban Research, *Environment and Urbanization*, 11, (1999), 261.
- FADDA G., Urban Sustainability, Quality of Life and Gender. *Urban Sustainability, Quality of Life and Gender*. In *City and Gender-International Discourse on Gender, Urbanism and Architecture*. U. Terlinden. Opladen, Germany, Leske + Budrich, (2003), 177-190.
- FARZIN Y.H., BOND C.A., Democracy and Environmental Quality. *Journal of Development Economics* 81 (2006) 213– 235.
- FLYNN P., BERRY D., HEINTZ T., Sustainability & Quality of Life Indicators: Toward The Integration of Economic, Social and Environmental Measures. *Indicators: The Journal of Social Health*. Vol. 1, No. 4, (2002).
- GARCIA-MIRA R., ARCE C., SABUCEDO J.M., Perceived Quality of Neighbourhoods in a City in Northwest Spain: An Individual Differences Scaling Approach. *Journal of Environmental Psychology*, 17, (1997) 243–252.
- GÖREGENLİ, M., Çevre Psikolojisi-İnsan Mekan İlişkileri. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. İstanbul, (2010).
- HAMMITT W.E., BACKLUND E.A., BIXLER R.D., Place Bonding for Recreation Places: Conceptual and Empirical Development. *Leisure Studies*, Vol. 25, No. 1, (2006), 17–41.
- HALPENNY E.A., Environmental Behaviour, Place Attachment and Park Visitation: A Case Study of Visitors to Point Pelee National Park. University of Waterloo. Doctor of Philosophy in Recreation and Leisure Studies. Ontario-Canada, (2006).
- HAY R., Sense of Place in a Developmental Context. *Journal of Environmental Psychology*, 18, (1998), 5–29.
- HIDALGO M.C., HERNANDEZ B., Place Attachment: Conceptual and Empirical Questions. *Journal of Environmental Psychology*, 21, (2001), 273-281.
- HUEBNER D.M., FREDRICKSON B.L., Gender Differences in Memory Perspectives: Evidence for Self-Objectification in Women. *Sex Roles*, Vol. 41, Nos. 5/6, (1999).
- INGLIS J., DEERY M., WHITELAW P., The Development of Place Attachment in Parks. Sustainable Tourism CRC Technical Reports. ISBNs: 9781920965440, (2008).

- JIVEN G., LARKHAM P.J., Sense of Place, Authenticity and Character: A Commentary. *Journal of Urban Design*, Vol. 8, No. 1, (2003), 67–81.
- KAMP I., LEIDELMEIJER K., MARSMAN G., HOLLANDER A., Urban Environmental Quality and Human Well-being Towards a Conceptual Framework and Demarcation of Concepts; A Literature Study, *Landscape and Urban Planning* 65, (2003), 5-18.
- KASARDA J. D., JANOWITZ M., Community Attachment in Mass Society. *American Sociological Review*, 39, (1974), 328–339.
- KENWORTHY J., The Eco-City: Ten Key Transport and Planning Dimensions for Sustainable City Development. *Environment and Urbanization*, 18, (2006), 67.
- KELLEKÇİ Ö.L., BERKÖZ L., Konut ve Çevresel Kalite Memnuniyetini Yükselten Faktörler. *itü Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım Cilt:5, Sayı:2, Kısım:1*, (2006), 165-176.
- KELLOWAY E.K., Using Lisrel for Structural Equation Modelling – A Researcher’s Guide. Sage Publications. USA, (1998).
- KLINER R.B., Principles and Practice of Structural Equation Modeling. Second Edition. The Guilford Press. New York, (2005).
- KNEZ I., Attachment and Identity as Related to a Place and its Perceived Climate. *Journal Of Environmental Psychology*, 25, (2005), 207–218.
- KONUK G., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü Şehircilik Doktora Programı. Kentsel Peyzaj Dersi Notları, (2008).
- KÖYLÜ P., Türk Bahçesi Kimliğinin Mekan Sentaksı Açısından İncelenmesi: Topkapı Sarayı Örneği. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara, (2003).
- KREJCIE R.V., MORGAN D.W., Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, (1970), 607-610.
- LEWICKA M., Ways to Make People Active: Role of Place Attachment, Cultural Capital and Neighborhood Ties. *Journal of Environmental Psychology*, 4, (2005), 381–395.
- LEWICKA M., Place Attachment, Place Identity, and Place Memory: Restoring The Forgotten City Past. *Journal of Environmental Psychology*, 28, (2008), 209–231.

- LEWICKA M., What Makes Neighborhood Different from Home and City? Effects of Place Scale on Place Attachment. *Journal of Environmental Psychology*, 30, (2010), 35–51.
- LLOYD K., AULD C., Leisure, Public Space and Quality of Life in the Urban Environment. *Urban Policy and Research*. 21:4, (2003), 339 — 356.
- LI G., WENG Q., Measuring The Quality of Life in City of Indianapolis by Integration of Remote Sensing and Census Data. *International Journal of Remote Sensing*. Vol. 28, No. 2, 20 (2007), 249–267.
- LYNCH K., *The Image of The City*. The MIT Pres. Printed in the United States of America, (1960).
- LYNCH K., *Kent İmgesi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. (Çeviri: İrem Başaran) 1. Baskı. İstanbul, (2010).
- MACARIO R., Upgrading Quality in Urban Mobility Systems. *Total Quality Management*, Vol. 11, Nos. 4/5&6, (2000), 747- S753.
- MAKINEN K., TYRVAINEN L., Teenage Experiences of Public Green Spaces in Suburban Helsinki. *Urban Forestry & Urban Greening*. Volume 7, Issue 4, (2008), 277-289.
- MAZUMDAR S., “Sense of Place Considerations for Quality of Urban Life”. *Quality of Urban Life: Policy Versus Practice*. Editörler: N. Z., GÜLERSOY, N., ESİN, A., ÖZSOY. 3-5, İstanbul, (2003).
- MC ANDREW F. T., The Measurement of “Rootedness” and the Prediction of Attachment to Home-Towns in College Students. *Journal of Environmental Psychology*, 18, (1998), 409–417.
- MICHALOS A.C., Migration and The Quality of Life: A Review Essay. *Social Indicators Research* 39, (1997), 121-166.
- MICHALOS A.C., Social Indicators Research and Health-Related Quality of Life Research. *Social Indicators Research* 65, (2004), 27–72.
- MOHAN J., TWIGG L., Sense of Place, Quality of Life and Local Socioeconomic Context: Evidence from the Survey of English Housing, 2002/03. *Urban Studies*, Vol. 44, No. 10, (2007), 2029–2045.
- MONTGOMERY J., Cultural Quarters as Mechanisms for Urban Regeneration. Part 1: Conceptualising Cultural Quarters. *Planning, Practice & Research*, Vol. 18, No. 4, (2003), 293–306.

- MOORE R.L., GRAEFE A.R., Attachment to Recreation Settings: The Case of Railtrail Users. *Leisure Sciences*, 16, (1994),17-31.
- MOSER G., Quality of Life and Sustainability: Towards Person-Environment Congruity. *Journal of Environmental Psychology*, (2009).
- MULVEY A., Gender, Economic Context, Perceptions of Safety, and Quality of Life: A Case Study of Lowell, Massachusetts (U.S.A.), 1982-96. *American Journal of Community Psychology*, Vol. 30, No. 5, (2002).
- NG S.H., KAM P.K., PONG R.W.M., People Living in Ageing Buildings: Their Quality of Life and Sense of Belonging. *Journal of Environmental Psychology*, 25, (2005), 347–360.
- NORBERG-SCHULZ C., *Genius Loci “Towards a Phenomenology of Architecture”*. Rizzoli International Publications. Published in the United States of America. New York, (1980).
- OKTAY D., Sürdürülebilirlik, Yaşanılabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi. *Mimarlık Dergisi* Dosya: Kentsel Yaşam Kalitesi. Sayı:335. İstanbul, (2007).
- ÖKSÜZ A.M., “Kentsel Dış Mekanlar”. *Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı*. Editörler: Şinasi Aydemir, Saliha Erkonak Aydemir, Dilek Şen Beyazlı, Nermin Ökten, Ahmet Melih Öksüz, Cenap Sancar, Murat Özyaba, Yelda Aydın Türk. Akademi Kitabevi. Trabzon, (2004).
- PACIONE M., Urban Environmental Quality and Human Wellbeing—a Social Geographical Perspective. *Landscape and Urban Planning* 65 (2003), 19–30.
- PARKS A., KEARNS A., ATKINSON R., What Makes People Dissatisfied with Their Neighbourhoods? *Urban Studies*, Vol. 39, No. 13, (2002), 2413–2438.
- POSTALCI İ.E., KURUÇ ADA A., ÖZBEK EREN İ., *The New Urban Memory*. 42nd Isocarp Congress. İstanbul, (2006).
- PRETTY G.H., CHIPUER H.M., BRAMSTON P., Sense Of Place Amongst Adolescents and Adults in Two Rural Australian Towns: The Discriminating Features of Place Attachment, Sense of Community and Place Dependence in Relation to Place Identity. *Journal of Environmental Psychology* 23 (2003), 273–287.
- RELPH E., *Place and Placelessness*. Pion Limited. London, (1976).
- RENN O., WEBLER T., RAKEL H., DIENEL P., JOHNSON B., Public Participation in Decision Making: A Three-Step Procedure. *Policy Sciences*. Volume 26, Number 3, (1993), 189-214.

- ROBIN M., MATHEAU-POLICE A., COUTY C., Development of a Scale of Perceived Environmental Annoyances in Urban Settings. *Journal of Environmental Psychology* 27, (2007), 55–68.
- ROBINS K., MORLEY D., *Kimlik Mekanları*. Ayrıntı Yayınları (Çeviri: Emrehan Zeybekoğlu) 1. Baskı. İstanbul, (1997).
- ROBINS K., *İmaj - Görmenin Kültür ve Politikası*. Ayrıntı Yayınları (Çeviri: Nurçay Türkoğlu) 1. Baskı. İstanbul, (1999).
- ROGERSON R. J., Quality of Life and City Competitiveness. *Urban Studies*, Vol. 36, Nos 5- 6, (1999), 969- 985.
- ROSSI A., *Şehrin Mimarisi*. Kanat Kitap Yayıncılık (Çeviri: Nurdan Gürbilek) 1. Baskı. İstanbul. ISBN 975-8859-46-3, (2006).
- SCANNELL L., GIFFORD R., Defining Place Attachment: A Tripartite Organizing Framework. *Journal of Environmental Psychology*. Volume 30, Issue 1, (2010), Pages 1–10.
- SHAMAI S., ILATOV Z., Measuring Sense of Place: Methodological Aspects. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 96, (2005),467–476.
- SMALDONE D., The Role of Time in Place Attachment. *Proceedings of the 2006 Northeastern Recreation Research Symposium*, (2006).
- STOVER M. E., LEVEN C.L ., Methodological Issues in the Determination of the Quality of Life in Urban Areas. *Urban Studies*, Vol. 29, No. 5, (1992), 737-754.
- SUGIYAMA T., THOMPSON C.W., ALVES S., Associations Between Neighborhood Open Space Attributes and Quality of Life for Older People in Britain. *Environment and Behavior*, 41, (2009), 3-21.
- TALEN E., Pedestrian Access as a Measure of Urban Quality. *Planning Practice & Research*, Vol. 17, No. 3, (2002), 257–278.
- TDK, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelimesec=177896>. Türk Dil Kurumu Büyük Sözlük. 15.05.09. (2009a).
- TDK, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=bellek&ayn=tam>. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük. 31.10.09. (2009b).
- TDK, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=g%F6zlem&ayn=tam>. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük. 30.10.10. (2010).
- TUAN Y., *Topophilia – a Study of Environmental Perception, Attitudes, and Values*. Columbia University Press. New York, (1974).

- TWIGGER-ROSS C. L., UZZELL D. L., Place and Identity Processes. *Journal of Environmental Psychology*, 16, (1996), 205–220.
- ULENGİN B., ULENGİN F., GÜVENÇ Ü., A Multidimensional Approach to Urban Quality of Life: The Case of Istanbul. *European Journal of Operational Research* 130 (2001), 361-374.
- ULUSAY ALPAY B., Quality Approach- Alterations And The City of The Future. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 15. Uluslar arası Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu 26-28 Mayıs 2004. İstanbul, (2004).
- UZZELL D., POL E., BADENAS D., 2002. Place Identification, Social Cohesion, and Environmental Sustainability. *Environment and Behavior*, Vol. 34 No. 1, (2002), 26-53.
- WATSON, D., PLATTUS A., SHIBLEY R., Time Saver Standards for Urban Design. The McGraw-Hill Companies, (2003).
- WEBER M., Şehir - Modern Kentin Oluşumu. Bakış Yayınları 2003 Baskısı. Çeviri: Musa Ceylan. İstanbul, (1960).
- WILLIAMS D.R., PATTERSON M.E., ROGGENBUCK J.R., WATSON A.E., The Variability of User-Based Social Impact Standards for Wilderness Management. *Forest Science*, 14, (1992), 29-46.
- WILLIAMS D.R., VASKE J.J., The Measurement of Place Attachment: Validity and Generalizability of a Psychometric Approach. *Forest Science*, 49, (2003), 830-840.
- WIRTH L., “Bir Yaşam Biçimi Olarak Kentlileşme”. 20. Yüzyıl Kenti. Derleme ve Çeviri: Bülent Duru, Ayten Alkan. İmge Yayınları. İstanbul, (2002).
- YERLİ Ö., Kentsel Koridorların Estetik ve İşlevsel Yönden İrdelenmesi: Düzce Örneği. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Düzce, (2007).
- YOUNG A.F., RUSSELL A., POWERS J. R., The Sense of Belonging to a Neighbourhood: Can It Be Measured and Is It Related to Health and Wellbeing in Older Women? *Social Science & Medicine* 59 (2004) 2627–2637.

6. EKLER

EK-1. DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ÖN ANKETİ

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ÖN ANKETİ

Bu anket, Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yürütülmekte olan “Kentsel Peyzajda Yaşam Kalitesinin Kentsel Bellek Ve Yer Kavramı İle Etkileşimi” konulu doktora tezi için uygulanmaktadır. Bu çalışmaya zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacaktır. Her soru için lütfen bir kutucuğu işaretleyiniz. Bu çalışmanın sonucunun Düzce kentinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bölüm A. Sosyo-Demografik Yapı Üzerine Sorular

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

2. Yaşınız: (Yıl)

3. En Son Mezun Olduğunuz Okul: İlkokul Ortaokul/İlköğretim Lise
 Ön lisans Lisans Yüksek lisans /Doktora

4. Aylık Ortalama Geliriniz (TL):.....

5. Çalışma Durumunuz:

Kendi işim Kendi işimi yapıyorum ve aynı zamanda işverenim

İşçi/Memur statüsünde çalışıyorum Aktif çalışmıyorum (öğrenci, evhanımı, emekli,..)

6. Hane Yapınız:

Tek yaşıyorum Eşimle yaşıyorum Sadece çocuklarımla yaşıyorum

Eşim ve çocuklarımla yaşıyorum Diğer.....

7. Doğum Yeriniz: Düzce Düzce değil

8. Kaç yıldır Düzce’de yaşıyorsunuz?.....

9. Hangi Mahallede oturuyorsunuz?.....

Bölüm B. Düzce Kentinin Yaşam Kalitesi Algısı Soruları

1. Düzce Kentinin Fiziksel Çevre Kalitesinin Algılanması Üzerine Sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmivorum	Kabul etmivorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
Hava Kalitesi / Gürültü / Su / Katı Atık / Enerji Kullanımı					
a. Düzce’de hava kirliliğinin önemli bir problem olduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
b. Düzce’de çevresel gürültü önemli bir problem	☐	☐	☐	☐	☐
c. Bu kentte trafik oldukça rahatsız edici	☐	☐	☐	☐	☐
d. Belediyenin şebeke suyu içmek için uygun	☐	☐	☐	☐	☐
e. Düzce’de çöpler düzenli depolanıyor	☐	☐	☐	☐	☐
f. Yapılarda rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kullanımı yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
g. Kent içerisindeki yapıların izolasyonu iyi	☐	☐	☐	☐	☐
h. Yapılar enerji tasarrufu sağlayacak şekilde konumlandırılmış (rüzgar perdeleri, güney yönlenme)	☐	☐	☐	☐	☐
Kentleşme					
i. Kent içindeki cadde ve yapılar güzel	☐	☐	☐	☐	☐
j. Kent içindeki meydan, park ve bahçe gibi kamusal alanlar yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
k. Konutlar deprem açısından güvenli	☐	☐	☐	☐	☐
l. Binalar arasında çok az boşluk var	☐	☐	☐	☐	☐
m. Binaların büyüklüğü çok bunaltıcı bir his uyandırıyor	☐	☐	☐	☐	☐

n.Kent içinde yeşil alanlar dengeli dağılmış	☐	☐	☐	☐	☐
o.Kent etrafında piknik ve yürüyüş alanları gibi açık alanlar yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
p.Çocukların rahatça oynayabilecekleri park yok	☐	☐	☐	☐	☐
q.Yeşil alanlar iyi donanımlı	☐	☐	☐	☐	☐
r.Yeşil alanlar bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐
Ulaşım					
s.Bisiklet kullanımına uygun düzenlenmiş bir kent	☐	☐	☐	☐	☐
t.Park yerleri ve otoparklar yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
u.Park halindeki arabalar yürümeyi zorlaştırıyor	☐	☐	☐	☐	☐
v.Bu kent engelli insanların ulaşımı için uygun	☐	☐	☐	☐	☐
w.Bir yere erişmek için farklı yol seçenekleri bulunuyor	☐	☐	☐	☐	☐
x.Toplu taşıma araçları düşük kalitede	☐	☐	☐	☐	☐
y.Toplu taşıma seferleri arasındaki süre çok fazla	☐	☐	☐	☐	☐
z.Toplu taşıma için alternatifler yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
aa.Toplu taşıma kentin çevresi ile iyi bağlantı kurulmasını sağlıyor	☐	☐	☐	☐	☐
ab.Otobüs duraklarının dağılımı iyi	☐	☐	☐	☐	☐

2. Düzce Kentinin Sosyal Çevre Kalitesinin Algılanması Üzerine Sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

Sosyal İletişim

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Düzce için dışarıdan gelenlerin varlığı güzel	☐	☐	☐	☐	☐
b.Düzce'ye dışarıdan gelenler kent ile uyum sağlamaktalar	☐	☐	☐	☐	☐
c.İnsanlar içten ve samimi	☐	☐	☐	☐	☐
d.İnsanlar arasında resmi ilişki var	☐	☐	☐	☐	☐
e.İnsanlar yalnız olmaya eğilimliler	☐	☐	☐	☐	☐
f.Düzce'de insanları tanımak kolay	☐	☐	☐	☐	☐
g.Çoğu insan nazik değil	☐	☐	☐	☐	☐

Sağlık

h.Hastane ve doktorlar tarafından sunulan sağlık hizmetleri yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
i.Aile hekimliği hizmetleri yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
j.Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐

Suç

k.Kent içindeki çoğu insan güvenilir	☐	☐	☐	☐	☐
l.Kentte kendimi güvende hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐
m.İnsanların beni izlediğini hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐
n.Bu kent çok kalabalık	☐	☐	☐	☐	☐
o.Gece dışarı çıkmak tehlikeli	☐	☐	☐	☐	☐
p.Yeşil alanlar çoğu zaman kötü insanlar tarafından kullanılmakta	☐	☐	☐	☐	☐

Kamusal Katılım

q.Halk, kent yönetimi ile irtibata geçtiğinde yeterli derecede ilgi görüyor	☐	☐	☐	☐	☐
r.Kentle ilgili kararlarda halkın görüşü alınmıyor	☐	☐	☐	☐	☐
s.Kentle ilgili sosyal faaliyetlere halk gönüllü olarak katılıyor	☐	☐	☐	☐	☐

Eğitim

t.Okulların sunduğu eğitim ve öğretim kalitesi yeterlidir	☐	☐	☐	☐	☐
u.Okullara yürüyerek kolayca ulaşılıyor	☐	☐	☐	☐	☐
v.Okul binaları dayanıklı ve donanımlı değil	☐	☐	☐	☐	☐
w.Düzce'de üniversite sınavlarında öğrencilerin başarısı iyi	☐	☐	☐	☐	☐

Kültür ve Rekreasyon

x.Yeterli sayıda açık spor sahası bulunmakta	☐	☐	☐	☐	☐
y.Bu kentte yapılabilecek alternatif sporlar yapılabiliyor	☐	☐	☐	☐	☐
z.Ekipman ve altyapı açısından spor sahaları yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
aa.Konser salonları, tiyatro, müze ve kütüphaneler yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
ab.Kültürel faaliyetler çok sık yapılmakta	☐	☐	☐	☐	☐
ac.Bu kent ulusal/uluslararası kültürel faaliyetler için donanımlı değil	☐	☐	☐	☐	☐

ad.Kentliler için eğlendirici aktiviteler yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
ae.Gençlerin boş zamanlarını geçirebileceği mekanlar var	☐	☐	☐	☐	☐
af.Bu kentte sinema salonları iyidir	☐	☐	☐	☐	☐
ag.Kütüphaneler kentlilerin ihtiyaçları için yeterli	☐	☐	☐	☐	☐

3. Düzce Kentinin Ekonomik Çevre Kalitesinin Algılanması Üzerine Sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
İş Piyasası ve İşsizlik					
a.Düzce’de iyi bir iş bulmak kolay	☐	☐	☐	☐	☐
b.Düzce’de iş kurmak kolay	☐	☐	☐	☐	☐
c.Düzce’de çok çeşitli iş alanları yok	☐	☐	☐	☐	☐
d.İşe alımlarda etnik köken, cinsiyet gibi ayrımcılıklar yapılmamakta	☐	☐	☐	☐	☐
Gelir, Eşitsizlik ve Yoksulluk					
e.Düzce’de fakirlik problem oluşturmakta	☐	☐	☐	☐	☐
f.Ay sonunda faturaları ödemek zor	☐	☐	☐	☐	☐
g.İnsanlar arasında ekonomik farklılık çok fazla değil	☐	☐	☐	☐	☐
Konut Sahipliği					
h.Uygun fiyatta iyi bir ev kiralanabilir	☐	☐	☐	☐	☐
i.Uygun fiyatta iyi bir ev satın alınamaz	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomik Aktivite					
j.Kent içindeki mağazalarda her şey bulunur	☐	☐	☐	☐	☐
k.Her çeşit mağaza/dükkan bulunmamaktadır	☐	☐	☐	☐	☐
l.Mağaza/dükkanların dağılımları iyi	☐	☐	☐	☐	☐
m.Kentte organik ürünlerin satış ve pazarlaması iyi	☐	☐	☐	☐	☐
n.Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir	☐	☐	☐	☐	☐

Bölüm C. Düzce Kentinin Yer Bağlılığı, İmge ve Bellek Üzerine Soruları

1. Düzce Kentine olan bağlılığınız üzerine sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Düzce’yi bir parçam gibi hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐
b.Düzce benim için çok özel	☐	☐	☐	☐	☐
c.Düzce’yi çok iyi biliyorum	☐	☐	☐	☐	☐
d.Düzce’ye çok bağlıyım	☐	☐	☐	☐	☐
e.Düzce benim için çok şey ifade etmekte	☐	☐	☐	☐	☐
f.Bir şeyi Düzce’de yapmak herhangi bir kentte yapmaktan daha önemli	☐	☐	☐	☐	☐
g.Düzce’de olmadıgımda Düzce’yi özleyorum	☐	☐	☐	☐	☐
h.Düzce’den hoşlanmıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
i.Düzce ile gurur duyuyorum	☐	☐	☐	☐	☐
j.Düzce ile ilgili konular beni ilgilendirmiyor	☐	☐	☐	☐	☐
k.Bu kentte yapılan işlere katılmak istiyorum	☐	☐	☐	☐	☐
l.Bu kent benim için yaşanacak en iyi yer	☐	☐	☐	☐	☐
m.Bu kentin yaşam tarzını onaylamıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
n.Bu kent diğer kentlerde yaşayanların imrendiği, özendiği özelliklere sahip	☐	☐	☐	☐	☐
o.Düzce’yi memleketim olarak görüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
p.Kendimi Düzceli olarak görüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
q.Başka bir yerde yaşayabileceğimi düşünmüyorum; eğer yaşarsam kendimle ilgili pek çok şeyden vazgeçmek zorunda kalırım	☐	☐	☐	☐	☐
r.Düzce’nin geleceğini merak ediyorum, nasıl bir yer olacağını görmek istiyorum	☐	☐	☐	☐	☐

s.Düzce benim gelecekle ilgili planlarımda çok önemli bir yer tutar	☐	☐	☐	☐	☐
t.Bu kent, günlük yaşamımda çok önemli bir yer tutuyor	☐	☐	☐	☐	☐
u.Düzce'de iken mutlu oluyorum	☐	☐	☐	☐	☐

2. Düzce Kenti için oluşturduğunuz belleğinizi ölçmek üzere sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Bu kenti o kadar çok iyi tanıyorum ki çok eski bir fotoğrafını bile görsem tanırım	☐	☐	☐	☐	☐
b.Bu kente içten bir bağlılık hissediyorum; çünkü burasıyla ilgili pek çok anım var	☐	☐	☐	☐	☐
c.Düzce'nin deprem öncesine ait yapılaşmasını ve düzenini hatırlıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
d.Bu kentteki pek çok şey bana geçmişimi hatırlatıyor	☐	☐	☐	☐	☐
e.Düzce'nin geçmişi ile ilgilenmiyorum	☐	☐	☐	☐	☐

3. Düzce Kenti için oluşturduğunuz imgenizi ölçmek üzere sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Bu kentin kabataslak bir haritasını çizebilirim	☐	☐	☐	☐	☐
b.Kentte benim için mimari özellikleri ile anlamı olan yerler var	☐	☐	☐	☐	☐
c.Kentte benim için sosyal ve psikolojik açıdan anlamı olan yerler var	☐	☐	☐	☐	☐
d.Bu kentin kültürel yapısı, mimari özellikleri beni ilgilendirmiyor	☐	☐	☐	☐	☐

4. Düzce'de en sık kullandığımız yolları sırasıyla belirtip harita üzerinde gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

5. Düzce kentindeki mekânları birbirinden ayırdığını düşündüğünüz engelleri sıralayıp (yol,nehir,..) harita üzerinde gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

6. Düzce'de en çok beğendiğiniz mahalleleri sıralayıp harita üzerinde gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

7. Fiziksel özelliklerin veya kullanımların yoğunlaştığı bir toplanma alanı, meydan yada kavşak niteliğindeki alanları sıralayıp harita üzerinde yerlerini gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

8. Düzce kentinde hareket halinde iken kolayca ayırt edebildiğiniz, görsel, işitsel veya koku gibi duyularınıza hitap eden, üzerinizde etki bırakan yerleri sırası ile belirtip harita üzerinde yerlerini gösterebilir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

EK-2. DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ANKETİ

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ANKETİ

Bu anket, Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yürütülmekte olan “Kentsel Peyzajda Yaşam Kalitesinin Kentsel Bellek Ve Yer Kavramı İle Etkileşimi” konulu doktora tezi için uygulanmaktadır. Bu çalışmaya zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacaktır. Her soru için lütfen bir kutucuğu işaretleyiniz. Bu çalışmanın sonucunun Düzce kentinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bölüm A. Sosyo-Demografik Yapı Üzerine Sorular

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın Erkek

2. **Yaşınız:**

3. **En Son Mezun Olduğunuz Okul:** İlkokul Ortaokul/İlköğretim Lise

Ön lisans Lisans Yüksek lisans /Doktora

4. **Aylık Ortalama Geliriniz (TL):** 500 TL altı 500-999 TL 1000-1999 TL 2000-4999 TL

5000-9999 TL 10000 TL ve üzeri

5. **Çalışma Durumunuz:**

Kendi işim Kendi işimi yapıyorum ve aynı zamanda işverenim Yarı zamanlı çalışıyorum

İşçi/Memur statüsünde çalışıyorum Aktif çalışmıyorum (öğrenci, evhanımı, emekli,..) Diğer.....

6. **Evinizde kaç kişi bir arada yaşıyorsunuz?**

Tek yaşıyorum 2 kişiyiz 3 kişiyiz 4 kişiyiz 5 kişiyiz 6 kişiyiz

7 kişi ve daha üzeri bir arada yaşıyoruz

7. **Doğum Yeriniz:** Düzce Düzce değil

8. **Kaç yıldır Düzce’de yaşıyorsunuz?.....**

9. **Hangi Mahallede oturuyorsunuz?.....**

Bölüm B. Düzce Kentinin Yaşam Kalitesi Algısı Soruları

1. **Düzce Kentinin Fiziksel Çevre Kalitesinin Algılanması Üzerine Sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.**

**Kesinlikle kabul
etmiyorum** **Kabul
etmiyorum** **Kararsızım** **Kabul ediyorum** **Kesinlikle kabul
ediyorum**

Hava Kalitesi / Gürültü / Su / Katı Atık / Enerji Kullanımı

a. Düzce’de hava kirliliğinin önemli bir problem olduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
b. Düzce’de çevresel gürültü önemli bir problem	☐	☐	☐	☐	☐
c. Bu kentte trafik oldukça rahatsız edici	☐	☐	☐	☐	☐
d. Musluktan akan suyu içmek için rahatlıkla kullanabiliyorum	☐	☐	☐	☐	☐
e. Düzce’de çöpler düzenli depolanıyor	☐	☐	☐	☐	☐
f. Yapılarda rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kullanımı yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
g. Kent içerisindeki yapıların izolasyonu iyi	☐	☐	☐	☐	☐
h. Yapılar enerji tasarrufu sağlayacak şekilde konumlandırılmış (rüzgar perdeleri, güney yönlenme)	☐	☐	☐	☐	☐

Kentleşme

i. Kent içindeki cadde ve yapılar güzel	☐	☐	☐	☐	☐
j. Kent içindeki meydan, park ve bahçe gibi kamusal alanlar yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
k. Konutlar deprem açısından güvenli	☐	☐	☐	☐	☐

l. Bina yükseklikleri ile binalar arasındaki boşluklar orantısız	☐	☐	☐	☐	☐
m. Binaların büyüklüğü çok bunaltıcı bir his uyandırıyor	☐	☐	☐	☐	☐
n. Kent içinde yeşil alanlar dengeli dağılmış	☐	☐	☐	☐	☐
o. Kent etrafında piknik ve yürüyüş alanları gibi açık alanlar yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
p. Çocukların rahatça oynayabilecekleri park yok	☐	☐	☐	☐	☐
q. Yeşil alanlar iyi donanımlı	☐	☐	☐	☐	☐
r. Yeşil alanlar bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐
Ulaşım					
s. Bisiklet kullanımına uygun düzenlenmiş bir kent	☐	☐	☐	☐	☐
t. Park yerleri ve otoparklar yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
u. Park halindeki arabalar yürümeyi zorlaştırıyor	☐	☐	☐	☐	☐
v. Bu kent engelli insanların ulaşımı için uygun	☐	☐	☐	☐	☐
w. Bir yere erişmek için farklı yol seçenekleri bulunuyor	☐	☐	☐	☐	☐
x. Toplu taşıma araçları düşük kalitede	☐	☐	☐	☐	☐
y. Toplu taşıma seferleri arasındaki süre çok fazla	☐	☐	☐	☐	☐
z. Toplu taşıma için alternatifler yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
aa. Toplu taşıma kentin çevresi ile iyi bağlantı kurulmasını sağlıyor	☐	☐	☐	☐	☐
ab. Otobüs duraklarının dağılımı iyi	☐	☐	☐	☐	☐

2. Düzce Kentinin Sosyal Çevre Kalitesinin Algılanması Üzerine Sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
Sosyal İletişim					
a. Düzce’de Düzceli olmayan insanların da yaşaması güzel	☐	☐	☐	☐	☐
b. Düzce’ye dışarıdan gelenler kent ile uyum sağlamaktalar	☐	☐	☐	☐	☐
c. İnsanlar içten ve samimi	☐	☐	☐	☐	☐
d. İnsanlar birbirlerine saygılılar	☐	☐	☐	☐	☐
e. İnsanlar yalnız olmaya eğilimlidir	☐	☐	☐	☐	☐
f. Düzce’de insanları tanımak kolay	☐	☐	☐	☐	☐
g. Çoğu insan nazik değil	☐	☐	☐	☐	☐
Sağlık					
h. Hastane ve doktorlar tarafından sunulan sağlık hizmetleri yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
i. Aile hekimliği hizmetleri yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
j. Yaşlılar için bakım hizmetleri yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
Suç					
k. Kent içindeki çoğu insan güvenilir	☐	☐	☐	☐	☐
l. Kentte kendimi güvende hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐
m. İnsanların beni izlediğini hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐
n. Bu kent nüfusu taşıyabiliyor	☐	☐	☐	☐	☐
o. Gece dışarı çıkmak tehlikeli	☐	☐	☐	☐	☐
p. Yeşil alanlar çoğu zaman kötü insanlar tarafından kullanılmakta	☐	☐	☐	☐	☐
Kamusal Katılım					
q. Halk, kent yönetimi ile irtibata geçtiğinde yeterli derecede ilgi görüyor	☐	☐	☐	☐	☐
r. Kentle ilgili kararlarda halkın görüşü alınmıyor	☐	☐	☐	☐	☐
s. Kentle ilgili sosyal faaliyetlere halk gönüllü olarak katılıyor	☐	☐	☐	☐	☐
Eğitim					
t. Okulların sunduğu eğitim ve öğretim kalitesi yeterlidir	☐	☐	☐	☐	☐
u. Okullara yürüyerek kolayca ulaşılıyor	☐	☐	☐	☐	☐
v. Okul binaları dayanıklı ve donanımlı değil	☐	☐	☐	☐	☐
w. Düzce’de üniversite sınavlarında öğrencilerin başarısı iyi	☐	☐	☐	☐	☐
Kültür ve Rekreasyon					
x. Yeterli sayıda açık spor sahası bulunmakta	☐	☐	☐	☐	☐
y. Bu kentte alternatif sporlar için imkanlar yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
z. Ekipman ve altyapı açısından spor sahaları yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
aa. Konser salonları, tiyatro, müze ve kütüphaneler yeterli	☐	☐	☐	☐	☐

ab.Kültürel faaliyetler çok sık yapılmakta	☐	☐	☐	☐	☐
ac.Bu kent ulusal/uluslararası kültürel faaliyetler için donanımlı değil	☐	☐	☐	☐	☐
ad.Kentliler için eğlendirici aktiviteler yetersiz	☐	☐	☐	☐	☐
ae.Gençlerin boş zamanlarını geçirebileceği mekanlar var	☐	☐	☐	☐	☐
af.Bu kentte sinema salonları iyidir	☐	☐	☐	☐	☐
ag.Kütüphaneler kentlilerin ihtiyaçları için yeterli	☐	☐	☐	☐	☐

3. Düzce Kentinin Ekonomik Çevre Kalitesinin Algılanması Üzerine Sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
İş Piyasası ve İşsizlik					
a.Düzce’de iyi bir iş bulmak kolay	☐	☐	☐	☐	☐
b.Düzce’de iş kurmak kolay	☐	☐	☐	☐	☐
c.Düzce’de çok çeşitli iş alanları yok	☐	☐	☐	☐	☐
d.İşe alımlarda etnik köken, cinsiyet gibi ayrımcılıklar yapılmamakta	☐	☐	☐	☐	☐
Gelir, Eşitsizlik ve Yoksulluk					
e.Düzce’de fakirlik problem oluşturmamakta	☐	☐	☐	☐	☐
f.Ay sonunda faturaları ödemek zor	☐	☐	☐	☐	☐
g.İnsanlar arasında ekonomik farklılık çok fazla değil	☐	☐	☐	☐	☐
Konut Sahipliği					
h.Uygun fiyatta iyi bir ev kiralanabilir	☐	☐	☐	☐	☐
i.Uygun fiyatta iyi bir ev satın alınamaz	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomik Aktivite					
j.Kent içindeki mağazalarda her şey bulunur	☐	☐	☐	☐	☐
k.Her çeşit mağaza/dükkan bulunmamaktadır	☐	☐	☐	☐	☐
l.Mağaza/dükkanların dağılımları iyi	☐	☐	☐	☐	☐
m.Kentte organik ürünlerin satış ve pazarlaması iyi	☐	☐	☐	☐	☐
n.Organik ürün yetiştiriciliği devlet tarafından desteklenmemektedir	☐	☐	☐	☐	☐

Bölüm C. Düzce Kentinin Yer Bağlılığı, İmge ve Bellek Üzerine Soruları

1. Düzce Kentine olan bağlılığınız üzerine sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Düzce’yi bir parçam gibi hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐
b.Düzce benim için çok özel	☐	☐	☐	☐	☐
c.Düzce’ye çok bağlıyım	☐	☐	☐	☐	☐
d.Düzce benim için çok şey ifade etmekte	☐	☐	☐	☐	☐
e.Bir şeyi Düzce’de yapmak herhangi bir kentte yapmaktan daha önemli	☐	☐	☐	☐	☐
f.Düzce’de olmadıgımda Düzce’yi özlüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
g.Düzce’den hoşlanmıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
h.Düzce ile gurur duyuyorum	☐	☐	☐	☐	☐
i.Düzce ile ilgili konular beni ilgilendirmiyor	☐	☐	☐	☐	☐
j.Bu kentte yapılan işlere katılmak istiyorum	☐	☐	☐	☐	☐
k.Bu kent benim için yaşanacak en iyi yer	☐	☐	☐	☐	☐
l.Bu kent diğer kentlerde yaşayanların imrendiği, özendiği özelliklere sahip	☐	☐	☐	☐	☐
m.Düzce’yi memleketim olarak görüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
n.Kendimi Düzceli olarak görüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
o.Başka bir yerde yaşayabileceğimi düşünmüyorum; eğer yaşarsam kendimle ilgili pek çok şeyden vazgeçmek zorunda kalırım	☐	☐	☐	☐	☐
p.Düzce’nin geleceğini merak ediyorum, nasıl bir yer olacağını görmek istiyorum	☐	☐	☐	☐	☐

q.Düzce benim gelecekle ilgili planlarımda çok önemli bir yer tutar	☐	☐	☐	☐	☐
r.Bu kent, günlük yaşamımda çok önemli bir yer tutuyor	☐	☐	☐	☐	☐
s.Düzce'de iken mutlu oluyorum	☐	☐	☐	☐	☐

2. Düzce Kenti için oluşturduğunuz belleğinizi ölçmek üzere sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Bu kenti o kadar çok iyi tanıyorum ki çok eski bir fotoğrafını bile görsem tanırım	☐	☐	☐	☐	☐
b.Bu kente içten bir bağlılık hissediyorum; çünkü burasıyla ilgili pek çok anım var	☐	☐	☐	☐	☐
c.Düzce'nin deprem öncesine ait yapılaşmasını ve düzenini hatırlıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
d.Bu kentteki pek çok şey bana geçmişimi hatırlatıyor	☐	☐	☐	☐	☐
e.Düzce'nin geçmişi ile ilgilenmiyorum	☐	☐	☐	☐	☐

3. Düzce Kenti için oluşturduğunuz imgenizi ölçmek üzere sorduğumuz aşağıdaki maddeleri sizin kabul etme dereceniz açısından lütfen işaretleyiniz.

	Kesinlikle kabul etmiyorum	Kabul etmiyorum	Kararsızım	Kabul ediyorum	Kesinlikle kabul ediyorum
a.Bu kentin kabataslak bir haritasını zihnimde canlandırabiliyorum	☐	☐	☐	☐	☐
b.Kentte benim için mimari özellikleri ile anlamı olan yerler var	☐	☐	☐	☐	☐
c.Kentte benim için sosyal ve psikolojik açıdan anlamı olan yerler var	☐	☐	☐	☐	☐
d.Bu kentin kültürel yapısı, mimari özellikleri beni ilgilendirmiyor	☐	☐	☐	☐	☐

4. Düzce'de en sık kullandığımız yolları sırasıyla belirtip harita üzerinde gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

5. Düzce kentindeki mekânları birbirinden ayırdığını düşündüğünüz engelleri sıralayıp (yol,nehir,..) harita üzerinde gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

6. Düzce'de en çok beğendiğiniz mahalleleri sıralayıp harita üzerinde gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

7. Fiziksel özelliklerin veya kullanımların yoğunlaştığı bir toplanma alanı, meydan yada kavşak niteliğindeki alanları sıralayıp harita üzerinde yerlerini gösterir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

8. Düzce kentinde hareket halinde iken kolayca ayırt edebildiğiniz, görsel, işitsel veya koku gibi duyularınıza hitap eden, üzerinizde etki bırakan yerleri sırası ile belirtip harita üzerinde yerlerini gösterebilir misiniz?

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

S. KOCA YOLU

KALICI KON

ANKARA YOLU

SON 5 SORU İÇİN HAZIRLANAN DÜZC

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Kutay Karaçor, Elif Lutfiye
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti
Doğum tarihi ve yeri : 26.01.1982 / Beyoğlu
Telefon : (380) 5421137 / 3109
Faks : (380)5421139
E-posta : elifkaracor@duzce.edu.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek Lisans	AİBÜ- Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı	2006
Lisans	AİBÜ- Peyzaj Mimarlığı	2003

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2004-2006	AİBÜ - Orman Fakültesi	Araştırma Görevlisi
2006-2007	Düzce Üniversitesi - Orman Fakültesi	Araştırma Görevlisi
2007-2009	MSGSU - Mimarlık Fakültesi	Araştırma Görevlisi
2009-2012	Düzce Üniversitesi - Orman Fakültesi	Araştırma Görevlisi

Yabancı Dil

İngilizce (ÜDS: 83,75)

Yayınlar

1.1.) Müderrisoğlu, H., Z. Demir, **E.L. Kutay**, 2005. Motivations Determining Participation in Rural Recreations: Example of University Students. Journal of Applied Sciences. Official Publication of the Asian Network for Scientific Information. Volum:5, Number:7, September 2005. ISSN 1812-5654.

1.2.) Müderrisoğlu, H., **E.L. Kutay**, S. Örnekçi Eşen, 2006. "Determining Leisure Time, Recreational Participation and Requirements of University Students in Düzce Campus". The International Journal of Urban Labour and Leisure, 7(1). <http://www.ijull.org.uk/vol7/1/Muderrisoglu.pdf>.

1.3.) Kesim, G., Z. Demir, **E. Kutay**, S. Örnekçi, Ö. Yerli, 2006. Yeni Düzce Yerleşiminde Bir Parkın Fonksiyonel Açısından İrdelenmesi. A.İ.B.Ü Ormancılık Dergisi Cilt:2 Sayı:1 Haziran / 2006 ISSN:1306-2182.

1.4.) Kalaycı, A., **E.L. Kutay**, G. Akıncı Kesim, 2006. Ergonomik Kent ve Engelliler. Uluslararası Katılımlı Kent ve Sağlık Sempozyumu 7 – 9 Haziran 2006. Bursa.

1.5.) **Kutay, E.L.**, G. Akıncı Kesim, 2006. Kentsel Açık ve Yeşil Alanların İnsan Psikolojisi Üzerine Etkileri. Uluslararası Katılımlı Kent ve Sağlık Sempozyumu 7 – 9 Haziran 2006. Bursa.

1.6.) Müderrisoğlu, H., **E.L. Kutay**, S. Örnekçi Eşen, 2005. Kırsal Rekreatif Faaliyetlerde Kısıtlayıcılar. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi Cilt:11 Sayı:1, Ankara. ISSN 1300-7580.

1.7.) Köylü, P., **E. Kutay**, A. Kalaycı, G. Akıncı Kesim, 2006. 19.Yüzyıldaki Toplumsal Yapı ve Sanat Ortamının Dolmabahçe Sarayındaki Dış Mekan Düzenlemesi Üzerine Etkileri. 150.Yılında Dolmabahçe Sarayı Uluslararası Sempozyumu (23-26 Kasım 2006) Dolmabahçe Sarayı. İstanbul.

1.8.) Kalaycı, A., H. Şevik, **E. L. Kutay**, 2008. Kastamonu Kent Ormanının Alan Seçimi Ve Planlama Kriterleri Açısından İrdelenmesi. VI. Ulusal Orman Fakülteleri Kongresi. Düzce.

1.9.) **E. Kutay**, 2008. Balat Sessizce Soylulaşırken... Birgün Gazetesi 31.03.2008.

1.10.) **Kutay, E.**, G. Akıncı Kesim, 2008. Miniaturk Parkı Kullanıcılarının Estetik Açısından Karşılaştıkları Sorunların Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi. 14 (4) 436-443. Ankara.

1.11.) **Kutay Karaçor, E.**, Yerli, Ö., Girti, P., Özdede, S., 2010. Peyzaj Tasarımında Kullanılan Yapısal Elemanların Karbon Ayak İzlerinin Değerlendirilmesi. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi. 20-22 Mayıs 2010. Artvin.

1.12.) Müderrisoglu, H., Ş. Aydın, O. Yerli, **E. Kutay**, 2009. Effects of Colours and Forms of Trees on Visual Perceptions. *Pak. J. Bot.*, 41(6): 2697-2710, 2009.

1.13) Köylü, P., **Kutay Karaçor, E.**, 2010. Historical Public Spaces of İstanbul. 47. IFLA World Congress (28-30 Mayıs 2010) Suzhou-China.

1.14) Yıldızcı, A.C., Güler, G., **Kutay Karaçor, E.**, 2010. 47.IFLA Kongresi Gezisi Sunumları. PEMAT 2010 Toplantısı. Trabzon.

1.15) **Kutay Karaçor, E.**, Yerli, Ö., Girti, P., Özdede, S., 2010. Postmodern Sürece Geçişte Peyzaj Mimarlığının Rolü. Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi. 21-24 Ekim 2010. Kuşadası.

1.16) Kesim, G., **E. Kutay Karaçor**, 2010. Bologna Sürecinde Peyzaj Mimarlığı Öğretiminin Ana Konularının Belirlenmesine İlişkin Paydaş Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi. 21-24 Ekim 2010. Kuşadası.

1.17) Özdede, S.,**Kutay Karaçor, E.**, Yerli, Ö., Girti, P., 2010. Kentsel Yeşil Alanların Kent Kimliği Üzerine Etkisi: Park Guell Örneği. Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi. 21-24 Ekim 2010. Kuşadası.

1.18) Gültekin, P., **E.Kutay Karaçor**, Ö.Yerli, S.Özdede, 2010. Examination of Open Area Sculpture Relation in Duzce Province According To Landscape Design Criterias. (Abstract). The 1st International Symposium on Environment and Forestry 4-6 November 2010 Trabzon-Turkey.

1.19) Karadağ, A.A., **E.L. Kutay Karaçor**, G. Akıncı Kesim, 2010. Evaluation of Open And Green Areas on Urban Life Quality. The 1st International Symposium on Environment and Forestry 4-6 November 2010 Trabzon-Turkey.

1.20) Karadağ, A.A., **E.L. Kutay Karaçor**, G. Akıncı Kesim, 2010. Effects of Recreational Activities on Quality of Life: The Case of Duzce (Abstract). The 1st International Symposium on Environment and Forestry 4-6 November 2010 Trabzon-Turkey.

1.21) Köylü, P., **E. Kutay Karaçor**, A. Karadağ, G. Akıncı Kesim, 2011. Students' place attachments and perceptions of the city: case of Duzce. EFLA Regional Congress of Landscape Architecture. 02-04 Nov 2011 Tallinn, Estonia.

1.22) **Kutay Karaçor, E.**, 2012. Importance of Public Spaces In Terms of Social Interaction: New York and İstanbul Cases. BENA-2012 İstanbul Conference. İstanbul.

2. Katıldığı Proje Çalışmaları ve Çalıştaylar

2.1. Proje Çalışmaları

2.1.1. Kısıklı ve Bulgurlu Köyiçi Kentsel Sit Alanı Kentsel Tasarım Projesi (Proje Ekibi). 2008.

2.1.2. Bolu Belediye Başkanlığı Çevre ve Koruma Kontrol Müdürlüğü Fidanlık ile İdari ve Yan Binalardan Oluşan Alanın Planlama Projesi (Proje Ekibi).

2.1.3. Kaynaşlı-Yeşiltepe Köyü Mesire Alanı (Proje Ekibi).

2.1.4. Üniversite Öğrencilerinin Yer Bağlılığını Etkileyen Etmenler ve Mekânsal Çözümlenmeler. Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi (2010-2012) (Araştırmacı).

2.2. Çalıştaylar

2.2.1. “Caldas de Sao Jorge” Workshop Santa Maria da Feira, Instituto Superior Tecnico de Lisboa. 2009.

2.2.2. III. Uluslararası Sürdürülebilir Yaşam Çalıştayı. Bolu.14-21 Haziran 2009.

3. Burs ve Ödüller

3.1. Burslar

3.1.1. TÜBİTAK-2214 Yurt Dışı Araştırma Burs Programı (Mississippi State University / 01.10.2011-31.03.2012).

3.2. Ödüller

3.2.1. TÜBİTAK Yayın Teşvik Ödülü (**Kutay, E.**, G. Akıncı Kesim, 2008. Miniatürk Parkı Kullanıcılarının Estetik Açından Karşılaştıkları Sorunların Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi. 14 (4) 436-443. Ankara).

3.2.2. TÜBİTAK Yayın Teşvik Ödülü (Müderisoglu, H., Ş. Aydın, O. Yerli, **E. Kutay**, 2009. Effects of colours and forms of trees on visual perceptions. Pak. J. Bot., 41(6): 2697-2710, 2009).